

KONGL. MAJ:TS
NÅDIGA
P R O P O S I T I O N

TILL
Riksdagen,
angående Statsverkets tillstånd och behof;

gifven Stockholms slott den 13 januari 1883.

Jemlikt grundlagens bud afgifver Kongl. Maj:t härmed nådig proposition angående statsverkets tillstånd och behof.

Dervid förekommer först frågan om beräkningen för nästa statsregleringsperiod af *statsverkets inkomster*.

Med åberopande af de beslut, hvarom bilagda statsrådsprotokoll öfver finansärenden för den 10 innevarande månad*) lemnar närmare upplysning, samt under förutsättning af bifall *ej mindre* till de af Kongl. Maj:t den 8 i denna månad beslutade särskilda propositioner till Riksdagen: dels an-

*) Se bil. till statsverkspropositionen: "Inkomstberäkningen".

Bih. till Riksd. Prot. 1883. 1:a Sämt. 1:a Afd.

gående afskrifning af grundskatter samt af rustnings- och roteringsbesvären, m. m., dels med förslag till förordning angående beivllning af fast egen- dom samt af inkomst, dels med förslag till förordning angående beivllnings- afgifter för särskilda förmåner och rättigheter, dels med förslag till för- ordning angående stämpelafgiften och dels angående nedsättning af last- penningarne, *än äfven* till den förhöjning i bränvinstillverkningskatten, hvarom Kongl. Maj:t den 10 i denna månad beslutat proposition till Riks- dagen, föreslår Kongl. Maj:t, att statsverkets inkomster för år 1884 upp- tagas sålunda:

Ordinarie inkomster:

Grundskatt.....	kronor 4,000,000: —,
Kyrkotionde	» 250,000; —,
Vakansafgifter af rusthåll och rotar	» 879,000: —,
Kavalleriregementenas hästvakansspanmål	» 300,000: —,
Trosspassevolansafgift	» 22,000: —,
Båtsmansbeklädnadsmedel	» 60,000: —,
Arrendemedel	» 3,000,000: —,
Bergverkstionde	» 10,000: —,
Mantalspenningar	» 640,000: —,
Bötesmedel	» 260,000: —,
Kontrollstämpelmedel	» 20,000: —,
Fyr- och båkmedel	» 1,200,000: —,
Telegrafmedel	» 1,330,000: —,
Jernvägstrafikmedel	» 6,800,000: —,
Skogsmedel	» 1,200,000: —,
Extra uppbörd	» 410,000: —,
säger 20,381,000: —;	

Beivllningar:

Tullmedel	kronor 27,500,000: —,
Postmedel	» 5,300,000: —,
Stämpelafgift	» 4,400,000: —,
Bränvinstillverkningskatt	» 14,500,000: —,
Hvitbetssockertillverkningsafgift	» 90,000: —,
Beivllning af fast egendom samt af inkomst	» 3,700,000: —,
Beivllningsafgifter för särskilda förmåner och rättig- heter	» 170,000: —,
säger 55,660,000: —;	

summa kronor 76,041,000: —,
transport kronor 76,041,000: —.

transport kronor 76,041,000: —.
 Kongl. Maj:t föreslår vidare enligt ofvan nämnda protokoll öfver finansärenden *):

att hälften af riksbankens vinst för år 1882 må anvisas för statsverkets behof, att utbetalas vid den tid under år 1884, som af Riksdagen bestämmes; hvilken hälft här beräknas till kronor 1,300,000: —,

samt att såsom tillgång vid förevarande statsreglering må beräknas och användas öfverskott å statsregleringarne för år 1881 och för föregående år » 4,100,000: —,

hvar efter det för nästa statsregleringsperiod disponibla beloppet af statsverkets tillgångar uppgår till kronor 81,441,000: —.

Första hufvudtiteln,

innefattande anslagen till kongl. hof- och slottsstaterna.

Nu gällande riksstat upptager:
 för kongl. hofstaten kronor 1,214,900: —,
 » kongl. slottsstaten » 123,100: —,
 tillsammans kronor 1,338,000: —.

Häruti föreslår Kongl. Maj:t icke någon ändring.

Andra hufvudtiteln,

innefattande anslagen till justitiedepartementet.

I afseende å regleringen af denna hufvudtitel, under hvilken finnes i nu gällande riksstat till årliga eller ständiga utgifter anvisadt:

kontant kronor 3,752,315: —,
 indelning och dermed jemförlig anvisning på förslag:
 friheter » 655: —,
 ersättningar » 30: —,

tillsammans kronor 3,753,000: —,

*) Se bil. till statsverkspropositionen: "Inkomstberäkningen".

vill Kongl. Maj:t, i enlighet med de beslut, som innefattas uti bilagda statsrådsprotokoll öfver justitiedepartementens ärenden den 10 innevarande januari*), föreslå:

svea hofrätt med derunder lydande justitiestat:

[1.] att från denna anslagstitel uteslutes det under rubriken, indelning och dermed jemförlig anvisning: »friheter», upptagna belopp 255 kronor;

[2.] att, för delning af nuvarande Vesterbottens södra domsaga i två nya domsagor, anslaget till löner åt häradshöfdingarne under svea hofrätt måtte ökas med 4,500 kronor och anslaget till tjenstgöringspennningar åt nämnda tjenstemän med 400 kronor, samt tjenstgöringspennningarne och öfriga löneförmåner fördelas, på sätt åberopade statsrådsprotokoll upptager.

Genom bifall till hvad sålunda blifvit föreslaget skulle anslaget till svea hofrätt med derunder lydande justitiestat minskas med 255 kronor men ökas med 4,900 kronor, och följaktligen förhöjas från 583,810 kronor till 588,455 kronor, eller med kronor 4,645: —;

göta hofrätt med derunder lydande justitiestat:

[3.] att från denna anslagstitel uteslutes det under rubriken, indelning och dermed jemförlig anvisning: »friheter», upptagna belopp 400 kronor;

skrifmaterialier, expenser, ved, m. m.:

[4.] att för jemnande af hufvudtiteln slutsumma detta anslag höjes från 62,856 kronor till 63,611 kronor, eller med » 755: —.

Beträffande öfriga under andra hufvudtiteln i riksstaten uppförda ordinarie anslag har Kongl. Maj:t icke att föreslå någon förändring.

Summa kronor 5,400: —;
transport kronor 5,400: —;

*) Se bil. till statsverkspropositionen: »Andra hufvudtiteln».

	transport kronor	5,400: —;
Om till förestående ökning lägges de ordinarie		
anslagens å andra hufvudtiteln slutsumma enligt gäl-		
lande riksstat	kronor 3,753,000: —,	
efter afdrag af den före-		
slagna nedsättningen å anslaget		
till göta hofrätt med der-		
under lydande justitiestat	» 400: —	
således kronor		3,752,600: —,
skulle andra hufvudtiteln enligt Kongl. Maj:ts för-		
slag uppgå till		<u>kronor 3,758,000: —.</u>

Extra anslag.

Kongl. Maj:t vill dessutom, under återopande af förenämnda protokoll, föreslå Riksdagen,

dels att bevilja såsom extra anslag för år 1884:

[5.] till arvoden åt krigshofrättens ordförande och		
trenne militäre ledamöter	kronor	5,000: —,
[6.] för nya lagberedningen	»	40,000: —,
[7.] till uppförande af ett transportfängelse vid		
Bollnäs jernvägsstation	»	20,000: —,
[8.] till uppförande af en tillbyggnad vid länsfän-		
gelset i Gefle	»	51,000: —,
[9.] till förräntande och kapitalafbetalning af för-		
bättringskolonien Halls skuld	»	15,000: —,
	<u>tillsammans kronor</u>	<u>131,000: —;</u>

dels ock att medgifva,

[10.] att ett belopp af 7,189 kronor 39 öre, som blifvit förskottsvis utbetaldt till komitéerna för utarbetande af förslag till författningar angående handelsfirma och procura, m. m., angående försvarslöse och till allmänt arbete förfallna personer samt angående förhållandena mellan de svenske lapparne och de bofaste i Sverige, måtte få bestridas af besparingarna å anslaget till nya lagberedningen för år 1877.

En jemförelse mellan denna hufvudtitel, sådan den finnes i riksstaten för år 1883 upptagen och sådan den af Kongl. Maj:t nu är föreslagen, utfaller på följande sätt:

	1883:	1884:	
ordinarie anslag	3,753,000: —,	3,758,000: —;	således ökning kronor 5,000: —;
extra »	45,000: —,	131,000: —;	» » » 86,000: —;
summa kronor	3,798,000: —,	3,889,000: —;	således ökning kronor 91,000: —.

Tredje hufvudtiteln,

innefattande anslagen till utrikesdepartementet.

I afseende å regleringen af denna hufvudtitel, under hvilken finnes i nu gällande riksstat till årliga eller ständiga utgifter anvisade 613,800 kronor, vill Kongl. Maj:t, i enlighet med de beslut, som innefattas uti bilagda statsrådsprotokoll öfver utrikesdepartementsärenden den 10 innevarande månad*), föreslå,

att nedannämnde anslag måtte af Riksdagen anvisas att utgå emot nu gällande redovisningsskyldighet samt med samma rätt till deras användande och under enahanda villkor som hittils, nemligen:

I. till kabinettsskassan:

[1.] departementschefen, ministern för utrikes ärendena	kronor 24,000: —,
[2.] utrikesdepartementet	» 27,495: —,
[3.] ministerstaten	» 345,000: —,
[4.] militärattachéer	» 8,400: —,
[5.] skrifmaterialier, expenser och ex- tra utgifter	» 42,905: —, 447,800: —;
	transport kronor 447,800: —,

*) Se bil. till statsverkspropositionen: »Tredje hufvudtiteln».

transport kronor 447,800: —,

II. till konsulskassan:

[6.] utrikesdepartementet	kronor	10,000: —,	
[7.] konsulsstaten	»	136,700: —,	
[8.] skrifmaterialier, expenser och extra utgifter	»	<u>13,300: —,</u>	160,000: —;

III. till utgifter, som bestridas af svenska statsverket allena:

[9.] underhåll af svenska kronans egen- dom i Konstantinopel	kronor	4,200: —,	
[10.] till svenska kyrkan i Paris	»	<u>1,800: —,</u>	6,000: —;
		<u>tillsammans kronor 613,800: —.</u>	

Extra anslag.

Under åberopande af hvad i statsrådsprotokollet den 10 innevarande månad finnes antecknad, vill Kongl. Maj:t föreslå Riksdagen att bevilja [11.] till fortsatt utgifvande af »Sveriges traktater» 4,500 kronor.

Vid jemförelse med 1883 års riksstat finnas anslagen under denna hufvudtitel vara till slutsummorna oförändrade.

Fjerde hufvudtiteln,

innefattande anslagen till landtförsvarsdepartementet.

I afseende å regleringen af denna hufvudtitel, under hvilken finnes i 1883 års riksstat till årliga eller ständiga utgifter anvisadt:

kontant	kronor 15,655,600: —,
indelning och dermed jämförlig anvisning, på förslag:	
friheter	» 856,000: —,
ersättningar	» 693,400: —,

tillsammans kronor 17,205,000: —.

vill Kongl. Maj:t, i enlighet med de beslut, som innefattas uti bilagda statsrådsprotokoll öfver landtförsvarsärenden den 10 innevarande januari*), härmed,

under vilkor att Riksdagen godkänner de förslag till lagar, Kongl. Maj:t den 8 januari 1883 beslutat i särskild nådig proposition för Riksdagen framlägga, om ny härordning, om upprätthållande af härens stamtrupp, om allmänna värnpligten samt om öfvergång från den nuvarande till den nya härordningen, äfvensom de af Kongl. Maj:t samma dag gillade grunder för härens aflöning, underhåll och beklädnad,

föreslå Riksdagen,

att, med ändring af de ordinarie anslagen under fjerde hufvudtiteln, sådana desamma finnas upptagna i nu gällande riksstat, hufvudtitelns ordinarie anslag må uppföras på följande sätt och till nedannämnda belopp:

landtförsvarsdepartementet:

[1.] departementschefen	kronor 17,000: —,
[2.] departementets afdelning af Kongl. Maj:ts kansli samt kommandoexpeditionen	» 52,000: —,
[3.] arméförvaltningen	» 142,700: —,
[4.] kommandantsstaten	» 20,000: —,
	<u>säger 231,700: —;</u>

hären:

[5.] fasta löner och arvoden, m. m.	kronor 6,029,000: —,
[6.] ålderstillägg, <i>förslagsanslag</i> ,	» 15,000: —,
[7.] tjenstgöringspenningar	» 735,500: —,
[8.] dagaflöning:	
för stammen, <i>reservationsanslag</i> ,	» 1,145,000: —,
för värnpliktige, <i>förslagsanslag</i> ,	» 60,000: —,
[9.] beklädnad och underhåll:	
för stammen, <i>reservationsanslag</i> ,	» 2,838,000: —,
för värnpliktige, <i>förslagsanslag</i> ,	» 637,000: —,
	transport kronor 11,459,500: —,

*) Se bil. till statsverkspropositionen: »Fjerde hufvudtiteln».

	transport kronor	11,459,500: —,
[10.] inqvartering:		
inqvartering, kasernomkostnader, m. m.,		
<i>förslagsanslag</i> ,	»	390,000: —,
[11.] inqvarterings ordnande i Stockholm,		
<i>reservationsanslag</i> ,	»	21,450: —,
[12.] mönstrings- och marschkostnader,		
<i>reservationsanslag</i> ,	»	300,000: —,
[13.] sjukvårdskostnader,		
<i>reservationsanslag</i> kronor	81,500: —,	
<i>förslagsanslag</i> »	18,500: —,	
	»	100,000: —,
[14.] lifbevärringsregementet, <i>förslagsanslag</i> ,	»	7,700: —,
[15.] marinregementet, <i>förslagsanslag</i> ,	»	160,000: —,
[16.] roteringsunderstöd, <i>förslagsanslag</i> ,	»	12,500: —,
[17.] härens hästar:		
tjenstehästar för officerare.....	»	693,700: —,
stamhästar och legda hästar,		
<i>förslagsanslag</i> ,	»	1,265,000: —,
	säger kronor	14,409,850: —;

materieln:

[18.] krigsmaterielens underhåll, m. m.,		
<i>reservationsanslag</i> ,	kronor	1,000,000: —,
[19.] underhåll af fästningar och kronans		
byggnader, <i>reservationsanslag</i> ,	»	200,000: —,
	säger kronor	1,200,000: —.

diverse anslag:

[20.] öfningskostnader, <i>reservationsanslag</i> ,	kronor	200,000: —,
undervisningsanstalter:		
[21.] krigshögskolan	»	34,500: —,
[22.] artilleri- och ingenjörhögskolan	»	45,400: —,
[23.] krigsskolan	»	80,000: —,
[24.] regementenas skolor	»	10,000: —,
[25.] ridskola	»	30,000: —,
[26.] skjutskolor	»	40,000: —,

transport kronor 439,900: —,

	transport	kronor	439,900: —,
[27.]	artilleriskjutscholor	»	20,000: —,
[28.]	militärläkarekursen	»	10,000: —,
[29.]	intendenturskola	»	10,000: —,
[30.]	volontärskolor, <i>förslagsanslag</i> ,	»	285,000: —,
[31.]	korpralskolan å Karlsborg, <i>förslagsanslag</i> ,	»	105,000: —,
[32.]	reseunderstöd åt officerare och militär- läkare, m. fl., <i>reservationsanslag</i> ,	»	20,000: —,
[33.]	rese- och traktamentskostnader, <i>förslagsanslag</i> ,	»	100,000: —,
[34.]	generalstabens särskilda omkostnader	»	26,000: —,
[35.]	diverse kostnader för musikkårerna	»	52 800: —,
[36.]	skrifmaterialier och expenser, ved, m. m. för arméförvaltningen, m. fl. verk	»	15,000: —,
[37.]	skrifmaterialier och expenser, ved, m. m. för departementets afdelning af Kongl. Maj:ts kansli, <i>förslagsanslag</i> ,	»	5,150: —,
[38.]	extra utgifter	»	95,000: —,
[39.]	disciplinkompaniet:		
	<i>bestämmt anslag</i>	kronor	12,600. —, .
	<i>förslagsanslag</i>	»	32,000: —, » 44,600: —,
		säger	kronor 1,228,450: —;
		summa	kronor 17,070,000: —.

I sammanhang härmed vill Kongl. Maj:t under enahanda villkor, som ofvan sagdt är, föreslå Riksdagen,

att de från Stockholms stad till en del trupper utgående inqvarterings- och servismedel äfvensom dylika medel, der sådana utgå, från andra städer, hvarest garnison af värfvade armén är förlagd, må fortfarande utgöras, men för tiden från och med år 1884 till arméförvaltningen inlevereras, för att jemte de för ändamålet anvisade statsmedel användas till inqvarteringskostnadernas bestridande;

att anslaget till marinregementet må inom det föreslagna beloppet af 160,000 kronor, i den mån anslaget genom marinregementets indragning är eller ytterligare blifver disponibelt, äfven under år 1884 användas till underhåll af garnisonen i Karlskrona;

samt att Riksdagen, i fråga om de nu föreslagna ordinarie anslag, hvilka icke blifvit uppförda såsom förslagsanslag, må för år 1884 medgifva att, der behållning å ett anslag förekommer, densamma får användas till fyllande af möjligen uppkommande brist å ett annat.

Extra anslag.

Kongl. Maj:t föreslår vidare, med åberopande af ofvan nämnda protokoll öfver landtförsvarsärenden, att såsom extra anslag för år 1884 må under denna hufvudtitel beviljas till:

[40.]	genomförande af ny härordning	kronor	200,000: —,
[41.]	fältartillerimateriel	»	400,000: —,
[42.]	Karlsborgs fästningsbyggnad	»	200,000: —,
[43.]	byggnader och exercisfält för hären	»	900,000: —,
[44.]	ersättning för underhåll åt garnisonskom- menderingar	»	29,752: —,
[45.]	fortsättande af de topografiska arbetena	»	60,000: —,
[46.]	skarpskytteväsendets och skjutskicklighetens befrämjande	»	80,413: —,
[47.]	ersättning för bestridda kostnader för landt- försvarskomitén	»	41,835: —,
[48.]	ersättning till regementen och kårer för in- dragna vakansafgifter, <i>förslagsanslag</i> ,	»	388,000: —,
tillsammans kronor			<u>2,300,000: —.</u>

En jemförelse mellan denna hufvudtitel, sådan den finnes i 1883 års riksstat upptagen och sådan den af Kongl. Maj:t nu är föreslagen, utfaller på följande sätt:

	1883:	1884:	
ordin. anslag	17,205,000: —,	17,070,000: —;	således minskning kr. 135,000: —;
extra »	1,224,000: —,	2,300,000: —;	» ökning » 1,076,000: —;
summa kr.	18,429,000: —,	19,370,000: —;	således ökning kr. 941,000: —.

Femte hufvudtiteln,

innefattande anslagen till sjöförvarsdepartementet.

I afseende å regleringen af denna hufvudtitel, under hvilken finnes i nu gällande riksstat till årliga och ständiga utgifter anvisadt:

kontant	kronor 5,272,691: —,
indelning och dermed jemförlig anvisning, på förslag:	
friheter	» 77,705: —,
ersättningar	» 24,604: —,

tillsammans kronor 5,375,000: —,

vill Kongl. Maj:t, under förutsättning af Riksdagens bifall till Kongl. Maj:ts förslag angående sjöförsvarets ordnande i enlighet med de beslut, som innefattas uti bilagde statsrådsprotokoll öfver sjöförvarsärenden den 10 innevarande månad, föreslå, beträffande

aflöning för flottans kårer och stater,

[1.] att detta anslag, nu utgörande kronor 1,201,484: —, måtte förhöjas med följande belopp:

till ersättande af det utaf vakansafgifter till aflöning anvisade belopp	» 75,000: —,
för tillökning i matros- samt eldare- och handtverkskompaniernas styrka	» 6,000: —,
till aflöning åt mintillverkningspersonalen	» 13,200: —,
till inqvarteringsbidrag åt en del officerare	» 8,800: —,
för genomförande af senaste lönereglering	» 83,000: —,

eller till kronor 1,387,484: —;

äfvensom att Riksdagen måtte medgifva:

att, på det Kongl. Maj:t må komma i tillfälle att i den ordning, som kan finnas lämplig, öka antalet officerare vid flottan med 1 flaggman, 2 kommandörkaptener af 1:sta klass, 2 kommandörkaptener af 2:a klass, 19 kaptener och 11 löjtnanter, de under anslaget till aflöning för flottans kårer och stater inbegripna, för permanenta reservstatens aflöning anvisade 114,000 kronor få, i den mån dessa medel

blifva tillgängliga, användas till aflöning åt nämnda antal officerare;

äfvensom, i händelse af bifall härtill,

att, derest Kongl. Maj:t skulle besluta, att redan under år 1883 indraga chefens för flottans militärpersonal embete och i stället tillsätta den 3:dje flaggman, med hvilken officerskåren skulle tillökas, till dennes aflöning för år 1883 må användas, jemte lönen för en af de i stat upptagne kommendörstjerner, som i så fall under året komme att lemnas otillsatt, de 2,000 kronor, hvilka, på grund af Riksdagens beslut år 1876, såsom årligt tillägg till fasta lönen tillkomma förenämnde chef, så framt han icke uppbär flaggmans lön;

**beklädnad åt sjömans- och skeppsgossekårerna
samt värnpligtige,**

[2.] att nuvarande anslag härtill, högst..... kronor 282,000: —, måtte med här ofvan angifna förändrade rubrik förhöjas:

dels med för mintillverkningspersonalen erforderlige » 540: —,

dels för beklädnad af beväring och värnpligtige med » 4,460: —,

eller till kronor 287,000: —;

samt att den besparing, som under år 1884 kan å detta anslag beredas, må ställas till Kongl. Maj:ts förfogande till godtgörande af eller afbetalning å den brist, som å samma anslag förut kan hafva uppkommit;

natura-underhåll,

[3.] att det härtill för närvarande anvisade förslagsanslag, kronor 452,450: —,

må höjas,

med hänsyn dertill att anslaget öfverskridits, med » 90,942: —,

för mintillverkningspersonalen med » 2,208: —,

och för värnpligtige med » 8,400: —,

eller till kronor 554,000: —;

lega och hemkall,

[4.] att till lega och hemkall åt 100 till ersättning för afgången inom båtsmanshållet anskaffade sjömän må anvisas ett reservationsanslag å kronor 15,500: —;

båtsmansindelningen,

[5.] att de under denna titel anvisade friheter till belopp 77,300 kronor och ersättningar till belopp 24,600 kronor må från anslagen under denna hufvudtitel uteslutas;

flottans materiel,

[6.] att anslaget till flottans nybyggnad och underhåll, kronor 1,078,800: —,
 må förhöjas med den för mintillverkningspersonalens uppförande på ordinarie stat erforderliga, på denna titel belöpande summa .. » 3,935: —,
 eller till kronor 1,082,735: —;

flottans öfningar,

[7.] att anslaget till flottans öfningar, nu upptaget till kronor 550,000: —,
 må förhöjas,
 för åstadkommande af erforderlig
 utsträckning af öfningarne, med » 120,000: —,
 samt till dagaflöning för värnpliktige med » 1,000: —,
 eller till kronor 671,000: —;

durchmarschkostnader,

[8.] att anslaget till durchmarschkostnader, kronor 30,000: —,
 må förhöjas med » 10,000: —,
 eller till kronor 40,000: —;

sjukvård,

[9.] att anslaget till sjukvård, kronor 39,000: —,
 må förhöjas med » 1,000: —,
 eller till kronor 40,000: —;

rese- och traktamentspenningar,

[10.] att nuvarande anslaget,	kronor	15,000: —,
må förhöjas med	»	15,536: —,
	eller till kronor	<u>30,536: —;</u>

skrifmaterialier och expenser, ved, m. m.,

[11.] att nuvarande anslagsbelopp,	kronor	46,412: —,
må förhöjas		
dels, med hänsyn dertill att detsamma öfverskridits,		
med	»	33,596: —,
dels för värnpligtiges inqvartering med	»	842: —,
	eller till kronor	<u>80,850: —;</u>

lots- och fyrinrättningen med lifräddningsanstalterna,

[12.] att, med uteslutande af de under denna anslagsrubrik för närvarande anvisade *friheter* till belopp 405 kronor och *ersättningar* till 4 kronor, anslaget må i riksstaten utföras med det under inkomstiteln fyr- och båkmedel beräknade belopp kronor 1,200,000: —,

eller enahanda belopp med det i nu gällande riksstat upptagna anslag i penningar, hvarvid Kongl. Maj:t tillika förutsätter, att de å nämnda inkomstitel uppkommande öfverskott fortfarande må, såsom hitils, få användas för de med anslaget afsedda ändamål;

undervisningsanstalter för sjöfart och nautisk-meteorologiska byrån,

[13.] att, i ändamål att bereda föreståndaren för nautisk-meteorologiska byrån det honom tillkommande ålderstillägg från det under rubriken undervisningsanstalter för sjöfart anvisade förslagsanslag å 13,000 kronor, de under ofvanberörda titlar anvisade anslag må sålunda upptagas:

undervisningsanstalter för sjöfart	kronor	94,650: —,
nautisk-meteorologiska byrån	»	9,000: —,
	transport kronor	<u>103,650: —,</u>

	transport kronor	103,650: —,
för ålderstillägg åt personalen vid undervisningsanstalterna för sjöfart och föreståndaren för nautisk-meteorologiska byrån, förslagsanslag,	»	13,000: —,
	tillsammans kronor	<u>116,650: —,</u>

eller enahanda belopp som hittills.

I afseende å öfrige under femte hufvudtiteln i riksstaten uppförda ordinarie anslag har Kongl. Maj:t icke att föreslå någon förändring.

Summan af de sålunda föreslagna förhöjningarna uppgår till	kronor	493,959: —;
lägges härtill 5:te hufvudtitelns slutsumma enligt gällande riksstat,	kronor	5,375,000: —,
med afräkning af nu utslutna ersättningar och friheter,	»	102,309: —,
	»	5,272,691: —,
så skulle 5:te hufvudtitelns ordinarie anslag enligt Kongl. Maj:ts förslag uppgå till	kronor	<u>5,766,650: —.</u>

Extra anslag.

Såsom extra anslag under denna hufvudtitel vill Kongl. Maj:t härjemte föreslå Riksdagen att bevilja till:

[14.] fortsättande af ett öfningsfartyg	kronor	650,000: —,
[15.] påbörjande af en pansarbåt	»	838,000: —,
[16.] anskaffande af en minbåt	»	190,600: —,
[17.] artilleri- och utredningsmateriel för redan befintliga fartyg	»	221,400: —,
[18.] kruthus och minmagasin, m. m. å Björnholmen	»	67,310: —,
[19.] laddhus för minor vid Carlskrona station	»	7,000: —,
[20.] syft- och tändstationer vid Vestra Håstholmen	»	8,900: —,
[21.] minväsendets utveckling	»	16,790: —,
[22.] nya kasernbyggnader	»	250,000: —,
[23.] ersättning för förskottsvis utbetalda kostnader för sjöförsvarskomitén och för tryckning af deröfver infordrade underdåniga utlåtanden	»	24,550: —,
	tillsammans kronor	<u>2,274,550: —.</u>

En jemförelse mellan denna hufvudtitel, sådan den finnes i 1883 års riksstat upptagen och sådan den af Kongl. Maj:t nu är föreslagen, utfaller på följande sätt:

	1883:	1884:	
ordinarie anslag efter afräkning af friheter och er- sättningar	5,272,691: —	5,766,650: —	således ökning kr. 493,959: —;
extra d:o	1,189,000: —	2,274,550: —	» » » 1,085,550: —;
summa kronor	6,461,691: —	8,041,200: —	således ökning kr. 1,579,509: —.

Sjette hufvudtiteln,

innefattande anslagen till civildepartementet.

I afseende å regleringen af denna hufvudtitel, under hvilken finnes i nu gällande riksstat till årliga eller ständiga utgifter anvisadt:

kontant

kronor 4,201,933: —,

indelning och dermed jemförlig anvisning, på förslag:

friheter

» 19,082: —,

ersättningar

» 175,345: —,

tillsammans kronor 4,396,360: —,

vill Kongl. Maj:t, i enlighet med de beslut, som innefattas uti bilagda statsrådsprotokoll öfver civilärenden den 10 innevarande månad*), föreslå, beträffande

kommerskollegium,

[1.] att Riksdagen må *dels* medgifva, att de lönebelopp, som äro i kommerskollegiets stat anvisade ej mindre för en advokatfiskalstjänst än äfven för andra ledigblifna eller ledigblifvande befattningar inom kollegiet, i afseende å hvilka indragning synes kunna ega

*) Se bil. till statsverkspropositionen: "Sjette hufvudtiteln".

rum eller förändring böra vidtagas, må intill slutet af år 1884, i den mån de för bestridande af göromålen inom kollegiet kunna finnas erforderliga, af Kongl. Maj:t för ändamålet disponeras,

[2.] *dels*, på det Kongl. Maj:t må komma i tillfälle tilldela kommerskollegiets ledamöter samt dess i stat uppförda embets- och tjenstemän, med undantag af fyra kanslisters, tillfällig löneförbättring under år 1884 till samma belopp, som för innevarande år beviljats, på extra stat för år 1884 anvisa 8,540 kronor,

dels ock likaledes på extra stat för år 1884 anvisa såsom tillfällig löneförbättring för fyra bergmästare, som sakna boställe, och tre tjenstemän vid Sala silfververk tjugu procent å de till dem utgående löner, eller tillsammans 2,420 kronor;

rikets ekonomiska kartverk,

[3.] att Riksdagen må, utöfver det å riksstatens sjette hufvudtitel för rikets ekonomiska kartverk uppförda ordinarie anslag, 6,000 kronor, under samma hufvudtitel på extra stat för år 1884 anvisa dels till fortsättande af de ekonomisk-geografiska kartarbetena i Norrbottens län 31,000 kronor och dels för de ekonomiska kartarbetena i öfriga delar af riket 45,000 kronor, eller tillsammans 76,000 kronor, äfvensom medgifva, att möjligen uppstående behållning å det sist nämnda anslaget må få användas äfven till bestridande af utgifter för det topografiska kartverket;

landsstaterna i länen,

[4.] att Riksdagen må *dels*, med de i statsrådsprotokollet föreslagna grunder och villkor i afseende å lönereglering för landtränsmästarne, godkänna det i protokollet intagna förslag till stat för bemälda tjenstemän, *dels* för tillämpning af berörda nya aflöningsstat höja det under titeln »landsstaterna i länen»

uppförda penningeanslag med	kronor	53,344: —,
	transport kronor	53,344: —,

transport kronor 53,344: —,

[5.] att Riksdagen må medgifva, att penningeanslaget under »landsstaterna i länen» må ytterligare höjas med det belopp, hvartill fyra under år 1882 indragna landsstatsboställens afkastning är i stat beräknad, eller tillhoppa.....

kronor 2,950: —,

[6.] att från denna anslagstitel må uteslutas det i riksstaten under rubrik: »indelning och dermed jemförlig anvisning, friheter», uppförda belopp af 8,500 kronor;

kommande hela ordinarie anslaget: »landsstaterna i länen», i händelse af bifall till hvad nu blifvit föreslaget, att höjas med 56,294 kronor och minskas med 8,500 kronor samt således att uppgå till 2,497,389 kronor,

[7.] att Riksdagen må medgifva, att de aflöningsbelopp, som blifva tillgängliga i följd af anbefald fögderireglering inom Upsala län, må användas för inrättande af en kronofogde- och en häradsskrifvare-tjenst inom Jemtlands län, äfvensom att för uppehållande af berörda båda fögderitjenster under år 1884 må på extra stat för samma år anvisas ett anslag af 6,800 kronor;

ålderstillägg,

[8.] att Riksdagen må medgifva, att de för landtränthästar i fråga kommande ålderstillägg må utgå af sju hufvudtitelnsls förslagsanslag till »ålderstillägg», samt för sådant ändamål höja nämnda anslag från 205,000 kronor till 213,500 kronor, eller med

kronor 8,500: —;

gästgifvares friheter,

[9.] att från denna anslagstitel uteslutes det i riksstaten under rubrik: »indelning och dermed jemförlig anvisning, friheter», uppförda belopp af 6,635 kronor, och anslagets slutsumma således minskas med samma belopp, eller från 19,575 kronor till 12,940 kronor;

transport kronor 64,794: —,

färjor och färjekarlar,

transport kronor 64,794: —,

[10.] att från denna anslagstitel uteslutes det i riksstaten under rubrik: »indelning och dermed jemförlig anvisning, friheter», uppförda belopp 25 kronor, och anslaget slutsumma således minskas med samma belopp, eller från 385 kronor till 360 kronor;

skiften och afvittringar,

[11.] att Riksdagen må *dels* för år 1884 bevilja förhöjning i årsarvodet med 400 kronor till hvarje storskifteslandtmätare i Kopparbergs län, som icke kommer att åtnjuta arvode efter taxa, samt i styresmannens för storskiftesverket årsarvode likaledes med 400 kronor; *dels* medgifva, det de belopp, hvarmed inkomsterna af tjensten under år 1884 för afvittringslandtmätare i Vesterbottens och Norrbottens län och de storskifteslandtmätare i Kopparbergs län, hvilka åtnjuta arvode efter taxa, kunna komma att understiga 2,500 kronor för dem, som tillhöra första lönegraden, och 3,000 kronor för dem, som, på grund af ålder i tjensten, åtnjuta arvodesförhöjning, må desse tjenstemän godtgöras af anslagen till storskiftes- och afvittringsverken; *dels* för år 1884 åt föredragandena af afvittringsärendena i Vesterbottens och Norrbottens län samt till skrifbiträde åt dem bevilja en tillökning af 400 kronor i det åt hvarje af dem anslagna belopp; *dels* ock bevilja tillfällig förhöjning i styresmannens för afvittringsverket i Vesterbottens län årsarvode för år 1884 med 200 kronor,

[12.] att, till bestridande af kostnaderna för storskiftes- och afvittringsverken under år 1884, för samma år, utöfver ordinarie anslaget 63,000 kronor, på *extra* stat anvisas 237,000 kronor;

landtbruksingeniörer och deras biträden,

[13.] att Riksdagen må medgifva, att ytterligare två landtbruksingeniörer, med enahanda aflönings-

transport kronor 64,794: —,

transport kronor	64,794: —,
förmåner, som äro nuvarande ingenjörer beviljade, må anställas samt, för beredande af tillgång å härför erforderliga aflöningsmedel, höja ordinarie anslaget: »landtbruksingenjörer och deras biträden» med..... kronor	4,000: —,
[14.] att, för beredande af tillgång från och med år 1884 till två landtbruksingenjörer tillkommande löneförhöjningar å 500 kronor till hvardera, ordinarie anslaget: »landtbruksingenjörer och deras biträden» må höjas med..... kronor	1,000: —;
kommande i fråga varande anslag, i händelse af bifall härtill, att höjas med sammanlagdt 5,000 kronor, eller från nuvarande beloppet 53,500 kronor till 58,500 kronor;	

hästafvelns förbättrande,

[15.] att å denna anslagstitel uteslutes det i riksstaten under rubrik: »indelning och dermed jemförlig anvisning, friheter», uppförda belopp 2,300 kronor och att i stället det å anslagstiteln under rubrik: »indelning och dermed jemförlig anvisning, ersättningar», uppförda belopp höjes med 1,100 kronor; kommande i följd häraf anslagets slutsumma att minskas med 1,200 kronor, eller från 95,850 kronor till 94,650 kronor;

Sala bergslag,

[16.] att å denna anslagstitel utslutes det i riksstaten under rubrik: »indelning och dermed jemförlig anvisning, friheter», uppförda belopp, 62 kronor, och anslagets slutsumma således minskas från 6,382 kronor till 6,320 kronor;

jordförluster genom kanal- och väganläggningar,

[17.] att å denna anslagstitel uteslutes det i riksstaten under rubrik: »indelning och dermed jemförlig anvisning, friheter», uppförda belopp 1,560 kronor

transport kronor 69,794: —,

och anslagets slutsumma sålunda nedsättes från 10,260
kronor till 8,700 kronor; transport kronor 69,794: —,

skrifmaterialier och expenser, ved, m. m.,

[18.] att detta anslag måtte höjas från 117,376
kronor till 165,822 kronor, eller med kronor 48,446: —,
summa ökning kronor 118,240: —.

Beträffande öfriga under sju hufvudtiteln i riksstaten uppförda ordinarie anslag, har Kongl. Maj:t icke att föreslå någon förändring.

Om till förestående ökning lägges de ordinarie anslagens nuvarande slutsumma, kronor 4,396,360: —, efter afdrag af de föreslagna minskningarne å anslagen till landsstaterna i länen, gästgifvares friheter, färjor och färjekarlar, hästafvelns förbättrande, Sala bergslag, jordförluster genom kanal- och väganläggningar, tillsammans » 17,982: —,
således » 4,378,378: —,

komma sju hufvudtiteln ordinarie anslag att uppgå till kronor 4,496,618: —.

Extra anslag.

Förutom ofvan begärda extra anslag, nemligen, under punkten 2, till tillfällig löneförbättring för kommerskollegium och bergsstaten kronor 10,960: —,
under punkten 3, till rikets ekonomiska kartverk » 76,000: —,
under punkten 7, för uppehållande af en kronofogde-
transport kronor 86,960: —,

	transport kronor	86,960: —,
och en häradsskrifvarettjenst inom Jemtlands län	»	6,800: —,
och under punkten 12, till fullföljande af storskiftes- och afvittringsarbetena	»	237,000: —,
vill Kongl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen att be- vilja till:		
[19.] arvoden åt den vid justeringsstyrelsen an- ställda personal	»	9,300: —,
[20.] fortsatt utgifvande af »polisunderrättelser»	»	10,000: —,
[21.] bidrag till aflöning åt exekutionsbetjeningen i Stockholm	»	12,200: —,
[22.] aflöning, m. m. åt särskild polisstyrka på landet	»	50,000: —,
[23.] beredande af boställe åt länsmanen i Enon- tekis distrikt af Norrbottens län	»	19,300: —,
[24.] anordnande af tillsynen öfver statens jern- vägsbyggnader	»	20,000: —,
[25.] anordnande af högre undervisning i mejeri- hushållning vid Ultuna och Alnarps landt- bruksinstitut	»	10,000: —,
[26.] bidrag till bestridande af kostnaderna för allmänna landtbruksmöten	»	5,000: —,
[27.] prisbelöningar vid allmänna landtbruksmöten för husdjur, redskap, maskiner, m. m.	»	10,000: —,
[28.] arvode åt en botanist vid landtbruksaka- demiens agrikultürkemiska och fysiolo- giska försöksanstalt	»	1,000: —,
[29.] bidrag till underhåll af fem kemiska statio- ner för jordbrukets och näringarnes behof	»	15,000: —,
[30.] de geologiska undersökningarna	»	85,500: —,
[31.] aflönande af betjening vid Flyinge stu- teri, m. m.	»	5,937: —,
[32.] anställande af en andre undervisare i hus- slöjd och en elev	»	3,000: —,
[33.] befrämjande af husslöjden	»	10,000: —,
[34.] bidrag till upprätthållande af väfskolan i Borås och till aflönande af en andre lä- rare vid samma skola	»	4,800: —,
	transport kronor	601,797: —,

	transport kronor	601,797: —,
[35.] hyres- och inköpsbidrag till svenska slöjdföreningens museum	»	4,000: —,
[36.] bergsskolorna i Filipstad och Falun	»	14,000: —,
[37.] godtgörande af kostnaderna för deltagande i utställningarne i Madrid och London	»	105,000: —,
[38.] ersättning för åtskilliga utaf statskontoret förskottsvis bestridda utgifter	»	25,898: —,
samt att af redan utaf Riksdagen beviljade anslag anvisa för år 1884 till		
[39.] väganläggning från Sorsele kyrka till Strycksele by, m. m. i Vesterbottens län	»	39,687: —,
Derjemte föreslår Kongl. Maj:t Riksdagen att bevilja till		
[40.] fulländande af norra hamnarmen vid Högnäs	»	77,000: —,
Vidare anmärkes här,		
[41.] att enligt 1881 års Riksdagsbeslut blifvit för år 1884 anvisade till understödjande, medelst lån, af enskilda jernvägsanläggningar 1,000,000 kronor.		
Ytterligare föreslår Kongl. Maj:t Riksdagen att bevilja till:		
[42.] bidrag för anläggning af nya samt förbättring eller omläggning af backiga eller eljest mindre goda vägar	»	300,000: —,
[43.] understödjande af brobyggnader och mindre hamnbyggnader samt upprensning af åar och farleder	»	100,000: —,
[44.] understödjande af sådana myrutdikningar och vattenaftappningar, som företrädesvis afse att minska frostländigheten	»	150,000: —,
[45.] utförande af nya byggnader och anläggningar vid statens redan trafikerade jernvägar och anskaffande af nya inventarier	»	500,000: —,
		<u>tillsammans kronor 1,917,382: —.</u>

Slutligen föreslår Kongl. Maj:t Riksdagen:

[46.] att till fortsättning af arbetena å stambanan emellan Bräcke och Sollefteå för år 1884 anvisa ett anslag af 2,500,000 kronor*)

*) Se vidare här nedan Statsverkspropositionen pag. 46.

En jemförelse mellan denna hufvudtitel, sådan den finnes i 1883 års riksstat upptagen och sådan den af Kongl. Maj:t nu är föreslagen, utfaller på följande sätt:

	1883:	1884:	
ordinarie anslag	4,396,360: —,	4,496,618: —;	således ökning kronor 100,258: —;
extra " "	1,770,640: —,	1,917,382: —;	» " " 146,742: —;
summa kronor	6,167,000: —,	6,414,000: —;	således ökning kronor 247,000: —.

Sjunde hufvudtiteln,

innefattande anslagen till finansdepartementet.

I afseende å regleringen af denna hufvudtitel, under hvilken finnes i nu gällande riksstat till årliga eller ständiga utgifter anvisadt:

kontant	kronor 13,280,350: —,
indelning och dermed jemförlig anvisning, på förslag:	
friheter	» 9,930: —,
ersättningar	» 2,720, —,

tillsammans kronor 13,293,000: —,

vill Kongl. Maj:t, i enlighet med de beslut, som innefattas uti bilagda statsrådsprotokoll öfver finansärenden den 10 innevarande månad*), föreslå, beträffande

stämpelpappersomkostnader,

[1.] att förslagsanslaget till stämpelpappersomkostnader, under förutsättning att Kongl. Maj:ts här ofvan under sjette hufvudtiteln framställda förslag till lönereglering för landtränsmästarne varder af Riksdagen bifallet, må nedsättas från 224,000 kronor till 200,000 kronor, eller med 24,000 kronor;

postverket,

[2.] att Riksdagen, med godkännande ej mindre af det i ofvan nämnda protokoll öfver finansärenden

*) Se bil. till statsverkspropositionen: "Sjunde hufvudtiteln".

omförmälda förslag om ålderstillägg för en del posttjenstemän, som hittills ej varit af sådan förmån i åtnjutande, och om villkoren för ålderstilläggets erhållande, än äfven af öfriga enligt samma protokoll i fråga satta förändringar i postverkets stater, må bestämma det till postverket uppförda anslag, förslagsvis beräknadt att utgå direkte af postmedlen, till samma belopp 5,300,000 kronor, hvartill postverkets inkomster för år 1884 blifvit här ofvan beräknade; hvadan förevarande anslag, som nu utgör 5,100,000 kronor, skulle förhöjas med..... kronor 200,000: —;

äfvensom att Riksdagen må medgifva, att jemväl de öfverskott, som år 1884 kunna å postmedlen uppkomma, må — i den mån desamma ej erfordras till kassaförslag för postverket — förvaltade på enahanda sätt som öfverskottsmedlen för åren 1882 och 1883, enligt Kongl. Maj:ts bestämmande² få användas ensamt för postverkets egna ändamål;

telegrafverket,

[3.] att Riksdagen, med godkännande ej mindre af den, enligt ofvan nämnda protokoll öfver finansärenden, af Kongl. Maj:t gillade ändring i telegrafverkets aflöningsstat, än äfven af de i samma protokoll omförmälda grunder för beredande af fyllnadspensioner åt de till telegrafpersonalen hörande embets- och tjenstemän, må — under Kongl. Maj:t förbehållen rätt att i verkets utgiftsstater göra de jemkningar, som kunna finnas af behovet påkallade — såsom reservationsanslag, att utgå direkte af telegrafmedlen, till telegrafverket för år 1884 anvisa enahanda belopp, 1,330,000 kronor, hvartill telegrafinkomsterna för året blifvit beräknade, samt tillika medgifva, att det öfverskott, som kan å telegrafinkomsterna uppstå, må af Kongl. Maj:t användas för telegrafverkets tidsenliga utveckling och förbättring;

tullverket,

[4.] att Riksdagen, med tullinspektoren Alb. Sandstedts förflyttande å tullverkets indragningsstat samt

transport kronor 200,000: —,

godkännande af de i ofvan nämnda protokoll öfver finansärenden omförmälda, i öfrigt ifrågasatta förändringar i tullverkets stater, må bestämma anslaget för tullverket till ett mot staternas slutsumma svarande belopp af 2,476,000 kronor, att såsom förslagsanslag direkte utgå af tullmedlen, hvarvid uppstår en minskning i anslagets nuvarande belopp med 4,000 kronor;

domänstyrelsen,

[5.] att det för domänstyrelsen & ordinarie stat uppförda anslag, 88,300 kronor, ökas med kronor 5,700: -- till 94,000 kronor, på det de nu å domänstyrelsens stat uppförda tre tjenstebefattningarne i andra lönegraden må kunna utbytas mot befattningar i tredje lönegraden;

skogsväsendet,

[6.] att, med uteslutande från anslaget till skogsväsendet af det i riksstaten under rubriken: »indelnings- och dermed jemförlig anvisning, friheter», uppförda belopp 1,470 kronor, anslaget må erhålla följande uppställning:

bestämdt anslag:

för skogsstaten kronor 403,413: —,
» statens skogsskolor » 22,800: —, kr. 426,213: —,

reservationsanslag:

till undersökning af vattendragen i Norrbottens län..... kronor 3,000: —,
» skogsinstitutet » 21,300: —,
» enskildaskogsskolor » 7,600: —,
» kronoskogarnes förvaltning och befrämjande af skogsväsendet i allmänhet kronor 214,290: —, kr. 246,190: —,
» summa kronor. 672,403: —,
hvarigenom anslaget minskas med 1,470 kronor;

transport kronor 205,700: —,

transport kronor 205,700: —,

städers friheter,

[7.] att från anslaget till städers friheter må uteslutas det i riksstaten under rubriken: »indelning och dermed jemförlig anvisning, friheter,» uppförda belopp, 8,460 kronor, och anslagets nuvarande slutsumma 32,730 kronor således minskas med samma belopp till 24,270 kronor;

observations- och uppbördsprocenter, m. m.,

[8.] att förslagsanslaget till observations- och uppbördsprocenter, m. m., under förutsättning att förut nämnda förslag till lönereglering för landtränmästarne varder af Riksdagen bifallet, må nedsättas från 34,500 kronor till 15,000 kronor och således minskas med 19,500 kronor;

skrifmaterialier och expenser, ved, m. m.,

[9.] att detta förslagsanslag må höjas från 36,217 kronor till 36,947 kronor, eller med kronor 730: —.

Beträffande öfriga under sjunde hufvudtiteln i riksstaten uppförda ordinarie anslag föreslår Kongl. Maj:t icke någon förändring.

Summa kronor 206,430: —.

Härför afgår här ofvan angifna minskning i anslagen:

till stämpelpappersomkostnader	kronor	24,000: —,	
» tullverket	»	4,000: —,	
» skogsväsendet	»	1,470: —,	
» städers friheter	»	8,460: —,	
» observations- och uppbördsprocenter, m. m.	»	19,500: —,	» 57,430: —,

hvad den förhöjningen utgör kronor 149,000: —.

Lägges härtill summan af hufvudtitelns ordinarie anslag enligt nu gällande riksstat, » 13,293,000: —,

skulle denna hufvudtitels ordinarie anslag enligt Kongl. Maj:ts förslag uppgå till kronor 13,442,000: —.

Extra anslag.

Kongl. Maj:t föreslår vidare, med åberopande af ofvan nämnda protokoll öfver finansärenden, att under denna hufvudtitel må å extra stat beviljas till:

[10.] genomförandet af kammarkollegii nya organisation	kronor	2,400: —,
[11.] genomförandet af statskontorets nya organisation	»	9,740: —,
[12.] ersättning för af statskontoret gjorda förskotter	»	133,778: —,
[13.] genomförandet af öfverintendentsembetets nya organisation	»	1,000: —,
[14.] uppförande af ny länsresidensbyggnad i Jönköping 169,000 kronor, hvaraf anvisas att utgå under år 1884	»	85,000: —,
[15.] aflöning åt domänintendenter och uppehållande af domängöromålen hos länsstyrelserna	»	45,000: —,
[16.] resekostnader vid domänförvaltningen, <i>föreslagsanslag</i> ,	»	20,082: —,
<u>tillsammans kronor</u>		<u>297,000: —.</u>

En jämförelse mellan denna hufvudtitel, sådan den finnes i riksstaten för år 1883 upptagen och sådan den af Kongl. Maj:t nu är föreslagen, utfaller på följande sätt:

	1883:	1884:	
ordinarie anslag	13,293,000:—,	13,442,000:—;	således ökning kr. 149,000:—;
extra	» 716,000:—,	297,000:—;	» minskning » 419,000:—;
summa kronor	14,009,000:—,	13,739,000:—;	således minskning kr. 270,000:—.

Åttonde hufvudtiteln,

innefattande anslagen till ecklesiastikdepartementet.

Nu gällande riksstat upptager under denna hufvudtitel såsom ordinarie anslag:

anvisning i kontant	kronor	8,912,255:—,
indelning och dermed jämförlig anvisning, på förslag:		
friheter och kyrkotionde	»	501,805:—,
ersättningar	»	718,491:—,
	tillhopa kronor	10,132,551:—.

I öfverensstämmelse med de beslut, som omförmälas i bilagda protokoll öfver ecklesiastikärenden *), föreslår Kongl. Maj:t, beträffande anslagen till

kongl. biblioteket,

[1.] att dess anslag för böckers inköp och inbindning må höjas med	kronor	7,000:—;
--	--------	----------

kleresistaten,

[2.] att i stället för »friheter och kyrkotionde», som i nuvarande riksstat upptagas till 148,600 kronor, må uppföras allenast kyrkotionde 17,600 kronor;

[3.] att, till ersättning för prostetunnor, tillkommande kontraktsprosten i Södra Möre kontrakt för Oscars, Gullabo, S:t Sigfrids och Carlslanda annexförsamlingar med 53 kronor 30 öre och kontraktsprosten i Handbörds kontrakt för Långemåla församling med 13 kronor 32 öre, anslaget till kleresistaten må varda höjdt med	»	67:—;
---	---	-------

universiteten,

[4.] att i stället för »friheter och kyrkotionde», som i nuvarande riksstat äro upptagna till 109,600 kronor, må uppföras kyrkotionde 37,900 kronor;

[5.] att till arvode åt öfverläkaren vid Lunds hospital, för undervisning och handledning i psykiatri åt medicine studerande vid universitetet i Lund, må på detta universitets stat uppföras ett årligt anslag af	»	1,500:—;
transport kronor		8,567:—,

*) Se bil. till statsverkspropositionen: »Åttonde hufvudtiteln».

allmänna läroverken,

transport kronor

8,567: —,

[6.] att det i kolumnen »friheter och kyrkotionde» uti nuvarande riksstat upptagna belopp 7,320 kronor må uteslutas;

[7.] att för lärares vid allmänna läroverken uppflyttning i högre lönegrad, enligt gällande grunder, anslaget till dessa läroverk må varda förhöjdt med »

35,000: —,

[8.] att till fullbordande af organisationen, enligt uppgjord plan, af högre realläroverket i Göteborg må beviljas en förhöjning af anslaget till de allmänna läroverken med »

8,550: —,

[9.] att till ersättning för den i lönen åt vederbörande lärare vid allmänna läroverket i Strengnäs tillförene inberäknade årliga inkomst af prebendepastoratet Aspö, i läroverkets stat upptagen till 514 kronor 10 öre, anslaget till de allmänna läroverken må höjas med »

515: —,

[10.] att — mot det att vid 1884 års slut till statsverket öfverlemnas ej allenast två vid Eskilstuna och Sölvesborgs läroverk befintliga fonder, som vid 1881 års slut utgjorde, den vid Eskilstuna läroverk 37,033 kronor 70 öre och den vid Sölvesborgs 14,269 kronor 84 öre, jemte å fonderna uppkomna besparingar och ränta derå för år 1884, utan ock den af statsmedel bestående andelen af en vid Askersunds läroverk varande skolfond, 5,100 kronor, jemte ränta för sistnämnda år, samt att penningelönen för en f. d. kollega vid Nyköpings läroverk, upptagen till 242 kronor, från anslaget till allmänna läroverken från och med år 1883 uteslutes, jemte det att ersättningen för 22 kubikfot till samma lön hörande, numera indragen kronotiondespanmål med forsellön förklaras icke vidare böra utgå — anslaget till allmänna läroverken må varda höjdt *dels* med beloppen af de från fonderna vid Eskilstuna och Sölvesborgs läroverk utgående bidrag till aflönande af lärare derstädes, nemligen vid det förra 1,395 kronor 50 öre och vid det senare läroverket 565 kronor, *dels ock* med ett belopp, motsvarande fem procent ränta å nyssberörda andel af fon-

transport kronor

52,632: —,

	transport kronor	52,632: —,
den vid Askersunds skola, 255 kronor, eller tillhopa i jemnadt krontal med	»	2,216: —,
[11.] att för beredande af lönefyllnad till belopp af 46 kronor 67 öre åt rektor vid högre allmänna läroverket i Lund, i stället för det lönebidrag till samma belopp, som förut utgått från domkyrkan derstädes, må på anslaget till allmänna läroverken uppföras		
		47: —;

högre lärarinneseminariet,

[12.] att för en lärarinnas uppflyttning i högre lönegrad anslaget till detta läroverk må höjas med...	»	500: —;
--	---	---------

pedagogier och folkskolor,

[13.] att i stället för »friheter och kyrkotionde», i nuvarande riksstat upptagna till 5,350 kronor, må uppföras kyrkotionde 1,025 kronor;

barnmorskeundervisningen och barnbördshusen,

[14.] att i stället för »friheter och kyrkotionde», som i nuvarande riksstat äro upptagna till 700 kronor, må uppföras endast kyrkotionde till enahanda belopp 700 kronor;

fattigvården i Stockholm och landsorterna,

[15.] att det i kolumnen »friheter och kyrkotionde» i nuvarande riksstat upptagna belopp 20 kronor må uteslutas;

lasarets underhåll,

[16.] att i stället för »friheter och kyrkotionde», i nuvarande riksstat upptagna till 12,615 kronor, må uppföras kyrkotionde 4,930 kronor;

[17.] att till ersättning åt serafimerlasarettet för upphörandet af den afgift, hvilken jemlikt kongl.

transport kronor	55,395: —,
------------------	------------

	transport kronor	55,395: —,
brefven den 7 mars och den 7 november 1746 bör		
vid befordringar till embeten och tjänster utgöras		
till nämnda lasarett, anslaget till lasarettets underhåll		
må höjas med	»	1,200: —;

kyrkors underhåll,

[18.] att i stället för »friheter och kyrkotionde», som i nuvarande riksstat äro upptagna till 217,600 kronor, må uppföras kyrkotionde 199,500 kronor;

skrifmaterialier och expenser, ved, m. m.,

[19.] att detta anslag må höjas med » 662: —.

Beträffande öfriga under åttonde hufvudtiteln i riksstaten uppförda ordinarie anslag har Kongl. Maj:t icke att föreslå någon förändring.

De föreslagna tillökningarna i anslag under denna hufvudtitel utgöra tillhopa kronor 57,257: —.

Om härtill lägges summan af hufvudtitelns nuvarande ordinarie anslag kronor 10,132,551: —,

efter afdrag för dels de minskningar å en del anslag, som föranledas af »friheters» uteslutande, till sammanlagdt belopp af 240,150 kronor, och dels den nedsättning å allmänna läroverkens anslag, som uppkommer genom uteslutande af penningelönen för en f. d. kollega vid Nyköpings läroverk 242 kronor, eller tillhopa » 240,392: —, » 9,892,159: —,

skulle den nya summan af ordinarie anslag under åttonde hufvudtiteln blifva kronor 9,949,416: —.

Extra anslag.

För behof af tillfällig beskaffenhet, hänförliga under åttonde hufvudtiteln, vill Kongl. Maj:t, på sätt ofvan omförmälda protokoll öfver ecklesiastikärenden vidare innehåller, föreslå Riksdagen att på extra stat bevilja, i afseende å

riksarkivet:

[20.] till fortsatt utgifvande i tryck af sådane skrifter och handlingar, som äro af vigt för fäderneslandets historia,	kronor	3,000: —,
[21.] till uppförande af ny byggnad för riksarkivet i nordvestra delen af Humlegården i Stockholm, på sätt statsrådsprotokollet innehåller, 1,216,500 kronor, hvaraf skulle under år 1884 utgå	»	200,000: —;

lifruskammaren:

[22.] till anordnande af ny lokal för lifrust- och klädkamrarne samt förevisningsmateriel och flyttningskostnader äfvensom för samlingarnas tillsyn och vård, m. m., på sätt i statsrådsprotokollet finnes angifvet,	»	41,650: —;
--	---	------------

domkapitlens expeditioner:

[23.] för tillfällig löneförbättring åt tjenstemännen vid dessa expeditioner	»	3,716: —;
--	---	-----------

universiteten:

[24.] till det språkliga seminariet vid universitetet i Upsala	»	3,000: —,
[25.] till det språkliga seminariet vid universitetet i Lund	»	2,950: —,
[26.] till fortsättande af särskilda observationer vid den astronomiska institutionen i Lund	»	1,500: —,
[27.] till fortsättande af tillbyggnaden å den anatomiska institutionens i Upsala hus	»	50,000: —,
[28.] till nybyggnaden för den fysiska institutionen i Lund	»	55,000: —,
[29.] till det matematiska seminariet vid universitetet i Upsala	»	1,500: —;
transport kronor		362,316: —,

transport kronor 362,316: —;

karolinska mediko-kirurgiska institutet:

[30.] till arvode åt en amanuens vid institutets gynekologiska klinik	»	900: —,
[31.] till nybyggnaden för institutets anatomiska, histologiska, fysiologiska och hygieniska institutioner samt farmakologiska samlingar	»	100,000: —;

allmänna läroverken:

[32.] till löneförbättring åt lärarne vid dessa läroverk, att utgå efter samma grunder som den för innevarande år beviljade,	»	336,975: —,
[33.] till resestipendier åt lärare i främmande lefvande språk	»	6,000: —,
[34.] till arvoden åt extra lärare	»	40,000: —;

högre lärarinneseminariet:

[35.] till löneförbättring åt lärare och lärarinnor vid detta läroverk, på sätt statsrådsprotokollet innehåller,	»	4,000: —,
[36.] till förändringar och reparationer å högre lärarinneseminariets och den dermed förenade normalskolans för flickor läroverkshus, jemte bestridande af andra i sammanhang dermed stående utgifter, på sätt i statsrådsprotokollet omförmäles,	»	20,213: —;

pedagogier:

[37.] till löneförbättring åt lärarne vid de en- och tvåklassiga pedagogierna	»	8,750: —;
---	---	-----------

folkundervisningen:

[38.] till löneförbättring åt lärare och lärarinnor vid folkskolelärareseminarierna samt till arvoden åt teckningslärare för extra tjenstgöring och extra arvoden åt musiklärare vid dessa seminarier	»	33,300: —,
[39.] till understöd åt mindre bemedlade lärjungar vid sådana folkhögskolor, som åtnjuta bidrag af statsmedel,	»	15,000: —;

transport kronor 927,454: —;

transport kronor 927,454: —;

de tekniska läroverken:

[40.] till understöd åt lägre tekniska yrkesskolor » 25,000: —;

medicinalstyrelsen och dithörande stater:

[41.] för tillfällig löneförbättring åt provincialläkare » 20,000: —;

veterinärundervisningen:

[42.] till undervisningens uppehållande vid veterinärinrättningen i Skara » 12,900: —;

vetenskapsakademien:

[43.] till underhåll af den zoologiska stationen vid Kristineberg i Göteborgs och Bohus län » 2,000: —,

[44.] till aflönande af räknebiträden för numerisk tillämpning af en utaf professoren J. A. H. Gylden utarbetad teori för himlakropparnes rörelser 12,000 kronor, hvaraf skulle till utgående under år 1884 anvisas » 3,000: —;

vittherhets-, historie- och antiqvitetsakademien:

[45.] till arvoden åt vetenskapligt bildade biträden vid ordnandet och vården af de under akademiens inseende ställda samlingar samt till aflöning åt vaktbetjening kronor 4,000: —,
till undersökning och beskrifning af fäderneslandets fornlemningar, m. m. » 3,200: —,
till utgifvande af planschverk öfver forn-saker och andra märkvärdiga föremål i statens historiska museum, m. m. » 2,000: —, 9,200: —;

undervisningsanstalter för döfstumma och blinda:

[46.] till institutet för blinda kronor 21,000: —,
[47.] till tryckning af blindskrifter » 2,500: —,
[48.] till en blindskola kronor 11,000: —,

transport kronor 11,000: —, kronor 1,023,054: —,

transport kronor 11,000: —, kronor 1,023,054: —,	
till en handtverksskola	
för blindade	» 7,000: —,
till understöd åt blind-	
lärareelever	» 1,200: —, » 19,200: —,
[49.] till uppehållande af undervisningen vid tre	
läroanstalter för öfveråriga döfstumma	» 49,200: —;

hospitalsvården:

[50.] till hospitalsbyggnaden i Upsala	» 210,281: —,
[51.] till hospitalsanläggningen vid Kristinehamn	» 100,000: —,
[52.] till understöd åt uppfostringsanstalter för	
sinnesslöa barn, enligt de i statsrådsprotokollet an-	
gifna grunder,	» 25,000: —,
[53.] till understöd åt det i Jerfsö socken in-	
rättade sjukhem för spetelske, under de i statsråds-	
protokollet omförmälda vilkor	» 7,500: —;

diverse anslag:

[54.] till svenska fornskriftsällskapet	» 2,000: —,
[55.] till beredande af religionsvård åt svenske	
sjömän, m. fl. i utländska hamnar	» 10,000: —,
[56.] till restauration af domkyrkan i Linköping	» 8,000: —,
[57.] till nordiska museet	» 16,000: —,
[58.] till godtgörande af förskott utaf statskon-	
toret	» 349: —;
summa kronor 1,470,584: —.	

En jämförelse mellan denna hufvudtitel, sådan den finnes i 1883 års riksstat upptagen och sådan den blifvit af Kongl. Maj:t för år 1884 föreslagen, utfaller sålunda:

	1883:	1884:	
ordinarie anslag	10,132,551: —,	9,949,416: —;	således minskning kr. 183,135;
extra »	1,278,449: —,	1,470,584: —;	således ökning » 192,135;
summa kronor	11,411,000: —,	11,420,000: —;	således ökning kr. 9,000.

Nionde hufvudtiteln,

innefattande anslagen till pensions- och indragningsstaterna.

Pensionsstaten:

Nu gällande riksstat upptager för denna stat kontant 1,286,022 kronor.

I afseende å densamma föreslår Kongl. Maj:t, enligt bilagda statsrådsprotokoll*), beträffande

civilstatens pensionskassa,

[1.] att bland de under rubriken: civilstatens pensionskassa uppförda anslag må upptagas ett särskildt sådant till belopp af 1,300 kronor för pensionering af de embets- och tjenstemän samt betjente vid väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, hvilka uppbära lön på ordinarie stat, äfvensom af deras enkor och barn:

arméns pensionskassa,

[2.] att — under vilkor, det krigsbefälet eller arméns fullmäktige medgifva: 1:o) att af arméns enke- och pupillkassas tillgångar ett belopp af 530,000 kronor må den 1 januari 1884 öfverlemnas till en för enkor och barn efter arméns befäl och underbefäl med vederlikar afsedd ny pensionsinrättning, eller arméns nya enke- och pupillkassa; 2:o) att allt hvad som derefter af den nuvarande enke- och pupillkassans tillgångar återstår må tillfalla samma kassas pensionsfond samt delegarefonden för kassans ur tjenst afgångne delegare; samt 3:o) att arméns nya enke- och pupillkassas förvaltning må utan kostnad för densamma handhafvas af arméns pensionskassas styrelse och tjenstemän — Riksdagen måtte

dels bevilja arméns nya enke- och pupillkassa bidrag af statsmedel, motsvarande $1\frac{1}{2}$ procent årligen på summan af de löner och beklädnadsbidrag, hvilka enligt gällande stadganden kunna läggas till grund vid bestämmande af fyllnadspension för befäl och underbefäl med vederlikar vid hären, samt för sådant ändamål å riksstatens nionde hufvudtitel för år 1884 uppföra, under benämning »bidrag till pensionering af enkor och barn efter befäl och underbefäl med vederlikar vid hären», ett ordinarie anslag af 79,170 kronor;

dels tillåta, att af sådana medel, som efter 1884 års ingång besparas för ledigblifna tjenester vid hären innan desamma återbesättas, må bestridas såväl den pensionering, hvilken någon tid framgent kommer att åligga arméns

*) Se bil. till statsverkspropositionen: "nionde hufvudtiteln".

nuvarande enke- och pupillkassa, i den mån det åt denna kassa år 1884 ännu bibehållna kapital jemte dit inflytande afgifter icke förslå, som ock pensioneringen af dem, hvilka redan äro eller inom 1884 års utgång skulle, med tillämpning af nu gällande stadganden, vara berättigade till pension från det, under benämning »pensionsstaten för militära embets- och tjenstemäns samt underofficerares enkor och barn», å 9:de hufvudtiteln uppförda anslag å 50,000 kronor;

dels ock, vid bifall härtill, utesluta sistberörda anslag ur riksstaten för år 1884.

Allmänna indragningsstaten:

För allmänna indragningsstaten är i nu gällande riksstat anvisadt:	
kontant	kronor 1,137,503: —,
indelning och dermed jemförlig anvisning, på förslag:	
friheter	» 75: —,
ersättningar	» 6,400: —,

tillsammans kronor 1,143,978: —.

Beträffande denna stat föreslår Kongl. Maj:t, enligt bilagda statsrådsprotokoll *),

[3.] att åt förrådskrifvaren vid Stockholms utredningsförråd **Carl Johan Mellström** må å allmänna indragningsstaten uppföras en årlig pension, motsvarande hans förrådsskrifvarearvode, eller 1,200 kronor, att utgå från och med månaden näst efter den, hvarunder Mellström, efter fyllda 65 lefnadsår och uppnådd tjenstetid af 30 år, erhållit entledigande från förrådsskrifvarebefattningen vid Stockholms utredningsförråd;

[4.] att Riksdagen må ej mindre uppföra vaktmästaren vid Jönköpings regementes förråd, f. d. stockmakaren **Johan Magnus Blomberg** å allmänna indragningsstaten till åtnjutande af en årlig pension, motsvarande hans förrådsvaktmästarearvode, eller 250 kronor, att utgå från och med månaden näst efter den, hvarunder han varder från förrådsvaktmästarebefattningen entledigad, än ock medgifva, att innehafvandet af denna pension ej skall utgöra hinder för Blomberg att utan afdrag uppbära den fyllnad i hans från arméns pensionskassa utgående pension såsom stockmakare, hvilken enligt kongl. brevet den 9 februari 1858 honom tillkommer;

[5.] att åt vaktmästaren vid Uplands regementes förråd **Erik Skörd** må å allmänna indragningsstaten uppföras en pension af 250 kronor, att af honom under hans återstående lifstid årligen åtnjutas, med beräkning från och med månaden näst efter den, då han erhållit afsked från vaktmästarebefattningen;

*) Se bil. till statsverkspropositionen: "Nionde hufvudtiteln".

[6.] att åt f. d. lektorn vid krigsskolan S. W. Lundblads enka **Emementia Maria Lundblad**, född Sandeberg, må å allmänna indragningsstaten uppföras en årlig pension af 300 kronor, att med beräkning från 1883 års ingång af henne under hennes återstående lifstid åtnjutas, så länge hon i sitt enkestånd förblifver;

[7.] att å allmänna indragningsstaten må för regementsläkaren vid lif-regementets grenadierkår, m. m. Anders Joachim Adolf Wiedberg, enka **Fredrika Amalia Charlotta Wiedberg**, född Holmberg, uppföras en pension af 300 kronor, att af henne från 1882 års början årligen åtnjutas, så länge hon i sitt enkestånd förblifver;

[8.] att till gratifikationer åt de från 1808 och 1809 års krig qvarlevande **landtvärnsmän**, som sig derom anmäla, må för år 1884 anvisas å allmänna indragningsstaten 10,000 kronor, under vilkor att gratifikationsbeloppen ej må öfverstiga 200 kronor åt hvarje landtvärnsman;

[9.] att styresmannen vid storskiftes- och afvittringsverket i Kopparbergs län **Wilhelm Virgin** må berättigas att, vid afskedstagandet från berörda befattning och från kommissionslandtmätarebefattningen, undfå för sin återstående lifstid från allmänna indragningsstaten en årlig pension till belopp af 2,500 kronor, att utgå från och med månaden näst efter den, i hvilken afskedet beviljas;

[10.] att kommissionslandtmätaren **Jakob Oscar Bågenholm** må från och med månaden näst efter den, i hvilken han med underhåll från civilstatens pensionsinrättning afgår från tjensten, under sin återstående lifstid åtnjuta från allmänna indragningsstaten fyllnadspension till så stort belopp, att detta tillhoppa med underhållet från sagda inrättning utgör 800 kronor, eller 600 kronor;

[11.] att kamereraren i f. d. skogsstyrelsen **Erik Olof Wannqvist** må å allmänna indragningsstaten öfverflyttas, med rätt för honom att från och med den 1 januari 1883 under sin återstående lifstid å nämnda stat uppbära ett pensionsbelopp af 3,000 kronor årligen;

[12.] att chefen för byrån för kontrollen öfver tillverkningsafgifter, kanslirådet friherre **Afred Henrik Eduard Fock** må varda berättigad, att, när han efter uppnådd ålder af 65 år från byråchefsbefattningen undfått afsked, från och med månaden näst efter den, under hvilken afskedet varder honom beviljadt, under sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten uppbära en emot hans nuvarande lön jemte ålderstillägg svarande pension af 5,000 kronor årligen;

[13.] att extra ordinarie professorn vid karolinska mediko-kirurgiska institutet **Carl August Blix** må från och med månaden näst efter den, då afsked varder honom beviljadt, under sin återstående lefnad å allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension af 2,500 kronor;

[14.] att lektorn vid allmänna läroverket i Karlskrona **Carl August Gosselman** må från och med månaden näst efter den, då afsked varder honom beviljadt, under sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension af 2,250 kronor;

[15.] att läraren i teckning vid allmänna läroverket i Wenersborg **Fredrik August Zettergren** må från och med månaden näst efter den, då han, efter uppnådd ålder af 65 år, från teckningsläraretjensten erhållit afsked, under sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension af 1,500 kronor;

[16.] att rättskemisten, professorn **Nils Peter Hamberg** må från och med månaden näst efter den, då afsked från rättskemistbefattningen varder honom beviljadt, under sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension af 4,500 kronor;

[17.] att föreståndaren för veterinärinrättningen i Skara, professorn **Nils Edvard Forssell** må från och med månaden näst efter den, då afsked från hans befattning vid veterinärinrättningen varder honom beviljadt, under sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension till belopp af 3,200 kronor;

[18.] att lärarinnan vid folkskolelärarinneseminariet i Stockholm **Emilia Vilhelmina Gustafva Wessman** må från och med månaden näst efter den, då afsked varder henne beviljadt, under sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension af 1,125 kronor;

[19.] att den **lönefyllnad**, hvarom löntagare, som före vidtagandet af 1840—41 års statsreglering tillträdtt och ännu bibehåller lön med derunder beräknad spanmål, jemlikt stadgade grunder blifvit försäkrad, må, efter en prisskilnad af 4 kronor 68 öre för tunnan, bestämmas till utgående från allmänna indragningsstaten;

[20.] att Riksdagen, med uteslutande från anslagstiteln **allmänna indragningsstaten** af det i riksstaten under rubriken: »indelning och dermed jemförlig anvisning, friheter», upptagna belopp 75 kronor, samt med förhöjande af det under rubriken: »anvisning i kontant» uppförda beloppet med 171,605 kronor, må öka anslagets slutsumma från nuvarande beloppet 1,143,978 kronor till 1,315,508 kronor, eller med 171,530 kronor.

Lägges till nyss nämnda förhöjda slutsumma för allmänna indragningsstaten, kronor 1,315,508: —,
 nuvarande anslaget till pensionsstaten kronor 1,286,022: —,
 ökad *dels* med det åskade nya anslaget till civilstatens pensionskassa » 1,300: —,

transport kronor 1,287,322: —, kronor 1,315,508: —,

transport kronor 1,287,322: —, kronor 1,315,508: —, dels ock med skilnaden mellan det ifrågasatta anslaget till arméns nya enke- och pupillkassa 79,170 kronor och det nuvarande, arméns pensionskassa beviljade, men till utslutande föreslagna anslaget å 50,000 kronor, eller » 29,170: —, » 1,316,492: —, skulle slutsumman af nionde hufvudtitelns ordinarie anslag, enligt Kongl. Maj:ts förslag, blifva kronor 2,632,000: —.

Extra anslag.

I fråga om extra anslag å denna hufvudtitel föreslår Kongl. Maj:t:

[21.] att å extra stat för år 1884 må anvisas ett *kreditiv* af 900,000 kronor, att användas dels till upprätthållande af arméns pensionskassas egen pensionering med nu fastställda pensionsbelopp, mot skyldighet för pensionskassan att afstå det för året densamma tillkommande förhöjda vederlag för de till statsverket indragna rusthållsafgifterna, och dels till fyllnadspensioner i enlighet med de af Riksdagen godkända grunder för sådana pensioners utgående;

äfvensom att hvad af de till pensioneringen under år 1883 anslagna medel kan blifva oanvänt må för det kommande årets pensionering användas;

[22.] att till *ersättning åt rust- och rotehållare, som tills vidare effektivt utgöra rustning eller rotering*, må å extra stat uppföras ett förslagsanslag till belopp af 1,080,000 kronor.

Summan af de extra anslagen uppgår till kronor 1,980,000 : —.

En jemförelse mellan denna hufvudtitel, sådan den finnes i riksstaten för år 1883 upptagen och sådan den af Kongl. Maj:t nu är föreslagen, utfaller på följande sätt:

	1883:	1884:	
ordinarie anslag	2,430,000: —,	2,632,000: —;	således ökning kr. 202,000: —;
extra »	900,000: —,	1,980,000: —;	» » » 1,080,000: —;
summa kronor	3,330,000: —,	4,612,000: —;	således ökning kr. 1,282,000: —.

De under de särskilda hufvudtitlarne äskade anslag för år 1884 utgöra altså:

	Ordinarie:	Extra:	Summa:
I hufvudtiteln:	1,338,000: —,	—: —,	1,338,000: —;
II »	3,758,000: —,	131,000: —,	3,889,000: —;
III »	613,800: —,	4,500: —,	618,300: —;
IV »	17,070,000: —,	2,300,000: —,	19,370,000: —;
V »	5,766,650: —,	2,274,550: —,	8,041,200: —;
VI »	4,496,618: —,	1,917,382: —,	6,414,000: —;
VII »	13,442,000: —,	297,000: —,	13,739,000: —;
VIII »	9,949,416: —,	1,470,584: —,	11,420,000: —;
IX »	2,632,000: —,	1,980,000: —,	4,612,000: —;
summa kronor	59,066,484: —;	10,375,016: —;	69,441,500: —.

De riksgäldskontorets utgifter, hvilka Kongl. Maj:t, med åberopande af bilagda protokoll öfver finansärenden den 10 innevarande januari*), anser böra i riksstaten uppföras, äro: riksdags- och revisionskostnader samt aflö-

ningar, m m., *förslagsvis*, kronor 620,800: —,

annuiteter å de fonderade

statslånen samträntor å öfrig

statsskuld kronor, 12,165,743: —,

efter afdrag af de till riks-

gäldskontoret ingående

ränte- och kapitalbetal-

ningar kronor 2,487,120: —,

förslagsvis, kronor 9,678,623: —, 10,299,423: —.

Kongl Maj:t föreslår härjemte, under åberopande af nyss nämnda protokoll, att till förstärkande af statsverkets grundfond må för år 1884 anvisas kronor 1,700,077: —.

Summan af dessa belopp kronor 81,441,000: —, utvisar totalsiffran af de i riksstaten förekommande utgifter, hvilka således uppgå till enahanda belopp, hvartill statsverkets disponibla tillgångar för år 1884 här ofvan beräknats; och erhåller riksstaten följande utseende:

*) Se bil. till statsverkspropositionen: "Finansplanen."

Riksstat

	Kronor.
Tillgångar och inkomster:	
<i>Öfverskott från statsregleringarne för år 1881 och för föregående år</i>	4,100,000
<i>Statsverkets inkomster:</i>	
ordinarie inkomster	20,381,000
bevillningar	55,660,000
<i>Af riksbankens vinst för år 1882</i>	1,300,000
Summa kronor	81,441,000

för år 1884.

Utgifter:		Ordinarie anslag.	Extra anslag.	Summa.
		Kronor.	Kronor.	Kronor.
<i>att utgå från statskontoret:</i>				
I	hufvudtiteln	1,338,000	—	1,338,000
II	»	3,758,000	131,000	3,889,000
III	»	613,800	4,500	618,300
IV	»	17,070,000	2,300,000	19,370,000
V	»	5,766,650	2,274,550	8,041,200
VI	»	4,496,618	1,917,382	6,414,000
VII	»	13,442,000	297,000	13,739,000
VIII	»	9,949,416	1,470,584	11,420,000
IX	»	2,632,000	1,980,000	4,612,000
Säger		59,066,484	10,375,016	69,441,500
<i>att utgå från riksgäldskontoret:</i>				
riksdags- och revisionskostnader samt aflöningar, m. m.,				
<i>förslagsvis,</i>			620,800	
annuiteter å de fonderade statslånen samt				
räntor å öfrig statsskuld		12,165,743,		
efter afdrag af de till riksgäldskon-				
toret ingående ränte- och kapitalbe-				
talningar		2,487,120,		
<i>förslagsvis,</i>			9,678,623	10,299,423
			Säger utgifter	79,740,923
<i>Till förstärkande af statsverkets grundfond</i>				1,700,077
			Summa kronor	81,441,000

Utgifter utom riksstaten.

Beträffande slutligen här ofvan under sjette hufvudtiteln omförmälda, till utgående under år 1884 äskade anslag till fortsättande af statens jernvägsbyggnader i Norrland, 2,500,000 kronor, föreslår Kongl. Maj:t, under åberopande af bilagda statsrådsprotokoll öfver finansärenden den 10 innevarande januari*), att nämnda belopp, som bör bestridas af upplånta medel, må anvisas att utgå från riksgäldskontoret.

Samtliga de i denna proposition åberopade eller för öfrigt med statsregleringen sammanhang egande handlingar skola Riksdagens statsutskott tillhandahållas; och Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kongl. nåd och ynnest städse väl bevågen.

OSCAR.

O. R. THEMPTANDER.

*) Se bil. till statsverkspropositionen: "Finansplanen."

Bilagor

till

Kongl. Maj:ts

nådiga proposition

om statsverket år 1883.

Inkomstberäkningen.
Utgifterna å I—IX hufvudtitlarne.
Finansplanen.
Propositionens justering.

Inkomstberäkningen.

*Utdrag af protokollet öfver finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 10 januari
1883.*

Närvarande:

Hans Excellens, Herr Statsministern Grefve POSSE,
Hans Excellens, Herr Ministern för utrikes ärendena Friherre
HOCHSCHILD,
Statsråden: LOVÉN,
VON STEYERN,
Friherre VON OTTER,
HEDERSTIERNA,
HAMMARSKJÖLD,
RICHERT,
THEMPTANDER,
RYDING.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Themptander anhöll att få underställa Kongl. Maj:ts ompröfvande de delar af statsregleringen vid nu instundande riksdag, som rörde beräkningen af statsverkets tillgångar för de behof, som vid ifrågavarande statsreglering böra fyllas, dervid departementschefen, efter att hafva anmält statskontorets

den 11 december nästlidet år afgifna berättelse om statsverkets tillstånd och förvaltning, hvilken berättelse finnes detta protokoll bilagd under litt. A., vidare yttrade:

*Statsreglerin-
garne före år
1881.*

Sedan numera 1880 års rikshufvudbok blifvit afslutad, visar sig att vid nämnda års slut förefans, utöfver förut beräknade och disponerade tillgångar, en behållning af kronor 131,704: 28.

*1881 års
statsregle-
ring.*

Uti statskontorets nyssberörda berättelse finnes redogjort för en hos nämnda embetsverk uppgjord förslagsberäkning öfver resultaten af 1881 års statsreglering i afseende på öfverskott och brister å statsverkets inkomster samt besparingar och brister i de på riksstaten uppförda förslagsanslag, enligt hvilken förslagsberäkning öfverskotten å statsverkets inkomster, efter afdrag af brister å vissa inkomsttitlar, utgjort..... kronor 8,877,369: 81,

hvaremot å en del förslagsanslag uppstått brister, hvilka, efter afdrag för de besparingar, som å andra förslagsanslag uppstått, beräknats till „ 4,180,082: 26,

så att på det hela öfverskott och besparingar skulle öfverskjuta bristerna med kronor 4,697,287: 55.

Härvid har emellertid statskontoret erinrat, att bland de besparingar å en del förslagsanslag för år 1881, som, på sätt nyss förmåls, frånräknats bristerna å andra förslagsanslag, inginge det öfverskott å de af statskontoret under år 1881 till riksgäldskontoret öfverlemnade medel till bestridande af annuitetsliqvider, m. m., som af 1882 års Riksdag blifvit med „ 719,137: —

uppfördt bland tillgångarne i riksstaten för år 1883, och att således det nu befintliga beloppet af öfverskott å 1881 års statsreglering, enligt omförmälda beräkning, skulle utgöra endast..... kronor 3,978,150: 55.

Med tillägg af ofvan omförmälda, förut ej beräknade öfverskott från tiden före år 1881, ... „ 131,704: 28,

uppkommer alltså en tillgång af kronor 4,109,854: 83, i afseende hvarå jag hemställer, att densamma måtte få, enligt den vid de senare riksdagarne iakttagna grundsats, tagas i beräkning för 1884 års statsreglering, dervid dock, enär beräkningarne för år 1881 icke grunda sig på fullständigt afslutad hufvudbok, summan torde få jemnas till 4,100,000 kronor.

Beträffande derefter statsregleringen för år 1882, hafva, så vidt hittills kan vara känt eller beräkneligt, följande öfverskott och brister uppstått:

1882 års
statsregle-
ring.

Jernvägstrafikmedel, hvilka för år 1882 beräknats till 5,500,000 kronor, hafva under året till statsverket levererats till belopp af 7,800,000 kronor, så att å desse medel uppstått ett öfverskott af kronor 2,300,000: —.

Skogsmedel, hvilka i riksstaten upptagits till 1,000,000 kronor, kunna beräknas lemna ett öfverskott af ” 700,000: —.

Tullmedel, beräknade till 27,000,000 kronor, hafva debiterats till belopp något öfverstigande 31,000,000 kronor. Öfverskottet uppgår således i rundt tal till ” 4,000,000: —.

Hvitbetssockertillverkningsafgift har influtit med öfver 100,000 kronor, men i staten beräknats till endast 50,000 kronor, och således lemnat ett öfverskott af i rundt tal ” 50,000: —.

Allmän bevillning, deruti inbegripen tilläggsbevillning, upptogs i 1882 års riksstat till 5,600,000 kronor, men då den bör kunna antagas inflyta med minst samma belopp, som i statskontorets ofvannämnda förslagsberäkning för år 1881 upptagits, eller 6,200,000 kronor, lärer alltså å denna titel kunna beräknas ett öfverskott af ” 600,000: —,
summa kronor 7,650,000: —.

Deremot kan *bränvinstillverkningsafgiften*, i riksstaten upptagen till 14,000,000 kronor, icke beräknas för år 1882 lemna mer än omkring 13,150,000 kronor, hvadan bristen å denna inkomstitel bör antagas till vid pass kronor 850,000: —, och då i öfrigt de å en del inkomstitlar uppkommande öfverskott kunna antagas ungefärligen motsvara de brister, som å andra inkomstitlar kunna uppstå, torde alltså *öfverskottet* af inkomster kunna beräknas till kronor 6,800,000: —.

Vid jemförelse med förra årets förhållanden och med ledning af gjorda undersökningar i afseende å de anslag, vid hvilka sådant kunnat ega rum, torde, med särskild hänsyn till den betydliga brist, som i följd af tulluppbördens höga belopp måst för år 1882 förefinnas å sjunde hufvudtitelns anslag till "ersättning till städerna för mistad tolag", summan af bristerna å förslagsanslagen för nämnda år ej böra nu antagas lägre än omkring 3,500,000 kronor.

Om nu från ofvan beräknade öfverskott å inkomsterna, kronor 6,800,000: —, afdrages nyssnämnda bristsumma ,, 3,500,000: —, skulle alltså af statsregleringen för år 1882 uppstå ett öfverskott af minst kronor 3,300,000: —.

På sätt vid de två sistförflutne riksdagarne egt rum, lär emellertid detta öfverskott ej böra för den nu föreliggande statsregleringen tagas i beräkning utan reserveras för den budget, hvarmed 1884 års Riksdag har att sysselsätta sig, då ock de siffror, som nu endast approximativt kunnat angifvas, äro med erforderlig noggrannhet kända. Afsigten med denna min redogörelse för resultatet af 1882 års statsreglering har således endast varit att ådagalägga, att de statsverkets öfverskott, som befinnas odisponerade efter 1880 och 1881 årens statsregleringar, och som jag nyss hemställt måtte få beräknas såsom tillgång vid denna budgets uppgörande, icke blifvit genom några sedermera inträffade förhållanden minskade, utan äro i sin helhet tillgängliga.

Inkomstberäkning för år 1884.

Härefter öfvergick departementschefen till frågan om de inkomster, som böra för år 1884 beräknas, och yttrade i afseende derå följande:

Grundskatt.

Enligt den nådiga proposition, Eders Kongl. Maj:t den 8 dennes beslutat aflåta till Riksdagen angående afskrifning af grundskatter samt rustnings- och roteringsbesvär, skola ränta och kronotionde å hemman eller lägenhet i kronans jordeböcker och räkenskaper sammanföras till en summa, under benämning: *grundskatt*, och en dylik åtgärd lär derföre få äfven i riksstaten vidtagas.

Statskontorets förslag till inkomstberäkning för år 1884, dervid jag i denna punkt icke funnit anledning till någon erinran, upptager räntan till kronor 4,310,000: —, och tionden till ,, 1,645,000: —, 5,955,000: —,

Innan jag yttrar mig om den nedsättning i detta belopp, som blir

transport kronor 5,955,000: —,

transport 5,955,000: —,

en följd af det i nyssnämnda proposition framställda förslag, att af grundskatten tio för hundra skola afskrifvas med ingången af år 1884, bör jag lemna särskild redogörelse för vissa i räntan och tionden, sådana de i riksstaten beräknas, ingående belopp, hvilka böra frändragas ofvan angifna siffra, enär de med samma belopp förekomma å utgiftssidan, såsom frinjuten ränta och tionde.

Riksstaten upptager nemligen å utgiftssidan, under många anslag, så väl ränta som tionde i kolumnen för "indelning och dermed jemförlig anvisning, "friheter", hvilken kolumn omfattar sådana indelningar, som visserligen i räkenskaperna debiteras och afföras, men i verkligheten hvarken till statsverket utgöras eller af statsmedel utbetalas, utan bestå i frihet från skatt, hvilken dock å utgiftssidan upptages såsom ett anslag för visst ändamål. Skatteregleringskomitén har derföre i sitt betänkande hemställt, att, under förutsättning af grundskatternas samt rustnings- och roteringsbesvärens samtidiga afskrifning, beloppen af dessa anslag, i den mån de utgöra rusthållsräntor eller räntor af militäre och civile boställen med mera dylikt, må såväl på inkomst- som utgiftssidan bortfalla. Detta inverkar ock under nämnda förutsättning hvarken på statens eller den enskildes rätt, utan inskränker sig till en bokföringsåtgärd. Visserligen är ännu för en del skogsstatstjenstemän, på sätt tillförene i allmänhet egde rum, räntans belopp inräknadt i lönen, men då boställets afkastning är beräknad med hänsyn till den detsamma påförda ränta, kan dennas belopp utan vidare omgång tilläggas den

transport 5,955,000: —,

transport 5,955,000: —,

beräknade afkastningen. På tjenstemännens aflöningsförmåner utöfvar detta icke någon inverkan. Räntans särskiljande i aflöningsstaterna var endast föranledt deraf, att under förra tider boställshafvaren hade skyldighet att vid afskedstagandet utgöra räntan så väl under återstoden af tjänsteåret som under fardagsåret. Denna ränta tillföll då efterträdaren och utgjorde stundom hans enda aflöningsförmån intill dess han fick tillträda sitt boställe.

De "friheter" åter, som ingå i sju hufvudtitelns anslag till *gästgifvares friheter* samt *färjor och färjekarlar*, åtnjutas utaf innehafvare af hemman, hvilka fått räntan efterskänkt, mot skyldighet att hålla gästgifveri eller bestrida färjefart. På skäl, som i mitt yttrande till statsrådsprotokollet för den 8 dennes finnas anförda, har Eders Kongl. Maj:t i förenämnda proposition föreslagit, att jemväl dessa räntor skola med ingången af år 1884 ur jordeböcker och räkenskaper uteslutas. De samma böra följaktligen icke vidare i riksstaten upptagas, vare sig å inkomst- eller utgiftssidan. Enahanda beslut har Eders Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen att fatta beträffande de "friheter", som ingå i det under samma hufvudtitel uppförda anslag till *jordförluster genom kanal- och väganläggningar*.

Det torde nu tillåtas mig att för hvarje hufvudtitel, hvarå dylika "friheter" förekomma, få redogöra för de belopp, hvarmed hufvudtitlarnes anslagssummor kunna minskas, i följd deraf att de, såsom "friheter" upptagna frinjutna räntor och tionde uteslutas bland både inkomster och

transport 5,955,000: —,

transport kronor 5,955,000: —,

utgifter; och framgår häraf på samma gång, med huru stort belopp grundskatten, eller den nuvarande räntan och tionden, bör uti inkomstberäkningen minskas, likasom i hvilka fall de nu i kolumnen för "friheter" upptagna belopp böra i utgiftsstaten till annan kolumn öfverföras eller under annan benämning upptagas.

De särskilda belopp, som uti 1883 års stat förekomma under kolumnen för "friheter", äro följande:

Under 2:dra hufvudtiteln.

De under anslaget till *Svea hofrätt* förekommande "friheter", kronor utgöra, enligt hvad statskontoret i sin berättelse anmält, räntan af ett härads-höfdingeboställe, hvilket i följd af uppkommen ledighet numera skall till statsverket indragas och utan ränta utarrenderas, hvadan räntans belopp bortfaller.

255: —,

Å anslaget till *Göta hofrätt med derunder lydande justitiestat* förekomma räntorna af två häradshöfdingeboställen samt af några Hanekinds häradsrätt anslagne häradstorp och åkerlyckor, kronor hvilket belopp, i öfverensstämmelse med hvad ofvan nämnts, så väl å inkomst- som utgiftssidan uteslutes.

400: —,

Under 4:de hufvudtiteln.

Anslaget till *kavalleri- och infanteriregementena* innefattar "friheter" till ett belopp af kronor hvilka hufvudsakligen bestå af frinjutne räntor och tionde af rusthållsstammar samt

856,000: —,

transport kronor 856,655: —; 5,955,000: —,

transport kronor 856,655: —; 5,955,000: —,
 ränta af på gammal stat innehafda bo-
 ställen. I enlighet med grunderna för af-
 skrifning af roterings- och rustningsbesvä-
 ren skall äfven hela detta belopp ur stat
 och räkenskaper afföras.

Under 5:te hufvudtiteln.

I anslaget till *båtsmansindelnings*
 innefattas rusthållsräntor af enahanda natur,
 till belopp afkronor 77,300: —,
 hvilka alltså jemväl uteslutas.

Dessutom böra från anslaget till
lots- och fyrinrättningar med lifräddnings-
anstanterne uteslutas räntorna af en del
 till lots- och fyrinrättningen upplåtna
 hemman, kronor 405: —.

Under 6:te hufvudtiteln.

De i anslaget till *landsstaterna* i lä-
 nen ingående "friheter", kronor 8,500: —,
 utgöras af ränta dels af åtskillige för lands-
 höfdingelöneregleringsfondens räkning ut-
 arrenderade hemman och lägenheter, hvilka
 förut tillhört landshöfdingarnes löneindel-
 ningar, dels af några på gammal stat inne-
 hafda boställen, och kunna således ute-
 slutas.

De "friheter", som ingå i anslagen
 till *gästgifvares friheter*, kronor 6,635: —,
 „ *färjor och färjekarlar*, „ 25: —,
 böra, på sätt redan nämnts, jemväl ur riks-
 staten afföras.

De i anslaget till *hästafvelns förbätt-*
rande ingående "friheter" böra visserligen
 så väl från grundskatten som från utgifts-
 anslaget afföras till den del, de utgöra fri-

transport kronor 949,520: —; 5,955,000: —,

transport kronor 949,520: —; 5,955,000: —,
 njutne räntor af hemman och lägenheter,
 upplåtna till Ottenby stuteri, eller kronor 1,200: —,
 men den återstående delen, 425,25 kubik-
 fot spanmål med förslagsvärde af 1,100
 kronor, utgöres af hästvakansspanmål från
 9 rusthållsnummer inom Elfsborgs, Skara-
 borgs och Östergötlands län, hvilka 9 num-
 mer åtagit sig att i stället för rustnin-
 gens fullgörande hålla hingst; och detta
 belopp ingår således ej i grundskatten,
 utan debiteras såsom hästvakansspanmål,
 och bör derföre under denna inkomsttitel
 kvarstå, för att i sin ordning afskrifvas,
 men å utgiftsanslaget öfverföras till ko-
 lumen för indelningersättning, enär,
 så länge besväret utgöres, jordegaren bör
 undfå full godtgörelse och sedermera stu-
 teriväsendet af statsmedel erhålla ersätt-
 ning för hingsthållningens anordnande på
 annat sätt.

Anslaget till *Sala silfververk* inbegri-
 per "friheter" till belopp af kronor 62: —,

Detta belopp utgör räntefrihet, som
 åtnjutes för underhåll af konststaten och
 hytteverken vid Sala silfververk, och bör
 både såsom inkomst och utgift afföras.

I *jordförluster genom kanal- och
 väganläggningar* ingå friheter till be-
 lopp af kronor 1,560: —,
 hvilka, i enlighet med hvad ofvan anförts,
 nu jemväl torde få ur riksstaten uteslutas.

Under 7:de hufvudtiteln.

Anslaget till *skogsstaten* innefattar
 "friheter" till belopp af kronor 1,470: —,
 hvilket belopp är afsedt till betäckande af
 räntor å skogsstatsboställen, som äro ve-
 derbörande tjänstemän och betjente på lön

transport kronor 953,812: —; 5,955,000: —,

transport kronor 953,812: —; 5,955,000: —,
 anslagne; och böra, på sätt ofvan nämnts,
 dessa räntor helt och hållet uteslutas, mot
 det att i specialutgiftsstaterna bostälLENas
 beräknade afkastning höjes med motsva-
 rande belopp, hvilken ändring i special-
 staterna dock ej inverkar på riksstaten.

Det under anslaget till *städers fri-
 heter* förekommande belopp, kronor 8,460: —,
 utgör ränta och tionde af städerna done-
 rade hemman och lägenheter, men som
 ej utgöras utan frinjutas, hvarföre denna
 post likaledes kan helt och hållet uteslutas.

Under 8:de hufvudtiteln.

Å denna hufvudtitel finnas under
 en kolumn sammanförda "friheter" och
 "kyrkotionde".

I anslaget till *kleresistaten* ingå så-
 lunda friheter och kyrkotionde till belopp
 af 148,600 kronor. Denna summa består
 af indelt ränta af kleresiets
 boställen kronor 119,907: 31,
 indelt tionde af dito ,, 11,081: 03,
 eller tillhoppa "friheter" i rundt tal kronor 131,000: —,
 hvilka böra från stater och räkenskaper
 uteslutas. Återstoden, 17,600 kronor, ut-
 göres af kyrkotionde, hvilken icke be-
 röres af den afskrifning, hvarom Eders
 Kongl. Maj:t till nästa Riksdag framstäl-
 ler förslag, hvarföre sistnämnda belopp
 bör bibehållas i kolumnen.

Äfven i *universitetens* anslag ingår
 under denna kolumn kyrkotionde till be-
 lopp af 37,900 kronor, hvilken bör i riks-
 staten qvarstå, hvaremot derifrån afföres
 återstoden med tillhoppa kronor 71,700: —,
 utgörande friheter från indelt ränta och

transport kronor 1,164,972: —; 5,955,000: —,

transport kronor 1,164,972: —; 5,955,000: —,
kronotionde af universitetens egna hem-
man.

Från anslaget till *allmänna läroverken*
bör, ej mindre än från inkomstiteln af-
föras det såsom "friheter" upptagna be-
lopp af kronor 7,320: —,
utgörande indelt ränta och tionde å pre-
bendehemman, m. m.

Likaledes böra afföras de i anslaget
till *pedagogier och folkskolor* ingående "fri-
heter" till belopp af kronor 4,325: —,
utgörande indelt ränta och tionde af pe-
dagogierna anslagne hemman, hvaremot
å anslaget bör i förevarande kolumn kvar-
stå 1,025 kronor, utgörande kyrktionde.

Hela det å anslaget till *barnmorske-
undervisningen och barnbördshusen* i kolum-
nen för friheter och kronotionde upptagna
belopp, 700 kronor, utgöres af kyrko-
tionde, hvilken oförändrad kvarstår.

I anslaget till *fattigvården i Stock-
holm och landsorterna* upptagas endast fri-
heter från ränta af några täppor, tillhö-
rande Allhelgona församlings fattighus i
Södermanlands län med i rundt tal kronor 20: —,
hvilket belopp afföres.

Anslaget till *lasarets underhåll* inne-
fattar 4,930 kronor, värdet af kyrko-
tionde, som utgår till lasarettet och klini-
ken i Lund och som måste i staten kvar-
stå, hvaremot återstoden utgör friheter
från ränta och tionde af hospitalshemman
och bör afföras med kronor 7,685: —.

Slutligen ingår i anslaget till *kyrkors
underhåll* friheter till belopp af kronor 18,100: —,
utgörande ränta och tionde af kyrkornas

kronor transport 1,202,422: —; 5,955,000: —,

transport kronor 1,202,422: —; 5,955,000: —,
egna hemman; hvaremot återstoden af
anslaget under denna kolumn, 199,500
kronor, motsvarar beräknade värdet af
den kyrkorna behållna andelen af kyrko-
tioden i Kristianstads, Malmöhus och
Hallands län.

Under 9:de hufvudtiteln

förekomma friheter endast å anslaget till
allmänna indragningsstaten, nemligen in-
delningsfriheter, som ingå i kronofjerdings-
mäns löner och böra afföras med ett be-
lopp af kronor 75: —.

Summan af de belopp, som af förut
uppgifna anledningar böra från inkomst-
titeln grundskatt afföras, och hvarmed på
samma gång de särskilda hufvudtitlarnes
utgifter minskas, utgör alltså kronor 1,202,497: —.

Efter afdrag häraf skulle alltså grund-
skatten utgöra kronor 4,752,503: —.

Men emellertid kan icke hela detta
belopp ifrågakomma till afskrifning, enär
deri ingå dels kyrkotioden, hvilken ej
för närvarande föreslås till afskrifning,
med ett förslagsvärde af kronor 261,655: —,

dels ock flere andra belopp, hvilka ej
böra underkastas afskrifning, nemligen:

1:o ränta och tiondeafstatens utarrenderade

egendomar, så länge kontrakten derom
gälla, i rundt tal kronor 40,000: —,

d:o d:o, som ut-

göres af en del

militie- och civila

boställen, d:o „ 5,000: —,

hvilka belopp jag hemställer må till

inkomsttiteln *arrendemedel* öfverflyttas

med kronor 45,000: —;

transport kronor 306,655: —, 4,752,503: —.

Transport kronor 306,655: —; 4,752,503: —,
 2:o ränta af skogsområden, som äro upp-
 låtna sågverken i de norra länen i
 ersättning för privilegierad stockfångst,
 i rundt tal kronor 6,700: —,
 ränta af tillsvidare upp-
 låtne slätter-, m. fl. lägen-
 heter samt strömfall med
 tillhörande utmål, d:o kronor 200: —.
 Summan af dessa sist-
 nämnde belopp, kronor 6,900: —,
 lärers få till inkomstiteln *extra uppbörd*
 öfverflyttas.

Genom dessa afdrag, tillhopa kronor 313,555: —,
 skulle den grundskatt, derå afskrifning
 bör beräknas, komma att utgöra kronor 4,438,948: —,
 och efter minskning af denna summa med
 10 procent, eller „ 443,894: —,
 bör alltså *grundskatten* för år 1884 be-
 räknas till „ 3,995,054: —,
 eller i rundt tal 4,000,000 kronor.

Af denna beräkning af grundskatten blir en följd, att *kyrkotionden*, *Kyrkotionde*,
 hvilken i statens räkenskaper debiteras och redovisas, hädanefter måste
 under särskild inkomstitel upptagas. Dess förslagsvärde torde böra i
 rundt tal utföras med 250,000 kronor.

Sedan Eders Kongl. Maj:t under den 8 dennes täckts fatta beslut om framläggande för Riksdagen af förslag dels till förändradt ordnande af så väl landt- som sjöförsvaret, dels ock rörande rustnings- och rote-
 ringsbesvärens successiva ställande på vakans och afskrifning, åligger det mig nu att redogöra för de förändrade beräkningar i riksstaten, som af nyssberörda afskrifning påkallas. *Vakansafgif-
ter af rust-
håll och rotar.*

Värdet å rustning och rotering har hittills ej ingått i budgeten i vidsträcktare mån, än att å ena sidan bland inkomsterna upptagits dels kavalleriregementenas hästvakansspanmål, tillfälliga rotevakans-
 afgifter, vakansafgifter af nyroterad jord, rotevakansafgifter af utsockne
 frälsehemman i Halland, vakansafgifter af bergslag, trosspassevolans-
 afgift, båtsmansvakansafgift och båtsmansbeklädnadsmedel, dels ock de
 räntor och kronotionde, som frinjutits för rusthåll och i några fall
 äfven för rotar, samt å andra sidan uppförts bland utgifterna å 4:de

och 5:te hufvudtitlarne, under rubrik: "indelning och dermed jemförlig anvisning på förslag", ej mindre friheterna från utgörande af nyssnämnda ränta och kronotionde än ock ersättningar, som af statsverket utbetalas till godtgörande dels af indragen ränta och kronotionde, som förut åtnjutits såsom augment eller understöd för rustning eller rotering, dels af afskrifne qvarnräntor, som för rustning varit anvisade, dels ock, hvad båtsmanshållet i Blekinge särskildt angår, af den brist, som uppkommit derigenom att de åt rusthållarne såsom tillskott anslagna öfverskotts- och reservräntor få, utan beräkning efter markegång, erläggas med deras penningebelopp efter kronovärde, hvarjemte å 4:de hufvudtiteln ett förslagsanslag under benämning roteringsunderstöd finnes uppfördt. Värdet å den väsentligaste delen af rustnings- och roteringsbesvären, nemligen der dessa besvär utgöras effektivt eller medelst erläggande af vakansafgift till vederbörande regementen eller kårer, har således hittills ej upptagits i riksstaten, och vid sådant förhållande torde det än mindre vara någon anledning att *nu*, då förslag framställles om indelningsverkets ställande på vakans för att efterhand alldeles upphöra, i riksstaten uppföra värdet af prestationen för effektiva rusthåll och rotar. I den mån dessa besvär förvandlas till vakansafgifter, böra åter dessa senare i staten upptagas bland statsverkets inkomster. Hvad åter angår de vakansafgifter, som hittills ingått till regementen och kårer och vid armén hufvudsakligen användts till aflöning för volontärer, gevärshandverkare, stabs- och squadronstrumpetare, spel i nummer och musikens underhåll, så äro dessa afgifter — med undantag af de till aflönande af gevärshandverkare hittills använda, hvilka afgifter redan vid öfvergångstidens början kunna utan vidare till statsverket indragas — under öfvergången från den nu varande till den nya härordningen tagna i beräkning för vederbörande regementen och kårer och blifva disponibla till indragning först i mån af volontärernes afgang eller tillämpningen af de nya anordningarne för musikens uppehållande. Vid sådant förhållande skulle det kunna ifrågasättas, huruvida icke dessa afgifter, i likhet med den rustning och rotering, som utgöres effektivt, borde, utan att i riksstaten upptagas, såsom hittills utgå direkt till vederbörande regementen och kårer. Nu förekommer emellertid, att dessa afgifter, hvilka äro bestämda genom kontrakt, vanligen stälda på viss tids uppsägning, nästan utan undantag i större eller mindre grad understiga de värden å rustning- och rotering, och följaktligen äfven beloppen af de vakansafgifter, som beräknas i den af Eders Kongl. Maj:t beslutade lag om rustnings- och roteringsbesvärens afskrifning. Skulle rust- och rotehållare, under större eller mindre del af öfvergångstiden, för ifrågavarande nummer fort-

farande få utgöra de nuvarande vakansafgifterna till oförändrade belopp, under det de i likhet med öfrige rust- och rotehållare, med tillämpning af de i nämnda lag bestämda värden, erhöles afskrifning å besväret genom deremot svarande kontant ersättning af statsverket — hvilket, för bibehållande af reda och ordning uti de i allt fall invecklade liqvider och beräkningar, afskrifningen medför, är nära nog nödvändigt — så komme innehafvarne af ifrågavarande rusthåll och rotar härigenom att framför andra rust- och rotehållare erhålla en fördel, som icke är af förhållandena i öfrigt påkallad. Skulle åter kontrakten, der så ske kunde, uppsägas och rust- och rotehållarne erlægga vakansafgifter, motsvarande de i afskrifningslagen upptagna värden, men utgöra dem till vederbörande regementen och kårer, så komme dessa derigenom att erhålla en större kontant tillgång än som för öfvergången förutsattes. Dessutom skulle vakansafgifternas utgörande på hittills öfligt sätt hafva till följd att, hvad dessa rusthåll och rotar angår, verkställighet icke kunde redan från början beredas åt den förenkling af liqviderne mellan statsverket å ena samt rust- och rotehållare å andra sidan, som enligt afskrifningslagen kommer att för vakanta rusthåll och rotar ega rum derutinnan, att den ersättning eller det understöd, som af statsverket utbetalas, afräknas å rustnings- eller roteringskostnaden, sådan den i afskrifningslagen är bestämd, samt rust- eller rotehållaren sedermera har att erlægga skilnaden till statsverket, hvilken i mån af afskrifningens fortgång allt mera minskas, för att slutligen upphöra.

Af dessa skäl och under antagande, att vakanskontrakten, i den mån ske kan, varda uppsagda, anser jag, lika med skatteregleringskomitén, att vakansafgifterna för nu omförmälda rusthåll och rotar böra redan vid öfvergångstidens början till statsverket indragas och, tillsammans med de redan till statsverket ingående vakansafgifter, såsom inkomst i riksstaten upptagas. Visserligen måste i sådant fall de regementen och kårer, för hvilka dessa vakansafgifter under större eller mindre del af öfvergångstiden äro afsedda, genom ett statsanslag hållas skadeslösa för förlusten af denna för öfvergången beräknade tillgång, men då statsverket genom de inflytande vakansafgifterna samt minskning i anslaget till ersättande af augmentsräntor, m. m. härför varder fullt betäckt, kommer den af mig nu förordade anordning icke att föranleda någon förlust, utan tvert om vinst för statsverket.

Vid båtsmanshållet hafva på grund af kongl. brefvet den 10 maj 1872 åtskilliga rusthåll i Blekinge och Södra Møre blifvit satta på vakans. De afgifter, som af dessa rusthåll erlagts, hafva hittills ej heller upptagits i riksstaten utan enligt särskilda beslut direkt användts för

aflönande af flottans personal, och som de ej tagits i beräkning vid öfvergången till det nya system för sjöförsvaret, som Eders Kongl. Maj:t beslutat framlägga för Riksdagen. kunna de således, i likhet med hvad förhållandet är med de till aflöning för gevärshandtverkare vid armén afsedda vakansafgifter, utan någon ersättning till flottan indragas till statsverket.

Vidkommande beräkningen af det belopp, hvilket såsom vakansafgifter kan antagas komma att för år 1884 inflyta till statsverket, har det icke undfallit min uppmärksamhet, att en mindre del af de till regementen och kårer nu ingående vakansafgifter äro bestämda genom kontrakt, som icke kunna uppsägas, och att beträffande dem, der icke vederbörande vilja frånträda kontraktet, de i afskrifningslagen bestämda värden å rusthåll och rotar således icke kunna träda i tillämpning vid afskrifningstidens början. Då likväl redan under första året en afskrifning af 10 procent å rustnings- och roteringsbesväret kommer att ega rum, torde det kunna antagas, att åtskilliga rust- och rotehållare, som innehafva kontrakt af nyss omförmälda beskaffenhet, godvilligt afstå från kontrakten, för att komma i åtnjutande af afskrifning. Dock torde några, med anledning deraf att deras vakansafgifter äro särdeles låga i jämförelse med nyssberörda värden, finna med sin fördel förenligt att tills vidare vidblifva kontrakten. Att nu bestämma beloppet af de vakansafgifter, med hvilka detta förhållande kan inträffa, är af lätt insedda skäl icke möjligt, men jag har dock uti den, med tillämpning af de i afskrifningslagen bestämda värden å rustning och rotering, här nedan förekommande beräkning af vakansafgifterna ansett mig icke böra härå fästa vidare afseende, enär å andra sidan, till följd af bestämmelsen i öfvergångslagen, att rekrytering af manskap upphör vid rust- och rotehållsregementena omedelbart efter härordningsförslagets *antagande*, anledning är för handen, att antalet vakanta rusthåll och rotar under år 1884 varder något större än af mig härefter kommer att beräknas.

Då enligt afskrifningslagen statsunderstödet, så snart rusthåll eller rote varder vakant, skall indragas och rusthållet eller roten till statsverket erlägga endast skilnaden mellan det i afskrifningslagen upptagna värde å rustnings- eller roteringskostnaden samt statsunderstödet, så har i öfverensstämmelse härmed nämnda skilnad och, der något understöd icke utbetalas, de i afskrifningslagen bestämda värden lagts till grund för bestämmande af de medelvärden, som följts vid beräkningen af vakansafgifterna.

Enligt den vid landtförsvarskomiténs betänkande af den 19 juni

1882 fogade tabell n:o 27, del IV, voro den 1 januari 1881 af de 26,881 nummer, hvaraf den indelta armén består, vakanta:

455 rusthåll vid kavalleriet,

436 d:o vid infanteriet,

24 rotar vid kavalleriet (Jemtlands hästjägarekår) och
2,645 rotar vid infanteriet.

Vid båtsmanskompanierna åter, hvilkas hela nummerstyrka utgör vid rusthållsindelningen 2,301 och vid rotehållet 3,385, voro, enligt den vid sjöförsvarskomiténs den 10 augusti 1882 afgifna underdåniga betänkande fogade tabell n:o 6, litt. B, den 30 september 1881 effektiva 4,640, i följd hvaraf de vakanta numren utgjorde 1,046. Dessa sistnämnda tillhörde, enligt hvad samma tabell vidare upplyser, indelningskompanierna i Blekinge och Södra Möre, och kunna antagas hafva varit så fördelade, att 656 rusthåll tillhörde kompanierna i Blekinge och 390 kompanierna i Södra Möre.

Af de enligt nyssnämnda tabell vakanta *rusthållen* vid *kavalleriet* fullgöra 55 rustningsskyldigheten medelst hingsthållning. Då dessa fortfarande torde böra tills vidare användas för sitt nuvarande ändamål, måste i fråga om sättet för afskrifningen, hvad dem angår, enahanda förfarande ega rum, som kommer att iakttagas beträffande de effektiva rusthållen. Antalet af de rusthåll, som vid 1881 års början erlade vakansafgift, utgjorde således endast 400. Sedermera har dock, jemlikt nådiga brefvet den 26 mars 1881, volontärernes antal vid hvarje sqvadron ökat från två till tre, i följd hvaraf, och då dessa tilldelats nummerlöner från förut effektiva nummer, antalet af de rusthåll, som erlagga vakansafgift, uppgår till 435, hvaraf 75 äro helvakanta och 360 halfvakanta. Då dessa sistnämnda, hvilka alla hålla häst, sadelmundering och beväpning samt en del äfven beklädnad och remtyg, redan vid öfvergångstidens början skola öfverlemna häst och persedlar till staten, så äro de, der icke ingångna kontrakt derför lägga hinder i vägen, med afseende å afskrifningen likställda med de helvakanta rusthållen.

Från här ofvan angifna 436 vakanta *rusthåll* vid *infanteriet* böra först afräknas 9 rusthåll, hvilka användas för hingsthållning. Vidare och sedan innehafvarne af 10 rusthåll vid Vestgöta regemente och ett rusthåll vid Smålands grenadierbataljon vägrat att ingå på någon vidare förlängning, utöfver år 1873, af de med rusthållarne vid de afsutna kavalleriregementena afslutade hästvakanskontrakt samt Eders Kongl. Maj:t med anledning deraf jemlikt nådigt bref den 27 december samma år föreskrifvit, att dessa rusthåll skulle med befrielse från rustningsbesväret äsättas ordinarie rotering, samt förordnat om rust-

		transport	692,428:	83,
för	373,334	bergslagsrotar	å 79: 70	kronor 29,754: 72,
„	656	båtsmansrusthåll i Blekinge	å 102: 41	„ 67,180: 96,
„	381	d:o i Södra Möre	å 110: —	„ 41,910: —,
„	9	d:o i d:o		„ 90: 26,
„	48,200	d:o i Blekinge, ny in-		
		delning,	å 120: —	„ 5,784: —,
„	206,936	båtsmansrotar, ny or-		
		dinarie rotering,	å 124: 65	„ 25,794: 57,
„	6	båtsmansrotarpå Visingsö		„ 45: —,
„	290,960	d:o å utsockne hem-		
		man i Halland	å 60: —	„ 17,457: 60,
„	879,414	d:o i städer och kö-		
		pingar	å 110: —	„ 96,735: 54,
		tillsammans	kronor 977,181:	48.
hvaraf, efter 10 procent afskrifning med		„	97,718:	15,
kan såsom inkomst för år 1884 beräknas		kronor 879,463:	33,	
eller i jemnadt tal		„	879,000:	—.

Sistnämnda siffra är följaktligen den, hvartill jag hemställer, att inkomstposten *vakansafgifter af rusthåll och rotar* må i staten för år 1884 upptagas.

Då samtliga vakansafgifter, hästvakansspannmålen oberäknad, i 1883 års riksstat beräknats till allenast 296,000 kronor, kommer alltså en betydande förhöjning i denna inkomstitel att för år 1884 ega rum, hvilken förhöjning beror derpå, dels att ett vida större antal rusthåll och rotar än för närvarande komma att erlägga vakansafgifter till statsverket, dels ock att de i afskrifningslagen bestämda värden äro högre än de, som för vakansafgifternas erläggande nu tillämpas.

Uti ofvan af mig beräknade vakansafgifter af rusthåll vid kavalleriet och infanteriet ingår jemväl trosspassevolansafgiften och värdet af hästvakansspanmålen, i följd hvaraf de vakanta rusthållen böra befrias från dessa utskylder, hvilket åter föranleder en minskning i dessa båda utskylders uti innevarande års riksstat upptagna belopp. *Hästvakansspanmålen* torde sålunda böra för år 1884 upptagas till 300,000 kronor, i stället för 340,000 kronor enligt statskontorets förslag, och *trosspassevolansafgiften* till 22,600 kronor, eller i rundt tal 22,000 kronor, i stället för 26,000 kronor, hvartill statskontoret beräknat afgiften.

Beträffande *båtsmansbeklädnadsmedlen*, som utgå endast från effektiva rusthåll och rotar, finnes nu icke någon anledning att föreslå ned-

*Kavalleri-
regementen-
nas hästva-
kansspanmål
och trosspas-
sevolans-
avgift.*

*Båtsmans-
beklädnads-
medel.*

sättning i det af statskontoret för denna inkomst beräknade, med nu gällande riksstat öfverensstämmande belopp, 60,000 kronor.

Arrendemedel.

Arrendemedel äro af statskontoret beräknade till 3,000,000 kronor, och den ofvan omförmälda öfverflyttningen till denna inkomstitel af viss uppbörd, som hittills debiterats såsom ränta, gäller ej så stora belopp, att jag därför anser någon höjning i berörda beräkning påkallas, utan torde arrendemedel för år 1884 få till nämnda belopp, 3,000,000 kronor, upptagas.

Bergverkstionde, m. m.

Jemväl *bergverkstionde, mantalspenningar, bötesmedel, kontrollstämpelmedel och fyr- och båkmedel* lära få till de af statskontoret föreslagna belopp beräknas.

Tel grafmedel.

Telegrafmedel, i hvilkas beräkning telegrafstyrelsen ansett någon förhöjning nu icke böra ega rum, torde få upptagas till samma belopp, som i innevarande års stat förekommer, eller 1,330,000 kronor.

Jernvägs- trafikmedel.

Jernvägsstrafikmedlen hafva, enligt hvad styrelsen för statens jernvägstrafik upplyst, i medeltal för de fem sista åren lemnat en inkomst af 3,090 kronor per kilometer trafikerad banlängd. Detta belopp, multiplicerad med den väglängd, 2,232 kilometer, som under år 1884 komme att trafikeras, angifver 6,896,880 kronor såsom den summa, hvilken skulle tillkomma statsverket såsom behållen kontant tillgång af jernvägsstrafikmedel under år 1884; och hemställer jag förty, lika med trafikstyrelsen, att jernvägsstrafikmedel må i 1884 års stat med ett afrundadt belopp upptagas till 6,800,000 kronor.

Skogsmedel.

Statskontoret har beräknat *skogsmedlen* till ett från 1,000,000 kronor till 1,200,000 kronor förhöjdt belopp. I fråga om afkastningen af statens skogar hafva de båda senaste åren företett en glädjande tillväxt. Enligt 1881 års bokslut hafva skogsmedlen uppgått till 1,521,754 kronor och efter en från domänstyrelsen erhållen uppgift angående det belopp, hvarmed dessa medel influtit under år 1882, utgör detta 1,699,631 kronor 59 öre. Att med dessa siffror för ögonen i någon mån höja beräkningen af skogsmedlen, utöfver hvad statskontoret hemställt, skulle väl icke i och för sig kunna väcka någon betänklighet, men då jag det oaktadt tillstyrker Eders Kongl. Maj:t att godkänna den af nämnda embetsverk föreslagna siffra, beror detta af de *särskilda* förhållanden, hvilka vid detta tillfälle synas mig göra en förhöjd beräkning mindre tillräddig. Då nemligen Eders Kongl.

Maj:t vid den nu förestående Riksdagen äskar pröfning af förslag till en ombildning af landets försvarsväsende, som för framtiden på statskassan ställer ökade anspråk, och då på samma gång ifrågasättas dels en successiv afskrifning af vissa till staten hittills utgjorda skatter och besvär, och dels andra väsentliga skattelindringar, skulle nemligen en samtidigt dermed skeende stegrad beräkning af afkastningen utaf statens öfriga hittilsvarande inkomstkällor i samma mån betaga Riksdagen tillfälle att, vid de nämnda viktiga frågornas behandling, äfven besluta om anvisande af de nya eller förhöjda skatter, som dock otvifvelaktigt under den närmaste framtiden blefve behöfligt att tillämpa, för att bringa jemnvigt mellan statskassans inkomster och utgifter. Detta är skälet, hvarföre jag nu hemställer, att skogsmedlen må beräknas endast till 1,200,000 kronor.

Extra uppbörd, som af statskontoret beräknats till 350,000 kronor, torde få upptagas till 410,000 kronor, dels på grund af den ofvan omnämnda öfverflyttningen till denna titel af uppbörd, som förut i räntan ingått, och dels i anledning af Eders Kongl. Maj:ts den 22 nästlidne december, uppå föredragning af chefen för ecklesiastikdepartementet, fattade beslut angående indragning till statsverket af några vid läroverken i Eskilstuna, Sölvesborg och Askersund befintliga fonder, tillhopa 56,403 kronor 54 öre, hvilka medel skulle komma att under denna inkomsttitel för år 1884 inflyta, i händelse Riksdagen beviljar de anslag, som för indragningens verkställande förutsättas.

Extra uppbörd.

I öfverensstämmelse med statskontorets beräkning tillstyrker jag, att *tullmedlen* må upptagas till enahanda belopp, som af sist församlade Riksdag för innevarande år beslutades, eller 27,500,000 kronor. Den nedsättning i lastpenningarne, Eders Kongl. Maj:t beslutat föreslå Riksdagen, från 14 till 10 öre per ton, och som lär kunna verka en minskning i tullinkomsten af högst 200,000 kronor, bör naturligtvis icke verka till någon rubbning i den af mig sålunda föreslagna siffran, då man tager i betraktande, att tullmedlen uppgått år 1881 till nära 30 millioner och år 1882 till mer än 31 millioner kronor, eller, såsom den mig från generaltullstyrelsen tillhandakomna uppgift innehåller, 31,108,237 kronor 27 öre. Såsom Eders Kongl. Maj:t af de sifferuppgifter, jag nu lemnat angående tullinkomstens verkliga belopp under de senaste åren, täcks finna, är det endast det skäl, jag nyss antydtt vid skogsmedlens beräkning, som föranledt mig att tillstyrka, det statskontorets låga förslagsberäkning af tullmedlen må af Eders Kongl. Maj:t godkännas.

Tullmedel.

Postmedel.

Uti afgifvet yttrande har generalpoststyrelsen, med tillämpning af de grunder, styrelsen vid dylika beräkningar plägar följa och som visat sig tillförlitliga, och med uppmärksammande derjemte af det inflytande, dels de vid sistlidna riksdag enligt Eders Kongl. Maj:ts förslag beslutade portonedsättningar, dels ock en för närvarande till styrelsens utlåtande remitterad framställning om minskning i afgifterna för tidningars förskrifvande genom postverket skulle ega på postuppbörden, beräknat *postmedlen* för år 1884 till 5,500,000 kronor, och således 400,000 kronor högre än hvartill detta års stat upptager dem. Denna styrelsens beräkning förtjenar i min tanke fullkomligt vitsord, men då postverkets utgiftsstat, hvilken jag vid regleringen af sjunde hufvudtitelns anslag kommer att för Eders Kongl. Maj:t anmäla, icke slutar å högra siffra än 5,300,000 kronor, och det derefter uppstående öfverskottet enligt en hemställan, hvartill jag sedermera anhåller få återkomma, icke skulle tagas i anspråk för statsverkets allmänna behof, utan jemväl för år 1884 såsom för de båda nästföregående åren få reserveras för postverkets egna ändamål, synes det mig icke vara skäl att beräkna postmedlen i staten högre än hvad som motsvarar postverkets utgiftsstater, eller 5,300,000 kronor. I annat fall skulle nemligen sjunde hufvudtitelns utgiftsstat onödigtvis komma att svälla ut med ett belopp, som i sjelfva verket icke vore någon utgift, utan en afsättning till en reservfond, och detta kan icke vara lämpligt, helst vår riksstats uppställning i allmänhet såsom bruttobudget är egnad att i många fall, särskildt i fråga om sjunde hufvudtiteln, lätteligen ingifva en origtig föreställning om utgiftsstatens stegring. Sjunde hufvudtiteln upptager nemligen en mängd anslag, hvilka måste växa i visst förhållande till statens ökade inkomster, och de ökade utgifterna äro då att rätteligen betrakta såsom en exponent för vissa rikligare flödande statsinkomster. Då emellertid nödvändigheten af ett sådant betraktelsesätt, när man för riksstaten begagnar formen af bruttobudget, möjligen icke är allmänt insedd, har jag ansett det icke vara skäl att, så länge postmedlens öfverskott reserveras för postverkets egna ändamål, låta den inkomst, postmedlen lemna, i staten beräknas högre än som motsvarar postverkets verkliga utgifter. Först när öfverskottet kan ingå till statskassan, synes mig tidpunkten vara inne att å inkomstsidan upptaga dessa medel till det högre belopp, som kan antagas motsvara den verkliga postuppbörden.

*Stämpel-
afgift.*

Stämpelpappersmedlen äro af statskontoret beräknade till 3,000,000 kronor, men med hänseende till de väsentliga ändringar i lagstiftningen angående dessa medel, hvilka Eders Kongl. Maj:t den 8 dennes

beslutit föreslå Riksdagen till antagande, och om hvilka ändringars inflytande på en ökad statsinkomst genom stämpelavgift jag anhåller att få åberopa mitt yttrande till statsrådsprotokollet för nämnda dag, hemställer jag, att denna inkomsttitel, som hädanefter skulle benämnas *stämpelavgift*, måtte få i staten upptagas till 4,400,000 kronor.

Bränvinstillverkningsavgiften bör, sedan benämningen avgift uti den från detta års början gällande tillverkningslagen blifvit utbytt mot namnet skatt, hädanefter i staten benämnas *bränvinstillverknings-skatt*. Innan jag yttrar mig om beräkningen af den statsinkomst, denna skatt bör antagas lemna under år 1884, tillåter jag mig erinra derom, att skattekomitén i sitt betänkande velat bereda tillökning i statens inkomster genom att äfven låta avgifterna för handeln med bränvin tillgodokomma statskassan; dock så att de nuvarande försäljningsavgifterna skulle under tio år successivt indragas till statsverket med en tiondedel hvarje år. Fem reservanter inom komitén, hvilka äfven velat till förmån för statskassan beskatta bränvinshandeln, hafva i stället för en successiv indragning af försäljningsavgifterna förordat en förändrad fördelning af såväl dessa avgifter som bränvinsbolagens vinstmedel, så att staten deri erhöile del jemte de hittills varande participanterna. Då jag för min del icke kan instämma i någotdera af dessa förslag, beror det derpå, att jag anser åtskilliga skäl tala därför att statskassan icke bör upphemta någon inkomst af den å viss handel med spirituösa drycker lagda särskilda avgift, utan låta denna avgift framgent vara af kommunal natur.

Det är en temligen allmänt erkänd sats, att bränvin likasom andra spirituösa drycker särdeles väl lämpar sig såsom skatteobjekt och att statskassan af en dylik skatt kan upphemta betydande inkomst-belopp. Denna sats har ock i vår skattelagstiftning gjort sig gällande i ganska stor utsträckning. Ingen annan konsumtionsartikel inbringar staten på långt när så afsevärda skattebidrag som bränvin och de dermed likställda spirituösa dryckerna. Men just denna bränvins stora betydelse såsom skatteobjekt måste i min tanke göra det till en omsorg för lagstiftaren att tillse, att vid ordnandet af denna del af skattelagstiftningen de grundsatser följas, hvilka man i allmänhet anser böra vara bestämmande för en varas beskattning. Den grundsats man dervid iakttager är då först och främst, att skatten likformigt må drabba varan utan afseende på den person, hvilken förbrukar den-samma. En sådan likformighet eger rum, när skatten ikläder sig formen af tillverknings-skatt å all inom landet tillverkad vara af visst

slag eller af tullafgift å den utifrån införda varan. Men likformigheten eller den lika beskattningen förefinnes icke, om staten belägger viss försäljning af en vara inom landet med skatt, men lemnar en på annat sätt skeende försäljning af samma vara obeskattad, och denna olikhet i beskattningen måste framträda såsom en ännu större oegentlighet, när det är den försäljning, hvars afnämare företrädesvis utgöra de mindre bemedlade samhällsmedlemmarne, på hvilken man lägger den särskilda högre beskattningen. Anser sig staten kunna för sina behof upptaga en viss skatt på bränvinet, när detta utminuterar eller utskänkes, så förstår jag icke, hvarföre staten icke skulle anse den person böra lemna ett lika stort bidrag till statskassan, hvilken har tillfälle att förskaffa sig sitt behof af bränvin i större partier, än att han behöfver anlita utminuterings- eller utskänkningsstället. Det är en ofta upprepade gånger sanning, att de för statskassan mest inkomstbringande konsumtionsskatterna i följd af sin natur jemförelsevis tungt drabba de mindre bemedlade, och när detta gäller skatter, som dock likformigt drabba skatteobjektet, måste deri ligga en bestämd maning för staten att icke låta denna oegentlighet blifva än större genom att uttaga högre skatt af varan, i samma mån den konsumerande nödgas inköpa den i smärre kvantiteter. Med hvad jag nu tillåtit mig yttra har jag naturligtvis icke på minsta sätt velat förringa bränvinets egenskap af ett synnerligen lämpligt skatteobjekt, utan jag har endast velat framhålla, att, då staten redan anlitar detta skatteobjekt och man är betänkt på att göra det i än större omfattning, det är angeläget att man icke för statens behof skonsammare beskattar varan, när den i handeln förekommer i sådana kvantiteter, som endast den jemförelsevis mera bemedlade förmår inköpa. Staten har således efter min tanke ur sin synpunkt och för de ändamål, hvilka staten genom skatters uttagande har att tillgodose, ingen anledning att behandla denna konsumtionsartikel annorlunda än andra dylika, som anses lämpliga att beskatta, det vill säga staten bör låta hvarje konsument till staten betala skatt efter enahanda grund. Häraf följer, att jag anser den för statens räkning skeende beskattningen af bränvin böra ega rum i samma form som hittills och att, när staten anses böra af denna beskattning upphemta större inkomst, detta bör ske genom en höjning af tillverkningskatten.

Mot min nu yttrade åsigt kommer naturligtvis den invändning att göras, att staten vid denna lagstiftning icke endast eller ens företrädesvis får vidhålla skattesynpunkten, utan måste fästa ett synnerligt afseende vid det sedliga intresse, som med bränvinslagstiftningen är förknippadt. Denna invändning eger sitt fulla berättigande, men träffar

icke den åsigt, jag förfaktat. Det sedliga intresset gör sig gällande, då staten belägger denna vara med en skatt, hvars storlek låter rättfärdiga sig endast ur synpunkten af det angelägna i att för det sedliga intressets skull fördyra varan, men det sedliga intresset kan aldrig kräfvat, att den mera bemedlade bränvinskonsumenten för sin förbrukning lemnar lägre bidrag till statskassan än den mindre bemedlade, fastän de kanske förbruka den i samma quantitet. Vidare fordrar det sedliga intresset, att staten deraf låter leda sig vid lagstiftningen rörande *ordnandet af försäljningen* utaf spritdrycker. Det är icke min afsigt att i dag inför Eders Kongl. Maj:t anmäla frågan om ny försäljningslag, men jag tillåter mig dock att redan nu i detta sammanhang tillkännagifva min mening derom, att hänsynen till sedlighetens kraf synes mig påkalla, att icke någon väsentlig rubbning göres i de nu gällande grunderna för ordnandet af bränvinshandeln och att vid detta ordnande kommunernas medverkan är af en väsentlig betydelse. De former, som hos oss tillämpas för denna handels ordnande, påkalla emellertid, att viss handel eller den, som afser varans försäljning i smärre quantiteter, belägges med en särskild afgift. En annan form är att låta handeln bedrivas för kommunens räkning, såsom på visst sätt förhållandet kan anses vara i städer, der bränvinshandeln är upplåten åt bolag. Med sistnämnda form äro några afgifter för försäljningen icke oundgängligen behöfliga, och den senaste bränvinslagstiftningskomitén, som i sitt den 20 december 1878 afgifna betänkande förordat en dermed liknande anordning af bränvinshandeln, har heller icke ifrågasatt någon särskild försäljningsavgift, men *då* uppstår i stället en vinst å handeln. För att nu närmare belysa, huruvida staten eger någon anledning att för sig taga i anspråk någon del af denna vinst, vill jag tänka mig det fall, att bränvinshandel existerade i alla rikets kommuner och öfverallt bedrefves för kommunens räkning. För att staten då för sina behof skulle kunna upphemta en viss andel af kommunernas vinst fordrades, att staten skulle underkasta sig besväret att i hvarje kommun kontrollera rörelsens bedrivande såsom affär och låta granska räkenskaperna för att utröna vinstens belopp. Man frågar sig då, hvarföre staten skulle underkasta sig ett så besvärligt förfarande för att upphemta en inkomst, som staten i stället kunde utan allt besvär vinna genom att höja tillverkningsskatten; och svaret måste blifva, att under de förhållanden, som jag nyss förutsatte om en öfver hela landet jemt fördelad bränvinshandel, staten ingalunda skulle befatta sig med intressentskapet i kommunernas bränvinshandel, utan föredraga att genom tillverkningsskatten tillgodose sitt behof af skattebidrag. Om jag derföre vågar antaga för visst, att staten i nyssnämnda fall ock lemnade

handelsvinsten odelad åt kommunerna, så låge i detta förfarande endast ett erkännande, att staten, efter att hafva uttagit för sitt behof det belopp, hvarmed staten ansåge varan böra beskattas, funne billigt att kommunerna erhöles i den vinst, handeln lemnade, en ersättning för sin direkta medverkan vid handelns ordnande och ett skadestånd för de uppförringar, kommunen icke undgår att vidkännas såsom följer af denna varas missbrukande. Den statens ställning till bränvinshandeln inom kommunerna, hvilken jag sålunda föreställt mig såsom den naturliga, förändras emellertid efter min tanke alldeles icke derföre att denna handel eger rum endast inom en del af landets kommuner, eller derföre att den icke alltid kan bedrivas för kommunernas egen räkning. Nämda omständigheter kunna nemligen, så vidt jag kan inse, icke för staten medföra något ökad skattebehof, eller någon anledning att icke lika väl som i det först förutsatta fallet beskatta endast varans tillverkning, och lika litet kunna derigenom för kommunerna undanröjas de för dem kännbara förhållanden, hvartill bränvinets missbruk gifver upphof, i fråga om ökad fattigvård och dylikt. Det synes mig emellertid otvifvelaktigt, att det just är den omständigheten, att bränvinshandel förekommer endast inom en del kommuner och att den inkomst särskildt städerna hemta af denna handel vuxit till ganska ansevärda belopp, som utgjort anledning dertill, att man betraktar afgifterna å bränvinshandeln liksom en staten undandragen skatt, hvilken man bör åt densamma återvinna helt och hållet eller åtminstone delvis. De förhållanden, som gifvit upphof åt detta betraktelsesätt, erkänner jag vara väl värda uppmärksamhet, och de påkalla efter mitt förmenande väsentligen ändrade grunder för försäljningsavgifternas fördelning, men deraf följer icke, att dessa avgifter böra upphöra att utgå för kommunala ändamål.

Sedan jag sålunda sökt visa, att statens behof af inkomster, såvidt dessa böra hemtas från spritdryckers beskattning, *kan* fyllas genom tillverkningsskatt och *bör* på den vägen fyllas, för att staten skall likformigt beskatta alla konsumenter af dessa varor, öfvergår jag till det andra hufvudsakliga skälet för bibehållande åt försäljningsavgifterna af deras kommunala natur. Under det man, för att på ett tillfredsställande sätt kunna ordna en stats skatteförhållanden, är temligen allmänt öfverens om behöfligheten och gagnet af ett skattesystem, som omfattar ett flertal af skatter och medgifver att på olika vägar taga landets skatteförmåga i anspråk, äro i vår kommunala lagstiftning de flesta kommuner hänvisade att för sina behof företrädesvis anlita endast en skatteform, och denna hvilande på den direkta inkomstskatten, eller just den form, som i trots af alla de teoretiska skäl, hvilka kunna

andragas till stöd för dess företrädare framför andra skatter, dock faktiskt icke är egnad att i längden tjena till grund för uttaxering af skattebelopp, som för de skattskyldige innefatta en mera känbar uppoffring. Detta har för mig utgjort en afgörande betänklighet mot att till statsverket indraga en nu för kommunala ändamål utgående indirekt skatt, då detta, såsom jag ofvan sökt visa, icke är för statens eget behof nödigt.

Då dertill kommer, att försäljningsavgifternas indragning till statsverket, såsom skattekomitén yrkat, sedan denna reform blifvit fullständigt genomförd, synes mig kunna medföra den våda, att den i sedligt syfte efter min tanke viktiga medverkan från kommunernas sida vid bränvinshandelns ordnande äfventyras, och då det af reservanterna inom skattekomitén framlagda förslaget om fördelning mellan statens och kommunala behof af såväl försäljningsavgifterna som bränvinsbolagens vinstmedel innefattar en onödig omgång för uttagande af den skatt å varan, som bör tillkomma staten, och derjemte skulle tvinga staten till ett intressentskap på visst sätt i alla bränvinsbolag — något som ur åtskilliga synpunkter förefaller mig vara med statens ställning föga förenligt — kan jag, såsom jag förut nämnt, icke biträda de inom skattekomitén framställda förslagen, att af bränvinshandeln bereda staten ökade inkomster. Deremot inser jag fullkomligt väl, att en höjning af tillverkningsskatten kommer att minska den vinst, minuthandeln med och utskänkningen af spritdrycker nu lemnar, och detta beroende derpå, att vid dylik försäljning priset i allmänhet åtminstone i städer, der handeln är öfverlåten åt bolag, redan är så högt i förhållande till varans partipris, att någon ytterligare stegring deraf näppeligen låter sig verkställas, med utsigt att för handeln bibehålla samma omsättning som för närvarande. I det nu antydda egendomliga förhållandet, att staten inom en viss gräns kan höja en förbrukningsskatt, utan att varans pris vid den i smärre quantiteter skeende handeln i motsvarande mån deraf höjes, ligger emellertid efter min tanke en särskild uppfordran, att icke undanskjuta tillfället att på den af mig förordade väg bereda statskassan en del af de ökade inkomster, som för densamma erfordras. Denna min uppfattning om verkan utaf en i viss mån höjd tillverkningsskatt innebär visserligen, att man på den vägen lika väl som genom de inom skattekomitén framställda förslag minskar den för kommunala ändamål nu utgående inkomsten af bränvinshandeln, men den af mig förordade åtgärden är dock ur statens synpunkt att föredraga, derföre att den på ett naturligt sätt ansluter sig till statens hittills följda skattesystem i denna del, derföre att den lemnar de nuvarande grun-

derna för bränvinshandelns ordnande orubbade, och därför att den för statskassan lemnar ett fördelaktigare resultat, i det att staten för sitt behof beskattar allt bränvin lika och således äfven de quantiteter, som nu icke äro hemfallna under de i försäljningslagen stadgade afgifter.

Skattekomitén har icke heller uttalat sig emot tillverkningsskattens höjning, utan tvärtom förordat den, ehuru först efter någon tids förlopp, och komiténs obenägenhet att genast vidtaga en sådan åtgärd, hvilken äfven efter min mening borde ske under formen af en endast småningom skeende höjning, synes bero på en önskan att, efter de höjningar denna skatt nyligen undergått, söka undvika alltför ofta återkommande rubbningar i denna beskattning. Erkännande, att tätta rubbningar i en varas beskattning i allmänhet medföra olägenheter, tror jag dock att dessa olägenheter, hvilka väl egentligen skulle drabba tillverkningen, icke numera kunna vara för denna näring af mera afsevärd beskaffenhet, sedan genom den förlidit år skedda ändringen i tillverkningslagen nederlagsrätten blifvit utsträckt, så att bränvinet kan obeskattadt qvarligga å nederlaget huru länge som helst, kan förflyttas från ett till annat nederlag och kan exporteras utan att skatt därför behöfver erläggas. Vid sådant förhållande och då med en endast småningom skeende höjning af skatten icke torde vara att befara, det tillverkningens naturliga omfång skulle förryckas genom en ifrigare bedrifven tillverkning omedelbart före den högre skattens inträdande — ett förhållande, som, i händelse det skulle framträda, för öfrigt kan på enklaste sätt förekommas, om man låter skatteförhöjningarne inträda med tillverkningsårets i stället för kalenderårets början — lärer något hinder för denna skatts successiva stegring inom viss gräns under den närmaste framtiden icke böra möta ur synpunkten af den inhemska näringens berättigade intressen.

Om man därför, såsom jag tänkt mig saken, låter en skatteförhöjning med tio öre per liter småningom inträda under tio år, skulle skatten derigenom ökas från 40 till 50 öre per liter och, efter det gamla måttet, komma att motsvara ungefär 1 krona 30 öre per kanna, samt den ökade statsinkomsten uppgå till omkring 3½ millioner kronor, beräknadt endast efter den låga tillverkning af circa 13,165,000 kannor, hvilken egde rum under sistlidet år. I fråga om skattesatzens storlek anhåller jag få hänvisa till den senaste bränvinslagstiftningskomiténs redogörelse för de vida högre skattesatser, som tillämpas i åtskilliga främmande länder, och att särskildt få erinra, att denna skatt i Norge utgår med 67,4 öre per liter.

För den statsreglering, som nu är i fråga, anhåller jag, med stöd

af hvad jag sålunda anført, få hemställa, att Eders Kongl. Maj:t måtte dels i särskild proposition föreslå Riksdagen, att besluta en med två öre, eller från 40 till 42 öre per liter, förhöjd tillverkningsskatt å brännvin, dels ock tillåta att, med beräkning af en sådan förhöjning, inkomsten af denna skatt måtte få i den stat, som nu skall föreläggas Riksdagen, upptagas till 14,500,000 kronor.

Mot den af statskontoret föreslagna beräkningen af *hvitbetssocker-tillverkningsafgiften* till 90,000 kronor har jag icke något att erinra.

Hvitbetssockertillverkningsafgift.

Då Eders Kongl. Maj:t den 8 dennes, i sammanhang med beslut om aflåtande till Riksdagen af nådig proposition med förslag till ny förordning angående bevillning af fast egendom samt af inkomst, förklarar sig icke ifrågasätta, att den under namn af personlig skyddsafgift hittills utgående bevillning efter artikel I i bevillningsstadgan vidare må utgöras, bör den af nämnda personella skatt hittills härflytande statsinkomst, som till beloppet sammanfallit med hvad mantalspenningarne inbringat, icke vidare i beräkningen af bevillningen upptagas.

Bevillning af fast egendom samt af inkomst.

Vidkommande derefter den hittills utgående bevillningen enligt 2:dra artikeln har Eders Kongl. Maj:t i förenämnda proposition den 8 dennes beslutat, att, i stället för de bestämmelser, som nu uti denna artikel innehållas angående fastighets- och inkomstbevillningen, för Riksdagen framlägga förslag till förordning angående *bevillning af fast egendom samt af inkomst*. Olikheterna emellan detta förslag samt nu gällande stadga bestå, såvidt de hafva inflytande på beloppet af den bevillning, som af fast egendom och af inkomst kan påräknas, hufvudsakligen deruti, att bevillningen för jordbruksfastighet blifvit höjd från 3 till 5 öre för hvarje fulla 100 kronor af taxeringsvärdet; att, under det värdet af torfmosse och växande skog vid taxering af fast egendom enligt nu gällande bestämmelser tages i beräkning utan någon viss angifven begränsning, dessa förmåner enligt förslaget må vid fastighetstaxeringen tagas i betraktande endast i den mån, de anses erforderliga till husbehof, hvaremot för inkomst genom skogsafverkning eller torftägt för annat ändamål, än husbehof, eller genom försäljning af växande eller afverkad skog samt af torf inkomstbevillning skall erläggas; att bevillning skall utgöras för inkomst af jordbruksrörelse, beräknad till ett öre för hundra kronor af fastighetens taxeringsvärde; att, då nu gällande stadga medgifver bevillningsfrihet för årsinkomst, understigande 400 kronor, samt bevillningsfritt afdrag af 300 kronor för eljest beskattningsbar inkomst, icke öfverstigande 1,800

kronor, bevillningsfrihet enligt förslaget deremot skall ega rum för årsinkomst, understigande 500 kronor, samt bevillningsfritt afdrag medgifvas af 450 kronor å inkomst från och med 500 intill 1,200 kronor och af 300 kronor för inkomst från och med 1,200 intill 1,800 kronor, hvilken befrielse från eller lindring i bevillningen dock å ort, der kostnaden för bostad är synnerligen hög i jämförelse med förhållandet inom riket i allmänhet, eller i fall, då särdeles ömmande omständigheter förekomma, kan ökas med högst 200 kronor.

Beträffande den verkan, här omförmälda skiljaktigheter kunna antagas medföra i afseende å beloppet af den statsinkomst, som genom bevillning af fast egendom samt af inkomst må vara att för år 1884 påräkna, förekommer först, att, till följd af den här ofvan anmärkta bestämmelse rörande sättet för beräkning vid fastighetstaxeringen af värdet å torfmosse och växande skog, taxeringsvärdet å jordbruksfastighet inom riket kan komma att å vissa orter i någon mån minskas. Denna minskning i fastighetsbevillningen kommer dock säkerligen att mer än uppvägas genom den ökning i inkomstbevillningen, som uppstår genom beskattning af inkomst, som erhålles genom användande för annat ändamål än husbehof af torfmosse och växande skog. Genom här ofvan angifna höjning af bevillningen från 3 till 5 öre för hvarje fulla 100 kronor af taxeringsvärdet å jordbruksfastighet och genom den särskilda bevillningen för inkomst af jordbruksrörelse samt för nyssnämnda inkomst genom användande af skog eller torf, å hvilka inkomstarter hvarken något bevillningsfritt minimum får beräknas eller afdrag ega rum, bör derför en statsinkomst, motsvarande dubbla beloppet af nu utgående bevillning af jordbruksfastighet, erhållas; och då denna bevillning för åren 1879—1881 i medeltal utgjort 642,000 kronor, kan alltså förhöjningen antagas uppgå till samma belopp.

Hvad åter beträffar den minskning i inkomstbevillningen, som må blifva en följd af den föreslagna förhöjningen, dels af existensminimum, dels ock för inkomst, understigande 1,200 kronor, af det bevillningsfria afdraget, har jag till grund för beräkningen häraf antagit den af skatteregleringskomitén meddelade öfversigt af antalet skattskyldige samt dem påförd bevillning enligt artikel II i bevillningsstadgan, utvisande förhållandet år 1879 (komiténs betänkande, del II, 73). Dervid har jag utgått från följande förutsättningar, nemligen dels att på landsbygden och i de flesta mindre städerna skyldigheten att erlægga bevillning komme att inträda, då inkomsten uppginge till det i förslaget till förordningen såsom normalt antagna belopp af 500 kronor, dels ock att i Stockholm och Göteborg samt åtta andra här nedan nämnda städer bevillningsskyldigheten komme att inträda först då in-

komsten uppginge till 700 kronor samt det bevillningsfria afdraget för inkomst från och med 700 intill 1,200 kronor komme att beräknas till 650 kronor. De beräkningar, som enligt nu anförda grunder företagits, utvisa följande resultat:

A. å landsbygden.

Enskilda personers inkomst af kapital och arbete, der inkomsten för en hvar understigit 500 kronor, men likväl varit föremål för bevillning, utgjorde kronor 51,598: —.

Om häraf antages hafva för fattigdom afskrifvits 5 procent med „ 2,580: —,
återstå kronor 49,018: —,
i rundt tal kronor 49,000: —.

Antal skattskyldige, som påförts bevillning för nedan upptagna inkomstgrupper, utgjorde, för inkomst af

500 till	600 kronor,		16,334 st.
600 till	700 „	,	9,842 „
700 till	800 „	,	5,863 „
800 till	1,300 „	,	14,002 „
summa			46,041 st.

Om en hvar af dessa skattskyldige, hvilka nu åtnjuta bevillningsfrihet för 300 kronor af inkomsten hvardera, kommer att åtnjuta sådan frihet för 450 kronor, uppkommer en ökad skattefrihet af 1 krona 50 öre för hvar och en, eller för alla tillhopa kronor 69,061: —.

Om häraf antages hafva för fattigdom afskrifvits 5 procent med „ 3,453: —,
återstå kronor 65,608: —,
eller i rundt tal kronor 65,600: —,
hvadan hela minskningen för landsbygden skulle utgöra kronor 114,600: —.

B. i städerna.

1. Stockholm.

Bevillning för inkomst, understi-
gande 500 kronor för en hvar skatt-
skyldig, har påförts till ett sammanräk-
nad belopp af kronor 23,300: —,

samt för följande inkomstgrupper:
från och med
500 till 600 kronor
med „ 6,700: —,
från och med
600 till 700 kronor
med „ 6,200: —,
summa kronor 36,200: —.

Häraf hafva för fattig-
dom afskrifvits:
i gruppen under 500 kronors
inkomst kr. 16,000: —,
i gruppen från
500 till 600
kronor „ 2,000: —,
i gruppen från
600 till 700
kronor „ 1,800: —, 19,800: —.

Skilnaden utgör alltså
minskningen i inflytande be-
villning för dessa grupper
med kronor 16,400: —.

Antalet skattskyldige, som påförts bevill-
ning för följande inkomstgrupper, utgjorde, för
inkomst af

700 till 800 kronor, 546 st.
800 till 1,300 „ „ 5,326 „
summa 5,872 st.

transport kronor 16,400: —,

transport kronor 16,400: —,

Om för en hvar af dessa 650 kronor, i
stället för 300 kronor, af inkomsten fritagas
från bevillning, uppkommer en minskning i
bevillningen af 3 kronor 50 öre för en hvar,
eller för alla tillhopa med kronor 20,552 —,
deraf för fattigdom torde
afskrifvas omkring 10 pro-
cent med „ 2,052: —,
hvidan skilnaden utgör
minskad bevillning med kronor _____ 18,500: —, 34,900: —;

2. Göteborg.

Bevillning för inkomst, understigande 500 kronor för
en hvar skattskyldig, har påförts till ett sammanräknadt
belopp af kr. 6,400: —,
samt för föl-
jande inkomst-
grupper:
från och med
500 till 600
kronor med... „ 2,800: —,
från och med
600 till 700
kronor med... „ 2,900: —, kronor 12,100: —.

Häraf torde minst 30
procent afskrifvas för fat-
tigdom med „ 3,600: —,
hvidan skilnaden kan anses
utgöra minskningen i be-
villning med „ 8,500: —.

Antalet skattskyldige, som påförts bevill-
ning för följande inkomstgrupper, utgjorde, för
inkomst af

700 till 800 kronor,	180 st.
800 till 1,300 „ ,	2,100 „
summa	2,280 st.

transport kronor 8,500: —, 34,900: —,

transport kronor 8,500: —, 34,900: —,
 Om bevillningen för en hvar af dessa min-
 skas med 3 kronor 50 öre, eller för alla till-
 hupa med kronor 7,980: —,
 deraf för fattigdom torde afkortas
 10 procent med kronor 798: —,
 uppkommer å denna inkomstgrupp
 en minskad bevillning med kronor 7,182: —,
 jemnad till 7,200: —, 15,700: —;

3. Några städer, der bostadskostnaden torde vara jämförelse-
 vis hög.

Bevillning för inkomst, understigande 700 kronor för
 en hvar skattskyldig, har påförts till följande belopp:

i Upsala	med kronor	3,220: —,	
i Norrköping	med	„ 3,810: —,	
i Malmö	med	„ 7,980: —,	
i Gefle	med	„ 4,960: —,	
i Söderhamn	med	„ 2,800: —,	
i Hudiksvall	med	„ 770: —,	
i Sundsvall	med	„ 1,780: —,	
i Hernösand	med	„ 830: —,	26,150: —.

Häraf torde för fattigdom afkortas minst
 10 procent med kronor 2,615: —,
 hvadan skillnaden kan beräknas utgöra minsk-
 ning i bevillning för dessa grupper med kronor 23,535: —,
 jemnad till kronor 23,500: —.

Antalet skattskyldige, som påförts bevill-
 ning för följande inkomstgrupper, utgjorde:

för inkomst af

	700 till 800 kronor.	800 till 1,300 kronor.	
i Upsala	66	442	
i Norrköping	114	541	
i Malmö	200	1,037	
i Gefle	103	467	
i Söderhamn	59	293	
i Hudiksvall	31	104	
transport	573	2,884;	23,500: —, 50,600: —,

700 till 800 kronor. 800 till 1,300 kronor.

transport	573	2,884;	23,500: —, 50,600: —,
i Sundsvall	36	257	
i Hernösand	29	162	
summa	638	3,303	

summa summarum 3,941 st.

Om bevillningen för hvar och en af dessa minskas med 3 kronor 50 öre, eller får alla tillhopa med kronor 13,798: —, deraf för fattigdom torde afkortas 5 procent med kronor 690: —, kan skillnaden beräknas utgöra minskning i bevillningen med kronor 13,108: —, jemnad till kronor 13,000: —, 36,500: —.

4. Öfriga städer i riket.

Bevillning för inkomst, understigande 500 kronor för en hvar skattskyldig, har påförts till ett sammanräknadt belopp af kronor 16,277: —.

Häraf torde för fattigdom afkortas minst 5 procent med kronor 814: —, hvarefter återstå kronor 15,463: —, jemnad till kronor 15,500: —.

Antalet skattskyldige, som påförts bevillning för nedan upptagna inkomstgrupper, utgjorde nemligen, för inkomst af:

500 till	600 kronor	} 20,461 st.
600 till	700 "	
700 till	800 "	
800 till	1,300 "	

Om en hvar af dessa skattskyldige, i stället för nu åtnjuten bevillningsfrihet för 300 kronor, enligt förslaget få åtnjuta sådan frihet för 450 kronor af inkomsten, kommer bevillningen alltså för hvar och en af dem att minskas

transport kronor 15,500: —, 87,100: —,

transport kronor 15,500: —, 87,100: —,
med 1 krona 50 öre, eller för alla till-
hopa med kronor 30,691: —.

Deraf torde 5
% afkortas för fattig-
dom med „ 1,535: —,
hwarefter såsom
minskning återstå... kronor 29,156: —,
jemnad till kronor 29,200: —, 44,700: —,
hvadan hela minskningen för städerna skulle uppgå
till kronor 131,800: —.
Tillkommer för landsbygden „ 114,600: —,
summa kronor 246,400: —.

Uti ofvanstående beräkningar har hvarken existensminimum eller det bevillningsfria afdraget för någon ort antagits till belopp, liggande mellan de i författningsförslaget angifna högsta och lägsta, likasom ej heller för inkomst från och med 1,200 till 1,800 kronor högre afdrag än 300 kronor beräknats, men då det svårligen torde kunna antagas, att taxeringsmyndigheterna i samtliga åtta ofvannämnde städer medgifva de i förslaget bestämda högsta både existensminima och bevillningsfria afdrag; då med anledning af de skattskyldiges gruppering i öfversigten äfven de, som erlægga bevillning för inkomst från och med 1,200 till 1,300 kronor, måste hänföras till den nedanför stående gruppen, som kommer i åtnjutande af det större skattefria afdraget; samt då afkortningarne å bevillningen för fattigdom, hvilka endast hvad Stockholm angår kunnat med någon tillförlitlighet bestämmas, vid jemförelse med förhållandena derstädes för de särskilda grupperna af skattskyldige i öfrige orter äro lågt beräknade, synas mig grundade skäl finnas för det antagande, att minskningen i inkomstbevillningen icke varder större än den här beräknade.

Om från ofvan beräknade förhöjning i bevill-
ningen kronor 642,000: —,
afräknas denna minskning „ 246,400: —,
skulle alltså förhöjningen blifva kronor 395,600: —.

Då nu enligt 1880 års hufvudbok bevillningen efter II artikeln uppgått till, med utelemnande af öretal, kronor 3,322,248: —, och man dertill lägger den af mig nyss genom tillämpning af de nya grunderna beräknade förhöjningen „ 395,600: —,
uppkommer en summa af kronor 3,717,848: —;

hvidan jag anser mig kunna föreslå, att *bevillningen af fast egendom samt af inkomst* beräknas i staten till 3,700,000 kronor.

Enär Eders Kongl. Maj:t den 8 dennes, med bifall till skatteregleringskomiténs förslag i den delen, beslutat föreslå Riksdagen, att af de särskilda bevillningar, som utgå enligt art. III i nu gällande bevillningsstadga, bevillningen af frälseegendomar och af lotshemman, för karaktersfullmagter samt af gåfva, testamente, fideikommiss, arf och fynd må upphöra, äfvensom att bevillningen för spelkort må sammanföras med stämpelafgiften, återstå af den nuvarande bevillningen efter art. III följande afgifter, hvilka äro afsedda att bibehållas, nemligen: för rättighet till skogsfång å allmänningar, af bankbolag med sedelutgifningsrätt, af utländske eller andre här i riket icke mantals-skrifne handlande och handelsexpediter, samt af utlänningar för konserter och dramatiska eller andra föreställningar. Förslag till bestämmelser rörande dessa återstående afgifter innefattas i Eders Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen af den 8 dennes angående *bevillningsafgifter för särskilda förmåner och rättigheter*; och då i grunderna för utgörandet af dessa afgifter, hvilka enligt 1880 års bokslut i rundt tal belöpa sig till 217,000 kronor, hvori afgiften för utländske handlande och handelsexpediter ingår med 97,000 kronor, Eders Kongl. Maj:t icke föreslagit annan ändring, än att sistnämnda afgift skulle nedsättas till hälften, hemställer jag, att *bevillningsafgifterna för särskilda förmåner och rättigheter* må i staten beräknas till 170,000 kronor.

Bevillningsafgifter för särskilda förmåner och rättigheter.

Ehuru jag hemställer, att statsverkets nu uppräknade inkomster för år 1884 må med de benämningar och med de beräknade belopp, jag här föreslagit, få i statsverkspropositionen upptagas i den ordningsföljd, som hittills varit iakttagen, och med den fördelning i *ordinarie inkomster* och *bevillningar*, hvilken af åtskilliga grundlagens bud påkallas, har jag dock trott mig böra i detta mitt yttrande låta inflyta en gruppering af dessa inkomster, som bättre än den sedvanliga uppställningen lemnar en öfversigt öfver dessa inkomsters olika natur ur finansiell synpunkt och närmare hvarandra sammanför inkomster af närbeslägtad art.

Inkomsternas uppställning.

Denna öfversigt angifver såsom

Statsverkets inkomster:

A. Inkomster, som ej utgöra skatter:

arrendemedel	3,000,000: —,
skogsmedel	1,200,000: —,
transport kronor	4,200,000: —,

	transport kronor	4,200,000: —,	
jernvägstrafikmedel		6,800,000: —,	
postmedel		5,300,000: —,	
telegrafmedel		1,330,000: —,	
bötesmedel		260,000: —,	
extra uppbörd		410,000: —,	18,300,000: —.

B. *Skatter:*

a) allmänna:

tullmedel	27,500,000: —,	
bränvinstillverknings-		
skatt	14,500,000: —,	
hvitbetssockertillverk-		
ningsafgift	90,000: —,	
stämpelafgift	4,400,000: —,	
mantalspenningar	640,000: —,	
bevillning af fast egen-		
dom samt af inkomst	3,700,000: —,	50,830,000: —,

b) af viss fastighet:

grundskatt	4,000,000: —,	
kyrkotionde	250,000: —,	
vakansafgifter af rust-		
håll och rotar	879,000: —,	
kavalleriregementenas		
hästvakansspanmål	300,000: —,	
trosspassevolansafgift	22,000: —,	
båtsmansbeklädnads-		
medel	60,000: —,	5,511,000: —,

c) särskilda afgifter:

fyr- och båkmedel	1,200,000: —,	
kontrollstämpelmedel.	20,000: —,	
bergverkstionde	10,000: —,	
bevillningsafgifter för		
särskilda förmåner.	170,000: —,	1,400,000: —, 57,741,000: —,
		summa kronor 76,041,000: —.

*Riksbankens
vinstmedel.*

Såsom tillgång för statsutgifternas bestridande torde fortfarande såsom hittills böra påräknas hälften af riksbankens vinst för nästlidet år. Vinsten i sin helhet har enligt en från bankofullmäktiges ord-

förande mig meddelad uppgift belöpt sig till 2,637,645 kronor 14 öre. Jag hemställer följaktligen, det Eders Kongl. Maj:t må hos Riksdagen göra framställning derom, att hälften af riksbankens vinstmedel för år 1882 må anvisas för statsverkets behof, att utbetalas vid den tidpunkt under år 1884, Riksdagen bestämmer; lärande denna tillgång böra i riksstaten beräknas i rundt tal med 1,300,000 kronor.

Om, under förutsättning af bifall till hvad jag sålunda föreslagit till slutsumman af statsverkets ofvan beräknade inkomster, kronor 76,041,000: —, lägges:

ej mindre nyssnämnda belopp af riksbankens vinstmedel	„	1,300,000: —,
än äfven det af mig såsom tillgång förut omförmälda öfverskott å statsregleringarne för år 1881 och för föregående år	„	4,100,000: —,
så erhålles för statsregleringen år 1884 en tillgång af		<u>kronor 81,441,000: —.</u>

De af föredragande departementschefen sålunda i afseende å beräkningen af statsverkets ofvan omförmälda tillgångar och dermed sammanhängande ämnen gjorda hemställanden och förslag behagade, sedan statsrådets öfriga ledamöter deri instämt, Hans Maj:t Konungen gilla och bifalla.

Ex protocollo:
Hans Wachtmeister.

Bil. litt. A.

Till Konungen.

Jemlikt gällande instruktion åligger det statskontoret att årligen före den 15 december till Eders Kongl. Maj:t afgifva berättelse om statsverkets inkomster under det sist förflutna året, så vidt dessa äro kända och beräkneliga, jemte förslag till deras beräkning vid nästföljande statsreglering med hvad mera, som kan tjena till upplysning vid uppgörande af den nådiga propositionen till Riksdagen angående

statsverkets tillstånd och behof; och får statskontoret berörda nådiga föreskrift för innevarande år härmed i underdånighet fullgöra.

Riksdagens senast församlade revisorer hafva verkställt granskning af 1880 års rikshufvudbok jemte öfriga räkenskaper öfver statsverkets och andra allmänna medels förvaltning under samma år; och statskontoret får i underdånighet hänvisa till innehållet af den berättelse, angående statsverkets tillstånd och förvaltning under nämnda år, hvilken före revisionsförrättningens början af detta embetsverk blifvit afgifven och sedermera till revisorerna öfverlemnats; skolande för Riksdagens statsutskott, jemlikt föreskriften i 39 § riksdagsordningen, räkenskaper och öfriga statsverket rörande handlingar hållas tillgängliga, för verkställande af den granskning, som vid fullgörande af bemälda utskotts åliggande att utreda och uppgifva statsverkets tillstånd och behof må vara erforderlig.

Beträffande undsättningsfonden afgifver statskontoret särskild underdånig berättelse, och redovisas för öfrigt förhållandet med denna fond genom räkenskaper och handlingar, som äfvenledes skola hållas statsutskottet tillhanda.

Hvad angår statsverkets *inkomster* för år 1884, har statskontoret ansett desamma böra beräknas på sätt bilagda tabell litt. a) utvisar och, enligt hvad tabellen litt. b) ådagalägger, för denna beräkning i allmänhet lagt till grund medeltalen af de senaste tre årens inkomstbelopp, hvilka åter för åren 1879 och 1880 äro hemtade från de för samma år afslutade rikshufvudböckerna, men för år 1881 upptagits i enlighet med en på de nyligen afgifna landsböckerna för samma år samt i öfrigt tillgängliga räkenskaper och meddelade uppgifter grundad approximativ kalkyl. Ehuru de inkomster, hvilka sålunda för sistnämnda år uppgifvits, väl torde i någon mån afvika från det resultat, som den blifvande rikshufvudboken kommer att utvisa, lära dock några skiljaktigheter af sådan beskaffenhet, att de kunna utöfva något afsevärdt inflytande på inkomsternas beräkning, icke vara att befara. Vid upprättandet af förslaget till inkomstberäkningen har för öfrigt afseende blifvit fästadt dels derpå, om inkomsterna varit i jemnt stigande eller fallande, dels på de vid vissa titlar förekommande särskilda förhållanden, för hvilka statskontoret får här nedan i underdånighet närmare redogöra; börande statskontoret tillika anmärka, att de uti åberopade tabell upptagna inkomstbelopp, enligt räkenskaperna för de närmast förflutna trenne åren, med undantag af jernvägstrafikmedlen, som afse de till statskontoret levererade summor, utgöra hvad som före uppbördsårets slut, den 30 april påföljande år, varit af inkomsterna disponibelt till statsutgifters bestridande, och att således, i enlighet med den för

redovisningen i rikshufvudboken gällande grundsats, afdrag skett för de vid sistnämnda tidpunkt utestående restantier och uppbördsproprie-balanser.

Ordinarie inkomster.

Räntan, i 1883 års riksstat beräknad till 4,350,000 kronor, har för år 1881, enligt landsböckerna, utgjort 4,309,751 kronor, samt i medeltal för de sistförflutne trenne åren uppgått till 4,344,927 kronor. Räkenskaperna utvisa, att 1881 års uppbörd, jemförd med det föregående årets, undergått en minskning af 54,678 kronor, hvilken föranledts af den afskrifning utaf räntan, som i sammanhang med utarrendering af indragna militieboställen egt rum, samt att brist på senare tider årligen å räntan förekommit, hvilken för år 1880 uppgick till 105,570 kronor 86 öre; lärande vid sådant förhållande förevarande inkomst, i nära öfverensstämmelse med uppbörden för det sistförflutna året, icke böra beräknas högre än till 4,310,000 kronor.

Tionden, som vid senaste riksdag beräknades till 1,645,000 kronor, uppgick för år 1881 till 1,651,897 kronor och har i medeltal för åren 1879—1881 utgjort 1,648,205 kronor. Vexlingarne i beloppet af denna inkomst äro, oberäknadt det inflytande, som utöfvas af skiljaktigheterna emellan restantierna vid hvarje års början och slut, hufvudsakligen beroende af kyrkotionden, hvilken del af uppbörden fortfarande utgår efter markegång. Då medeltalet af uppbörden för senaste trenne åren obetydligt öfverstigit beräkningen, läser tionden äfven för år 1884 få antagas till 1,645,000 kronor.

Arrendemedlen. Med afseende å blifvande utarrendering hufvudsakligen af militieboställen och jemväl, i mindre betydande mån, af landsstatsboställen, upptogos arrendemedlen i 1881 års riksstat till 2,900,000 kronor; och har någon förändring i denna beräkning sedermera icke ansetts böra ega rum, förr än sig visat, huruvida 1881 års uppbörd dertill gäfvé anledning, hvadan denna inkomstitel upptagits i såväl 1882 och 1883 årens riksstater med nyssnämnda belopp.

Behållna uppbörden häraf har utgjort:

år 1879	kronor	2,691,519: —,
» 1880	»	2,886,324: —,
» 1881	»	3,073,367: —,
eller i medeltal för dessa tre år	»	2,883,736: —.

Denna inkomsttitel är underkastad förändringar så väl i följd af vexlande markegång, hvad angår den del af arrendena, som utgöres i spanmål eller andra naturapersedlar, som äfven till följd af förnyade utarrenderingar i mån af äldre kontraktors tilländalöpande, hvarförutan, enligt af kammarkollegium meddelad uppgift, förhöjning deri är att emotse till följd af utarrendering för statsverkets räkning af en del vid 1882 års midfasta indragna militie- och andra boställen; och anser statskontoret denna inkomst för år 1884 böra beräknas till 3,000,000 kronor.

Bergverkstionden, som, i följd af det vid 1877 års riksdag fattade beslutet om denna skatts upphörande, från och med statsregleringen för år 1878 varit beräknad endast till ett belopp, motsvarande antagliga inkomsten från Sala silfververk, samt i 1881—1883 årens riksstater uppförts till 10,000 kronor, har, inberäknad tionden från några andra bergverk, hvilka ännu icke blifvit frikallade från skattens utgörande, för år 1881 utgjort 9,074 kronor; och torde någon ändring i förut antagna beräkning af ifrågavarande inkomsttitel nu icke böra ega rum.

Mantalspenningarne, som i riksstaterna för åren 1881—1883 beräknats till 640,000 kronor, hafva för år 1881 utgjort 642,458 kronor samt i medeltal för de sistförflutna trenne åren uppgått till 643,238 kronor. Visserligen har denna inkomst för uppbördsåret något öfverstigit den i riksstaten beräknade summan, men då 1881 års uppbörd understigit uppbörden för år 1880 och det för år 1881 uppkomne öfverskottet icke är af någon betydighet, anser statskontoret förhöjd beräkning af denna inkomsttitel nu icke böra ifrågasättas.

Bötesmedlen, i 1883 års riksstat, lika som i de fyra nästföregående årens, beräknade till 260,000 kronor, hafva för år 1881 väl uppgått till 276,459 kronor, men då medelbeloppet för de trenne sista åren utgjort endast 266,379 kronor och denna uppbörd för öfrigt är af temligen oviss beskaffenhet, lärer någon förhöjning af denna inkomsttitel vid nästinstundande statsreglering icke böra ifrågakomma.

Kavalleriregementenas hästvakansspanmål. Denna inkomst, som, på grund af nådiga beslut den 27 december 1873 och den 30 januari 1874, årligen, intill dess annorlunda kan varda förordnad, af rusthållen vid det afsutna kavalleriet erlägges med 139,658 kubikfot 4 kannor spanmål, hälften råg och hälften korn, och hvilken i 1883 års riksstat beräknats till 340,000 kronor, har för år 1881 i penningevärde uppgått till 353,952 kronor. Då beloppet af denna inkomst är beroende af vexlande markegångspris, torde det för sistförflutna året uppkomna öfverskott icke böra föranleda till förhöjning i den uti 1883 års riksstat antagna beräkningen, helst inkomsten i medeltal för åren 1879—1881 icke uppgått till mera än 340,002 kronor.

Tillfälliga rotevakansafgifter äro i riksstaten från och med år 1878 beräknade till 76,000 kronor och hafva för år 1881 utgjort 76,105 kronor; lärande vid sådant förhållande den förut antagna beräkningen böra bibehållas.

Vakansafgifter af nyroterad jord, hvilka i riksstaten för åren 1882 och 1883 beräknats till 115,000 kronor, hafva i medeltal för åren 1879—1881 utgjort 124,727 kronor och för sistnämnda år belöpt sig till 140,266 kronor. Denna inkomst torde i nära öfverensstämmelse med nyssnämnda medelbelopp för år 1884 kunna beräknas till 125,000 kronor.

Rotevakansafgifter af utsockne frälsehemman i Halland, vakansafgifter af bergslag, trosspassevolansafgift, båtsmansvakansafgift och båtsmansbeklädnadsmedel. Dessa inkomstitlar hafva väl, hvar för sig, i medeltal de trenne sista åren öfverskjutit deras i 1883 års riksstat beräknade belopp, men dessa öfverskott äro icke af den betydighet, att förändringar i de senast gjorda beräkningarne deraf böra föranledas.

Kontrollstämpelmedlen, i 1883 års, likasom i de tvenne närmast föregående årens riksstat beräknade till 18,000 kronor, hafva i medeltal för åren 1879—1881 uppgått till 21,262 kronor; och då inkomsten under de två senaste åren visat sig vara i stigande, torde densamma i 1884 års riksstat kunna med någon, om än ringa förhöjning upptagas till 20,000 kronor.

Fyr- och båkmedlen, hvilka i riksstaten för år 1883 beräknats till 1,200,000 kronor, hafva i medeltal för de sistförflutna trenne åren uppgått till 1,200,782 kronor och för år 1881 belöpt sig till 1,314,180 kronor samt under innevarande år för tiden intill den 1 dennes, enligt från generaltullstyrelsen erhållen uppgift, utgjort 1,453,329 kronor; men med afseende såväl å ofvannämnda medeltal som å de i Eders Kongl. Maj:ts nådiga kungörelse den 17 sistlidne november meddelade förändrade föreskrifter i ämnet, anser statskontoret någon förändring i den senast antagna beräkningen af denna inkomstitel icke böra ega rum.

Telegrafmedel, i riksstaten för åren 1881—1883 beräknade till 1,330,000 kronor, äro, enligt erhållen upplysning från telegrafstyrelsen, af detta embetsverk jemväl för år 1884 kalkylerade till nämnda summa, hvilken alltså i bilagda tabell uppförts.

Jernvägstrafikmedel. Genom meddelande från styrelsen öfver statens jernvägstrafik har statskontoret inhemtat, att behålla inkomsten af trafikmedlen för år 1884 kan antagas till 6,800,000 kronor, hvilken summa derföre uti tabellen upptagits.

Skogsmedel. Denna inkomstitel, som årligen från och med år 1875 varit beräknad till 1,000,000 kronor, har för år 1881 uppgått till 1,521,754 kronor samt i medeltal för åren 1879—1881 belöpt sig till

1,140,959 kronor. Enligt hvad statskontoret inhemtat, kan denna inkomst för innevarande år antagas komma att ej obetydligt öfverstiga uppbörden för år 1881; och synes alltså en förhöjning i den under en följd af år antagna enahanda beräkningen böra ega rum. Då emellertid denna inkomst beror af förhållanden, som icke på förhand med någon säkerhet kunna förutses, har statskontoret ansett, att densamma för år 1884 icke bör beräknas till högre belopp än 1,200,000 kronor.

Extra uppbörd. Denna titel, hvilken, förutom åtskilliga inkomster af mer eller mindre tillfällig beskaffenhet, omfattar de å utlemnade odlingslån inflytande afbetalningar, är för år 1883 beräknad till 315,000 kronor och har för år 1881 uppgått till 357,416 kronor, deraf 22,815 kronor 53 öre utgöra influten ersättning för af skogsplanteringskassan förskottsvis bestridda utgifter för en del häradsallmänningar inom Skaraborgs län samt 217,238 kronor 35 öre bestå af annuiteter å odlingslån. Efter afdrag dels från 1880 års uppbörd af ett deri ingående, från domkapitlet i Karlstads stift till statsverket öfverlemnadt kapital å 67,611 kronor och dels från 1881 års uppbörd af ofvanberörda ersättningsmedel, 22,815 kronor 53 öre, utgör medeltalet af inkomsten för åren 1879—1881 358,318 kronor; och då annuiteterna å odlingslån för år 1884, — — — — — kunna påräknas till belopp af 273,766 kronor, eller 56,528 kronor mera än 1881 års annuiteter, synes väl inkomsten under denna titel för år 1884 kunna antagas uppgå till mera än 414,000 kronor, men som denna inkomst till en ej obetydlig del är af tillfällig beskaffenhet, torde densamma icke böra beräknas högre än till 350,000 kronor; varande dock, för jemnande af de ordinarie inkomsternas slutsumma, beloppet i tabellen utfördt med 353,000 kronor.

Bevillningar:

<i>Tullmedlen</i> hafva enligt räkenskaperna utgjort i jemnt tal:		
för år 1879	 kronor	25,003,000: —,
» » 1880	 »	27,622,000: —,
» » 1881	 »	29,849,000: —,
eller i medeltal för dessa år	 »	27,492,000: —.

För tiden från innevarande års början intill den 1 december har den debiterade tulluppbörden, enligt meddelande från generaltullstyrelsen, uppgått till kronor 29,006,377: —, och skulle, under antagande att enahanda uppbörd komme att för december månad debiteras,

transport kronor 29,006,377: —,

transport kronor 29,006,377: —,
 som under samma månad af det nästförflutna
 året, eller » 2,158,210: —,
 tulluppbörden för innevarande år sålunda utgöra kronor 31,164,587: —.

Då den betydliga stegringen af denna inkomst för året torde få anses hafva framkallats af orsaker, som ej äro af stadigvarande natur, synes den vid senaste riksdagen beräknade summan af 27,500,000 kronor böra uti riksstaten för år 1884 bibehållas, helst tullmedlen i medeltal för åren 1879—1881 ej öfverstigit samma summa.

Postmedel. Enligt inhemtad upplysning från generalpoststyrelsen kan denna inkomst för år 1884 beräknas uppgå till 5,500,000 kronor, med hvilken summa densamma derföre blifvit uti bilagde tabell uppförd.

Stämpelpappersmedlen, vid sistförflutna riksdag beräknade till 3,000,000 kronor, hafva för år 1881 utgjort 3,104,183 kronor samt i medeltal för åren 1879—1881 3,027,094 kronor. Det ringa öfverskott, nyssnämnda medeltal utvisar, torde icke böra föranleda till förändring i den senast antagna beräkningen.

Bränvinstillverkningsafgiften. Till grund för beräkningen af ifrågasvarande statsinkomst under år 1883 ansåg innevarande års Riksdag böra läggas en tillverkning af 13,500,000 kannor, eller deremot svarande 35,329,500 liter, som, efter en skatt af 40 öre per liter, skulle gifva ett belopp af 14,131,800 kronor; och blef bränvinstillverkningsafgiften för år 1883 af Riksdagen upptagen till ett afjemnadt belopp af 14,000,000 kronor.

Enligt räkenskaperna har bränvinstillverkningen i riket utgjort i jemnt tal:

år 1877	kannor 16,442,000: —,
» 1878	» 16,440,000: —,
» 1879	» 13,763,000: —,
» 1880	» 15,170,000: —,
» 1881	» 16,447,000: —,
eller i medeltal för femårsperioden	» 15,652,400: —.

Innevarande års tillverkning har, enligt meddelad uppgift från finansdepartementets byrå för kontrollen å tillverkningsafgifter, intill den 1 december uppgått till kannor 10,902,769: —,
 och om dertill lägges tillverkningen under december månad 1881, » 2,555,150: —,

skulle, under förutsättning att sistnämnda kanne-
 tal motsvarar tillverkningen för samma månad
 innevarande, detta års tillverkning utgöra kannor 13,457,919: —,

eller i det närmaste det kannetal, som af Riksdagen ansetts böra läggas till grund för afgiftens beräkning för år 1883; och har statskontoret icke funnit anledning att i denna beräkning föreslå annan förändring, än att, då, i följd af den bränvinsexport, som under detta år egt rum, såsom restitution af bränvinstillverkningsafgift, så vidt för närvarande kan anses känt eller beräkneligt, utbetalts omkring 470,000 kronor, inkomsten för år 1884 måtte i riksstaten uppföras med endast 13,500,000 kronor, hvilket inkomstbelopp, efter en skatt af 40 öre per liter, motsvarar en tillverkning af 33,750,000 liter, eller, i rundt tal, 12,900,000 kannor.

Hvitbetssockertillverkningen, i riksstaten för år 1882 beräknad till 50,000 kronor, blef af innevarande års Riksdag upptagen i riksstaten för år 1883 till 70,000 kronor. I medeltal för de trenne sistförflutne åren har denna inkomst utgjort 70,800 kronor och uppgick år 1881 till 101,324 kronor.

Enligt erhållen uppgift från nyssnämnda byrå, har denna afgift under innevarande år intill den 1 dennes utgjort ... kronor 89,958: —, och under antagande att berörda inkomst under december månad detta år kommer att uppgå till enahanda belopp, som för samma månad nästlidet år, eller » 24,986: —,

skulle uppbörden för innevarande år belöpa sig till kronor 114,944: —.

Med afseende å den tillökning, som å denna inkomstitel visat sig för såväl innevarande som nästlidet år, synes afgiften för år 1884 kunna beräknas till åtminstone 90,000 kronor.

Allmänna bevillningen, som i 1883 års riksstat är uppförd med 4,100,000 kronor, har för år 1881 uppgått till 4,516,250 kronor och i medeltal för åren 1879—1881 utgjort 4,337,101 kronor. Under antagande att nu gällande bevillningsstadga varder till sina hufvudgrunder oförändrad bibehållen för år 1884, anser statskontoret allmänna bevillningen vid nästinstundande statsreglering kunna beräknas till 4,300,000 kronor.

Stockholm den 11 december 1882.

Underdånigst:

O. F. AF SILLÉN.

AUG. HÄGGBLADH.

M. NORDLINDH.

L. W. RIBEN.

Föredragande.

l. s.

C. Kinberg.

Statsverkets inkomster.

	Kronor.	öre.
Ordinarie inkomster:		
Ränta	4,310,000	—
Tionde	1,645,000	—
Arrendemedel	3,000,000	—
Bergverkstionde	10,000	—
Mantalspenningar	640,000	—
Bötesmedel	260,000	—
Kavalleriregementenas hästvakansspanmål	340,000	—
Tillfälliga rotevakansafgifter	76,000	—
Vakansafgifter af nyroterad jord	125,000	—
Rotevakansafgifter af utsockne frälsehemman i Halland	20,000	—
Vakansafgifter af bergslag	20,000	—
Trosspassevolansafgift	26,000	—
Båtsmansvakansafgift	65,000	—
Båtsmansbeklädnadsmedel	60,000	—
Kontrollstämpelmedel	20,000	—
Fyr- och båkmedel	1,200,000	—
Telegrafmedel	1,330,000	—
Jernvägstrafikmedel	6,800,000	—
Skogsmedel	1,200,000	—
Extra uppbörd	353,000	—
säger	21,500,000	—
Bevillningar:		
Tullmedel	27,500,000	—
Postmedel	5,500,000	—
Stämpelpappersmedel	3,000,000	—
Bränvinstillverkningsafgift	13,500,000	—
Hvitbetssockertillverkningsafgift	90,000	—
Allmän bevillning	4,300,000	—
säger	53,890,000	—
Summa	75,390,000	—

Statsverkets inkom-

Ordinarie inkomster:		Beräknade i riksstaten för år 1883.
Ränta	4,350,000	
Tionde	1,645,000	
Arrendemedel	2,900,000	
Bergverkstionde	10,000	
Mantalspenningar	640,000	
Bötesmedel	260,000	
Kavalleriregementenas hästvakansspanmål	340,000	
Tillfälliga rotevakansafgifter	76,000	
Vakansafgifter af nyroterad jord	115,000	
Rotevakansafgifter af utsockne frälsehemman i Halland	20,000	
Vakansafgifter af bergslag	20,000	
Trosspassevolansafgift	26,000	
Båtsmansvakansafgift	65,000	
Båtsmansbeklädnadsmedel	60,000	
Kontrollstämpelmedel	18,000	
Fyr- och båkmedel	1,200,000	
Telegrafmedel	1,330,000	
Jernvägstrafikmedel	6,200,000	
Skogsmedel	1,000,000	
Extra uppbörd	315,000	
	säger	20,590,000
Bevillningar:		
Tullmedel	27,500,000	
Postmedel	5,100,000	
Stämpelpappersmedel	3,000,000	
Bränvinstillverkningsafgift	14,000,000	
Hvitbetssockertillverkningsafgift	70,000	
Allmän bevillning	4,100,000	
	säger	53,770,000
	summa	74,360,000
<i>Tillkommer: Tilläggsbevillning</i>	— —	
		Summa

ster åren 1879—1881.

Enligt räkenskaperna				Statskontorets beräkning för år 1884.
för år 1879.	för år 1880.	för år 1881.	Medium.	
4,360,602	4,364,429	4,309,751	4,344,927	4,310,000
1,643,671	1,649,047	1,651,897	1,648,205	1,645,000
2,691,519	2,886,324	3,073,367	2,883,736	3,000,000
7,649	9,782	9,074	8,835	10,000
643,577	643,678	642,458	643,238	640,000
257,295	265,383	276,459	266,379	260,000
323,457	342,597	353,952	340,002	340,000
73,484	81,482	76,105	77,024	76,000
109,107	124,809	140,266	124,727	125,000
18,858	20,274	21,781	20,304	20,000
19,149	23,833	25,183	22,722	20,000
26,456	26,487	26,471	26,471	26,000
59,004	64,209	75,592	66,268	65,000
54,725	60,422	67,883	61,010	60,000
17,903	22,250	23,632	21,262	20,000
1,096,691	1,191,474	1,314,180	1,200,782	1,200,000
1,128,640	1,227,863	1,327,232	1,227,912	1,330,000
4,500,000	6,200,000	7,200,000	5,966,667	6,800,000
585,653	1,315,469	1,521,754	1,140,959	1,200,000
355,941	452,024	357,416	388,460	353,000
17,973,381	20,971,836	22,494,453	20,479,890	21,500,000
25,003,406	27,622,164	29,849,639	27,491,736	27,500,000
4,648,567	5,136,040	5,420,105	5,068,237	5,500,000
2,872,414	3,104,685	3,104,183	3,027,094	3,000,000
12,171,873	15,209,493	16,493,841	14,625,069	13,500,000
40,425	70,650	101,324	70,800	90,000
4,172,347	4,322,707	4,516,250	4,337,101	4,300,000
48,909,032	55,465,739	59,485,342	54,620,037	53,890,000
66,882,413	76,437,575	81,979,795	75,099,927	75,390,000
1,548,727	1,618,934	1,709,091	1,625,584	— —
68,431,140	78,056,509	83,688,886	76,725,511	— —

U t g i f t e r n a.

Första hufvudtiteln.

Utdrag af protokollet öfver finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 10 januari 1883.

Närvarande:

Hans Excellens, Herr Statsministern Grefve Posse,
 Hans Excellens, Herr Ministern för utrikes ärendena Friherre
 HOCHSCHILD,
 Statsråden: LOVÉN,
 VON STEYERN,
 Friherre VON OTTER,
 HEDERSTIERNA,
 HAMMARSKJÖLD,
 RICHERT,
 THEMPTANDER,
 RYDING.

Departementschefen, statsrådet Themptander anförde vidare:
 Beträffande regleringen af första hufvudtiteln hemställer jag, att
 i propositionen angående statsverkets tillstånd och behof må för denna
Bih. till Riksd. Prot. 1883. 1 Saml. 1 Afd.

hufvudtitel beräknas enahanda belopp, som nu finnes anvisadt, eller 1,338,000 kronor.

Hvad departementschefen sålunda föreslagit tacktes, enligt det öfriga statsrådets tillstyrkande, Hans Maj:t Konungen i nåder gilla.

— — — — —

Ex protocollo:
Hans Wachtmeister.

— — — — —

Andra hufvudtiteln.

Utdrag af protokollet öfver Justitie-departementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i Statsrådet å Stockholms slott Onsdagen den 10 Januari 1883,

i närvaro af:

Hans Excellens Herr Statsministern Grefve POSSE,
Hans Excellens Herr Ministern för utrikes ärendena Friherre HOCHSCHILD,
Statsråden: LOVÉN,
VON STEYERN,
Friherre VON OTTER,
HEDERSTIERNA,
HAMMARSKJÖLD,
RICHERT,
THEMPTANDER,
RYDING.

Departementschefen Statsrådet von Steyern föredrog följande ärenden rörande regleringen af andra hufvudtitelns stat, hvarvid Departementschefen yttrade beträffande:

Ordinarie anslag.

Svea Hofrätt med derunder lydande justitiestat.

Med tillämpning af det vid beräkning af statsverkets inkomster förut i dag, efter anmälan af chefen för Finansdepartementet, af Eders Kongl. Maj:t fattade beslut, lärers från denna anslagstitel böra uteslutas [1.]
Uteslutande från detta anslag af »friheter».

Bih. till Riksd. Prot. 1883. 1 Saml. 1 Afd.

det under rubriken Indelning och dermed jemförlig anvisning »*Friheter*» upptagna belopp 255 kronor.

[2.] Vesterbottens södra domsaga omfattar de södra och vestra delarne af Vesterbottens län och är fördelad i fem tingslag, nemligen *Nordmalings* och *Bjurholms tingslag*, hvartill höra Nordmalings och Bjurholms socknar; *Umeå tingslag*, bestående af Umeå, Vännäs och Säfvars socknar jemte Holmsunds och Holmö kapellförsamlingar; *Degerfors tingslag*, omfattande Degerfors socken; *Lycksele lappmarks tingslag*, hvartill höra Lycksele, Stensele och Sorsele socknar jemte Örträsk och Tärna kapellförsamlingar, samt *Åsele lappmarks tingslag*, omfattande Åsele, Vilhelmina, Dorothea och Fredrika socknar. Domsagans yttne håll uppgår till 409 qvadratmil och befolkningen utgjorde enligt Statistiska Centralbyråns uppgift den 31 December 1881 56,028 personer. I fråga om antalet handlagda mål och ärenden, i medeltal för tio år ej mindre än 3,290 årligen, står denna domsaga främst bland rikets domsagor näst Vesterdalarnes.

Redan år 1875 gjorde länets landsting underdänig framställning om ifrågavarande domsagas delning i tvenne, omfattande, den ena Umeå och Nordmalings tingslag, samt den andra Degerfors, Lycksele och Åsele tingslag. Men sedan upplyst blifvit att domhufvanden, Härads höfdingen C. E. Lindberg icke vore villig att ingå på den ifrågasatta delningen, och densamma icke lagligen kunde utan hans medgifvande ega rum, med mindre full ersättning för deraf uppkommande minskning i inkomster honom bereddes, fann Eders Kongl. Maj:t vid ärendets fördragning den 15 December 1876 icke skäl att till ansöknings lemna bifall.

Med anledning af väckt förslag om delning af Lycksele tingslag, har Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande nu i afgifvet yttrande häröfver åter upptagit frågan om delning af hela domsagan.

I betraktande af dennas folkmängd och utsträckning och enär endast i tvenne af tingslagen, eller Nordmalings och Bjurholms samt Umeå tingslag, två lagtima ting årligen hölles, medan i de öfriga tre tingslagen blott ett ting hvarje år förrättades, vore det uppenbart, ej mindre att en person icke kunde medhinna göromålen i denna domsaga, än äfven att mycket återstode att önska i afseende å både lagskipningens handhafvande med erforderlig skyndsamhet och de till domarembetet i öfrigt hörande ärendens behandling. Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, som sålunda funnit en delning af domsagan vara af förhållandena oundgängligen påkallad, har föreslagit delningens genomförande på det sätt, att en domsaga, kallad Vesterbottens södra, skulle

omfatta Nordmalings och Bjurholms, Umeå samt Degerfors tingslag, tillsammans 71,8 kvadratmil med (enligt Statistiska Centralbyråns senare uppgift) 34,821 invånare, samt en, kallad Vesterbottens vestra, omfatta Lycksele och Åsele lappmarkers tingslag, 337,5 kvadratmil med 21,207 invånare. Till stöd för en sådan delning har Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande så väl vid förslagets framställande som i ett till Svea Hofrätt sedermera afgifvet yttrande anført, att lappmarken med sina vidsträckta odlingslägenheter och förträffliga betesmarker hade en stor framtid för sig, som snart skulle utvecklas i den mån afvittringen hunne afslutas och kommunikationerna blefve lättare och fullständigare; att ett ökad antal ting skulle just för denna landsdel snart visa sig oundgängligen nödvändigt; att, sedan afvittringen fulländats, en mängd laga skiften säkerligen skulle komma att inom lappmarken ega rum, hvarvid de egodelningsrättssammanträden m. m., som af skiftena blefve en följd, skulle förorsaka skiftesdelegarne högst betydliga kostnader, om domaren, såsom sannolikt vore, om kustland och lappmark förenades till en domsaga, komme att bosätta sig vid kusten; att i sådant fall det blefve för lappmarkens invånare förenadt med de största svårigheter att träffa domaren annat än under tingen, hvilket vore uppenbart deraf att afståndet från domarens nuvarande bostad i Umeå till Lycksele kyrka vore 13 mil, till Åsele kyrka 17 mil, till Vilhelmina kyrka 23 mil, till Dorothea kyrka 22 mil, till Stensele kyrka 22 mil, till Sorsele kyrka 27 mil och till Tärna kyrka 35 mil. Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande hade tänkt sig, att domhafvanden skulle taga sin bostad vid Lycksele kyrko- och marknadsplats, hvarest redan nu, förutom presterskap och kyrkobetjente, vore boende kronofogde, två länsmän, två jägmästare och revirförvaltare, provincialläkare, apotekare, postexpeditör, telegrafstationsföreståndare m. fl., och från hvilken plats vägar vore färdiga eller under anläggning till Örträsk, Fredrika, Åsele, Dorothea, Vilhelmina, Stensele och Sorsele.

Visserligen blefve skilnaden mellan invånarnes antal i de nya domsagorna stor, men folkmängden i lappmarksdomsagan skulle dock öfverstiga folkmängden i flera andra domsagor i riket, hvartill komme att folkökningen vore störst i lappmarken. — Att arealen af den domsaga, som skulle utgöras af lappmarken, blefve betydligt större, vore en naturlig följd af landets stora utsträckning och delvis oländiga beskaffenhet, men detta vore ett ytterligare skäl för bildande derstädes af en särskild domsaga, på det domaren ej måtte blifva alltför otillgänglig för befolkningen, hans resor i tjensten ej allt för långa och rättsskipningen så vidt möjligt underlättad. — Antalet mål i vestra domsagan skulle en-

ligt Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes öfvertygelse snart tilltaga så att skilnaden i detta hänseende blefve utjemnad. Och slutligen vore det ock att betrakta såsom en fördel, att området för den föreslagna vestra domsagan blefve detsamma som för nuvarande lappmarksfögderiet.

I afgifvet yttrande öfver Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes framställning har Häradshöfdingen Lindberg anført: att en delning af ifrågavarande domsaga väl vore af behovet påkallad, men att i fråga om sättet för delningen syntes vara lämpligare att genomföra samma princip, som gjort sig gällande vid regleringen af domsagorna i Norrbottens län, så att hvardera af de nya domsagorna komme att omfatta kustland med ofvannför belägen lappmark ända upp till norska gränsen; i hvilket afseende föreslogs en sådan delning, att en domsaga skulle utgöras af Nordmalings och Bjurholms tingslag samt Åsele tingslag och den andra omfatta Umeå, Degerfors och Lycksele tingslag; att enligt denna delning folkmängden komme att utgöra i den förra domsagan (enligt senaste uppgift) 21,132 personer på en yta af 169 kvadratmil och i den senare 34,896 invånare på en areal af 240 kvadratmil; att företrädet af denna delning vore, att skilnaden emellan de båda domsagorna i afseende å så väl deras omfång och befolkning som antalet af mål och ärenden blefve mindre än enligt Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes förslag; samt att svårighet torde uppstå att med lämplig person besätta domarembetet i den af Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande föreslagna vestra domsagan, när domhafvanden derstädes måste vara skyldig att bosätta sig i lappmarken.

Med Häradshöfdingen Lindberg hafva Nordmalings socknemän iustämt, hvaremot samtliga öfrige socknar inom domsagan biträdt Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes delningsförslag, dervid särskildt lappmarksförsamlingarne kraftigt framhållit angelägenheten för denna i rask utveckling stadda trakt att erhålla sin egen inom lappmarken bosatte domare.

Vidare har Svea Hofrätt andragit: att då med hänsyn till mängden af de vid domstolarna i Vesterbottens södra domsaga förekommande mål och ärenden samt domsagans synnerligen vidsträckta område och antalet af dess invånare delning af domsagan vore i hög grad af behovet påkallad; då i fråga om sättet för denna delning det af Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande framställda förslag blifvit förordadt af samtliga menigheter inom domsagan med undantag allenast af Nordmalings sockens invånare, för hvilka dock, när denna jemte Bjurholms socken enligt nämnda förslag likasom efter det, hvilket blifvit af Häradshöfdingen

höfdingen Lindberg afgifvet och af Nordmalings socknemän förordadt, skulle fortfarande såsom hittills komma att utgöra ett särskildt tingslag, de öfriga tingslagens fördelning syntes vara af underordnad intresse; samt då, ehuru antagandet af Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes förslag skulle, på sätt Häradshöfdingen Lindberg anmärkt, för blifvande domare medföra olägenheten att nödgas taga sin bostad inom lappmarken, Hofrätten likväl, utan att underskatta vigten af denna anmärkning, ansåge densamma böra stå tillbaka för den, såsom ofvan förmåts, inom orten nästan enhälligt uttalade önskan om förslaget godkännande och de fördelar i öfrigt, som derigenom, enligt hvad Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande närmare antydt, skulle åt orten beredas, Hofrätten, under förutsättning att inkomster, fullt tillräckliga för blifvande domares behof, bereddes, i underdånighet hemstälde, att Eders Kongl. Maj:t måtte förordna, att Vesterbottens södra domsaga skall vid Häradshöfdingen Lindbergs afgång från embetet delas i två domsagor i öfverensstämmelse med Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes förslag.

Af det nu anförda torde Eders Kongl. Maj:t finna utredt så väl att domsagan bör delas, som att öfvervägande skäl tala för dess delning på sätt Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande föreslagit. Något hinder för delningens omedelbara verkställande förefinnes numera ej, sedan Häradshöfdingen Lindberg den 8 nästlidne December undfått afsked från domareembetet.

Beträffande beloppet af det anslag, som för delningens genomförande erfordras, kommer i främsta rummet i beräkning en ny härads-höfdingelön å 4,500 kronor.

Domhafvandens i den odelade domsagan öfriga, af statsmedel utgående löneförmåner äro tjänstgöringspennningar enligt de vid löneregleringen följda grunder, 2,600 kronor, samt förvaltningskostnadsbidrag 500 kronor, det sistnämnda beroende derpå, att i denna domsaga sportlerna icke, såsom i de flesta öfriga, ansågos komma att betäcka de till följd af de långa resorna, särskildt i lappmarksdistrikten, dryga förvaltningskostnaderna.

Med användande af medeltalet mål från de senast förflutna tio åren och med tillämpning i öfrigt af de grunder, som följdes vid senaste reglering af härads-höfdingarnes löneförmåner, böra tjänstgöringspennningarne upptagas till följande belopp:

för Vesterbottens södra domsaga:

34,821 invånare à 10 kronor för hvarje tusental.....	340: —	
6 gröfre brottmål à 10 kronor.....	60: —	
304 andra mål à 5 kronor.....	1,520: —	1,920: —
eller jemnadtt till närmaste hundratal 1,900 kronor;		

för Vesterbottens vestra domsaga:

21,207 invånare.....	210: —	
4 gröfre brottmål	40: —	
168 andra mål	840: —	1,090: —
eller i jemnadtt tal 1,100 kronor.		

Då förvaltningskostnaderna ingalunda komma att minskas genom delningen, samt dessa kostnader utan tvifvel tyngst drabba domhafvanden i lappmarksdomsagan, hvars löneinkomster, enligt nyss anförda beräkning, skulle blifva mindre än domhafvandens i södra domsagan, torde hela förvaltningskostnadsbidraget, 500 kronor, böra tilläggas den förstnämnda.

Jag hemställer alltså, att Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen att för delning af Vesterbottens södra domsaga, på sätt jag nu ifrågasatt, i stället för de åt domhafvanden i nämnda domsaga å ordinarie stat anvisade aflöningsbelopp af tillsammans 7,600 kronor, å ordinarie stat bevilja:

för häradshöfdingen i Vesterbottens södra domsaga:

Lön.....	4,500: —	
Tjenstgöringspenningar.....	1,900: —	6,400: —

för häradshöfdingen i Vesterbottens vestra domsaga:

Lön.....	4,500: —	
Tjenstgöringspenningar.....	1,100: —	
Förvaltningskostnadsbidrag	500: —	6,100: —

och följaktligen höja det till löner åt häradshöfdingarne under Svea Hofrätt bestämda anslag med 4,500 kronor och anslaget till tjenstgöringspenningar åt nämnde tjenstemän med 400 kronor.

Göta Hofrätt med derunder lydande justitiestat.

Af enahanda skäl, som ofvan under anslaget till Svea Hofrätt blifvit omförmäldt, lärer äfven från anslaget till Göta Hofrätt med derunder lydande justitiestat böra uteslutas det under rubriken »friheter» upptagna belopp 400 kronor.

[3.]
*Uteslutande
från detta
anslag af
»friheter».*

Öfriga ordinarie anslag.

I öfriga ordinarie anslag under andra hufvudtiteln har jag icke att föreslå annan förändring än att för jemnande af hufvudtitelnslutsumma förslagsanslaget till skrifmaterialier och expenser, ved m. m. för närvarande uppgående till 62,856 kronor, höjes med 755 kronor eller till 63,611 kronor.

[4.]
*Skrifmateri-
alier, expen-
ser, ved m. m.*

Extra anslag.

Vid underdånig föredragning den 29 sistlidne December af Högsta Domstolens, Svea Hofrätts och Krigshofrättens yttranden öfver ett inom Justitie-departementet utarbetadt förslag till förordning angående vissa ändringar i förordningen den 11 Juni 1868 om krigsdomstolar och rättegången derstädes, enligt hvilket förslag Krigshofrättens verksamhet skulle öfverflyttas till Svea Hofrätt, sammansatt af Hofrättens president såsom ordförande samt två af Hofrättens ledamöter och två militärpersoner, blef af mig yttradt:

[5.]
*Krigshof-
rätten.*

»Bland de skäl, som blifvit anförda mot förslaget, synes mig åtminstone ett vara förtjent af nådigt afseende. Det har af Högsta Domstolens samtliga ledamöter anmärkts såsom en brist hos förslaget, att en af öfvervägande antal civile ledamöter sammansatt domstol skulle öfvertaga Krigshofrättens funktion att i första instansen afdöma förbrytelser, begångna af officerare, under det att underbefäl och manskap fortfarande skulle i första hand dömas af de af företrädesvis militära ledamöter bestående krigsrätterna. Att denna omständighet möjligen kan, till men för disciplinen, väcka föreställning om bristande likhet inför lagen, vill jag ej bestrida och anser mig af denna anledning ej böra göra någon underdånig hemställan om förslagets framläggande för Riksdagen.

Frågan om Krigshofrättens omorganisation eller indragning bör dock enligt mitt förmenande ingalunda anses hafva härigenom förfallit. Fastmer synes, sedan ofvan omförmälda förslag utarbetades, en utsigt till frågans lösning hafva trädt i dagen, som då ej i lika hög grad förefans. Derest det till föredragning inför Eders Kongl. Maj:t nu förberedda förslag till ny härordning blifver af Eders Kongl. Maj:t och Riksdagen godkändt, skulle befälet, särskildt det högre, blifva så koncentreradt på bestämda förläggningsorter, att inga svårigheter böra möta att inom hvarje militärdistrikt anordna en krigsrätt så sammansatt, att den kan i Krigshofrättens ställe såsom första instans upptaga och afdöma åtal mot officerare, likasom en dylik krigsrätt redan nu lätteligen kan organiseras vid flottans stationer. Dermed har den ofvan berörda anmärkningen mot det öfvervägande civila elementet i Svea Hofrätt såsom första instansens domstol i vissa krigsrättsmål förfallit. Måhända har ock dermed yppats en möjlighet att, efter vissa andra länders särskildt Norges föredöme, indraga hela mellaninstansen i krigsrättsmål och låta målen fullföljas från krigsrätterna direkt till Högsta Domstolen. Någon bestämd mening härom torde dock ännu vara för tidigt att uttala, då så mycket beror på den organisation, som kan bibringas krigsrätterna.

Till undanröjande af de hinder, som för en kommande förändring af Krigshofrättens organisation kunde uppstå deraf, att der anstälde civile embets- och tjenstemän erhållit fullmakt å sina sysslor, torde dessa tjenester, när de blifva lediga, hädanefter böra tillsättas endast på förordnande. Likaledes och då, enligt hvad Krigshofrätten hos Eders Kongl. Maj:t anmält, med innevarande år tilländagår den tid, för hvilken Eders Kongl. Maj:t förordnat militärledamöter i Krigshofrätten och deras supplanter, torde de nya förordnanden, som jemlikt 11 § i förordningen om krigsdomstolar m. m. nu böra gifvas på tre år från början af år 1883 få innehålla uttrycklig föreskrift derom, att förordnandet äfven före de tre årens slut upphör, för det fall att Krigshofrätten komme att indragas.»

Hvad sålunda hemställdes blef af Eders Kongl. Maj:t godkändt; och kan vid sådant förhållande för närvarande någon förändring i Krigshofrättens anslag icke ifrågasättas, utan hemställer jag att, i öfverensstämmelse med hvad under föregående år blifvit af Riksdagen anvisadt, på extra stat jemväl för år 1884 måtte begäras 5,000 kronor till arfvoden åt Krigshofrättens ordförande och tre militära ledamöter.

På innevarande års extra stat är till bestridande af kostnaderna [6.] för Nya Lagberedningen anvisadt ett anslag af 40,000 kronor, och hemställer jag att samma belopp till enahanda ändamål begäres för 1884. — Öfver sin verksamhet under år 1882 har Beredningen den 31 sistlidne December afgifvit redogörelse, hvilken för att komma till Riksdagens kännedom torde få detta protokoll biläggas. *Nya Lagberedningen.*

Enär anskaffandet af lokal för transportfångars förvarande vid Bollnäs jernvägsstation äfvensom för beredande af ytterligare utrymme för förvarande af fångar inom Gefleborgs län visat sig vara af behovet påkalladt, samt då anläggandet af ett kronohäkte i denna trakt skulle föranleda besparing i kostnaderna för transport af fångar inom nämnda län, föreslog Eders Kongl. Maj:t i nådig proposition till sistlidet års Riksdag, att ett belopp af 100,000 kronor måtte få af Eders Kongl. Maj:t disponeras för uppförande vid Bollnäs af ett nytt kronohäkte med 36 celler och nödiga ekonomilokaler äfvensom tingshusbyggnad för södra Helsinglands domsagas vestra tingslag, till hvilken byggnads uppförande tingslagets byggnadsskyldige utfäst, jemte kostnadsfri upplåtelse af tomt, ett bidrag af 9,000 kronor. *Transportfängelse i Bollnäs och utvidgning af cellfängelset i Gefle.*

Denna framställning blef icke af Riksdagen bifallen, och återopades såsom skäl härför hufvudsakligen följande omständigheter. Behovet af ett transportfängelse vid Bollnäs vore visserligen ådagalagdt, men tillräcklig anledning syntes saknas för inrättande i sammanhang med transportfängelset af ett krono- och ransakningsfängelse äfvensom tingslokal. Om otillräckligheten af utrymmet vid fängelserna i Gefle och Hudiksvall befunes blifva af stadigvarande natur, kunde denna olägenhet lämpligare afhjelpas genom utvidgning af dessa fängelser, än genom inrättandet af ett nytt fängelse, hvilket erfordrade sin särskilda förvaltningspersonal. Det bidrag till byggnaden, som af södra Helsinglands domsagas vestra tingslag blifvit erbjudet, såsom ersättning för befrielse att bygga och underhålla tingshus, motsvarade icke de kostnader staten därför skulle få vidkännas. Den erbjudna tomten vore dessutom belägen på ett afstånd af 1,500 fot från jernvägsstationen i Bollnäs och således icke välbelägen för ett transportfängelse, der ett ständigt ombyte af fångar skulle ega rum. Ett mindre förvaringsfängelse beläget i jernvägsstationens närhet syntes på dessa grunder Riksdagen lämpligast att fylla det behof, som närmast föreläge.

Fångvårdsstyrelsen har i underdånig skrifvelse den 17 November 1882 gjort förnyad framställning om uppförande af ett fängelse vid Boll-

näs och beredande af ökad fängelseutrymme i Gefleborgs län till undvikande af förflyttningar af fångar från fängelserna derstädes.

Med anledning af hvad inom Riksdagen blifvit anfördt har Styrelsen låtit uppgöra ritningar och kostnadsförslag till ett transporthäkte i Bollnäs med 16 celler jemte rum för vaktmästare och gevaldiger samt till en tillbyggnad af länsfängelset i Gefle med 27 celler, upptagande ifrågavarande kostnadsförslag — hvilka jemte ritningar och situationsplaner blifvit af Styrelsen till Eders Kongl. Maj:ts pröfning öfverlemnade —

för transportfängelset i Bollnäs	20,000 kronor,
hvaraf 1,200 kronor beräknats för expropriation af byggnadsplats för fängelset invid jernvägsstationen i Bollnäs, jemte byggnadsplatsens planering och fyllning till jemnhöjd med banvallen, samt	
för tillbyggnaden vid länsfängelset i Gefle	51,000 kronor
eller tillhoppa	71,000 kronor.

De tingshusbyggnadsskyldige i förenämnda tingslag hade emellertid, på sätt ett af Styrelsen öfverlemnadt protokoll, hållet vid sammanträde den 6 sistlidne November, utvisade, förklarat att de, med vidblifvande af sitt förra anbud i öfrigt, voro villiga att ej mindre med full eganderätt till kronan öfverlåta den förut erbjudna tomten än ock under förbehåll att för all framtid blifva befriade från skyldigheten att bygga och underhålla tingshus och kronohäkte höja det utfästa bidraget från 9,000 kronor till 14,000 kronor, dervid dock fästes de vilkor att uti tingshusets vindsvåning inreddes 4 i stället för 2 rum för nämnd och länsmän, samt att, derest vid tiden för de utfästa bidragens betalning ny lagstiftning skulle vara gällande för skyldigheten att bygga tingshus, grunderna för denna lagstiftning skulle vid uttaxeringen följas; och har Fångvårdsstyrelsen i sammanhang härmed upplyst, att Styrelsen för statens jernvägstrafik förklarat att inom jernvägens område vid Bollnäs icke finnes någon plats, som kunde till transportfängelse upplåtas.

Angående behovet af ökad utrymme för fångar inom Gefleborgs och angränsande norrländska län upplyser Fångvårdsstyrelsen, att utrymmet icke blott vid fängelserna inom förstnämnda län utan äfven vid kronohäktet i Sundsvall och vid länsfängelset i Östersund under senaste år visat sig otillräckligt, så att fångar dömda på kortare tid än två år måste från dessa fängelser förflyttas till fängelser belägna i hufvudstaden eller ännu mer aflägsset. En dylik tillväxt af fångantalet inom ifrågavarande orter på en tid, då hvarken missväxt eller arbetsbrist egt rum, torde jemväl i betraktande af folkökningen i dessa delar af landet berättiga till antagandet att behovet af tillökadt fängelseutrymme der

icke kommer att upphöra. Genom uppförandet af ett kronohäkte i Bollnäs ansåg Styrelsen sig ock kunna med säkerhet motse en minskning ej mindre i de särdeles i Gefleborgs län anmärkningsvärdt höga transportkostnaderna, hvilka 1881 utgjort 22,721 kronor, än ock i tiden för ransakningarna.

Enär, enligt hvad Styrelsens byggnadsbiträde upplyst, i stället den i kostnadsförslaget för kronohäktet till en utgift af 12,000 kronor för beräknade stängselmuren kunde anbringas ett plank, hvarigenom kostnaden för kronohäktet skulle minskas med 5,000 kronor, samt de tingshusbyggnadsskyldige numera erbjudit sig att tillskjuta hela det för tingslokalens uppförande erforderliga beloppet 14,000 kronor, och sålunda byggnadsföretaget skulle komma att taga i anspråk ett från 100,000 kronor till 90,000 kronor minskadt anslag, ansåg Styrelsen dessa förhållanden tala därför att, då behovet af ett transporthäkte vid Bollnäs för förvarande under nätterna af de fångar, som med de ordinarie fängstransporterna dit ankomma, blifvit af Riksdagen erkändt, och således ett dylikt fängelse derstädes i allt fall skulle komma att anskaffas, ett kronohäkte med tingshusbyggnad der blefve uppfördt i öfverensstämmelse med de af Eders Kongl. Maj:t nästlidet år godkända, af Styrelsen jemväl insända ritningar, med iakttagande af de utaf tingshusbyggnadsskyldige nu ifrågasatta förändringar.

För den händelse de af Riksdagen mot uppförande i Bollnäs af en så beskaffad fängelse- och tingshusbyggnad anförda skäl skulle under nuvarande i viss mån förändrade förhållanden anses fortfarande gälla, hemställer Styrelsen, om icke framställning till Riksdagen kunde ske om anslag dels för uppförande af ett transportfängelse vid Bollnäs till belopp af 20,000 kronor, dels för tillbyggnad af länsfängelset i Gefle med 27 celler till belopp af 51,000 kronor, eller tillsammans 71,000 kronor.

Öfverintendentsembetet, hvars yttrande öfver ritningar och kostnadsförslag blifvit infordradt, har med anledning deraf anmält att embetet ej funnit skäl till andra anmärkningar än, hvad kronohäktet med tingstad i Bollnäs angår, att kostnaden härför borde med hänsyn till de förändringar af tingshuset, som föranleddes af ökad antal rum, höjas med 4,500 kronor, hvarigenom behöfliga anslagssumman för denna fängelsebyggnad skulle blifva 94,500 kronor, samt att vidkommande transportfängelset i Bollnäs facadritningarna der till borde förändras i öfverensstämmelse med deröfver hos Öfverintendentsembetet uppgjorda särskilda ritningsblad.

På grund af hvad Fångvårdsstyrelsen upplyst och meddelat ej

mindre i dess underdåniga skrifvelse den 11 Mars 1881 än i ofvan anmärkta skrifvelse torde det få anses uppenbart, att anskaffandet af lokaler ej mindre för transportfångars förvaring vid Bollnäs jernvägsstation än äfven för beredande af ytterligare utrymme för förvarande af fångar inom Gefleborgs län är af behovet påkalladt och icke utan synnerlig olägenhet kan längre anstå. Vål synes det mig kunna sättas i fråga, huruvida icke uppförandet af ett kronohäkte vid Bollnäs, på sätt af Eders Kongl. Maj:t vid senaste riksdag blifvit föreslaget, skulle på lämpligaste sätt afhjelpa det förefintligen behovet och jemväl, om tillbörlig hänsyn toges till den minskning i fångtransportkostnader inom nämnda län, hvilken med säkerhet derigenom skulle åvägabringas, lända till framtida besparing för statsverket. Då emellertid en anordning, hvarigenom kostnaderna för sjelfva fängelsebyggnaderna skulle i någon mån blifva minskade, vid sistlidna riksdag gifvits företräde, och då äfven genom en dylik anordning de af Fångvårdsstyrelsen i främsta rummet framhållna behoven blifva afhjelpade, hemställer jag i underdånighet att nådig framställning till Riksdagen göres derom

dels att till uppförande af ett transportfängelse vid Bollnäs jernvägsstation invid stationsplanet måtte beviljas 20,000 kronor,

dels ock att till uppförande af en tillbyggnad vid länsfängelset i Gefle måtte anvisas 51,000 kronor,
båda beloppen att utgå på extra stat för år 1884.

[9.] Hos Eders Kongl. Maj:t har föreningen till minne af Konung Oscar I och Drottning Josefina gjort underdånig ansökning om beredande af understöd åt den af föreningen inrättade uppfostringsanstalt för vanvårdade barn.

*Understöd åt
kolonien vid
Hall.*

Behovet och gagneligheten af uppfostrings- och förbättringsanstalter för den ungdom, som i följd af dåliga föredömen i hemmen och förderfligt sällskap alltmer utbildats i lastbara vanor och slutligen inslagit på brottets väg, har redan länge varit insedt och erkänt. Knapast något land med utbildadt fångvårdsväsen saknar dylika af enskilda menniskovänner eller genom statens försorg grundlagda anstalter, och deras tillvaro äfven i vårt land förutsättes i gällande strafflag, hvars 5 kap. 1 § tillåter domstol förordna, att barn, som, innan det fyllt femton år, begår straffbar gerning, skall insättas i allmän uppfostringsanstalt, om tillgång dertill finnes. Den anvisning strafflagen sålunda innehåller har upptagits af den år 1873 till minne af Konung Oscar I och Drottning Josefina stiftade förening, då denna såsom främsta uppgiften för sin

verksamhet satt inrättandet af en uteslutande för *vanartiga* barn afsedd uppfostringsantalt, ordnad med uteslutande afseende på dessas särskilda behof, dertill bland annat hörde, att barnen finge qvarstanna vid anstalten så länge, att de dåliga vanorna och anlagen hunne undertryckas samt en förändrad sinnesrigtning inträda och vinna full stadga. Frukten af föreningens sträfvanden blef grundandet af en förbättringsanstalt efter mönstret af den berömda åkerbrukskolonien vid Mettray i Frankrike. För ändamålet inköptes egendomen Hall i närheten af Södertelje och bebyggdes med nödiga bostads- och arbetslokaler. År 1876 öppnades kolonien och den har sedan 1879 ett af Eders Kongl. Maj:ts fastställt reglemente, som närmare bestämmer dess verksamhet. Enligt detta reglemente har inrättningen till ändamål »att från alla delar af riket till vård mottaga gossar mellan tio och femton års ålder, hvilka för begångna brottsliga handlingar eller gröfre vanart antingen enligt domstols förordnande jemlikt 5 kap. 1 § i strafflagen skola i allmän uppfostringsanstalt insättas eller på grund af intyg af polis- eller kommunalmyndighet anses böra i sådan anstalt intagas, samt att dem till gudsfruktan, arbetsamhet och goda seder återföra och uppfostra». Reglementet innehåller i öfrigt bland andra stadganden, att elev kan få qvarstanna till tjugu års ålder, om det för hans uppfostran pröfvas nödigt; att undervisning meddelas i folkskolans läroämnen, i jordbruk samt enklare handverk och slöjder, i gymnastik och militärofningar, i sång och instrumentalmusik; att elev, som afgår, bör så vidt ske kungenom föreståndarens försorg beredas fast arbetsställning hos pålitlig husbonde; att styrelsen för kolonien utöfvas af Oscar och Josefinaföreningens styrelse; samt att Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Stockholms län har inseende och kontroll öfver kolonien.

Antalet elever, som sedan koloniens inrättning varit der intagne, utgjorde i sistlidne November månad 177, hvilka samtliga före ankomsten till kolonien gjort sig skyldige till grof vanart eller brottsliga handlingar. 76 af dessa hafva varit från Stockholm, 101 från öfriga delar af landet, med undantag af Vesternorrlands, Vesterbottens och Norrbottens län. Af de afgångna eleverna, tillsammans 52, hafva 36 blifvit anställda i särskilda yrken, 11 för obotliga sjukdomsanlag, hvarmed de voro behäftade vid ankomsten till kolonien, återhemtats till hemorten, 3 affidit samt 2 rymt och sedermera återfallit i brott. Återstående antalet 125 är det högsta, som för närvarande utan stor olägenhet kan vid anstalten på en gång mottagas.

Den årliga kostnaden för en hvar af dessa elever har under de tre sista åren i medeltal uppgått till 345 kronor. Dertill bidrager sta-

ten med omkring hälften, sedan Eders Kongl. Maj:t medgifvit att ur fängelsernas besparingskassa må utgå ett bidrag af 50 öre dagligen för hvarje barn, till ett antal af högst 150, som på grund af domstols beslut eller på polis- eller kommunalmyndighets anmälan är till vård och uppfostran vid anstalten intaget. Kommun, till hvilken barnet hör, eller enskild, som för detsamma drager försorg, betalar 150 kronor årligen under minst tre år, hvilket belopp för Stockholms stad är höjdt till 200 kronor. Återstoden har bestridts af inrättningens eller, hvad som dermed är liktydigt, Oscar—Josefinaföreningens tillgångar.

Dessa tillgångar hafva emellertid under de senare åren visat sig långt ifrån tillräckliga för nämnda ändamål. Efter att hafva på inköp och bebyggande af egendomen Hall nedlagt hela sitt kapital, har föreningen för ytterligare komplettering af byggnader och inventarier äfvensom till betäckande af brist, uppkommen derigenom att koloniens utgifter årligen öfverstigit inkomsterna, åsamkat sig en skuld, som på senare tider ökats jemväl af den anledning, att föreningen nödgats upplåna medel till räntornas betalning. Denna skuld, vid sistlidne års slut utgörande omkring 130,000 kronor, skulle, enligt föreningens i den underdåniga ansökningen gjorda beräkning, hafva vid slutet af innevarande år, under förutsättning att förhållandena ej gestalta sig annorlunda än hittills, hafva stigit till 140,000 kronor. Till ränta och amortering å denna skuld saknar föreningen all disponibel tillgång, och skulden måste således årligen ökas med det belopp, hvartill årsräntan uppgår. Då emellertid skulden vid innevarande års slut uppnått samma siffra som fastighetens taxeringsvärde, inses lätt, att föreningen nu hunnit gränsen för sin förmåga att hålla anstalten vid makt och att, derest ej skuldbördan aflyftas, koloniens verksamhet ganska snart måste upphöra.

Men äfven om föreningen befrias från alla utgifter för skuldens förräntande och amortering, uppstår, såsom ofvan är nämndt, en årlig brist i koloniens hushållning, en brist, som föreningen med ledning af hittills vunnen erfarenhet beräknar till 3,000 kronor, men som kan stiga vida öfver detta belopp under sådana år, då fastighetens afkastning understiger den vanliga. Denna brist skulle dock enligt föreningens åsigt kunna utjemnas, om tillfälle yppades att öka elevernas antal till 150. Vissa af koloniens utgifter såsom för aflöningar m. m. skulle nemligen icke stiga i förhållande till det ökade elevantalet. Om föreningen för de nytillkomna eleverna finge påräkna samma ersättning af staten och kommunerna, som för de hittills varande, skulle därför på de förras räkning ett öfverskott uppkomma, som enligt föreningens beräkning borde betäcka den nuvarande årliga bristen, på sätt närmare inhemtas af en

vid den underdåniga ansökningen fogad kalkyl. För att bereda utväg till en sådan ökning i elevernas antal fordras emellertid ett understöd af 40,000 kronor för en gång till uppförande och inredning af en logements- och verkstadsbyggnad, deri jemväl skulle inrymmas sjukrum och bostäder för en del af tillsyningspersonalen. Detta anslag har föreningen trott sig kunna påräkna ur fängelsernas besparingskassa, hvaremot föreningen anhållit, att Eders Kongl. Maj:t täcktes till Riksdagen göra framställning antingen om ett anslag af 140,000 kronor till betalning af koloniens skuld vid nästa års ingång eller, om ett så stort belopp ej kunde sättas i fråga att på en gång utgå, ett årligt anslag af 15,000 kronor under tolf år, hvarigenom, enligt en ansökningen bilagd amorteringsplan, hela skulden borde vara vid utgången af nämnda tid till fulla gulden. Skulle dessa anslag beviljas, har föreningen icke något emot, att staten förbehålles delaktighet i koloniens styrelse och rätt till granskning af dess räkenskaper och förvaltning, på sätt Eders Kongl. Maj:t behagar förordna.

Föreningens ansökning har lifligt förordats så väl af Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Stockholms län som af Fångvårdsstyrelsen, hvilken dock ansett lämpligare att anslaget till skuldens amortering utgår såsom räntefritt lån af besparingskassan, men deremot anslag till uppförande af ny byggnad begäres af Riksdagen.

Af det nu anförda synes mig framgå, att derest icke Oscar—Josefinaföreningen i sin verksamhet för uppfostringsanstaltens uppehållande på ett kraftigt sätt bispringes, anstalten måste, kanske redan under loppet af innevarande år, upplösas och dess tillgångar realiseras till skuldens betäckande. Vårt land, som åtnjuter ett ganska högt anseende för det sätt, hvarpå den egentliga fångvården ordnats, men som ännu beklagligen står långt efter de flesta jemförliga länder i det ej mindre samhällsviktiga arbetet på unge förbrytares uppfostran och förbättring, skulle derigenom gå i mistning af den enda anstalt, som i större omfattning egnat sig åt ett sådant arbete och som numera, hvad angår både den materiel och de personliga krafter, som stå densamma till buds, onekligen är tillräckligt väl utrustad för att kunna med framgång verka för sin uppgift. Den tid, under hvilken anstalten hittills varit i verksamhet, är visserligen ännu allt för kort för att en säker erfarenhet om resultatet skall vara vunnen; men af de underrättelser, som hittills kunnat samlas om de elever, hvilka lemnat inrättningen, har man dock, såsom redan är anfördt, god anledning att hoppas, att endast ett mycket ringa antal återfallit i brott. Mot de anordningar, som vid kolonien äro vidtagna för elevernas räkning, torde intet af vikt vara att er-

inra. Den religionsvård, som egnas eleverna, är den mest omsorgsfulla. Den nödiga tillsynen utöfvas af en utvald och nitisk personal, bestående utom föreståndaren, religionsläraren och skolläraren af tio förmän jemte en befälhafvare för dem. De fleste förmän äro tillika yrkeslärare, såsom skomakare, skräddare, slöjdsköllärare, snickare, smed, skogsvaktare, undervisare i jordbruk och boskapsskötsel samt sång-, musik- och gymnastiklärare. Det arbete, hvarmed eleverna sysselsättas, är hufvudsakligen jordbruk, i följd af det stärkande och förädlande inflytande på det unga sinnet, som arbetet i den fria naturen visat sig medföra. Men denna sysselsättning är ingalunda ensidig. Slöjder och handverk ingå, såsom af förteckningen å förmän inhemtas, i allt högre grad såsom föremål för undervisningen; och sådana öfningar, som äro särskildt egnade att utveckla och höja de andliga och fysiska krafternas styrka och spänstighet, bedrifvas med all omsorg.

Man torde ej med fog kunna påstå, att föreningen genom oklokt användande af de medel, den haft till sitt förfogande, framkallat den tryckta ställning, i hvilken kolonien nu befinner sig. Föreningen säger sig i den senast afgifna årsberättelsen hafva nedlagt i koloniens fastighet, elevbyggnader och inventarier omkring 340,000 kronor. Lägges härtill det nu begärda anslaget, 40,000 kronor, till en ny byggnad, för att öka elevantalet till 150, skulle anläggnings- och utrustningskostnaden utgöra något öfver 2,500 kronor för hvarje elev och således icke i anmärkningsvärd mån öfverstiga den af erfarne deltagare i 1878 års penitentiärkongress för dylika anstalter beräknade, eller 3,000 francs (2,200 kronor). Äfven koloniens årliga underhållskostnad, som under de senare åren ständigt nedgått och i medeltal för de tre sista utgjort 345 kronor, synes, om den ock bör kunna ytterligare något nedbringas, ej vara öfverdrifven, när man besinnar, att här är fråga om unga *brottslingar*, hvilkas vård kräfver dyrbarare anstalter och talrikare tillsyningspersonal, än då det gäller uppfostran af vanvårdade men eljest ej i någon högre grad svårskötta barn. Vid motsvarande inrättningar både hos oss och i Norge uppgifves ock årskostnaden vara ungefär lika hög eller högre.

Mången torde anse att föreningen gjort bättre, om hon för begynnande af koloniens verksamhet afvaktat den tidpunkt, då ett samlat kapital satt henne i tillfälle att utan kreditens anlitanande både anlägga och underhålla kolonien. Men å andra sidan kan det ej förtänkas föreningen om hon, frikostigt understödd som hon till en början var af det enskilda deltagandet, ville låta frukterna af detta deltagande så snart som möjligt komma det allmänna till godo. Att kolonien i ekonomiskt hänseende lemnat ett ogynnsamt resultat beror till icke ringa del derpå,

att allmänhetens deltagande, såsom ofta händer, i längden svikit, i ty att föreningsmedlemmarnes antal sjunkit så, att deras årsafgifter nu knappast uppgå till det belopp, som erfordras för föreningens egna årliga omkostnader, såsom för tryckning af årsberättelser, arfvode åt sekreterare m. m.

Om man således måste anse kolonien vid Hall väl förtjent af understöd, återstår den, särdeles vid 1879 års riksdag, då årligt bidrag till elevernas underhåll begärdes men af Riksdagen afslogs, mycket omordade frågan, huruvida skyldigheten att meddela understödet bör åligga staten. Äfven den varmaste anhängare af den åsigt, att inrättandet af dylika anstalter bör vara en kommunens och den enskilda välgörenhetens sak, torde dock medgifva, att dessa anstalter, genom sin uppgift att söka förbättra den unge förbrytaren och för honom öppna en ljusare framtidsbana än fängelsets, verka så direkt till minskning af statens utgifter för fångvården, att, sedan en allmän uppfostringsanstalt genom kommuners och enskildes förenade bemödanden kommit till stånd och befunnits väl inrättad och nyttig, den bör kunna påräkna skäligt understöd från statens sida. Sådan har ock uppfattningen varit i de länder, der förbättringsanstalterna nått en större utveckling, såsom i England, der staten bidrager med 5—7 shillings (4—5 kronor) i veckan för hvarje elev, och i Frankrike, der samma bidrag kan uppgå till 1 franc (72 öre) om dagen. Det understöd, som nu begäres, uppgår långt ifrån till hälften af de på kolonien vid Hall nedlagda kostnader. Först sedan föreningen af egna medel utgifvit 308,000 kronor, eller mer än fem åttendedelar af samtliga i kolonien nedlagda kostnader, begäres nu statens mellankomst för återstående ej fullt tre åttendedelar eller 180,000 kronor. Och äfven om staten fortfarande såsom hittills skulle ur fängelsernas besparingskassa tillskjuta 50 öre om dagen eller 180 kronor årligen till hvarje elevs underhåll, skulle dock ett ganska stort belopp återstå att bekostas af kommuner och enskilde samt genom afkastningen af koloniens fastighet. Genom ett sådant understöd af staten har kolonien icke upphört att vara ett hufvudsakligen enskildt företag, och den är således fortfarande såsom hittills i besittning af det hufvudvilkor för en framgångsrik verksamhet, som man velat finna deri, att koloniens angelägenheter icke handhafvas af andra än dem, hvilka med nit och hängifvenhet frivilligt egnat sig åt förverkligande af koloniens uppgift.

Då jag alltså anser mig ega skäl att tillstyrka Eders Kongl. Maj:t att söka bereda de nu begärda anslagen af statsmedel, är jag så till vida af olika mening med Fångvårdsstyrelsen, att jag icke kan förorda att ur fängelsernas besparingskassa anslå större belopp än som erfordras till uppförande af ny logementsbyggnad, eller 40,000 kronor.

Till det större belopp, som erfordras för skuldens betalning, lemnar besparingskassan ej tillgång. Den utredning, Fångvårdsstyrelsen lemnat, gifver vid handen, att, om hela skulden betalas af besparingskassan, dennas inkomster ej förslå att jemte öfriga utgifter bestrida det ökade årliga tillskott till kolonien vid Hall, som blefve en följd af elevantalets höjande till 150. Dessutom kan det ej vara skäl att för denna anstalts räkning så till det yttersta anlita besparingskassan, att den ej lemnar någon öfverskjutande tillgång för främjande af det ändamål, som dock torde vara kassans hufvudsakliga, att bereda stöd åt de ur fängelset frigifne, särdeles yngre förbrytare. Jag anser det därför rättast att af Riksdagen begära medel till betalning af inrättningens skuld, och då ett så stort anslag som 140,000 kronor ej lär kunna på en gång för ändamålet sättas i fråga, torde den af föreningen alternativt föreslagna utväg böra väljas, att till utgående under tolf år fördela det erforderliga beloppet. Sedan sig visat, om Riksdagen genom att bevilja ett sådant anslag vill betrygga inrättningens bestånd, torde jag få underställa Eders Kongl. Maj:t frågan om beviljande af det begärda byggnadsanslaget.

Jag hemställer alltså, att Eders Kongl. Maj:t tacktes föreslå Riksdagen att till förräntande och kapitalafbetalning under år 1884 af kolonien Halls skuld vid 1883 års slut till belopp af högst 140,000 kronor bevilja ett extra anslag af 15,000 kronor att utgå under de vilkor Eders Kongl. Maj:t kan komma att till vinnande af trygghet för anslagets rätta användande bestämma.

[10.]
Ersättning
för förskott.

Slutligen har jag att anmäla de af Statskontoret uppgifna förskott, hvilka böra hos Riksdagen till ersättning anmälas. Dessa förskott äro dels på grund af Eders Kongl. Maj:ts nådiga bref den 6 Augusti 1881 och den 27 Oktober 1882 1,269 kronor 47 öre till komitén för utarbetande af förslag till författningar angående handelsfirma och prokura samt angående skydd för varumärken, dels på grund af nådiga brefven den 4 November 1881 samt 19 Maj och 15 September 1882 4,417 kronor 70 öre till komitén för utarbetande af förslag till ny lagstiftning rörande försvarslösa samt till allmänt arbete förfallna personer, dels ock enligt nådiga brefvet den 16 Juni 1882 1,502 kronor 22 öre till komitén för utarbetande af förslag till lagbestämmelser angående förhållandena mellan de svenska lapparne och de bofasta i Sverige. Då enligt uppgift af vederbörande tjänsteman i Statskontoret besparingar å extra anslaget till Nya Lagberedningen för år 1877 lemnar tillgång till ersättande af nämnda förskott, hemställer jag att, i öfverensstämmelse med hvad af Riksdagen i fråga om kostnaderna för dylika komitéer flera

gångar förut blifvit medgifvet, Eders Kongl. Maj:t tacktes föreslå Riksdagen, att omförmälda kostnader 7,189 kronor 39 öre till förenämnda tre komitéer måtte få bestridas af besparingarna å Lagberedningens anslag för nämnda år.

I sammanhang härmed torde det böra komma till Riksdagens kännedom, att förstnämnda komité utarbetat ett förslag till författning angående skydd för varumärken, som remitterats till Högsta Domstolens utlåtande, samt att komitén för utarbetande af ny lagstiftning angående försvarslösa afslutat sina arbeten och att öfver komiténs förslag yttranden infordrats från Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i länen.

Hvad föredragande Departementschefen sålunda hemställt och deruti Statsrådets öfrige ledamöter instämde behagade Hans Maj:t Konungen i nåder bifalla; och skulle utdrag af detta protokoll till Finansdepartementet expedieras för behörigt iakttagande vid uppsättandet af Kongl. Maj:ts nådiga proposition angående statsverkets tillstånd och behof.

Ex protocollo

Otto Rooth.

Till Konungen.

Jemlikt föreskriften uti den för Nya Lagberedningen fastställda instruktion får Beredningen härmed afgifva underdånig redogörelse för sina arbeten under innevarande år.

Till en början torde få erinras att, i och för fullgörandet af den enligt nämnda instruktion och de närmare bestämmelserna i Eders Kongl. Maj:ts nådiga bref den 9 Juli 1880 Beredningen åliggande förpligtelse att afgifva principbetänkande i frågan om ny rättegångsordning, Beredningen under nästlidna år vid gemensamma öfverläggningar förehaft de viktigare delarna af civilprocessen samt låtit genom verkställda utredningar till samfäld behandling förbereda kriminalprocessen jemte andra delar af ämnet.

I fråga om arbetets vidare fullföljande och ordnande har Beredningens flertal fastställt, att principbetänkandet borde enligt ämnens natur fördelas i tre särskilda hufvudafdelningar, omfattande en *civilprocessen*, en *kriminalprocessen* och en *domstolsförfattningen*.

Vidare och i öfverensstämmelse med den i ofvannämnda nådiga bref godkända anordningen, att Beredningens åsikter i ämnet skulle framläggas icke under formen af lagtext utan såsom allmänna grunder för ett blifvande lagförslag, fastställdes:

att inom hvarje särskild afdelning dessa allmänna grunder skulle till lättnad för öfversigten deraf och ledning för den blifvande lagtextens utarbetande ordnas och sammanställas under kapitelrubriker, väsentligen i öfverensstämmelse med den uppställning, som ansågs lämplig för ny rättegångslag, och så att de kunde utgöra stomme för denna; samt

att de allmänna grunderna skulle närmare utvecklas i särskild vid dem fogad motivering.

Enligt den sålunda antagna planen utarbetades till en början af undertecknad Örbom, efter honom dertill lemnadt uppdrag, preliminära *förslag till grunderna för rättegångsordningen i tvistemål*, hvilka förslag, framlagda successivt under förra hälften af året, granskades och genomgingos af Beredningens öfriga ledamöter dels enskildt, dels vid gemensamma öfverläggningar; hvarefter, och sedan anmärkningar och yttranden af samtliga ledamöterna afgifvits, förslagen med ledning deraf samt af de förda diskussionerna i ämnet vidare utarbetades af redaktionsafdelningen i väsentlig öfverensstämmelse med de åsikter, som gjort sig gällande hos flertalet bland Beredningens ledamöter.

Det sålunda utarbetade utkastet till allmänna grunder för rättegångsordningen i tvistemål, hvilket blifvit af Beredningens flertal, innan ledamöterna vid sommarferiernas början åtskildes, hufvudsakligen godkändt, dock under förbehåll om de modifikation, som under arbetets fullföljande i öfriga delar kunde visa sig behöfliga, utgöres, sådant det för närvarande föreligger, af följande afdelningar:

I Afd. Om rättegången vid underrätt,

- Kap. 1. Om stämning,
- Kap. 2. Om laga förfall,
- Kap. 3. Om parts uteblifvande,
- Kap. 4. Om invändningar i rättegången,

- Kap. 5. Om partförhandlingen,
- Kap. 6. Om processledningen,
- Kap. 7. Om förhandlings och bevisförings antecknande i protokollet,
- Kap. 8. Om rättens beslut och dom;

II Afd. *Om rättegången i öfverrätt,*

- Kap. 9. Om ändringssökandet hos öfverrätt,
- Kap. 10. Om vadförfarandet,
- Kap. 11. Om besväröförfarandet,
- Kap. 12. Allmänna bestämmelser om rättegången i öfverrätt;

III Afd. *Om rättegången i Högsta Domstolen,*

- Kap. 13. Om ändringssökandet i Högsta Domstolen,
- Kap. 14. Om revisionsförfarandet,
- Kap. 15. Om besväröförfarandet,
- Kap. 16. Allmänna bestämmelser om rättegången i Högsta Domstolen;

IV Afd. *Om bevis i tvistemål,*

- Kap. 17. Om bevisningen i allmänhet,
- Kap. 18. Om bevis genom parts erkännande,
- Kap. 19. Om bevis genom vittnen,
- Kap. 20. Om bevis genom sakkunnige,
- Kap. 21. Om bevis genom skriftliga handlingar,
- Kap. 22. Om bevis genom parts hörande på ed,
- Kap. 23. Om bevis till framtida säkerhet;

V Afd. Kap. 24. *Om rättegångskostnad.*

Undertecknad Staël von Holstein har sammanfattat sina åsikter rörande grunderna till ny rättegångsordning i civila mål uti ett särskildt förberedande förslag, som under titel *Rättegångslag, förra delen: Om rättegång i tvistemål* framlades den 7 i denna månad.

Under höstsammanträdena har Beredningen samfäldt genomgått och öfverlagt om grunderna för rättegångsordningen i brottmål; hvar efter, med ledning af diskussionen i ämnet samt i enlighet med den ofvan antydda allmänna planen, Örbom under medverkan af och samråd med redaktionsafdelningens öfriga ledamöter samt användande af verkställda förarbeten sammanställt och vid årets slut till granskning aflemnadt ett preliminärt *utkast till allmänna grunder för rättegångsordningen i brottmål*, bestående af följande afdelningar:

I Afd. *Om åtalsrätt och skadestånd m. m.,*

Kap. 1. Om åtalsrätt,

Kap. 2. Om skadestånd och civila rättsfrågor;

II Afd. *Om den förberedande undersökningen,*

Kap. 3. Om efterforskning af brott,

Kap. 4. Om häktning och reseförbud,

Kap. 5. Om hus- och kroppsransakan;

III Afd. *Om rättegången vid underrätt,*

Kap. 6. A. Om åtal mot den, som finnes å fri fot,

B. Om åtal mot häktad,

Kap. 7. Om parts frånvaro från ransakning,

Kap. 8. Om ransakningen och hvad dertill hörer,

Kap. 9. Om beslut och dom samt verkställighet deraf;

IV Afd. *Om rättegången i öfverrätt,*

Kap. 10. Om ändringssökande, underställning och omedelbart åtal i öfverrätt,

Kap. 11. Om vadförfarandet,

Kap. 12. Om besvärsförfarandet,

Kap. 13. Allmänna bestämmelser om rättegången i öfverrätt;

V Afd. Kap. 14. *Om rättegången i Högsta Domstolen;*

VI Afd. Kap. 15. *Om bevis i brottmål,*

- A. Om bevisningen i allmänhet,
- B. Om bevis genom den tilltalades erkännande,
- C. Om bevis genom vittnen,
- D. Om bevis genom sakkunnige eller syn,
- E. Om parts hörande på ed;

VII Afd. Kap. 16. *Om rättegångskostnad.*

Samtidigt med aflemnandet af sistnämnda utkast har jemväl framlagts ett enligt enahanda plan och med ledning af i ämnet förut hållna diskussioner och verkställda förarbeten af Örbom uppgjortt preliminärt utkast till allmänna grunder för domstolsförfattningen med hvad dertill hörer, i följande afdelningar:

- Kap. 1. Om underrätt på landet,
- Kap. 2. Om underrätt i stad,
- Kap. 3. Om gemensam underrätt för stad och land,
- Kap. 4. Om öfverrätt,
- Kap. 5. Om Högsta Domstolen,
- Kap. 6. Om domförhet och rösträtt m. m.,
- Kap. 7. Om jäf och förfall för domstols ledamot,
- Kap. 8. Om domstols behörighet,
- Kap. 9. Om offentlighet och ordning vid domstolen,
- Kap. 10. Om protokoll, dombok och sakförteckning i rättegångsmål,
- Kap. 11. Om protokoll i ansökningsärenden,
- Kap. 12. Om åklagare och polismyndigheterna,
- Kap. 13. Om sakförare,
- Kap. 14. Om skiljesmän och särskild skadeståndsnämnd.

I öfrigt har Beredningen förutom andra förarbeten låtit dels uppgöra statistiska översigter i vissa rättegångsväsendet rörande frågor, dels ock vidtaga åtgärder för införskaffandet af dylika uppgifter i andra delar af ämnet.

Underdånigst

K. J. Berg.

O. W. Staël v. Holstein.

Axel Örbom.

C. W. Hedenström.

O. Bergius.

Wilh. Uppström.

Stockholm den 31 December 1882.

Tredje hufvudtiteln.

- *Utdrag af protokollet öfver utrikesdepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i sammansatt Statsråd å Stockholms slott den 15 december 1882.*

Närvarande:

Hans Excellens Herr Statsministern Grefve POSSE,
Hans Excellens Herr Ministern för utrikes ärendena Friherre HOCHSCHILD,
Hans Excellens Norske Herr Statsministern KIERULF,
Statsråden: LOVÉN,
VON STEYERN,
Friherre VON OTTER,
HEDERSTIERNA,
HAMMARSKJÖLD,
RICHERT,
THEMPTANDER,
RYDING,
VOGT,
SCHWEIGAARD.

3:o

Hans Excellens Herr Ministern för utrikes ärendena föredrog slutligen förslaget till de förenade rikenas utrikesbudget för år 1884 och anförde dervid:

De beräkningar öfver kabinettsskassans utgifter under år 1883, hvilka åtföljde Eders Kongl. Maj:ts proposition till innevarande års Riksdag och Storting, upptogo en slutsumma af 641,350 kronor. För

*Kabinetts-
kassan.*

1884 vill jag föreslå åtskilliga förändringar, hvilka skulle nedbringa slutsumman till 638,700 kronor.

[2.]
*Utrikesde-
partementet.*

Å utrikesdepartementets stat finnes uppfördt arfvode för en skönskrifvare med 600 kronor. Befattningen, som i december 1880 genom senaste innehafvarens död blef ledig, har sedan dess, i brist af fullt kompetent sökande, icke blifvit återbesatt. Arfvodet har därför, på sätt Eders Maj:t genom särskilda beslut den 6 augusti 1881 och 8 december innevarande år medgifvit, blifvit användt till bestridande af kostnaden för den skönskrifning, som för departementets räkning under dessa båda år behöft verkställas. Då skickliga kalligrafer ingalunda saknas, men tvifvelaktigt är, huruvida någon sådan vill binda sig att för ett på förhand bestämdt arfvode verkställa all den skönskrifning, som kan för departementets behof ifrågakomma, anser jag lämpligare att arfvodet af-föres från lönestaten och skönskrifningen verkställas mot särskild godtgörelse. Lönestaten för departementet, som, ålderstilläggen oberäknade, slutar å 57,050 kronor, skulle derigenom minskas till 56,450 kronor.

Hela beloppet 57,050 kronor är för närvarande fördeladt sålunda att 45,600 kronor utgå från kabinettskassan och endast 11,450 kronor eller föga mer än en femtedel från konsulskassan. Före 1872 var konsulskassans bidrag 6,500 kronor till en lönestat, som slutade å 41,700 kronor. Från och med 1872 höjdes bidraget till 7,700 kronor samt från och med 1875, samtidigt med hela lönestatens höjning till 51,750 kronor, till nuvarande beloppet 11,450 kronor. När lönestaten slutligen från och med 1879 erhöll sin nuvarande slutsumma, blef konsulskassans bidrag oförändradt.

Häruti ligger ett bestämdt missförhållande, som redan af en utaf mina företrädare i embetet blifvit påpekadt. Då emellertid konsulskassans tillgångar den tiden voro mindre rikliga, fick det bero vid en mindre jemkning. Förhållandet har emellertid nu blifvit helt olika. Konsulskassan har under en följd af år gifvit så rikliga öfverskott, att betydande återbetalningar till statsverken kunnat ega rum, medan kabinettskassans tillgångar allt strängare anlåtats, och dess behållning fördenskull ock varit i ständigt sjunkande. Jag får därför tillstyrka, att fördelningen ändras derhän, att konsulskassans andel i kostnaden för centralförvaltningen höjes till närmare en tredjedel af lönestatens slutsumma eller i rundadt tal till 17,500 kronor. Kabinettskassans andel blifver då 38,950 kronor.

[3.]
*Minister-
staten.*

Å ministerstaten bör minskning ske under posten *a.* traktamenten, till följd af Eders Kongl. Maj:ts denna dag fattade beslut, att den blif-

vande generalkonsuln i Lissabon icke skall uppbära tillskott från kabinettsskassan. Denna minskning uppgår till 6,000 kronor.

Ehuru jag anser mig icke böra nu för Eders Kongl. Maj:t framlägga de mera omfattande förslag till omreglering af utgifterna för ministerstaten, hvilka någon tid varit under förberedelse, behöfver jag likväl icke vidare påyrka uppskof med den under den 17 augusti 1877 beslutade indragningen af den med ministerposten i Rom förenade generalkonsulsbefattningen i Italien. Enligt nyssnämnda beslut skulle sådan indragning ske, så snart medel till nödig fyllnad i ministerlönen kunde från annat håll beredas. En utväg härtill yppar sig nu genom att för den nödiga lönefyllnaden använda dels det belopp, som hittills varit för ministerresidenten i Lissabon å ministerstaten anvisadt eller 6,000 kronor, dels utaf andra öfverskott 4,000 kronor.

I afseende å expektanslöner och pensioner å nämnda stat hafva inga förändringar inträffat, som gifva anledning till ändring i senast framlagda beräkningar.

I fråga om anslaget till skrifmaterialier, expenser och extra utgifter förekommer väl, att utgifterna under åren 1880 och 1881 öfverstigit beräkningarne, men enär detta åtminstone till en del torde hafva berott på mera tillfälliga omständigheter, finner jag mig icke för närvarande böra föreslå ändring i denna rubriks slutsumma eller fördelning.

En sammanställning af beräkningarne för 1883 och 1884 gifver följande resultat:

	1883.	1884.	Ökning.	Minskning.
1. Ministern för utrikes ärendena	24,000	24,000	—	—
2. Utrikesdepartementet	45,600	38,950	—	6,650
3. Ministerstaten:				
a. traktamenten	448,000	452,000	4,000	—
b. expektanslöner	10,800	10,800	—	—
c. pensioner	25,950	25,950	—	—
4. Militärattachéer	12,000	12,000	—	—
5. Skrifmaterialier, expenser och extra utgifter	75,000	75,000	—	—
Summa kronor	641,350	638,700	4,000	6,650
			alltså minskning 2,650	

Af slutsumman för 1884 skulle efter hittills följd proportion 450,850 kronor belöpa på Sveriges och 187,850 kronor på Norges del.

Konsulskassan.

I beräkningarne öfver konsulskassans inkomster och utgifter under år 1883, blefvo de förra, så vidt de bestå i konsulatafgifter af svenska och norska fartyg, upptagna till ett belopp af 189,000 kronor, fördelade på följande konsulsdistrikt:

	kronor.
Barcelona	6,000
Håvre	22,000
Helsingfors	8,000
Köpenhamn	22,000
Leith	14,000
London	100,000
Lybeck	5,000
Riga	10,000
Rio de Janeiro	2,000

Summa kronor 189,000.

Jemlikt nådigt beslut den 21 april innevarande år, har ett lönadt generalkonsulat blifvit upprättadt i Antwerpen, i sammanhang hvarmed bestämmelse gifvits att konsulatafgifterna vid hufvudstationen och hälften af de afgifter, som inflyta vid vicekonsulsstationerna, skola ingå till konsulskassan. Dessa afgifter hafva af kommerskollegium och departementet för det inre beräknats hädanefter tillföra konsulskassan en årlig inkomst af omkring 12,000 kronor. Enligt nådigt beslut denna dag skola jemväl inom Lissabons distrikt konsulatafgifterna hädanefter tillfalla konsulskassan. De kunna anslås till 5,000 kronor.

*Konsulat-
avgifter.*

De från vederbörande konsuler i början af innevarande månad inkomna öfverslag af det löpande årets inkomst af konsulatafgifter, sammanställda med inkomstbeloppen under närmast föregående tvänne år, gifva anledning till nedsättningar i beräkningen för Helsingfors, Köpenhamn och Riga, men till förhöjning för Håvre, Leith, London och Lybeck. Inkomstberäkningen för 1884 kan därför i sin helhet uppställas på följande sätt:

	kronor.
Antwerpen	12,000
Barcelona	6,000
Håvre	22,500
Helsingfors	7,000
Köpenhamn	21,000
Leith	15,000

Transport kronor 83,500.

	Transport kronor	83,500
Lissabon.....		5,000
London		105,000
Lybeck.....		5,500
Riga		8,000
Rio de Janeiro		2,000
Summa kronor		209,000.

Lägger man det faktiska förhållandet 1881 vid dessa konsulat till grund för beräkningen af 1884 års inkomster, kunna häraf 34,4 % antagas belöpa på svenska och 65,6 % på norska fartyg. Detta utgör för de förra ungefär 72,000 och för de senare omkring 137,000 kronor.

Hvad derefter konsulskassans utgifter vidkommer, så upptager beräkningen följande ändringar.

På sätt ofvan blifvit omnämndt, har bidraget till utrikesdepartementets aflöningsstat blifvit höjdt från 11,450 till 17,500 kronor.

[6.]

Enligt ofvan åberopade nådiga beslut af den 21 sistlidne april har lönen för generalkonsuln i Antwerpen blifvit bestämd till 13,000 kronor, hvarjemte ett anslag till kontorskostnader mot redovisningsskyldighet af 3,000 kronor blifvit för detta generalkonsulat anvisadt. Drages från summan af dessa belopp, 16,000 kronor, den beräknade inkomsten af konsulatafgifter 12,000 kronor, blifver konsulskassans egentliga utgift för detta synnerligen viktiga konsulat endast 4,000 kronor. Härvid bör ock erinras, att vid den nya regleringen sjöfarten kommit i åtnjutande af en nedsättning till hälften af de förut enligt en äldre norm utgående konsulatafgifterna.

[7.]

*Generalkon-
sulatet i
Antwerpen.*

I öfverensstämmelse med hvad jag redan vid omnämmandet af ändringarne å ministerstaten anført, har lönen för generalkonsuln i Italien, 10,000 kronor, hvilket belopp för närvarande uppbäres såsom lönefyllnad af ministern i Rom, blifvit från konsulsstaten affördt. Jag skall senare återkomma till denna fråga.

*Generalkon-
sulatet i
Italien.*

Under de senaste två åren har den å konsulsstaten upptagna lön för en legationspredikant i Konstantinopel, 2,000 kronor, icke utgått. Anledningen dertill har varit, att det icke lyckats få någon prestman att mot detta tillskott till annan aflöning såsom missionär eller i annan egenskap, än mindre att mot ett så ringa arvode utan tillskott från annat håll åtaga sig befattningen.

*Konstantino-
pel.*

Före 1875 utgjorde lönen 4,000 kronor, hvaraf hälften utgick från kabinettskassan, men då det synes mig tvifvelaktigt äfven att med en höjning af lönen till detta belopp erhålla kompetent person till en befatt-

ning, som af innehafvaren bland andra särskilda egenskaper kräfver en mindre vanlig språkkunskap, och som skall utöfvas på en ort, der lefnadskostnaderna under senare tider varit betydligt stegrade, anser jag för närvarande bäst att indraga densamma. Skulle främdeles möjlighet yppa sig till dess återupprättande utan allt för dryg kostnad, lär en provisorisk anordning för sådant ändamål alltid kunna träffas medelst anlitande af befintliga besparingar, intilldess vederbörlig framställning om anvisande af lön hunnit af Riksdagen och Storthinget pröfvas. Jag är angelägen att genom detta uttalande hålla frågan öppen, enär en mer än sekelgammal tradition, som är värd all aktning, ännu kan anses ålägga de förenade rikena förpligtelse att under vissa omständigheter i Turkiets hufvudstad upprätthålla protestantisk gudstjänst icke blott för landsmän utan ock för religionsfränder af främmande nationalitet. Arfvodet för en orgelnist, hvilket i hvarje fall icke torde behöfva å lönestaten särskildt uppföras, utan torde böra, om behöfligt, utgå af expensmedlen, har från beräkningen jemväl blifvit affördt.

Generalkonsulatet i Lissabon.

Genom denna dags beslut angående generalkonsulsbefattningen i Lissabon har Eders Kongl. Maj:t bestämt generalkonsulns lön till 15,000 kronor samt åt konsulatet anvisat ett anslag till kontorskostnader mot redovisningsskyldighet af 4,000 kronor. Utgiften för detta generalkonsulat blifver sålunda hädanefter 19,000 kronor, hvarifrån dock bör dragas konsulskassans inkomst af konsulatafgifter, anslagen till 5,000 kronor, således i det hela en utgift af 14,000 kronor. Senaste innehafvaren uppbar från konsulskassan dels lön, dels anslag till kontorskostnader af tillsammans 10,000 kronor men derjemte 6,000 kronor från kabinettskassan, hvilka nu kunnat för andra ändamål disponeras.

Konsulatet i Tunis.

Jemlikt nådigt beslut den 8 innevarande månad har konsulatet i Tunis vid senaste innehafvarens afskedstagande blifvit indraget och distriktet förlagdt under konsulatet i Alger, åt hvars innehafvare en förhöjning af 1,000 kronor i anslaget till kontorskostnader blifvit beviljadt. Indragningen af den lönade befattningen i Tunis, hvilken åtgärd tillstyrktes redan af den äldre konsulatkomitén 1856, har sålunda medfört en ren besparing af 5,000 kronor.

Ålderstillägg för lönade vice konsuler.

Den i Eders Kongl. Maj:ts proposition till innevarande års Riksdag och Storthing föreslagna bestämmelsen om ålderstillägg för lönade vicekonsuler kommer, på grund af representationernas bifall till förslaget och i öfverensstämmelse med det under den 8 innevarande månad fattade nådiga beslut, att från och med nästkommande års ingång vinna tillämpning. Från och med år 1884 är vicekonsuln i Newcastle Conradi, som till befattningen utnämndes den 28 september 1878, berättigad till

dylikt tillägg. För att tillmötesgå den af Kongl. Norska Regeringen förre året uttalade och af Stortingets konstitutionskomité biträdda åsigt, upptager beräkningen för 1884 dessa ålderstillägg under rubriken 2. a. *löner och arvoden.*

För *pensioner* upptager beräkningen 27,550 kronor, eller 3,500 kronor högre belopp än beräkningen för 1883. Skillnaden betingas af den pension, som den 21 sistl. april, vid beviljande af nådigt afsked åt förre konsuln i Antwerpen Berg, blef honom tillerkänd. *Pensioner.*

Anslaget till *skrifmaterialier, expenser och extra utgifter* är i beräkningen höjdt från 20,900 till 23,250 kronor. Af de tre poster, hvori detta anslag är fördeladt, har den första under åren 1879—81 varit i jemnt stigande och uppgick 1881 till 3,309 kronor. Med den andra är förhållandet enahanda; den uppgick 1881 till 12,892 kronor. Endast den tredje har år 1881 visat en lägre siffra än under de två föregående åren, men medeltalet för alla tre åren utgör — då vexelkostnader derunder inbegripas, såsom från och med innevarande år skall iakttagas — öfver 8,000 kronor. [8.]
Skrifmaterialier m. m.

Uti mitt anförande till statsrådsprotokollet den 16 december nästlidna år, vid föredragning af förslaget till utrikes budget för år 1883, yttrade jag att det varit min afsigt att förelägga Eders Kongl. Maj:t frågan om ett lönadt konsulat i Neapel. Sedermera har emellertid Stortingets konstitutionskomité såsom än mer önskligt framhållit upprättandet af ett lönadt konsulat i Bilbao, som är en synnerligen vigtig ort för den norska fiskhandeln och der det därför torde vara af vigt att konsuln är oberoende af hvarje personligt intresse i fiskeriaffärerna. Ehuru önskvärdt det synes mig att åtminstone i en af Italiens sjöstäder hafva en lönad agent, som kunde egna sig uteslutande åt tjensten, har jag likväl icke haft något emot ett uppskof med denna frågas ordnande, i betraktande af den större vigt, den spanska marknaden eger för Norges fiskerier. Det vore väl för öfrigt icke omöjligt att finna utvägar för upprättande af lönade konsulat såväl i Bilbao som i någon italiensk hamn, derest sådant vid ett närmare öfvervägande af alla i ena eller andra riktningen inverkan de faktorer skulle finnas nödigt eller åtminstone i högre grad önskvärdt. Redan nu finnas tillgångar, som kunna tagas i anspråk för de ifrågasatta befattningarne. Dessa utgöras dels af de åt konsulerne i Neapel och Bilbao från konsulskassan utgående anslagen till kontorskostnader, 3,000 kronor för den förre, 2,000 kronor för den senare, dels konsulatafgifterna inom de respektive distrikten, hvilka afgifter kunna anslås till omkring 1,000 kronor i Neapel och 3,000 kronor i Bilbao, dels slutligen det öfverskott, som de af mig *Lönade konsulat i Neapel och Bilbao.*

nu uppgjorda beräkningarne lemna odisponeradt och som uppgår till 4,500 kronor. Inkomsterna af konsulatafgifter vid de redan befintliga lönade konsulaten äro dessutom beräknade med den varsamhet, att derest icke en återgång i vår utländska sjöfarts nuvarande omfattning skulle inträda redan under de närmaste åren, ytterligare öfverskott böra kunna vara att påräkna. En sådan varsamhet har jag likväl ansett synnerligen påkallad af det kända förhållandet, att användningen för våra segelfartyg allt mer minskas, medan det ännu är ovisst, huruvida en motsvarande ersättning kommer att lemnas genom den visserligen redan mycket lofvande utvecklingen af våra ångbåtsflottor.

Generalkonsulat i Kina och Japan.

Genom den sedan 1864 i Shanghai anställde olönade generalkonsulns afskedstagande innevarande år har den sedan några år hvilande frågan om lämpligaste ordning af de förenade rikenas konsulatväsende i Kina åter kommit på dagordningen. Jag får rörande denna frågas olika skeden i underdånighet åberopa den redogörelse härför, som återfinnes i senaste konsulatkomité's betänkande (sidorna 288—308 i den svenska samt 128—137 i den norska upplagan) och vill nu blott erinra derom, att sedan nådigt beslut den 15 november 1867 blifvit fattadt om upprättandet af ett lönadt generalkonsulat för Kina och andra ostasiatiska länder med staden Victoria å ön Hongkong till station samt den 22 i samma månad förordnats en agent, som skulle tills vidare öfvertaga den nya befattningen, denne agent tre år senare blef på egen begäran från befattningen entledigad och beslut samtidigt fattadt, att frågan om en såsom agent lönad och med diplomatisk karakter försedd konsulatsembetsmans utsändande till Kina och Japan skulle tills vidare få hvila. I sammanhang med detta beslut vidtogs en provisorisk anordning genom anställande af en lönad vicekonsul hos generalkonsuln i Shanghai, hvilken anordning ännu fortfar.

Den i år afgångne generalkonsuln har vid flera tillfällen och stundom med eftertryck framhållit vigten deraf, att de förenade rikenas intressen i Kina blefve anförtrödda åt en med diplomatisk karakter försedd agent, och den hos honom anställde vicekonsuln, som efter ett sjuårigt vistande i Kina för närvarande uppehåller sig i hemlandet, har i en till mig på begäran aflemnad promemoria uttalat sig i samma riktning. Han delar generalkonsulns åsigt, att den hittillsvarande anordningen är i alla afseenden otillfredsställande och uppställer därför såsom de enda alternativ, emellan hvilka man har att välja: antingen upp-

rättandet af ett lönad t generalkonsulat jemte diplomatisk representation eller ock indragning af såväl generalkonsulatet i Shanghai som underlydande vicekonsulat och uppdragandet åt någon främmande makts diplomatiska och konsular-embetsmän att mot någon godtgörelse för kansli- och kontorsutgifter tillvarataga de förenade rikenas intressen. En af den afgångne generalkonsuln utlofvad promemoria i ämnet har uteblifvit, men då jag i dagarne erhållit kännedom om hans vistelseort, hoppas jag snart kunna vara i besittning af de upplysningar, han kan lemna, och som i anseende till hans mer än tjugoåriga erfarenhet af kinesiska förhållanden torde vara af synnerligt värde. Den vidare utredningen af frågan kan, först när dessa upplysningar föreligga, fullföljas, och ovisst är därför, huruvida jag kan blifva i tillfälle inhemta Eders Kongl. Maj:ts beslut derom tillräckligt tidigt under nästkommande år för att framställningar i ämnet skola kunna föreläggas Riksdagen och Storthinget. Klart är nemligen, att kostnaden för ett lönad t generalkonsulat för Kina och Japan måste blifva så pass betydlig, att för dess åstadkommande erfordras en höjning af de statsanslag, som nu från hvarterda riket utgå till konsulskassan. Ökningen torde dock i hvarje fall icke behöfva öfverstiga 50 till 60 tusen kronor för båda rikena tillsammans, det vill säga 30 till 35 tusen kronor för Sverige och 20 till 25 tusen kronor för Norge. Jag har öfvervägt, huruvida det icke vore ändamålsenligt att i beräkningarne för 1884 redan nu upptaga en rund summa för ifrågavarande generalkonsulat, hvarigenom nämligen skulle vinnas den fördel, att Riksdagen och Storthinget blefve satta i tillfälle att för sin del pröfva ärendet redan nästkommande år, äfven om den fullständiga utredningen, som måste föregå Eders Kongl. Maj:ts definitiva beslut i ämnet, först längre fram på våren eller möjligen än senare blefve fullbordad. Konsulatets upprättande kunde i sådant fall, derest nödiga anslag beviljades, ega rum redan vid 1884 års ingång. Men häremot möter den betänklighet, att huru starka skäl än synas tala för nyttan, ja behöfligheten af ett lönad t generalkonsulat i Ostasien, derest vi icke skola för alltid stanna utom den starka handels- och sjöfartsrörelse, som der eger rum, invändningar kunna framkomma, som göra ett ytterligare uppskof af den lösning, jag tänker mig som den bästa, icke blott lämpligt utan nödvändigt. Dessutom är det all sannolikhet för att nationalrepresentationerna skulle, vid pröfningen af ett sådant ärende, vilja vara i besittning af fullständigare upplysningar än dem, som nu föreligga, och att de skulle som en brist anmärka, att Regeringen icke ännu fullt bestämt sin åsigt i frågan. Då nu, som jag redan påpekat, säkerhet icke förefinnes, att vid den tid, Riksdagen och

Storthinget senast måste till behandling företaga sådana frågor, den fullständiga utredningen kan föreligga, vill jag för ögonblicket inskränka mig att framhålla frågans vikt.

Skiljaktigheterna mellan beräkningarne rörande konsulskassans inkomster och utgifter för åren 1883 och 1884 framgår af nedanstående tablå:

<i>Inkomster:</i>				
	1883.	1884.	Ökning.	Minskning.
Statsverkens bidrag	280,000	280,000	—	—
Konsulatafgifter, förslagsvis	189,000	209,000	20,000	—
Summa kronor	469,000	489,000	20,000	—
<i>Utgifter:</i>				
1. Utrikesdepartementet	11,450	17,500	6,050	—
2. Konsulsstaten:				
a. löner och arfvoden	299,100	302,700	22,000	18,400
b. anslag till kontorskostnader mot redovisningsskyldighet	38,500	45,500	7,000	—
c. anslag till kontorskostnader utan redovisningsskyldighet	69,000	68,000	1,000	2,000
d. anslag till under reglering varande konsulat	6,000	4,500	—	1,500
e. pensioner	24,050	27,550	3,500	—
3. Skrifmaterialier, expenser och extra utgifter	20,900	23,250	2,350	—
Summa kronor	469,000	489,000	41,900	21,900
			alltså ökning 20,000 kr.	

Den summa, som för oförutsedda utgifter och till betäckande af bristande inkomster behöfver af Storthinget begäras, har jag liksom föregående år beräknat till 32,000 kronor, hvaraf 12,000 kronor för kabinettskassan och 20,000 för konsulskassan. För Sveriges del torde Eders Kongl. Maj:t deremot komma att såsom hittills begära dispositionsrätt öfver uppkommande besparingar.

Jag får nu i underdånighet hemställa, det Eders Kongl. Maj:t behagade öfver de af mig uppgjorda förslag och beräkningar infordra Sin Norska Regerings underdåniga betänkande.

Jemlikt öfrige närvarande statsrådsledamöters tillstyrkande behagade Hans Maj:t Konungen till denna hemställan lemna nådigt bifall.

Ex protocollo

Robert Sager.

*Protokoll öfver utrikesdepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i sammansatt Statsråd å Stockholms slott den
10 januari 1883.*

Närvarande:

Hans Excellens Herr Statsministern Grefve POSSE,
Hans Excellens Herr Ministern för utrikes ärendena Friherre HOCHSCHILD,
Hans Excellens Norske Herr Statsministern KIERULF,
Statsråden: LOVÉN,
VON STEYERN,
Friherre VON OTTER,
HEDERSTIERNA,
HAMMARSKJÖLD,
RICHERT,
THEMPTANDER,
RYDING,
VOGT,
SCHWEIGAARD.

Hans Excellens Herr Ministern för utrikes ärendena föredrog i underdånighet Kongl. Norska Regeringens den 28 nästlidne december afgifna betänkande öfver det i sammansatt statsråd den 15 samma månad af Herr Ministern föredragna förslag till de förenade rikenas gemensamma utrikes budget för år 1884 med tillhörande beräkningar. Herr Ministern anförde:

Mot de af mig gjorda beräkningarne öfver kabinetskassans utgifter samt konsulskassans inkomster och utgifter har departementet för det inre i sin till grund för Kongl. Norska Regeringens betänkande gjorda föredragning icke framställt några anmärkningar. Med tillämpning af dessa beräkningar angifver departementet anslagsbehofvet för nästa statsregleringsperiod i Norge, hvilken som bekant omfattar senare

halfåret 1883 och första halfåret 1884, för kabinettsskassan till 188,240 kronor och för konsulsskassan till 120,000 kronor, förutom inkomsten af konsulatafgifter. Till oförutsedda utgifter och för betäckande af möjligen bristande inkomster skulle derutöfver, såsom jag vid föredragningen den 15 december erinrade, kräfras 12,000 kronor för kabinettsskassan och 20,000 kronor för konsulsskassan.

I afseende å det af mig omförmälda eventuella behovet af en tillökning i anslaget för konsulsskassan för att kunna bestrida kostnaden för ett lönadtt generalkonsulat i Kina och Japan, förklarar sig departementet vara ense med mig deruti, att det med hänsyn till frågans ställning i hvarje fall icke kräfvades att uppföra något belopp för en sådan befattning uti ifrågavarande budget.

Jag hade icke med mitt uttalande den 15 december velat fullständigt afskära all tanke på att redan innevarande års Riksdag och Storting skulle sättas i tillfälle att pröfva en framställning i det af mig antydda syftet, ehuru jag yttrade starka tvifvelsmål om möjligheten att vinna nödigt rådrom dertill. Nu har emellertid ett preliminärt utlåtande i ämnet redan ingått från den afgångne generalkonsuln och en fullständigare utredning har han utlofvat att med det allra snaraste insända. Det torde sålunda ännu finnas någon utsigt att få frågan behörigen utredd temligen tidigt under vårens lopp.

I det jag nu hemställer, det Eders Kongl. Maj:t måtte besluta att det af mig uppgjorda förslaget till de förenade rikenas gemensamma utrikes budget för år 1884 skall med tillhörande beräkningar meddelas Riksdagen och Stortinget, får jag tillika föreslå att de för utgifternas bestridande nödiga anslag måtte af Riksdagen och Stortinget äskas att utgå efter den för de båda rikenas bidrag till sådana utgifter hittills gällande proportion såväl för kabinettsskassan som för konsulsskassan.

Med tillämpning häraf samt med hänsyn till ej mindre de för Sverige och Norge olika statsregleringsperioderna än äfven förhållandet med den olika dispositionsrätt öfver besparingar, hvilken numera bör iakttagas, får jag slutligen hemställa,

att af Riksdagen måtte för 1884 äskas samma belopp, som för 1883 blifvit beviljade, nämligen 447,800 kronor till kabinettsskassan och 160,000 kronor till konsulsskassan att utgå emot nu gällande redovisningsskyldighet samt med samma rätt till deras användande och under enahanda villkor som hittills;

och att af Stortinget måtte för budgetterminen 1 juli 1883—30 juni 1884 äskas 188,240 kronor till kabinettsskassan samt 120,000 kronor till konsulsskassan, förutom hvad i konsulatafgifter af norska fartyg kan

komma att under samma period inflyta, äfvensom derutöfver ett anslag för tillfälliga eller oförutsedda utgifter af 32,000 kronor, hvaraf 12,000 kronor för kabinettsskassan och 20,000 kronor för konsulskassan.

Hvad Herr Ministern sålunda hemställt och föreslagit och deruti öfriga närvarande statsrådsledamöter till alla delar instämde, behagade Hans Maj:t Konungen i nåder gilla och bifalla.

In fide

Robert Sager.

Sveriges och Norges gemensamma utrikesbudget för år 1884.

	Sverige.	Norge.	Tillsammans.
	Kronor.	Kronor.	Kronor.
I. <i>Kabinettskassan:</i>			
1. Ministern för utrikes ärendena	24,000	—	24,000
2. Utrikesdepartementet	27,495	11,455	38,950
3. Ministerstaten	345,000	143,750	488,750
4. Militärattachéer	8,400	3,600	12,000
5. Skrifmaterialier, expenser och extra utgifter	45,955	29,045	75,000
Summa kronor	450,850	187,850	638,700
II. <i>Konsulskassan:</i>			
1. Utrikesdepartementet	10,000	7,500	17,500
2. Konsulsstaten..... 448,250 då härifrån drages hvad som beräknas kunna bestridas af inflytande konsulatafgifter... 209,000	136,700	102,550	239,250
3. Skrifmaterialier, expenser och extra utgifter.....	13,300	9,950	23,250
Summa Kronor	160,000	120,000	280,000

Beräkning öfver kabinettskassans utgifter för år 1884.

	Kronor.
1. <i>Ministern för utrikes ärendena</i>	24,000
2. <i>Utrikesdepartementet</i>	38,950
3. <i>Ministerstaten:</i>	
<i>a. Traktamenten:</i>	
Beskickningen i <i>Berlin:</i>	
Envoyé Extraordinaire och Ministre Plé-	
nipotentiaire	48,000
Legationssekreterare.....	6,000
Transport	54,000
	62,950

Tredje hufvudtiteln.

Transport	54,000	62,950
Beskickningen i <i>Bryssel och Haag</i> :		
Ministerresident.....	20,000	
Beskickningen i <i>Konstantinopel</i> :		
Ministre Plénipotentiaire.....	10,000	{Åtnjuter fri bostadsamt uppbå från konsulskassan 10,000 kr. Uppbär från konsulskassa 2,000 kronor.
Drogman.....	4,000	
	14,000	
Beskickningen i <i>Köpenhamn</i> :		
Envoyé Etraordinaire och Ministre Plénipotentiaire	36,000	
Legationssekreterare	5,000	41,000
Beskickningen i <i>London</i> :		
Envoyé Extraordinaire och Ministre Plénipotentiaire	60,000	
Legationssekreterare	8,000	68,000
Beskickningen i <i>Madrid</i> :		
Ministre Plénipotentiaire	20,000	
Beskickningen i <i>Paris</i> :		
Envoyé Extraordinaire och Ministre Plénipotentiaire	60,000	
Legationssekreterare	8,000	68,000
Beskickningen i <i>S:t Petersburg</i> :		
Envoyé Extraordinaire och Ministre Plénipotentiaire	60,000	
Legationssekreterare	8,000	68,000
Beskickningen i <i>Rio de Janeiro</i> :		
Chargé d'Affaires.....	2,000	{Uppbär såsom generalkonsu 17,000 kronor.
Beskickningen i <i>Rom</i> :		
Envoyé Extraordinaire och Ministre Plénipo- tentaire	29,000	
Beskickningen i <i>Washington</i> :		
Envoyé Extraordinaire och Ministre Plénipotentiaire	16,000	{Uppbär såsom generalkonsu 16,000 kronor samt konsulat afgifter.
Legationssekreterare	6,000	
	22,000	
Transport	406,000	62,950

Tredje hufvudtiteln.

17

	Transport 406,000	62,950	
Beskickningen i <i>Wien</i> :			
Envoyé Extraordinaire och Ministre			
Plénipotentiaire	40,000		
Legationssekreterare	6,000	46,000	452,000
<i>b. Expektanslöner</i>		10,800	
<i>c. Pensioner</i>		25,950	488,750
4. <i>Militärattachéer:</i>			
1 Militärattaché		6,000	
1 <i>do</i>		6,000	12,000
5. <i>Skrifmaterialier, expenser och extra utgifter:</i>			
<i>a.</i> Skrifmaterialier och expenser		24,500	
<i>b.</i> Ekiperingspenningar		10,000	
<i>c.</i> Hemliga utgifter		14,000	
<i>d.</i> Öfriga extra utgifter		26,500	75,000
	Summa kronor		638,700

Beräkning öfver konsulskassans inkomster och utgifter för år 1884.

Inkomster:

	Kronor.
Svenska statsverkets bidrag	160,000
Norska statsverkets bidrag	120,000
Konsulatafgifter, förslagsvis:	
inom Antwerpens konsulsdistrikt	12,000
» Barcelonas »	6,000
» Håvres »	22,500
» Helsingfors »	7,000
» Köpenhamns »	21,000
» Leiths »	15,000
» Lissabons »	5,000
» Londons »	105,000
» Lybecks »	5,500
» Rigas »	8,000
» Rio de Janeiros »	2,000
	209,000
Summa kronor	489,000

Tredje hufvudtiteln.

Utgifter:

1. *Utrikesdepartementet* 17,5002. *Konsulsstaten*:a. *Löner och arfvoden*:

Alexandria, Generalkonsuln, lön 12,000

Uppbär konsulatavgifter.

Antwerpen, » 13,000

Arkhangel, Konsuln, » 8,000

D:o d:o

Barcelona, Generalkonsuln, » 12,000

Hamburg, » 8,000

D:o d:o

Håvre, » 14,500

Vicekonsuln, » 5,000

19,500

{ I lönen ingår ålderstillägg af 1500 kronor.

Helsingfors, Generalkonsuln, » 14,000

Konstantinopel, Ministre Plénip. » 10,000

Jemför ministerstaten.

Drogman, » 2,000

D:o d:o

Konsulatsekreteraren, » 6,000

{ Uppbär konsulatavgifter samt åtnjuter fri bostad.

Hamnmästaren, aflöning 5,300

{ Häraf utgå 700 kronor såsom ersättning för bostad.

23,300

Köpenhamn, Generalkonsuln, lön 15,000

Vicekonsuln, » 4,500

19,500

Helsingör, » 4,400

{ Uppbär konsulatavgifter. I lönen ingår ålderstillägg af 500 kronor.

Leith, Konsuln, » 16,000

Lissabon, Generalkonsuln, » 15,000

London, » 24,000

Vicekonsuln, » 10,000

Kanslisten, » 6,000

En kontorist, » 5,000

» 4,000

49,000

Cardiff, Kontoristen, » 4,000

Liverpool, Vicekonsuln, » 9,000

Newcastle, » 8,500

{ I lönen ingår ålderstillägg af 500 kronor.

West Hartle-

pool, Kontoristen, » 5,000

Lybeck, Konsuln, » 8,000

Riga, » 9,000

Rio de Janeiro, Generalkonsuln, » 17,000

Jemför ministerstaten.

Shanghai, Vicekonsuln, » 12,500

{ I lönen ingår ersättning för resor inom distriktet samt ålderstillägg af 500 kronor.

Washington, Generalkonsuln, » 16,000

{ Uppbär konsulatavgifter. Jemför ministerstaten.

302,700

Transport 302,700 17,500

Tredje hufvudtiteln.

19

	Transport	302,700	17,500
<i>b. Anslag till kontorskostnader mot redovisningsskyldighet:</i>			
Antwerpen.....	3,000		
Barcelona	2,000		
Håvre	4,000		
Helsingfors	2,000		
Köpenhamn	4,500		
Leith	6,000		
Lissabon	4,000		
London.....	11,000		
Lybeck.....	2,000		
Riga	3,000		
Shanghai.....	4,000	45,500	
<i>c. Anslag till kontorskostnader utan redovisningsskyldighet:</i>			
Alexandria.....	6,000		
Alger	3,000		
Arkhangel.....	2,000		
Bahia	2,000		
Bilbao	2,000		
Buenos Ayres.....	4,000		
Dardanellerna.....	500		
Gibraltar	2,000		
Hamburg	2,000		
Havana	3,000		
Japan	4,000		
Kiel	4,000		
Liverpool	5,000		
Marseille.....	1,500		
Montevideo	2,000		
Neapel.....	3,000		
Newcastle	4,000		
New York.....	6,000		
Pireus	1,000		
Rio de Janeiro	4,000		
Rom	3,000		
Smyrna	1,000		
Tanger.....	2,000		
Triest	1,000	68,000	
	Transport	416,200	17,500

Tredje hufvudtiteln.

	Transport	416,200	17,500
d.	Anslag till under reglering varande konsulat m. m.	4,500	
e.	Pensioner:	27,550	448,250
3.	Skrifmaterialier, expenser och extra utgifter:		
a.	Skrifmaterialier och expenser	3,500	
b.	Konsulernes embetsutgifter	12,000	
c.	Diverse utgifter.....	7,750	23,250
	Summa kronor		489,000

*Protokoll öfver utrikesdepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i Statsrådet å Stockholms slott den 10 januari
1883.*

Närvarande:

Hans Excellens Herr Statsministern Grefve POSSE,
Hans Excellens Herr Ministern för utrikes ärendena Friherre HOCHSCHILD,
Statsråden: LOVÉN,
VON STEYERN,
Friherre VON OTTER,
HEDERSTIERNA,
HAMMARSKJÖLD,
RICHERT,
THEMPTANDER,
RYDING.

Hans Excellens Herr Ministern för utrikes ärendena, som föredrog
regleringen af utgifterna under riksstatens tredje hufvudtitel för år 1884,
anförde i underdånighet:

I fråga om de ordinarie anslagen under tredje hufvudtiteln har
Eders Kongl. Maj:t vid föredragning uti sammansatt svenskt och norskt
statsråd denna dag, hvad angår Sveriges bidrag till den gemensamma ut-
rikes budgeten, redan beslutat, att af Riksdagen skola äskas samma belopp
som för 1883 blifvit beviljade, nämligen 447,800 kronor till kabinetts-
kassan och 160,000 kronor till konsulskassan.

*Ordinarie
anslag.*

De för kabinettskassan beräknade utgifterna utgöra emellertid i sin
helhet 638,700 kronor, hvadan på Sveriges andel kommer, enligt den
gällande proportionen af $\frac{12}{17}$, ett belopp af 450,850 kronor. Skillnaden
3,050 kronor måste sålunda komma att bestridas af besparingar.

Vid regleringen af tredje hufvudtiteln för innevarande år uttalade

jag mina betänkligheter mot att sålunda anvisa förutsedda utgifter på besparingarne, enär dessa borde afses hufvudsakligen för oförutsedda eller öfver beräkningarne stegrade utgifter. Om jag icke dess mindre nu tillstyrkt Eders Kongl. Maj:t att ånyo anlita en sådan utväg, så har det sin förklaring deruti, att genom den redan beslutade och ikraftträdde indragningen af ett anslag å ministerstaten — 6,000 kronor för ministerresidenten i Lissabon — redan under innevarande års första hälft nästan hela det för betäckande af 1884 års brist behöfliga beloppet skall finnas tillgängligt.

[9.] Bland öfriga ordinarie anslag under hufvudtiteln har jag icke något att anföra med afseende å underhållsanslaget för svenska kronans egendom i Konstantinopel, hvilket torde till oförändradt belopp uppföras.

[10.] Hvad åter anslaget till svenska kyrkan i Paris beträffar, så får jag erinra derom, att kyrko- och skolbyggnaden den 16 sistlidne april högtidligen öfverlemnades till ett af Eders Kongl. Maj:t utsedt ombud, som i sin redogörelse för fastighetens beskaffenhet upplyst, att tomtarealen omfattar 2,094,50 kvadratmeter; att tomtvärdet blifvit af tillkallad arkitekt uppskattadt till 250,964 francs och byggnadernas värde till 93,573 francs, tillsammans 344,537 francs eller i rundt tal 248,000 kronor; att fastigheten visats vara fri från in-tecknad skuld, och att endast en af de personer, som genom gåfvor bidragit till byggnadens åstadkommande, dervid fäst ett vilkor, som kunde medföra någon årlig utgift, beräknad att i medeltal utgöra 30 francs.

Sedan Eders Kongl. Maj:t derefter under den 27 sistlidne juni fastställt ordning för församlingen i Paris, har kyrkorådet genom Eders Kongl. Maj:ts beskickning i Paris ingifvit en redogörelse för församlingens ekonomiska ställning, af hvilken framgår att församlingen vore i behof af ett statsunderstöd af sjutusen kronor för hvarterdera af åren 1884 och 1885 samt derefter af ett hälften så stort belopp under en längre följd af år, allt oberäknadt det nu utgående anslaget af 1,800 kronor årligen.

Enär behöfligheten af det ifrågasatta understödet är beroende af den blifvande regleringen af pastors vid svenska församlingen i Paris löneförmåner, hvilken fråga nu är under beredning, kan jag icke för ögonblicket bestämdt angifva anslagsbehovet för svenska kyrkan i Paris. Under förutsättning att särskild proposition om ett extra anslag härtill kommer att under Riksdagens lopp aflåtas, får jag nu inskränka mig att tillstyrka uppförandet bland hufvudtitelns ordinarie anslag af samma belopp som hittills eller 1,800 kronor.

Såsom extra anslag under tredje hufvudtiteln finnes i 1883 års riksstat uppfördt 4,500 kronor för fortsatt utgifvande af »Sveriges Traktater». Jag får föreslå Eders Kongl. Maj:t att jemväl för 1884 äska uppförande af samma belopp. [11.] *Extra anslag.*

Den lärde utgifvaren har i redogörelsen för sin verksamhet under år 1882 meddelat, att af vetenskapliga skäl det under tryckning varande andra bandet ansetts böra sträckas något längre fram i tiden än förut var ämnadt, så att detsamma kommer att sluta icke med år 1400 utan med år 1408. Manuskriptet till det sålunda utvidgade bandet var fullständigt aflemnadt den 30 sistlidne november, men tryckningen har i detta ögonblick icke hunnit längre än till år 1404. En kort tid återstår sålunda ännu, innan andra bandet kan ligga färdigt under allmänhetens ögon. Jag betviflar ingalunda, efter hvad jag varit i tillfälle inhemta om detta bands innehåll, att dess offentliggörande skall blifva af synnerlig betydelse för den nordiska historieskrifningen.

Samtidigt med arbetet å tidsperioden före 1408 hafva fortgått förberedelser till utgifvande af 4:de delen omfattande tiden 1521—1570. Utgifvaren afser att under detta år från trycket utgifva så mycket, som deraf kan medhinnas, alltså en betydlig del af Konung Gustaf I:s traktater. För nästa år skulle göras fortsättning härmed och om möjligt tryckningen af 3:dje delen (tiden 1409—1520) taga sin början.

Det bästa vitsordet för detta stora arbete är, att våra historieskrifvare tillgodogöra sig dess resultat och att det, ehuru närmast af betydelse för Sveriges och nordens historia, långt utom vårt lands gränser fortfar att vinna det mest smickrande erkännande.

I enlighet med Herr Ministerns derefter gjorda hemställan, uti hvilken statsrådets öfrige ledamöter instämde, behagade Hans Maj:t Konungen, med gillande af det uppgjorda, härhos bilagda förslaget till Riksstatens tredje hufvudtitel för 1884, befalla att detsamma jemte afskrift af detta protokoll skulle till finansdepartementet öfverlemnas för att tjena till ledning vid författandet af Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående statsverkets tillstånd och behof.

In fidem

Robert Sager.

Förslag till Riksstatens tredje hufvudtitel för år 1884.

A. Ordinarie anslag.

I. Till kabinetskassan:

	Kronor	Kronor
1. Departementschefen, Ministern för utrikes ärendena ...	24,000	
2. Utrikesdepartementet	27,495	
3. Ministerstaten	345,000	
4. Militärattachéer	8,400	
5. Skrifmaterialier, expenser och extra utgifter	42,905	447,800

II. Till konsulskassan:

1. Utrikesdepartementet.....	10,000	
2. Konsulsstaten	136,700	
3. Skrifmaterialier, expenser och extra utgifter	13,300	160,000

III. Till utgifter, som bestridas af svenska statsverket allena:

1. Underhåll af svenska kronans egendom i Konstantinopel	4,200	
2. Till svenska kyrkan i Paris	1,800	6,000
	Summa kronor	613,800

B. Extra anslag.

För fortsatt utgifvande af »Sveriges Traktater»	4,500
	Summa summarum kronor 618,300

Fjerde hufvudtiteln.

Utdrag af protokollet öfver landtförsvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i Statsrådet å Stockholms slott den 10 Januari 1883.

Närvarande:

Hans Excellens, Herr Statsministern Grefve *Posse*,
 Hans Excellens, Herr Ministern för utrikes ärendena, Friherre *Hochschild*,
 Statsråden: *Lovén*,
 von Steyern,
 Friherre *von Otter*,
 Hederstierna,
 Hammarskjöld,
 Richert,
 Themptander och
 Ryding.

Departementschefen, Statsrådet *Ryding* anhöll i underdånighet att få underställa Kongl. Maj:ts nådiga pröfning frågan om reglerandet af utgifterna under riksstatens fjerde hufvudtitel för år 1884 och att i sammanhang dermed få föredraga följande till Kongl. Maj:t inkomna framställningar i vissa delar, som icke förut blifvit inför Kongl. Maj:t anmälda:

statskontorets underdåniga skrifvelse den 11 December 1882, så vidt den, enligt meddeladt transsumt från finansdepartementet, rörde fjerde hufvudtiteln;

generalfälttygmästarens och chefens för artilleriet underdåniga skrifvelse den 15 November 1882 angående arméförvaltningens artilleri-departements behöf af statsanslag under år 1884;

arméförvaltningens fortifikationsdepartements underdåniga skrifvelse den 15 November 1882 angående departementets medelsbehof för år 1884;

chefens för fortifikationen underdåniga skrifvelse af samma dag angående extra anslag för år 1884 till Karlsborgs fästningsbyggnad; befälhafvarens för generalstaben underdåniga utlåtande den 23 December 1882 i fråga om Karlsborgs fästnings betydelse för rikets försvarsväsende;

arméförvaltningens intendentsdepartements underdåniga skrifvelse den 17 November 1882 om departementets anslag för år 1884;

arméförvaltningens civila departements underdåniga skrifvelse den 12 December 1882 angående behofven år 1884 å de under departementets förvaltning ställda anslag; samt

chefens för generalstabens topografiska afdelning underdåniga memorial den 28 November 1882 i fråga om behofvet af medel för de topografiska arbetena under år 1884.

Härefter anförde departementschefen:

Eders Kongl. Maj:t har den 8 innevarande Januari godkänt samt beslutat att i nådig proposition för Riksdagen framlägga de af mig föredragna förslag till lagar om ny härordning, om upprätthållande af härens stamtrupp, om allmänna värnpligten samt om öfvergång från den nuvarande till ny härordning, hvarjemte Eders Kongl. Maj:t samma dag beslutat äska Riksdagens gillande af vissa utaf Eders Kongl. Maj:t godkända grunder för härens aflöning, underhåll och beklädnad.

Under förutsättning att dessa förslag varda af Riksdagen antagna, och då tillämpningen af den nya härordningen skulle år 1884 taga sin början, betingas häraf väsentliga förändringar uti de å rikstatsens fjerde hufvudtitel för landtförsvarets behof nu uppförda anslag.

Väl gäller detta under det första öfvergångsåret till ny härordning i mindre grad sjelfva slutsumman af anslagen, men de rubbningar i de äldre anslagstitlarne, som för nämnda år blifva nödiga, äro dock redan betydande, och det torde i sammanhang med dessa förändringar samt vid början af en ny härordnings tillämpande böra tillses, att de särskilda anslagen erhålla sådan indelning och uppställning, som äro egnade att lemna en mera lättad öfversigt öfver de olika slagen af kostnader för landtförsvaret, än den, som af den nuvarande staten kan vinnas, och att framgent kunna utan allt för stora förändringar bibehållas.

I detta hänseende synas mig de af landtförsvarskomitén tillämpade grunder kunna i väsentliga delar följas.

Innan jag emellertid öfvergår till närmare redogörelse för de anslag, som för olika behof erfordras, anser jag mig dock böra förutskicka den allmänna erinran, att vid så genomgripande förändringar uti arméns förhållanden, som måste förekomma vid öfvergången till en ny härorganisation, det måste inträffa, att flera omständigheter, hvilka ega inverkan på de behöfliga anslagsbeloppens storlek, icke på förhand låta sig bestämmas med den noggrannhet, som vore att önska, utan måste blifva föremål för sannolikhetsberäkningar. Såsom följd häraf kunde ifrågasättas, huruvida icke hela det belopp, som beräknas under första öfvergångsåret komma att erfordras för landtförsvarets behof, borde i riksstaten uppföras såsom förslagsanslag. En sådan anordning lär dock ur flera synpunkter möta betänkligheter och torde kunna undvikas, under antagande att anslagen i deras helhet blifva tillräckliga och att, intilldess större erfarenhet om medelsbehofvet under hvarje särskildt anslag hunnit vinnas, möjligen uppkommande brist å en anslagstitel får betäckas med öfverskott å annan.

Med iakttagande af den ordning, hvori de under första öfvergångsåret till ny härordning erforderliga anslag å fjerde hufvudtiteln synas mig böra i riksstaten under särskilda rubriker uppföras, går jag nu att redogöra till en början för de under nämnda år för landtförsvaret behöfliga

Ordinarie anslag.

Landtförsvarsdepartementet.

Departementschefen.

I det å 1883 års riksstat under fjerde hufvudtiteln uppförda anslag för departementschefen föreslår jag icke någon förändring, hvarföre jemväl för år 1884 torde uppföras under rubrik »Departementschefen» ett anslag å *17,000 kronor*.

[1.]
Anslaget till
departements-
chefen oför-
ändradt.

Departementets afdelning af Kongl. Maj:ts kansli samt kommando- expeditionen.

Uti 1883 års riksstat äro uppförda anslag för departementets afdelning af Kongl. Maj:ts kansli med 49,000 kronor och för departementets kommandoexpedition med 3,040 kronor.

Då dessa anslag, hvilkas belopp böra förblifva oförändrade, till vinnande af förenkling, torde kunna i riksstaten sammanföras till ett

[2.]
Anslagen till
kansliet och
kommando-
expeditionen
sammanförda.

enda, anser jag i riksstaten böra uppföras under rubrik »Departementets afdelning af Kongl. Maj:ts kansli samt kommandoexpeditionen» ett anslag å 52,040 kronor, hvilket belopp till slutsummans jemnande kan nedsättas till 52,000 kronor.

Arméförvaltningen.

[3.]
Anslaget till
arméförvalt-
ningen oför-
ändradt.

Landtförsvarskomitén, som ansett den för arméförvaltningen i nu gällande riksstat upptagna kostnad 142,700 kronor skola genom förändrad organisation af embetsverket framdeles kunna nedsättas, har, då det nuvarande behovet måste tills vidare qvarstå, uti sitt förslag öfver landtförsvarets kostnad under första öfvergångsåret bibehållit samma anslagsbelopp oförändradt.

Enligt de föreslagna grunderna för härens aflöning m. m., skulle generalintendenten och öfverfältintendenten, för hvilka aflöning är uppförd å arméförvaltningens nuvarande stat, blifva i afseende å aflöningsförmåner likställda, den förre med general och den senare med öfverste.

I följd af denna bestämmelse, hvilken, på sätt tillika föreslagits, skulle tillämpas från och med år 1884, komme arméförvaltningens anslag för samma år att kräfvat en förhöjning af sammanlagdt 4,815 kronor, men då det synes mig mindre lämpligt att föreslå en sådan förhöjning i detta ordinarie anslag, innan omförmälda fråga om förändrad organisation af embetsverket erhållit sin lösning och derigenom visat sig, i hvad mån å andra sidan inskränkningar å staten kunna åstadkommas, anser jag ifrågavarande belopp böra tills vidare utgå från det anslag för den nya härordningens genomförande, om hvars upptagande i riksstaten jag har för afsigt att i det följande göra framställning.

Jag anser derföre det i 1883 års riksstat uppförda anslag till arméförvaltningen å 142,700 kronor böra bibehållas oförändradt i riksstaten för år 1884.

Kommendantsstaten.

[4.]
Kommen-
dantsstaten.

1883 års riksstat upptager anslag för	
öfverkommendantsexpeditionen i Stockholm.....	kr. 7,350: —
och för	
kommendanter och befälhafvare m. fl. å fästningar och	
garnisonsorter	» 34,475: —
	Summa kr. 41,825: —

I nyss nämnda anslag å 34,475 kronor ingå likväl utgifter till sammanräknadt belopp af 21,870 kronor för aflöning af garnisonsläkare, garnisonspastor och auditörsbiträde å Karlsborg samt aflöningar och omkostnader vid fästningsintendenturen derstädes, för hvilka utgifter jag, i likhet med landtförsvarskomitén (betänkandet delen II sid. 210), anser medel böra uppföras under andra anslag, hufvudsakligen aflöningsanslagen. Dessa 21,870 kronor skola således nu frånräknas ofvanberörda anslags slutsumma 41,825 kronor, då återstoden utgör 19,955 kronor.

Intilldess en närmare reglering af anslaget framdeles kan ega rum, torde därför böra i riksstaten för öfverkommendantsexpeditionen och kommendantskapen upptagas under gemensam benämning af »Kommendantsstaten» ett anslag å 19,955 kronor, hvilken summa dock, enär uti anslaget äfven ingå expensmedel, kan jemnas till 20,000 kronor.

Hären.

Fasta löner och arfvoden, alderstillägg, tjenstgöringspenningar och dagaflöning.

Öfver de belopp, hvartill under första året af öfvergången till den föreslagna nya härordningen utgifterna för aflöning, beklädnad och underhåll för härens personal skulle komma att uppgå, har jag, liksom öfver kostnaderna för inqvartering och hästar, låtit, med tillämpning af de utaf Eders Kongl. Maj:t godkända grunder ej mindre för ny härordning och för härens aflöning, underhåll och beklädnad, än äfven för öfvergång från den nuvarande till ny härordning, upprätta detaljerade förslag; och torde dessa mera vidlyftiga kostnadsberäkningar framdeles böra Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas.

I fråga om den personal, för hvilken aflöning och öfriga förmåner bort upptagas, hafva, såsom Eders Kongl. Maj:t af nämnda beräkningar täcktes finna, tagits till grund de af landtförsvarskomitén uppgjorda förslagstabeller öfver personalen under öfvergångstiden. I komiténs tabeller har personalen vid 1884 års ingång upptagits till det antal, som borde förefinnas enligt arméns stater, hvarefter beräknats i hvarje grad den afgang och den tillkomst, som antagits skola under året efter hand inträffa. Enligt öfvergångsförslaget skulle emellertid

[5—8.]

Fasta löner
och arfvoden.
Ålderstillägg.
Tjenstgörings-
penningar.
Dagaflöning.

rekrytering för inträffande vakanser bland indelt manskap, derest den föreslagna nya härordningen under loppet af år 1883 antages, upphöra genast derefter eller således redan under samma års förra hälft, hvarförutom vid då inträdande nya förhållanden afsked lärer kunna och böra på ansökan medgifvas åtminstone för ett temligen stort antal af det äldre manskapet äfven för orsaker, för hvilka afsked eljest endast undantagsvis beviljats. I följd häraf och då antalet volontärer, som med anledning af sådana vakanser, enligt öfvergångsförslaget, kunde under år 1883 anställas, ej kan, med fästadt afseende å tiden för volontärskolans verksamhet, beräknas synnerligen högt, lärer med största sannolikhet kunna antagas, att den för år 1884 i tabellerna beräknade minskning i antalet manskap på gammal stat skall i verkligheten hafva inträffat tidigare eller under loppet af år 1883 och således vara för handen redan vid 1884 års början. Med anledning häraf har jag trott, att det manskap, hvarför aflöning och underhåll erfordras, kan för första öfvergångsåret, på sätt jemväl i landtförsvarskomiténs förslag öfver kostnaderna för samma år iakttagits, beräknas sålunda, att den i tabellerna upptagna afgang under år 1884 af manskap hänförs till årets början, då deremot något kostnadsafdrag icke göres för sedermera under år 1884 bland manskapet inträffande vakanser.

I afseende å befäl och civilpersonal har den i komiténs tabeller gjorda beräkning desto hellre kunnat följas, som med tillsättning af tjänster under första öfvergångsåret lärer, så framt sådant erfordras, kunna anstå intill dess de behöfliga aflöningsmedlen genom inträffande afgang blifvit disponibla. Med tillämpning häraf och de af Eders Kongl. Maj:t godkända aflöningsgrunderna har beloppet af fasta löner och arfvoden, tjänstgöringspenningar och dagaflöning kunnat, såsom det synes, med tillfredsställande noggrannhet beräknas.

Såsom särskildt anslag är i nu gällande riksstat uppfördt under rubrik artilleristaben ett belopp af 12,200 kronor, hvaraf 11,600 kronor utgöra de för artilleristaben jemte konstruktionskontoret beviljade och åtminstone under första öfvergångsåret erforderliga arfvoden samt återstående 600 kronor äro afsedda till expenser, men då nämnda arfvoden följdriktigast böra upptagas under samma anslagstitel som öfriga sådana, har jag dit hänfört ifrågavarande arfvodesbelopp, 11,600 kronor, börande expensmedlen utgå från anslaget till extra utgifter.

I anslaget å samma riksstat för fortifikationen ingår likaledes ett belopp af 10,200 kronor, hvarmed bestridas arfvoden vid fortifikationen till öfverstelöjtnanter, majorer och kaptener af första klassen samt

kompanichefer. I den mån dessa arfvoden, hvilka hittills utgått med 600 kronor till hvarje officer, erfordras för fortifikationsstaben, böra desamma åtminstone tills vidare bibehållas, och jag anser i sådant hänseende böra för år 1884 ställas till fortifikationsgeneralens disposition, att användas till arfvoden för staben och biträden å ritkontoret, ett belopp af 3,600 kronor.

Då bibehållande af öfriga ifrågakomna arfvoden vid fortifikationen är oförenligt med de föreslagna nya aflöningsgrunderna, lära dessa arfvoden, sedan nya aflöningsgrunder blifvit gällande, ej skola vidare utgå och hafva derföre icke beräknats.

Anslag för disciplinkompaniet samt qvarstående löntagare vid lif-beväringsregementet och marinregementet torde böra särskildt upptagas.

Aflöningen af härens hela öfriga personal, såväl officerare, underofficerare, spel och manskap, som äfven fältläkarekåren, hästläkarekåren, intendenturen, ecklesiastik- och auditörsstaterna samt öfriga, i de detaljerade beräkningarne närmare angifne, civile embets- och tjenstemän jemte handverkare och betjente skulle sålunda komma att kräfvä följande anslag, nämligen:

fasta löner och arfvoden m. m.

Officerare, underofficerare, spel och manskap	kr. 5,115,427: —	
fältläkarekåren	» 289,500: —	
hästläkarekåren	» 59,300: —	
intendenturen	» 220,125: —	
ecklesiastikstaten	» 44,960: —	
auditörsstaten	» 33,540: —	
öfrige civile embets- och tjenstemän	» 121,800: —	
härens handverkare och betjente	» 144,500: —	
		kr. 6,029,152: —

tjenstgöringspenningar:

officerare och underofficerare	kr. 722,812: —	
auditörsstaten	» 11,600: —	
öfrige civile embets- och tjenstemän	» 1,000: —	
		» 735,412: —

*dagaflöning:*a) *stammen*

officerare, underofficerare, spel och manskap	kr. 1,004,009: 01.
fältläkarekåren	» 54,030: —
hästläkarekåren	» 13,714: —
intendenturen	» 51,795: —
ecklesiastikstaten	» 4,050: —
auditörsstaten	» 6,850: —
öfrige civile embets- och tjenste- män	» 7,810: —
härens handtverkare och betjente	» 264: —
tillägg för skottdag	» 2,499: 70. kr. 1,145,021: 71.

b) *värnpligtige* » 59,778: —

En del af härens civile tjenstemän skulle vidare kunna efter vissa års tjenstgöring erhålla förhöjning i den fasta lönen, så kalladt ålders-
tillägg, och kan kostnaden härför under år 1884 förslagsvis upptagas
till 15,000 kronor.

De anslag, som äro afsedda till bestridande af fasta löner och
arfvoden samt tjenstgöringspenningar, böra likasom hitintills uppföras
såsom allmänna ordinarie anslag, samt anslaget till ålderstillägg, hvar-
ifrån dylika tillägg böra, såsom förut, utgå jemväl till tjenstemän i
landtförsvarsdepartementets afdelning af Eders Kongl. Maj:ts kansli
och i arméförvaltningen, fortfarande såsom förslagsanslag. Då det
belopp, som hvarje år utgår till dagaflöning, är beroende på antalet
tjenstgöringsdagar samt detta antal år från år vexlar, synes anslaget
till dagaflöning till den del, som är afsedd för stammen, böra göras
till reservationsanslag, hvaremot anslaget i hvad det angår de värn-
pligtige, hvilkas antal för hvarje år ej kan med säkerhet beräknas,
torde, i likhet med nuvarande anslag för beväringmanskapets vapen-
öfningar, böra vara af förslagsanslags natur.

Jag anser derföre nu omförmälda anslag böra, med slutsummornas
jemnande, i riksstaten uppföras på följande sätt:

Fasta löner och arfvoden m. m.	kr. 6,029,000.
Ålderstillägg, <i>förslagsanslag</i>	» 15,000.
Tjenstgöringspenningar	» 735,500.
Dagaflöning	
för stammen, <i>reservationsanslag</i>	» 1,145,000,
för värnpliktige, <i>förslagsanslag</i>	» 60,000.

Beklädnad och underhåll.

Kostnaden för beklädnads-, remtys- och utredningspersedlar är af komitén beräknad till 30 öre vid längre och 35 öre vid kortare kommandering per man och tjenstgöringsdag, hvartill lagts 2 öre såsom ersättning för tvätt och puts. För närvarande är dock vid svenska armén beklädnadskostnaden ganska betydligt högre, i det densamma under de tio åren 1871—1880, för hvilka uppgift finnes intagen i landförsvarskomiténs betänkande (delen IV sid. 98 och 100), skulle i medeltal, hvad stammen beträffar, uppgått vid fotgardesregementena till 41,181 öre, vid artilleriet till 35,229 öre och vid det roterade infanteriet till 40,907 öre samt för bevaringsmanskapet stigit till omkring 52 öre per tjenstgöringsdag. I de af komitén meddelade uppgifter angående rytteriet inginge, enligt hvad komitén erinrat, äfven kostnaden för sadelmundering, hvarom vid beräkning af beklädnadskostnaden icke vore fråga, då sadelmunderingen borde, i likhet med rid- och anspanspersedlar vid artilleriet och fortifikationstrupperna, bekostas från anslaget till »krigsmaterielens underhåll m. m.».

[9.]
Anslag till
beklädnad och
underhåll.

Att beklädnadskostnaden under de genom den föreslagna nya härordningen inträdande tjenstgöringsförhållanden samt genom vidtagande af lämpliga besparingsåtgärder skall kunna efterhand nedbringas i öfverensstämmelse med de af komitén angifna siffror anser jag på grund af de utaf komitén i detta hänseende andragna skäl kunna med all sannolikhet antagas. På sätt komitén (delen II sid. 243) tillstyrkt samt arméförvaltningen i sitt underdåniga utlåtande öfver komiténs förslag jemväl ansett nödigt, måste emellertid högre kostnad under de första åren beräknas.

Härvid är likväl, enligt min åsigt, af icke ringa vikt att redan från början af en ny härordnings tillämpande nödvändigheten framhålles

deraf, att största möjliga besparing i beklädnadskostnaden på allt sätt skall eftersträfvast. Jag har derföre trott att de af komitén upptagna lägre kostnadsbelopp per man och tjenstgöringsdag böra tagas såsom *utgångspunkt* vid bestämmande af det ordinarie anslaget till beklädnad för *stammen*, att i den sålunda uppkommande anslagssumma förhöjning bör under första öfvergångsåret beredas genom beräkning af full underhållskostnad, och således äfven portion, jemväl för samtliga permissionsdagar, samt att det tillskott, som vidare erfordras för att motsvara behovet, bör betraktas allenast såsom öfvergående och derföre lämpligen utgå från det särskilda anslaget till härordningens genomförande, sedan Eders Kongl. Maj:t pröfvat, i hvad mån tillskott från detta anslag kan anses af behovet påkalladt.

I fråga om de värnpliktige måste den korta tjenstgöringstiden i förhållande till stammanskapets, såsom komitén påpekat, föranleda högre beklädnadskostnad, och då någon kostnadsbesparing genom permittering icke är att påräkna beträffande detta manskap, synes beklädnadskostnaden för de värnpliktige icke böra för närvarande sättas lägre än 45 öre per man och tjenstgöringsdag, utom 2 öre till tvätt och puts.

Dagkostnaden för underhållet, hvarmed här förstås matportion med bröd, har komitén på de i dess betänkande (delen II sid. 197) anförda grunder ansett kunna för såväl stammen som äfven de värnpliktige beräknas i medeltal till 60 öre.

I likhet med komitén anser jag värfvade garnisonstruppernas provianteringsstat böra under en ny härordning blifva gällande för härens samtliga trupper, men till en början torde, med afseende å då rådande tjenstgöringsförhållanden, tillämpning af samma provianteringsstat vid de icke garnisonerade trupperna böra ega rum, utom vid den tjenstgöring, då sådant redan nu är medgifvet, endast vid de nya, den 1 November begynnande rekrytskolorna; och ehuru, i anseende till de vexlande prisen å naturaförnödenheter, proviantkostnaden icke kan på förhand med full noggrannhet bestämmas, torde det beräknade beloppet af 60 öre per dag för hvarje karl kunna antagas närmast motsvara behovet.

Sammanlagda kostnaden under år 1884 för beklädnad och underhåll skulle, enligt de upprättade detaljerade kostnadsberäkningarna, med användande af de utaf mig föreslagna kostnadssiffror per man och tjenstgöringsdag, komma att, oberäknadt tillskott för beklädnaden från det särskilda anslaget till härordningens genomförande, uppgå till följande belopp:

a) *stammen:*

underofficerare, spel och manskap	kr. 2,826,288: 62	
hästläkarekåren	» 4,655: 80	
intendenturen	» 1,449: —	
handtverkare och betjente	» 409: 20	
tillägg för skottdag	» 5,345: 92	kr. 2,838,148: 54.

b) *värnpligtige*

» 636,703: 50.

Det för beklädnad och underhåll afsedda anslag bör på grund af beskaffenheten utaf nämnda behof erhålla naturen af reservationsanslag till den del, som erfordras för stammen, hvaremot den del af anslaget, som beräknas för värnpligtige, lärers böra äskas såsom förslagsanslag.

Anslaget synes mig derföre, med iakttagande af slutsummornas jemnande, böra i riksstaten uppföras på följande sätt:

Beklädnad och underhåll:

för stammen, <i>reservationsanslag</i>	kr. 2,838,000,
för värnpligtige, <i>förslagsanslag</i>	» 637,000.

Inqvartering.

Inqvartering, kasernomkostnader m. m.

För de till inqvartering berättigade personer vid hären, åt hvilka sådan förmån ej kan in natura beredas, skulle under år 1884, enligt de uppgjorda detaljberäkningarna, erfordras inqvarteringsersättning till följande belopp:

[10.]
Inqvarterings-
ersättning,
kasernomkost-
nader m. m.

officerare, underofficerare, spel och manskap	kr. 169,320: 84
fältläkarekåren	» 8,112: 51
hästläkarekåren	» 2,000: 02
intendenturen	» 10,600: —
ecklesiastikstaten	» 3,130: 25
auditörsstaten	» 1,338: 75
öfrige civile embets- och tjenstemän	» 3,738: 75
härens handtverkare och betjente	» 6,050: —

eller tillsammans kr. 204,291: 12.

då afdrag ännu icke gjorts för de inqvarteringsmedel, som utgå af vissa städer på grund af deras inqvarteringsskyldighet.

Transport kr. 204,291: 12.

Transport kr. 204,291: 12.

Förutom den kontanta inqvarteringsersättningen har landtförsvarskomitén, på sätt komiténs kostnadsberäkningar närmare utvisa, upptagit under benämning »kasern- och inqvarteringsutgifter» ett till 436,000 kronor föreslaget anslagsbelopp, hvilket dock antagits kunna för första öfvergångsåret sänkas till 172,500 kronor och hvilket afsetts för följande särskilda behof:

1. utgifter för truppens kasernering, såsom till ved, ljus, servis, sängkläder, kaserninredning, kokinrättning, belysning i stallar, stallpersedlar, sotning och rensning af eldstäder, brandredskap och pumpar, kaserngårdens underhåll samt hyra af skjutbana och exercisplats m. m.;

2. expeditionslokaler med eldning och städning, expenser m. m. för generalbefälen, fördelningsintendenturer, regementschefsembeten och regementsintendenturer; och

3. reparationer af kaserner m. fl. i och för truppernas kasernering och öfning behöfliga byggnader.

De af komitén beräknade belopp hafva likväl, enligt verkställda utredningar, visat sig, hvad beträffar de under punkterna 1 och 3 omförmälda behof, vara långt ifrån tillräckliga för de mångfaldiga utgifter, som skulle dermed bestridas.

Beträffande de behof, hvilka omförmälas under punkten

1. hafva nämligen från arméförvaltningen erhållna uppgifter gifvit vid handen, att under åren 1879—1881 vid de *värfvade garnisonerade trupperna* utgifterna ensamt för dessa behof eller de egentliga kasernutgifterna, bland hvilka, utom de särskildt uppräknade, böra märkas de betydande utgifterna för renhållningsväsendet, gas, vatten samt tvätt af sänglinne och handdukar, uppgått i medeltal till följande belopp för hvarje år, nämligen vid

Svea lifgarde.....	kr. 27,890: 68
Lifgardet till häst.....	» 21,185: 83
Andra lifgardet	» 27,864: 11
Svea artilleriregemente å dess 3 stationer Stockholm, Vaxholm och HERNÖSAND	» 42,696: 07

Transport kr. 119,636: 69. 204,291: 12.

	Transport	119,636: 69.	204,291: 12.
Vendes artilleriregemente.....	»	32,142: 63	
Göta artilleriregemente	»	31,000: —	
Kronprinsens husarregemente	»	17,160: 78	
Pontonierbataljonen	»	21,806: 17	
Sappörbataljonen	»	11,000: —	
Artilleristamtruppen å Gotland	»	1,500: —	

eller tillsammans i medeltal till kr. 234,246: 27.

Af dessa uppgifter äro de, som röra Göta artilleriregemente och artilleristamtruppen å Gotland, hvilkas kasernomkostnader till största delen bestridas omedelbart af städerna Göteborg och Visby, likasom uppgiften angående sappörbataljonen, approximativa, men de öfriga grundade på de verkliga utgifterna.

För erhållande af fullständig öfversigt öfver dessa utgifter har jag vidare låtit för en del regementen upprätta specifikationer öfver samtliga utgifterna för det sista af de år, uppgiften omfattar, eller för år 1881, och om än vid granskning af dessa specifikationer den öfvertygelse vinnes, att kostnaderna skola genom lämpliga, till besparing ledande åtgärder kunna med ett betydligare belopp nedbringas, anser jag försigtigheten dock bjuda att, intilldess någon större erfarenhet om resultatet af de önskvärda besparingsåtgärderna kunnat vinnas och således i främsta rummet för år 1884 icke beräkna dem lägre, än till kr. 210,000.

Ehuru de icke garnisonerade truppersnas mindre betydande kostnader af ifrågavarande slag torde, i likhet med hvad nu eger rum, böra jemväl under år 1884 vid dessa truppers öfningsmöten bestridas från särskildt anslag till öfningarna, böra dock medel till servis och öfriga inqvarteringsutgifter för de rekrytskolor, som den 1 November samma år skulle taga sin början, beräknas under inqvarteringsanslaget och kan i sådant afseende, enär inköp af ved m. fl. förbrukningsar-

Transport kr. 210,000. 204,291: 12.

	Transport kr. 210,000.	204,291: 12.
tiklar bör under hösten verkställas för hela den följande vintern, antagas behövas för 17 skolor à kr. 1,500.....	kr. 25,500.	
» 3 » vid trängan à kr. 1,000 »	3,000. <u>kr. 28,500.</u>	

För samtliga utgifterna under punkten
1 skulle således erfordras kr. 238,500: —

De under punkten

2. hänförliga utgifter torde för år 1884 kunna be-
räknas sålunda:

expeditionslokaler med eldning och städning m. m. för

5 generalbefäl från den 1 Oktober, jemte
expensmedel för hela året..... kr. 1,750.

5 fördelningsintendenturer för hela året,
jemte expensmedel..... » 5,000.

24 regementschefsembeten och intendentur-
er vid icke garnisonerade regementen
från den 1 Oktober, jemte expensmedel » 5,400.

Öfriga regementschefsembeten och inten-
denturer..... » 3,000. 15,150: —

3. Till reparationer af kaserner m. fl. i och för trup-
pernas kasernering och öfning behöfliga byggnader i *gar-
nisonsorterna* bör, på grund af hvad arméförvaltningens
fortifikationsdepartement i sitt utlåtande öfver landtför-
svarskomiténs kostnadsberäkningar upplyst rörande medel-
kostnaden för sådana byggnaders underhåll, upptagas ett
belopp af 100,000: —

Deremot skulle medel för underhåll af landtförsva-
rets öfriga byggnader utgå från särskildt anslag.

4. Under nu förevarande anslag anser jag slutligen
böra hänföras kommendantskapens i rikets fästningar
och garnisonsorter omkostnader för renhållning, inventa-
rier, ved, lyshållning, brandredskap, sotning, expenser m.
m., med ett belopp, som, då nu gällande stat för kom-
mendantskapens utgifter slutar å 18,000 kronor, men till

Transport kr. 557,941: 12.

Transport kr. 557,941: 12.

detta belopp bör läggas den deri icke inberäknade kostnaden för ved och lyshållning, torde böra sättas till 20,000: —

börande afdrag för sistnämnda belopp iakttagas vid bestämmande af det utaf landtförsvarskomitén upptagna anslag till »diverse kostnader», hvartill utgifterna vid kommandantskapen kunna antagas vara af komitén hänfödda.

Sammanlagda kostnaden såväl för kontanta inqvarteringsersättningar, som för öfriga under detta anslag hänförliga behof, komme sålunda att uppgå till 577,941: 12.

Från detta belopp skall likväl afdragas hvad som kan beräknas inflyta i inqvarterings- och servismedel från de städer, hvilka hafva skyldighet att lemna s. k. ständig inqvartering. En i landtförsvarskomiténs betänkande (delen IV sid. 115) intagen utredning i sådant hänseende upplyser, att nämnda städer under åren 1878—1879, jemte andra kostnader för inqvartering, utgifvit uti inqvarterings- och servismedel i medeltal årligen omkring kr. 199,947: —

hwaremot den kontanta ersättning, desse städer under samma år för sin inqvartering uppburit från arméförvaltningen, i medeltal för år utgjort 33,968 kronor 93 öre eller, då statsverkets bidrag till inqvarteringsens ordnande i Stockholm 21,450 kronor, enär detta måste uppföras såsom särskildt anslag, nu frånräknas, » 12,518: 93.

Återstoden 187,428: 07.

utgör således den summa, hvilken bör dragas från den ofvan beräknade totalkostnaden af 577,941 kronor 12 öre, då det anslag af statsmedel, som erfordras för »in-qvartering, kasernomkostnader m. m.», visar sig uppgå till 390,513: 05.

hvilket belopp, jemnadt till 390,000 kronor, jag anser böra äskas såsom förslagsanslag.

Inqvarteringsens ordnande i Stockholm.

För ordnande af inqvarteringen i Stockholm på sätt genom in-qvarteringsordningen den 28 Februari 1856 skett, har årligen af statsmedel anslagits ett belopp af 21,450 kronor, hvilket belopp, enär det-

[11.]

Oförändradt
anslag till in-
qvarteringsens
ordnande i
Stockholm.

samma skall utgå endast i den mån detsamma enligt de uti inqvarteringsordningen närmare bestämda grunder, behöfver för ändamålet anlitas, städse upptagits såsom reservationsanslag; och då hufvudstadens inqvarteringsskyldighet skulle qvarstå, utan annan förändring, än att de kontanta inqvarterings- och servismedlen komme att ingå till statsverket, lärer nämnda reservationsanslag *21,450 kronor* skola jemväl för år 1884 i riksstaten uppföras.

Mönstrings- och marschkostnader.

[12.]

Anslag till
mönstrings-
och marsch-
kostnader.

Till bestridande af mönstrings- och marschkostnader för såväl stammen, som värnpliktige, har af komitén beräknats ett belopp af *300,000 kronor*.

Detta belopp, hvarmed jemväl böra bekostas sådana truppförflyttningar, för hvilka det nuvarande anslaget till durchmarschkostnader är afsedt, synes för behofvet väl afpassadt och torde i riksstaten böra uppföras såsom reservationsanslag under benämning »mönstrings- och marschkostnader».

Sjukvårdskostnader.

[13.]

Anslag till
garnisons-
sjukhusen
m. m.

Det i 1883 års riksstat för garnisonssjukhusen i Stockholm och å Karlsborg upptagna reservationsanslag å *81,487 kronor* torde för år 1884 böra bibehållas oförändradt, allenast med summans jemnande till *81,500 kronor*.

Kostnaderna för sjukhusbyggnader samt instrumentalutredning och dylik materiel för sjukvården böra utgå från de särskilda anslagen till materielen, likasom kostnaderna för de sjukes förplägning från underhållsanslaget, men för härens sjukvård förekomma derjemte andra oundvikliga utgifter, hufvudsakligen sådana, för hvilka anslag i de värfvade truppernas stater hitintills uppförts under benämning medikamentspenningar. Beloppet af sådana utgifter för hela hären kan för år 1884 antagas till omkring *18,000 kronor*, och torde de nödiga medlen för detta behof böra anvisas såsom förslagsanslag.

Anslagen för härens sjukvård synas derföre kunna lämpligen uppföras sålunda:

Sjukvårdskostnader: *reservationsanslag*..... kr. *81,500: —*
förslagsanslag..... » *18,500: —* *100,000: —*

[14.]

Lifbeväringss-
regementet.

Lifbeväringssregementet.

På sätt jag förut anfört vid behandling af frågan om aflöningsanslagen för härens personal i allmänhet, har jag trott det vara lämp-

ligt, att erforderliga medel för de sedan längre tid under indragning varande truppafdelningarna upptagas särskildt.

För lifbevärringsregementet är i 1883 års riksstat, likasom föregående år, uppfördt ett anslag af 11,432 kronor. Enligt uppgift från vederbörande i arméförvaltningen togs dock för år 1881 i anspråk för regementet ett belopp af endast 7,703 kronor 50 öre.

Jag anser derföre i riksstaten böra upptagas under benämning »Lifbevärringsregementet» ett förslagsanslag å 7,700 kronor.

Marinregementet.

Detta regementes anslag, i 1883 års riksstat uppfördt med 165,000 kronor, skulle till den del, som icke tages i anspråk för regementets eget behof, jemväl under år 1884 i det närmaste blifva erforderligt till underhåll af garnisonskommenderingen i Karlskrona. Under år 1884 skulle väl rekrytskola för Blekinge regemente sammandragas i Karlskrona samt deraf föranledas någon minskning i garnisonskommenderingens styrka, men då nämnda skola komme att börja först mot årets slut, bör besparingen å det nuvarande anslaget ej beräknas högre än till omkring 5,000 kronor; och torde detta förslagsanslag derföre böra till nedsatt belopp af 160,000 kronor i riksstaten uppföras för att, i den mån det genom marinregementets indragning är eller ytterligare blifver disponibelt, äfven under år 1884 användas till underhåll af garnisonen i Karlskrona.

[15.]
Marin-
regementet.

Roteringsunderstöd.

I roteringsunderstöd har för år 1881, enligt meddelande från arméförvaltningen, utgifvits 14,297 kronor 75 öre, eller något mera än det i riksstaten för ändamålet såsom förslagsanslag upptagna belopp 12,500 kronor; och torde derföre, ehuru roteringsunderstöden skulle i mån af roteringsens afskrifning komma att minskas, detta förslagsanslag böra för år 1884 bibehållas till oförändradt belopp.

[16.]
Roterings-
understöd.

Härens hästar.

Vid beräknande af kostnaderna för härens hästar har landtförsvarskomitén (delen II sid. 204) antagit det belopp, som skulle i me-

[17.]
Härens
hästar.

deltal erfordras för remontering, till 70 kronor per år för hvarje stamhäst och till 90 kronor per år för hvarje af de hästar, hvilka skola tilldelas visse officerare, samt medelkostnaden för utfodring, medikamenter och skoning till en krona per dag, hvarjemte särskildt angifvits den antagliga underhållskostnaden för hästar, som ställas i depot eller utackorderas.

Om än dessa beräkningar synas kunna i öfriga delar tillämpas redan under år 1884, torde dock, såsom komitéen yttrat (delen II sid. 243), kostnaden för utfodring, medikamenter och skoning för stamhästar och legda hästar sannolikt först framdeles kunna nedbringas till den i beräkningarne förekommande siffra och jag anser därför, i öfverensstämmelse jemväl med den af arméförvaltningen yttrade mening, att kostnaden härför bör för år 1884 upptagas högre. Då emellertid furagepriset vexlar i ännu högre grad än prisen på andra naturaförnödenheter, kan den i verkligheten uppkommande kostnaden endast närmelsevis bedömas. Jag har, efter öfvervägande af hithörande förhållanden, trott att kostnaden för utfodring, medikamenter och skoning kunde för år 1884 förslagsvis upptagas till ett medeltal af 1 krona 5 öre per dag.

Då ersättning för underhållet af officerarnes tjenstehästar utgår med visst belopp af en krona per dag, kunna kostnaderna för dessa hästar åter på förhand nöjaktigt bestämmas.

Statsverkets samtliga utgifter för härens hästar skulle, enligt de i detalj uppgjorda beräkningarna för år 1884, ställa sig sålunda:
 tjenstehästar för officerare..... kr. 693,654: —
 stamhästar och legda hästar » 1,265,171: 95;
 och torde dessa belopp alltså böra i riksstaten för omförmälda behof uppföras, det förra beloppet såsom allmänt ordinarie anslag med jernnadt belopp 693,700 kronor och det senare såsom förslagsanslag med 1,265,000 kronor.

Materielen.

Krigsmaterielens underhåll m. m.

[18.]
 Anslag till
 krigsmaterie-
 lens under-
 håll m. m.

Såväl i 1875 och 1878 årens härordningsförslag, som i det af landtförsvarskomitén afgifna, har till »Krigsmaterielens underhåll m. m.» beräknats en summa af en million kronor, som äfven upptagits att utgå under första öfvergångsåret.

Å fjerde hufvudtiteln i 1883 års riksstat är under benämning »Försvarsverket till lands i allmänhet eller arméförvaltningens departement» uppfördt ett hufvudsakligen för materielen afsedt anslag å 2,134,416 kronor. Med detta bestridas dock, bland annat, äfven en del af utgifterna för härens beklädnad, för underhållet af kronans hus och byggnader, och för kommandantskapen samt kostnaderna för artilleri- och ingenjörhögskolan m. fl. behof, för hvilka de nödiga medlen ansetts vid ny reglering af hufvudtiteln böra hänföras till andra anslag.

De behof, som med det nu ifrågavarande anslaget till »Krigsmaterielens underhåll m. m.» böra tillgodoses, äro i främsta rummet sådana, för hvilka medel för närvarande äro uppförda under artilleridepartementets andel i anslaget till försvarsverket till lands i allmänhet. I detta hänseende äro såsom de mest betydande att märka utgifterna för tillverkning af krut och projektiler samt för Mariebergs ammunitionsfabrik; för underhåll af artillerimateriel, skjutgevä, sablar och stall- och ridpersedlar samt för Karl Gustafs stads gevärsfaktori. Vidare för underhåll af krigsbryggeekipager, fältsignalmateriel och sappörbataljonens skanstygspark; för inventarier, arbets- och åkarepenningar vid tyg-, ammunition- och gevärsförråden; för transport af materiel samt för materiel vid regementsskjutbanorna.

Från anslaget till krigsmaterielens underhåll böra vidare bestridas kostnaderna för salpeteruppköp, hvarför i 1883 års riksstat är uppfördt ett särskildt förslagsanslag å 50,000 kronor, de statsverket åliggande kostnader för härens tross och deribland jemväl det bidrag till trossens underhåll vid rusthållsregementena, hvilket nu är i riksstaten upptaget såsom särskildt anslag med 26,520 kronor, äfvensom, på sätt vid behandling af frågan om kostnaden för truppernas beklädnad blifvit antydt, utgifterna för hästutredning och sadelmundering, der underhållet deraf åligger Kronan, samt slutligen de öfriga utgifter för krigsmaterielens underhåll och dermed sammanhang egande behof samt den anskaffning af ny materiel, för hvilka andra anslag icke begärts och för hvilka anslaget lemna tillgång.

De ständiga utgifterna för krigsmaterielens underhåll har jag, hufvudsakligen med ledning af gällande stater, beräknat för närvarande uppgå till omkring 600,000 kronor, hvartill dock torde böra läggas ett reservbelopp af 50,000 kronor. För år 1884 skulle således återstå 350,000 kronor att för materielen ytterligare användas.

För fullföljande af den pågående anskaffningen af materiel efter ny konstruktion för fältartilleriet samt af positions- och fästningsartillerimateriel har generalfälttygmästaren och chefen för artilleriet i

sin ofvanberörda underdåniga skrifvelse den 15 sistlidne November gjort framställning — för hvars innehåll jag anhåller att i det följande få närmare redogöra — om beredande af extra anslag med 600,000 kronor för fältartillerimateriel, 50,000 kronor för positionsartilleriet och 100,000 kronor för fästningsartilleriet. Då det synes naturligast, att dylika utgifter, äfven när fråga, såsom i detta fall, är om sådan nyanskaffning, hvilken påkallas af andra orsaker, än den gamla materielens förbrukning, bestridas i främsta rummet från det förevarande anslaget till krigsmaterielen, så vidt anslaget dertill lemnar tillgång, bör, enligt min mening, med det till 350,000 kronor beräknade belopp, som kan blifva å anslaget för berörda ändamål öfrigt under år 1884, verkställas den af generalfälttygmästaren för samma år ifrågasatta anskaffning af materiel såväl för positionsartilleriet, som för fästningsartilleriet, samt tillika för den nya fältartillerimaterielen kunna användas 200,000 kronor, i följd hvaraf behovet af extra anslag för dessa ändamål skulle i motsvarande mån minskas.

Det ifrågavarande anslaget torde alltså böra jemväl i 1884 års riksstat under benämning »Krigsmaterielens underhåll m. m.» uppföras med 1,000,000 kronor och erhålla naturen af reservationsanslag.

Underhåll af fästningar och Kronans byggnader.

[19.]
Anslag till
byggnads-
underhåll
m. m.

Till bestridande af kostnaderna för reparationer af kaserner m. fl. i och för truppernas kasernering och öfning behöfliga byggnader i garnisonsorterna har under anslaget till »inqvartering, kasernomkostnader m. m.» upptagits en summa af 100,000 kronor. Förutom det för dylika utgifter afsedda anslag har landtförsvarskomitén upptagit ett anslag å 200,000 kronor till underhåll af fästningar och landtförsvarets byggnader i allmänhet. Med hänsyn å ena sidan till de belopp, som för närvarande från fjerde hufvudtiteln anslag utgå till underhåll af fästningarna och landtförsvarets byggnader, samt derå att, enligt hvad arméförvaltningens fortifikationsdepartement i sitt underdåniga utlåtande den 15 sistlidne November anmält, någon tillökning i de till byggnadsunderhållet nu utgående medel lär vara erforderlig, och å andra sidan å den lindring i underhållskostnaden, som bör uppkomma derigenom, att i sammanhang med uppförandet af de nya byggnader, som den nya härordningen kräfver och hvarför extra anslag beräknats, en del äldre byggnader komme att iståndsättas eller utdömas, anser ock jag, att det belopp, som utöfver omförmälda för vissa

byggnader afsedda 100,000 kronor år 1884 erfordras för underhållet af fästningarna och för landtförsvaret använda byggnader, bör beräknas till 200,000 kronor; och torde detta belopp böra i riksstaten uppföras såsom reservationsanslag.

Diverse anslag.

Öfningskostnader.

I afseende å det af landtförsvarskomitén till öfningskostnader beräknade belopp af 200,000 kronor är icke någon anmärkning att framställa; och torde beloppet böra i riksstaten upptagas såsom reservationsanslag.

[20.]
Anslag till
öfningskost-
nader.

Undervisningsanstalter.

För de särskilda undervisningsanstalternas behof kan antagas under år 1884 komma att erfordras nedan nämnda anslag:

Krigshögskolan. Utgifterna för krigshögskolan bestridas för närvarande med det i gällande riksstat för skolan uppförda anslag å 25,640 kronor samt, så vidt angår den inqvarteringsersättning, hvilken tillkommer skolans chef och elever, från anslaget till inqvarteringskostnader. Inqvarteringsersättningen, hvilken synes kunna upptagas tillsammans med öfriga utgifterna för skolan, bör för år 1884 beräknas för chefen, 2 repetitörer och 30 elever samt skulle uppgå till sammanlagdt belopp af 8,800 kronor.

[21.]
Krigshögsko-
lan.

Det erforderliga anslaget för år 1884 utgör således i jemnad summa kr. 34,500: —

Artilleri- och ingenjörhögskolan. För denna skola, till hvilken för närvarande är anslaget 42,366 kronor 50 öre jemte ett belopp af 3,000 kronor till stipendier åt elever vid läroverket, bör för år 1884 uppföras ett mot dessa två summor svarande anslag å 45,366 kronor 50 öre, hvilket belopp kan jemnas till kr. 45,400: —

[22.]
Artilleri- och
ingenjörhög-
skolan.

Krigsskolan har i gällande riksstat ett särskildt anslag å 79,889 kronor och kan för år 1884 upptagas till samma anslagsbelopp jemnadt till kr. 80,000: —

[23.]
Krigsskolan.

[24.]
Regementenas
skolor.

Regementenas skolor kunna beräknas för samma år kräfva ett anslag af kr. 10,000: —

[25.]
Ridskolan.

Ridskolan har för närvarande ett anslag af endast 22,000 kronor, hvilket under en följd af år visat sig otillräckligt. Ridskolans ändamål är hufvudsakligast att åt det vid kavalleriet inträdande befäl bereda en mera omfattande undervisning i ridning, veterinärlära och hofbeslag jemte vapenföring och gymnastik. Der lemnas äfven undervisning i ridning åt en del officerare från de öfriga truppslagen samt utbildas stallmästare och beridare. Genomgående af kurs vid skolan är för de vid kavalleriet inträdande officerare föreskrifvet såsom villkor för befordran till löjtnantsgrad, och då, på sätt landtförsvarskomitén i sitt betänkande (delen II sid. 209) erinrat, dagaflöning borde, med anledning af föreslagen förändring i sättet för officerares aflöning, upptagas för sådane till skolan kommenderade officerare, i hvilkas aflöning tjänstgöringspenningar nu ingå, har komitén beräknat det för skolan nödiga anslaget till 30,000 kronor.

Då jag anser att någon nedsättning i det föreslagna beloppet ej bör för år 1884 ega rum, tillstyrker jag att för skolan uppföras kr. 30,000: —

[26.]
Skjutskolor.

Skjutskolor. Uti 1878 års härordningsförslag, som bland kostnaderna för härens undervisningsanstalter upptog 20,000 kronor för en skjutskola, hade tillika beräknats 130,000 kronor för tre s. k. instruktionsskolor. Såsom en följd af den utaf landtförsvarskomitén föreslagna indragning af nämnda instruktionsskolor och med hänsyn till de förökade fordringar, som en nyare tid uppställer på befälets skjutskicklighet och förmåga att undervisa i skjutning, har denna komité ansett nödvändigt att för anordnande af skjutskolor för infanteri- och kavalleribefäl beräkna ett belopp af 40,000 kronor. Befrämjande af det utaf komitén sålunda åsyftade mål är jemväl enligt min mening af symnerligen stor vikt för hären, och då Eders Kongl. Maj:t också i nåder stadgat såsom villkor för befordran till löjtnantsbeställning på stat vid infanteriet att vederbörande skall genomgått lärokurs vid skjutskola, måste elevantalet vid införande af den föreslagna nya härordningen blifva ganska betydligt. Derföre och då dagatlöning för en del af de till skolorna kommenderade officerare af anledning, som förut vid fråga om eleverna vid ridskolan blifvit nämnd, bör vid anslagets bestämmande beräknas, och till de vanliga utgifterna för skolornas behof måste för år 1884 tillkomma åtskilliga kostnader för skjutbanor, uppsättning af inventarier m. m., anser jag att jemväl för år 1884 bör

för skjutskolornas behof beräknas det af komitén föreslagna belopp af kr. 40,000: —

Artilleriskjutskolor. Till bestridande af kostnaderna för artilleriets skjutskolor under år 1884 anser jag böra beräknas ett anslag af kr. 20,000: —

[27.]
Artilleriskjut-
skolor.

Vidare bör för *militärläkarekursen*, till hvilken nu är anslaget 8,500 kronor, upptagas ett något förhöjdt belopp af kr. 10,000: — samt för

[28.]
Militärläkare-
kursen.

intendenturskolan ett belopp af likaledes kr. 10,000: —

[29.]
Intendentur-
skolan.

Slutligen och då under år 1884 såväl de nuvarande volontärskolorna, som äfven korpralskolan å Karlsborg ännu skulle fortgå, måste medel för dessa skolor beräknas för nämnda år, och böra i sådant hänseende uppföras för

Volontärskolor det nuvarande förslagsanslaget å kr. 285,000: — samt för

[30.]
Volontär-
skolor.

Korpralskolan å Karlsborg ett förslagsanslag å kr. 105,000: —

[31.]
Korpralskolan
å Karlsborg.

Reseunderstöd åt officerare och militärläkare m. fl.

Till bestridande af kostnader för officerares utsändande till främmande länder i ändamål att inhemta upplysningar rörande krigsväsen- det och såsom bidrag till de kostnader, officerare måste vidkännas under anställning i utländsk krigstjänst eller eljest under resor till främmande länder för utbildning i sitt yrke, böra, såsom hitintills, medel vara att tillgå. Då dylika resor måste vid specialvapnen vara af särskild vikt, har till reseunderstöd uppförts å ordinarie stat 3,000 kronor för artilleriet och 3,000 kronor för fortifikationen. Derjemte har årligen sedan lång tid tillbaka för ändamålet beviljats ett extra anslag å 9,000 kronor till användning för officerare af hvilket vapenslag som helst. I riksstaten är ock särskildt uppfördt för militärläkare ett resestipendium å 2,000 kronor.

[32.]
Anslag till
resestipendier
m. m.

Det synes mig lämpligt, att samtliga dessa belopp sammanföras till ett särskildt anslag i likhet med de i gällande stat för flottan till enahanda ändamål anvisade medel, och torde dertill, med afseende å den synnerliga vigten för statsverket af intendenturens behöriga utbildning, böra läggas en summa af 3,000 kronor för att bereda tjänstemän vid intendenturen tillfälle att tillgodogöra sig den i främmande stater vunna erfarenhet i hvad till en armés hushållning hör, då hela

beloppet af anslaget skulle uppgå till 20,000 kronor. Det af landtförsvarskomitén till »diverse kostnader» beräknade belopp bör då med motsvarande summa minskas, och skulle således, derest detta förslag vinner bifall, under benämning »Reseunderstöd åt officerare och militärläkare m. fl.» uppföras i 1884 års riksstat ett reservationsanslag å *20,000 kronor.*

Rese- och traktamentskostnader.

[33.]

Rese- och traktamentskostnader.

Till rese- och traktamentspenningar finnes i riksstaten nu uppfördt ett förslagsanslag å 70,000 kronor, men som detta anslag måst år efter år betydligt öfverskridas, och hela det belopp af 100,000 kronor, hvar-till landtförsvarskomitén för det första öfvergångsåret beräknat anslaget, numera är behöfligt, tillstyrker jag, att för år 1884 förslagsanslaget till rese- och traktamentskostnader upptages till *100,000 kronor.*

Generalstabens särskilda omkostnader.

[34.]

Generalstabens särskilda omkostnader.

Gällande stat för generalstaben upptager, utom aflöning till stabens ordinarie personal, till utgifter för kommendering af aspiranter, för fältöfningar och kommunikationsafdelningens resor, för biblioteket och arkivet samt för stipendier, renskrifning, tryckningskostnader, expenser m. m. ett sammanlagdt belopp af 19,000 kronor. Denna summa har dock, såsom landtförsvarskomitén i sitt betänkande (delen II sid. 209) anmärkt, visat sig vara för utgifterna alldeles otillräckligt, och har komitén beräknat den erforderliga förhöjningen till 7,000 kronor.

Då denna förhöjning, särdeles i följd af den utvidgning krigsarkivets arbeten och biblioteket numera erhållit, är af trängande behof påkallad, anser jag anslaget till generalstabens särskilda omkostnader böra för år 1884 bestämmas till *26,000 kronor.*

Diverse kostnader för musikkårerna.

[35.]

Diverse kostnader för musikkårerna.

De kostnader, hvilka utöfver utgifterna för den vanliga aflöningen måste vid musikkårerna bestridas, såsom inköp och underhåll af musikinstrumenter, noter m. m., hafva i komiténs betänkande (delen II sid.

212) upptagits till sammanräknadt 52,900 kronor att på angifvet sätt å regementena fördelas.

Vid det indelta infanteriet och Vermlands fältjägarekår ingå dock för närvarande bland kostnaderna utöfver den vanliga aflöningen äfven vissa utgifter för personalen, hvilka bestridas från de i vederbörande stater till musikens underhåll särskildt uppförda medel, utgörande 2,000 kronor vid hvarje regemente och 1,000 kronor vid hvarje kår af det indelta infanteriet samt 1,750 kronor vid Vermlands fältjägarekår, eller tillsammans 44,750 kronor. Som de vid dessa truppers musikkårer nu bestående förhållanden, hvilka till en del äro grundade på berörda särskildt anslagna medel, icke torde hunnit väsentligen förändras till år 1884, anser jag, att medel för de särskilda kostnaderna för dessa musikkårer böra för år 1884 anvisas efter samma grunder, som hitintills. I öfverensstämmelse härmed bör ock på lika sätt som förut förfaras i fråga om härens öfriga trupper; och då vid det indelta kavalleriet kostnader af förenämnda slag nu bestridas från vakansafgifterna för de till musikens underhåll anslagna nummer, för hvilka vakansafgifter ersättning skulle erhållas från särskildt anslag, men till omförmälda 44,750 kronor skall läggas det belopp af 8,050 kronor, som, under det nuvarande anslaget till försvarsverket till lands i allmänhet, är anvisadt till inköp och underhåll af musikinstrumenter m. m. vid den värfvade armén, erfordrades under år 1884 ett anslag å 52,800 kronor.

Skrifmaterialier och expenser, ved m. m. för arméförvaltningen

m. fl. verk.

I det härtill nu utgående anslag af 15,000 kronor föreslår jag icke någon förändring. [36.]
Anslaget oförändradt.

Skrifmaterialier och expenser, ved m. m. för departementets afdelning

af Kongl. Maj:ts kansli.

För jemnande af de ordinarie anslagens slutsumma, torde detta förslagsanslag, som nu utgör 4,950 kronor, få med 200 kronor ökas till 5,150 kronor. [37.]
Jemkning af anslaget.

Extra utgifter.

[38.]
Anslag till
extra utgifter.

För diverse kostnader under första öfvergångsåret har landtförsvarskomitén beräknat ett anslag å 154,735 kronor 35 öre. I det föregående har jag likväl hänfört under andra anslag följande, i nämnda summa inbegripna poster, nämligen:

kommendantskapens omkostnader	kr. 20,000: —
reseunderstöd åt officerare och militärläkare m. fl.	» 20,000: —
skrifmaterialier, expenser, ved m. m. för arméförvaltningen m. fl. verk	» 15,000: —
enahanda utgifter för departementets afdelning af Eders Kongl. Maj:ts kansli	» 5,150: —

eller tillsammans kr. 60,150: —

Afräknas sistnämnda summa från det föreslagna anslagsbeloppet 154,735 kronor 35 öre, återstå 94,585 kronor 35 öre; och som i följd af de föreslagna förändringarna uti de nuvarande ordinarie anslagen å fjerde hufvudtiteln åtskilliga utgifter, hvilka nu bestridas från andra anslag, såsom de i följd af mötespassevolansens upphörande utgående ersättningar, furagepassevolansersättningar enligt nådiga kungörelsen den 17 Juli 1858, en del hyreskostnader och expensmedel, godtgörelse för skador vid fältskjutningar, utgifter för lifrustkammaren samt för distinktionstecken, kommunionssaker m. fl. behof, komme att öfverföras på anslaget till extra utgifter, samt jemväl eljest kan såsom följd af en ny härordnings tillämpande förutsättas behofvet af något ökade tillgångar under detta anslag, bör samma anslag, hvilket enligt den gällande riksstaten utgör 67,500 kronor, uppföras för år 1884 i jemnadt tal till 95,000 kronor.

Disciplinkompaniet.

[39.]
Anslag till
disciplinkom-
paniet.

Kostnaden för befälsaflöningen vid detta kompani, efter nu fastställda arfvodesbelopp med deri inräknade servismedel, utgör för kompanichefen kr. 4,495: —
hvarifrån dock afgår den lön, denne officer uppbär vid sitt regemente.

Transport kr. 4,495: —

	Transport	kr.	4,495: —
1 subalternofficer	»		1,224: —
2 d:o à 1,024 kr.	»		2,048: —
1 underofficer	»		1,100: —
5 underofficerare à 612 kr.	»		3,060: —
1 auditör	»		500: —
1 redogörare	»		1,600: —
1 väbel	»		40: —
6 korpraler à 36 kr.	»		216: —
6 vice korpraler à 18 kr.	»		108: —
tillsammans			kr. 14,391: —

hvarifrån dock bör afräknas kompanichefens lön vid sitt regemente, hvilken lön, då kompanichefen vanligen är en kapten af andra klassen, kan antagas till » 1,800: —, då kostnaden för kompanibefälets aflöning blifver..... » 12,591: —. På den ordinarie staten för kompaniet finnas nu för ändamålet uppförda » 10,938: —

hvarföre ytterligare erfordras kr. 1,653: —

Kompaniets styrka, som vid generalmönstring den 8 Oktober 1881 nedgått från 139 till 71 man, hade vid senaste mönstringen den 14 Oktober 1882 åter stigit till 87 man.

Att fortfarande såsom hitintills å extra stat anvisa de till aflöningsfyllnad vid kompaniet nödiga medel synes, då detta behof icke kan anses tillfälligt, och derjemte beloppet är föga betydligt, vara mindre lämpligt, och jag anser derföre det bestämda ordinarie anslaget till aflöning vid kompaniet böra höjas till det erforderliga beloppet 12,591 kronor eller i jemn summa 12,600 kronor.

Till kompaniets underhåll kan deremot bibehållas det nuvarande förslagsanslaget 32,062 kronor, upptaget för slutsummans jemnande till 32,000 kronor.

Hela anslaget för kompaniet komme således att utgöra 44,600 kronor.

Med anledning af hvad jag sålunda anført, får jag i underdånighet tillstyrka, det Eders Kongl. Maj:t ville, *under vilkor*, att Riksdagen

godkänner de förslag till lagar, Eders Kongl. Maj:t den 8 innevarande Januari beslutat i särskild nådig proposition för Riksdagen framlägga, om ny härordning, om upprätthållande af härens stamtrupp, om allmänna värnpligten samt om öfvergång från den nuvarande till den nya härordningen, äfvensom de af Eders Kongl. Maj:t samma dag gillade grunder för härens aflöning, underhåll och beklädnad, i nåder föreslå Riksdagen:

att, med ändring af de ordinarie anslagen under fjerde hufvudtiteln, sådana desamma finnas upptagna i nu gällande riksstat, hufvudtitelns ordinarie anslag må uppföras på följande sätt och till nedan nämnda belopp:

Landtförsvarsdepartementet.

Departementschefen	kr.	17,000: —
Departementets afdelning af Kongl. Maj:ts kansli samt kommandoexpeditionen	»	52,000: —
Arméförvaltningen	»	142,700: —
Kommendantsstaten	»	20,000: —

Hären.

Fasta löner och arfvoden m. m.	»	6,029,000: —
Ålderstillägg, <i>förslagsanslag</i>	»	15,000: —
Tjenstgöringspenningar	»	735,500: —
Dagaflöning:		
för stammen, <i>reservationsanslag</i>	»	1,145,000: —
för värnpligtige, <i>förslagsanslag</i>	»	60,000: —
Beklädnad och underhåll:		
för stammen, <i>reservationsanslag</i>	»	2,838,000: —
för värnpligtige, <i>förslagsanslag</i>	»	637,000: —
Inqvartering:		
inqvartering, kasernomkostnader m. m., <i>förslags-</i> <i>anslag</i>	»	390,000: —
inqvarteringens ordnande i Stockholm, <i>reserva-</i> <i>tionsanslag</i>	»	21,450: —
Mönstrings- och marschkostnader, <i>reservationsanslag</i>	»	300,000: —
Transport kr.		12,402,650: —

	Transport	kr. 12,402,650: —	
Sjukvårdskostnader			
<i>reservationsanslag</i>	81,500: —		
<i>förslagsanslag</i>	18,500: —	»	100,000: —
Lifbevärringsregementet, <i>förslagsanslag</i>		»	7,700: —
Marinregementet, <i>förslagsanslag</i>		»	160,000: —
Roteringsunderstöd, <i>förslagsanslag</i>		»	12,500: —
Härens hästar:			
tjenstehästar för officerare		»	693,700: —
stamhästar och legda hästar, <i>förslagsanslag</i>		»	1,265,000: —

Materielen.

Krigsmaterielens underhåll m. m., <i>reservationsanslag</i>	»	1,000,000: —
Underhåll af fästningar och kronans byggnader, <i>reservationsanslag</i>	»	200,000: —

Diverse anslag.

Öfningkostnader, <i>reservationsanslag</i>	»	200,000: —
Undervisningsanstalter:		
Krigshögskolan	»	34,500: —
Artilleri- och ingenjörhögskolan	»	45,400: —
Krigsskolan	»	80,000: —
Regementenas skolor	»	10,000: —
Ridskola	»	30,000: —
Skjutskolor	»	40,000: —
Artilleriskjutskolor	»	20,000: —
Militärläkarekursen	»	10,000: —
Intendenturskola	»	10,000: —
Volontärskolor, <i>förslagsanslag</i>	»	285,000: —
Korpralskolan å Karlsborg, <i>förslagsanslag</i>	»	105,000: —
Reseunderstöd åt officerare och militärläkare m. fl., <i>reservationsanslag</i>	»	20,000: —
Rese- och traktamentskostnader, <i>förslagsanslag</i>	»	100,000: —
Generalstabens särskilda omkostnader	»	26,000: —
	Transport	kr. 16,857,450: —

	Transport	kr. 16,857,450: —	
Diverse kostnader för musikkåren	»	52,800: —	
Skrifmaterialier och expenser, ved m. m. för arméförvaltningen m. fl. verk	»	15,000: —	
Skrifmaterialier och expenser, ved m. m. för departementets afdelning af Kongl. Maj:ts kansli,			
<i>förslagsanslag</i>	»	5,150: —	
Extra utgifter	»	95,000: —	
Disciplinkompaniet:			
<i>bestämdt anslag</i>		12,600: —	
<i>förslagsanslag</i>		32,000: —	
	»	44,600: —	
Summa		kr. 17,070,000: —	

I sammanhang härmed torde Eders Kongl. Maj:t, under enahanda villkor, som ofvan sagdt är, vilja föreslå Riksdagen

att de från Stockholms stad till en del trupper utgående inqvarterings- och servismedel, äfvensom dylika medel, der sådana utgå, från andra städer, hvarest garnison af värfvade armén är förlagd, må fortfarande utgöras, men för tiden från och med år 1884 till arméförvaltningen inlevereras för att jemte de för ändamålet anvisade statsmedel användas till inqvarteringskostnadernas bestridande;

att anslaget till marinregementet må inom det föreslagna beloppet af 160,000 kronor, i den mån anslaget genom marinregementets indragning är eller ytterligare blifver disponibelt, äfven under år 1884 användas till underhåll af garnisonen i Karlskrona;

samt att Riksdagen, i fråga om de nu föreslagna ordinarie anslag, hvilka icke blifvit uppförda såsom förslagsanslag, må för år 1884 medgifva att, der behållning å ett anslag förekommer, densamma får användas till fyllande af möjligen uppkommande brist å ett annat.

Arméförvaltningens fortifikationsdepartement har i sin underdåniga skrifvelse den 15 sistlidne November hemställt, att hos Riksdagen måtte äskas förhöjning *dels* med 22,000 kronor uti det å 1883 års riksstat uppförda anslaget till »försvarsverket till lands i allmänhet eller arméförvaltningens departement», af orsak att de medel, som

under samma anslag äro anvisade till departementets förfogande för nybyggnader och underhåll af fästningar och landtförsvaret i allmänhet tillhörande hus och byggnader, vore för ändamålet otillräckliga, och dels med 13,608 kronor uti det å samma riksstat upptagna anslag till »ved och ljus vid fästnings- och garnisonsorter»; men, ehuru jag finner fortifikationsdepartementet hafva anfört giltiga skäl för de sålunda ifrågasatta anslagsförhöjningarna, anser jag, under förutsättning att det framställda förslaget till ny reglering af fjerde hufvudtitelns ordinarie anslag vinner godkännande, fortifikationsdepartementets hemställan, såsom afseende behof, hvilka vid nämnda reglering tagits i betraktande, nu icke böra till särskild åtgärd föranleda.

Extra anslag.

Departementschefen erinrade, hurusom de belopp, hvilka hitintills såsom extra anslag utgått med 1,700 kronor till aflöningar vid disciplin-kompaniet och med 9,000 kronor till understöd för officerares anställning vid främmande arméer, redan tagits i beräkning vid fråga om storleken af de föreslagna ordinarie anslagen dels till disciplinkompaniet och dels till reseunderstöd åt officerare och militärläkare m. fl., samt yttrade vidare i fråga om behofvet af extra anslag som följer.

Genomförande af ny härordning.

Vid behandling af de ordinarie anslagen har jag sökt att, så vidt sådant låter sig göra, för hvarje anslag beräkna det belopp, som sannolikt komme att under år 1884 erfordras. Dock har jag i fråga om anslag till härens beklädnad och underhåll trott mig böra förutsätta behofvet af något tillskott för nämnda år till de beklädnadsmedel, som upptagits under det ordinarie anslaget till beklädnad och underhåll för stammen, men har jag, på sätt dervid anfördes, ansett detta tillskott böra betraktas såsom endast öfvergående och derföre lämpligen böra bestridas från ett särskildt anslag till härordningens genomförande. Vidare och då under genomförande af en ny härordning åtskilliga för-

[40.]
Anslag för ge-
nomförande af
ny härordning.

hållanden inom personalen och äfven i sjelfva förvaltningen måste blifva så att säga rörliga, böra medel också vara att tillgå för mötande af andra under öfvergångstiden förekommande utgifter af den beskaffenhet, att de i mån af härordningens genomförande upphöra eller ock, såsom den af mig förut omnämnda förhöjning i generalintendentens och öfverfältintendentens å arméförvaltningens stat uppförda aflöningsförmåner, böra framdeles öfvertagas af ordinarie anslag.

Jag hemställer derföre, det Eders Kongl. Maj:t tacktes föreslå Riksdagen, att för år 1884 anvisa för genomförande af ny härordning ett extra anslag till belopp af 200,000 kronor.

Artilleribehof.

Fältartillerimateriel.

[41.]
Fortsatt an-
skaffning af
fältartilleri-
materiel.

Utaf det belopp af något öfver 4,600,000 kronor, som anskaffningen af ny fältartillerimateriel skulle, enligt ett af generalfälttygmästaren under den 15 November 1878 afgifvet förslag, erfordra, hafva hittills blifvit beviljade 1,400,000 kronor.

För detta belopp äro eller blifva inom 1883 års utgång anskaffade 90 kanoner med lavetter och föreställare, eller det erforderliga antalet för 15 batterier, 96 ammunitionsvagnar, rid- och ansnanspersedlar för 4 batterier samt ammunition för $7\frac{1}{2}$ batterier, hvarjemte 75 packvagnar af äldre modell, eller det behöfliga antalet för 15 batterier, blifvit eller blifva förändrade.

Uti sitt ofvanberörda memorial af den 15 November 1882 har generalfälttygmästaren anført, att då det vid anskaffning af fältartillerimateriel syntes angeläget att tillverkningen af den olika slags materiel, som, förutom kanoner, tillhörde ett batteri, såsom fordon med tillbehör, ammunition m. m., eller hvad som erfordrades för kanonernas behöriga utrustande och deras aktiva uppträdande, hölle något så när jemna steg med anskaffningen af sjelfva kanonerna, så borde, sedan numera all tillverkning af dylik materiel kunde ske inom landet, och den kontraktsenliga skyldigheten att taga ett visst antal kanoner från firman Krupp upphört, det vara i sin ordning att tillse, det den öfriga materielen mera fullständigt anskaffades, dervid likväl uppsättandet af nya rid- och ansnanspersedlar kunde till en början stå tillbaka, enär befintliga dylika persedlar till större delen vore i någorlunda brukbart

skick, och deras föreslagna öfverflyttning till positionsartilleriet och ammunitionskolonnerna ännu ej tagit sin början.

I öfverensstämmelse med Eders Kongl. Maj:ts nådiga proposition till 1882 års riksdag skulle, med de anslag, som blifvit beviljade för år 1883, tillverkningen af kanoner inom landet påbörjas; och har generalfälttygmästaren rörande de försök, som i detta hänseende blifvit utförda, anmält, att utaf Bofors' smidda martinstål 3 st. 8 c.m. kanoner af samma modell, som de 66 förut från Krupp erhållna, blifvit tillverkade. Med de två först färdiga af dessa 3 försökskanoner hade skjutits med hvardera 2,000 skott med normal laddning och normal projektil, hvarförutom med den ena af dessa skjutits 20 skott med dubbelt så stor projektilvigt som den normala. Med den tredje kanonen hade hittills blott skjutits 200 skott. Kanonerna hade befunnits tillverkade med den omsorg, att bakladdningsmekanismen fungerat betydligt bättre än hos de Kruppska, och vore, trots det stora antal skott, som de 2 först pröfvade kanonerna uthållit, kanonerna alldeles oskadade.

På grund häraf, och då anskaffningen af ny fältartillerimateriel syntes böra ega rum i samma omfattning, som genom 1883 års anslag blifvit möjligt, har generalfälttygmästaren föreslagit till anskaffning under år 1884:

18 st. kanoner af Bofors' smidda martinstål med lavetter, föreställare och tillbehör, eller för 3 batterier à 40,500 kr.....	kr. 121,500: —
48 st. ammunitionsvagnar med tillbehör à 3,750 kr.....	» 180,000: —
rid- och anspansspersedlar för 3 batterier à 30,000 kr.	» 90,000: —
och ammunition för 5½ batterier	» 204,000: —
jemte förändring af 15 st. äldre packvagnar med tillbehör à 300 kr.....	» 4,500: —

Summa kronor 600,000: —

Sedan denna anskaffning blifvit verkställd skulle kanoner med tillbehör och nödiga fordon finnas för 18 batterier af de 34, som i planen för fältartilleriets materiel äro upptagna till anskaffning, rid- och anspansspersedlar till 7 batterier samt ammunition till 13 batterier.

Angelägenheten deraf, att anskaffningen af den nya fältartillerimaterielen fortgår utan afbrott och med all den kraft, omständigheterna medgifva, är af Eders Kongl. Maj:t och Riksdagen redan tillföre erkänd, och jag anser att till denna anskaffning bör för år 1884 anvisas lika belopp, som för år 1883 dertill anslogs, eller 600,000 kro-

nor. Från det föreslagna ordinarie anslaget till »krigsmaterielens underhåll m. m.» bör dock, på sätt jag förut i underdånighet anför, år 1884 erhållas en tillgång, beräknad till 200,000 kronor, att användas för den nya fältartillerimaterielen, vid hvilket förhållande skulle såsom extra anslag för ändamålet erfordras endast 400,000 kronor.

Jag hemställer derföre, under förutsättning, att anslaget till »krigsmaterielens underhåll m. m.» uppföres till det belopp, som af mig föreslagits, det Eders Kongl. Maj:t täcktes af Riksdagen äska å extra stat för år 1884 till fältartillerimateriel 400,000 kronor.

Positions- och fästningsartilleri.

Anskaffning af
materiel till
positionsartil-
leri.

Af den uti generalfälttygmästarens underdåniga memorial den 2 November 1876 beräknade kostnad, 696,150 kronor, för anskaffning af positionsartilleri, har Riksdagen hittills beviljat 400,000 kronor.

Sedan utförda försök ådagalagt, att kanoner för positionsartilleriet äfven kunna tillverkas af osmidt stål från Bofors, har generalfälttygmästaren, då fortsatt anskaffning af ifrågavarande slags artilleri vore likaså vigtig som af nytt fältartilleri, anhållit, att till positionsartilleriet måtte för år 1884 äskas ett belopp af 50,000 kronor.

Anskaffning af
fästningsartil-
lerimateriel.

Kostnaden för den bestyckning, som enligt bestyckningsplanen för Karlsborg borde — sedan äldre pjäser afräknats — för nämnda fästning anskaffas, är uti generalfälttygmästarens underdåniga memorial den 15 November 1877 upptagen till 3,618,000 kronor. Deraf hade dock intill år 1882 anvisats 475,000 kronor, hvarefter sistnämnda års Riksdag till *fästningsartillerimateriel i allmänhet* beviljade 100,000 kronor.

För detta belopp kommer, enligt hvad generalfälttygmästaren anmält, att anskaffas 8 stycken 15 c.m. haubitzer med lavetter och framvagn jemte en del projektiler. Då emellertid 20 refflade kastpjäser vore erforderliga, återstode att anskaffa 12 dylika pjäser, och har generalfälttygmästaren nu hemställt, att till anskaffning af ytterligare 8 stycken 15 c.m. haubitzer med lavetter och framvagn jemte en del ammunition måtte för år 1884 äskas ett extra anslag till fästningsartillerimateriel af 100,000 kronor.

Till fullföljande af positionsartilleriets uppsättning och till anskaffning af kastpjäser för fästningsartilleriet anser jag medel böra för år 1884 beredas till de af generalfälttygmästaren upptagna belopp, 50,000 kronor för positionsartilleriet och 100,000 kronor för fästningsartilleriet eller enahanda belopp, som anvisades vid 1882 års Riksdag. Anslaget

till »krigsmaterielens underhåll m. m.» har emellertid af mig förutsatts skola lemna tillgång till dessa kostnaders bestridande under år 1884 och, med antagande deraf, skulle extra anslag för nämnda ändamål icke erfordras.

Fortifikationsbehof.

Karlsborg.

Chefen för fortifikationen har i sitt ofvanberörda underdåniga memorial den 15 sistlidne November, under erinran, hurusom arbete å rikets fästningsbyggnader för närvarande påginge endast å Karlsborg, förmått, att, då han redan flera gånger haft tillfälle att inför Eders Kongl. Maj:t framlägga sina tankar angående denna fästnings betydelse för rikets försvar och angelägenheten deraf, att arbetena derstädes ej bedrifvas med allt för små anslag, så ansåge han sig, efter det chefen för generalstaben erhållit nådigt uppdrag att afgifva den af Riksdagen begärda utredningen angående Karlsborg, i detta ämne endast böra åberopa innehållet af sitt den 15 November 1881 afgifna underdåniga memorial.

De arbeten, som för närvarande utfördes vid Karlsborg, afsåge landfronternas försättande i försvarbart skick och omfattade: *a)* grafvens yttre murbeklädnad med utfyllning af fältvall, betäckt väg m. m., som hörde dit, (grafvens hela längd vore 3,150 fot, deraf 2,000 fot vore murklädda, men af fältvallens utfyllning återstode större delen); *b)* hufvudvallens å landfronterna (linierna I, II, III) tillredning för artilleriets uppställning jemte dertill hörande tvärvallar och kruthus; *c)* slutvärnets täckning och anbringande af skyddsvallar framför detsamma med derunder belägna krutkapeller; hvarjemte återstode ännu ej påbörjade: *d)* anslutningen mot sjön på vestra sidan samt *e)* diverse mindre arbeten såsom bryggor, portar, luckor m. m.

En öfversigt af arbetena å Karlsborgs landfronter och deras kostnad visade följande resultat:

[42.]

Anslag till
fästningsbygg-
naden vid
Karlsborg.

	Kostnad enligt förslag af den 15 November 1876.	Användt eller anvisadt till och med 1883.	Återstående kostnad.
a) Grafvens yttre murbeklädnad och fältvallen	1,119,300	420,500	698,800
b) Hufvudvallens tillredning för artilleriets uppställning	113,700	53,000	60,700
c) Slutvärnets täckning och skyddsvallar	590,700	21,750	568,950
d) Anslutningen mot sjön (fulländad å östra sidan)	495,800	86,100	409,700
e) Bryggor, portar, luckor m. m.	163,500	—	163,500
Summa	2,483,000	581,350	1,901,650

Chefen för fortifikationen har nu i underdanighet hemställt, att Eders Kongl. Maj:t behagade för arbetena under år 1884 af Riksdagen äska

till fortsättning af grafvens murbeklädnad och fältvallens utfyllande på en längd af 150 fot	kr. 100,000
till hufvudvallens tillredande för bestyckningens uppställande, återstående	» 60,700
samt till fortsättning af slutvärnets täckning	» 39,300

Summa kr. 200,000.

Eders Kongl. Maj:t har genom nådigt bref den 31 Mars 1882, enär under senare tider inom Riksdagen, med anledning af förändrade kommunikations- och andra förhållanden samt artilleri- och fortifikationsvetenskapernas utveckling, tvekan uttalats, huruvida Karlsborgs fästning fortfarande kunde med hänsyn till så väl dess strategiska betydelse, som äfven dess taktiska försvarbarhet, intaga den plats i landets försvarsväsende, som med densamma afsetts, funnit godt förordna, att utredning af denna fråga och hvad dermed egde gemenskap skulle af chefen för generalstaben företagas, hvarjemte Eders Kongl. Maj:t genom generalorder samma dag befallt, att utredningen skulle afse icke allenast fästningen Karlsborgs värde i strategiskt och taktiskt hän-

seende, utan äfven de strategiska grunddragen af ett krig i Sverige under olika förutsättningar jemte andra särskilda frågor af mera vidlyftig omfattning.

Då emellertid den anbefalda utredningen icke i hela den omfattning, som sålunda blifvit i nåder föreskrifven, kunde inom den närmaste tiden bringas till fullbordan, har, efter min anmodan, befälhafvaren för generalstaben i underdånig skrifvelse den 23 sistlidne December nu till en början inkommit med den utredning, som närmast vore nödig för bedömande af frågan om fullföljande af Karlsborgs fästningsbyggnad enligt gällande plan, hvilken utredning befälhafvaren för generalstaben förklarat kunna utföras utan att samtliga de frågor, den nådiga instruktionen omfattade, behöfde dervid upptagas till besvarande.

Departementschefen redogjorde härefter för den af befälhafvaren för generalstaben nu framlagda utredning och skulle här ur densamma antecknas följande:

För ett land, som ville undvika att föra krig utom egna landamären, funnes ingen annan utväg att i någon mån jemna det strategiska missförhållande, som blefve en nödvändig följd af det försvarsvisa tillvägagångendet och öfverlemnandet åt fienden af friheten att först handla, än att redan under freden på ett klokt sätt förbereda den blifvande krigsteatern. Denna vore i försvararens våld. Det vore då hans skyldighet att så anordna densamma, att de olycksbringande tillfälligheterna under ett krig, så långt menskelig beräkning förmådde, aflägsnades från de egna stridskrafterna och flyttades öfver på fiendens sida. De medel, som härvid stode till förfogande, vore: genomtänkta förvaltningsåtgärder, väl anlagda jernvägar jemte telegrafer och framför allt rätt placerade befästningar. Funnes upplag på skyddade punkter, blefve försvarskrafterna friare i sina rörelser; hade jernvägarne en för de blifvande krigsrörelserna passande riktning, kunde försvarskrafterna förflytta sig hastigare, hvarigenom den splittring, som vore en nödvändig följd af ovissheten om anfallspunkten, i ej ringa grad motvägdes; och beherrskade man alla viktiga strategiska punkter och linier, försvårades fiendens operationer och den försvarande kunde motse möjligheten att efter hand rycka till sig det initiativ, som anfallet från början hade i sin hand.

Då Sverige efter Finlands förlust måste vara beredt att inom eget land försvara sig mot möjligen inträffande nya anfall, var det en bjudande pligt för regeringen att snarast möjligt uppgöra planen till rikets försvar. De framstående och insigtsfulle män, åt hvilka detta

lemnades i uppdrag, förordade enhälligt, att stödet för de lefvande stridskrafterna vid försvarskrig inom Sverige skulle sökas på de stora sjöarne i landets midt. Redan vid den flygtigaste blick på Sveriges karta fängslades också uppmärksamheten af dessa sjöar och till och med icke fackmannen anade, att de, om man förstode begagna sig af dem, skulle utöfva ett mäktigt inflytande på krigföringen inom landet. Genom dem betäcktes det bakom varande landet, hvarigenom hufvudmassan af landets resurser bevarades åt försvaret, krigsskådeplatsen begränsades och försvarskrafterna kunde uppträda i möjligaste mån samlade.

De i vår tid tillkomna jernvägarne hade också för försvaret härstädes erhållit en särdeles fördelaktig sträckning, och tillsammans med kommunikationerna på sjöarna, om dessa kommunikationer rätt anordnades, hade jernvägarne i denna trakt i så hög grad ökat transportlägenheterna för hären, att det vore sällsynt, att i detta hänseende finna mera gynnsamma förhållanden.

Men för att försvararen skulle kunna draga full nytta af alla dessa fördelar, erfordrades klokt anlagda *befästningar*. I detta hänseende hade i den ofvan omförmälda planen föreslagits tre fasta platser, nämligen en å Vanäs udde på Vetterns strand vid Göta kanals utmynnande i denna sjö, en söder om Vettern och en i den så kallade gorgen mellan Vettern och Hjelmaren. Af dessa kom emellertid endast den först nämnda, *fästningen Karlsborg*, till stånd, hvaremot de öfriga aldrig ens till läget bestämdes. Först i en senare tid, år 1876, hade en befästningskomité, *under erkännande af nödvändigheten att först och snarast möjligt fullborda Karlsborg*, förordat den ifrågasatta fästningen norr om Vettern, hvarjemte i senare tider undersökningar slutligen egt rum för befästningar å Nyckelön i Mälaren, vid Qvicksund, samt norr och söder om denna sjö. Ehuru det visserligen ville synas såsom om Nyckelöns befästande och fortifikatoriska anordningars vidtagande till skydd af så väl Halsbergs- som Nässjö jernvägsknutar vore i hög grad behöfliga, ansåge sig befälhafvaren för generalstaben icke, utan att först på stället hafva gjort nödiga undersökningar, nu kunna uttala en bestämd mening om dessa befästningar, men Karlsborgs betydelse för försvaret, antingen de nämnda befästningarna å andra punkter komma till stånd eller icke, kunde utan svårighet ådagaläggas.

För att bibehålla stridskrafterna på krigsskådeplatsen vid oförminskad styrka och stridsduglighet, måste från de truppdelaers depoter, hvaraf hären är sammansatt, en oafbruten tillförsel ega rum ej mindre af depotmanskap och hästar, än ock af alla de utrustningspersedlar,

soldaten i fält behöfde. Utaf alla åtgöranden för en armés vidmakthållande i stridbart skick funnes dock intet af mer genomgripande viget än det, som rörde förplägningen. Man hade såsom skäl mot sträfvandet att organisera *betydligare* försvarskrafter i vårt land till fiendens bekämpande, anført omöjligheten att underhålla desamma och dervid erinrat om landtvärnets öde vid det olyckliga sista finska kriget. På samma gång emellertid de stående arméerna växt ut till nationalhärar och deras ledning genom indelning i sjelfständiga större enheter lättats, hade ock arméunderhållet förenklats genom storartade, systematiska anordningar, som, i fredstid förberedda, kunnat under krig, med tillhjälp af nutidens snabba kommunikationsmedel, tillämpas med jemförelsevis långt mindre svårighet än fordom. Men berörda anordningar *måste* i tid vidtagas. Åtminstone för hufvudförråden *måste* för fienden skyddade upplagsorter finnas; *redan i fred* borde systemet för arméunderhållet vara *färdigt*; och skulle vid kommande krig hären drabbas af olyckor genom brister i förplägningen, så finge anledningen härtill icke, såsom vid det nämnda kriget, sökas endast i bristerna hos de anordningar, som under sjelfva fälttåget vidtagas, utan det vore försummelsen i nödig krigsberedelse *under freden*, som blefve den hufvudsakligaste anledningen till de offer, hvilka sålunda utan någon på kriget sjelft beroende orsak komme att spillas.

Med armén i fält följde numera ständigt rörliga förråd (förplägningsträng) för ett visst antal dagar. Å lämpliga punkter i krigsorten upprättades vidare magasin af olika storlek och särskildt på vissa slutstationer upprättades större upplag af behöfliga förnödenheter för de olika härdelarne. Men med dessa anordningar, huru planmässigt de ock kunde vara vidtagna, skulle likväl försvaret ingalunda hafva fullgjort hvad som i vår tid kräfdes till tryggande af stridskrafternas underhåll på krigsskådeplatsen. Sjelfva utgångspunkten, som gäfvade stadga åt hela förplägningssystemet, saknades, om på operationsbasen de nödiga förråden försummats. Här måste, i skydd för hvarje företag från fiendens sida, finnas dels en reserv af mjöl och hårdt bröd samt furage (hö och hafre), beräknad för minst 6 månader för samtliga försvarskrafter, dels så kallade etappartiklar, hvarmed menades salt kött och fläsk, ärtor eller gryn, brännvin, socker och kaffe, för samma styrka för minst 3 månader. Det utrymme, så stora förråd skulle behöfva, kunde lätteligen inses och, om äfven en del möjligen kunde uppläggas inne uti landet å punkter, som man hoppades undandragna för fiendens ströftåg, så måste dock en betydlig del få sin plats på sjelfva operationsbasen, der härens bagerier tillika anläggas, och hvarifrån genom

vatten- och jernvägsförbindelser förnödenheterna derefter kunde spridas till krigsteaterns olika delar.

Förplägningsförnödenheterna vore emellertid ibland de förråd, en armé måste hafva upplagda i krigsortens närhet, långt ifrån de enda, som fordrade skydd af en fästning. För härens sjukvård måste finnas högst ansefliga centralförråd. Af ammunition, krut och projektiler fordrades de oerhördaste upplag, hvarförutom fabriker vore behöfliga för att under krigets lopp oupphörligt öka ammunitionstillverkningen. Härens reservförråd af artilleri- och fortifikationsmateriel måste äfven skyddas, likasom reservbeklädnads- och utredningsförråden icke kunde uppläggas annorstädes än å en säker och tryggad punkt af operationsbasen. Å densamma måste slutligen finnas de truppdepoter (personal och materiel), hvilka å krigsorten äro blottställda att falla i fiendens våld, samt härens reservtrupper, hvilka för att motsvara sitt ändamål borde hållas i beredskap så nära krigsteatern som möjligt.

Detta uppräknande af härens förnödenheter bakom armén hade skett för att erinra om vidden af härens behof.

Tänktes nu alla dessa förnödenheter tillika med de depot- och reservtrupper, som äfven blifvit omnämnda, samlade på Karlsborg, framträdde denna fästnings betydelse för försvaret, redan från ett krigs första början, i fullaste dager. Såsom *depot- och förrådsfästning* vore Karlsborgs undandragna läge i skydd af Vettern så gynnsamt, att det i sanning icke torde kunna utfinnas en bättre vald punkt för en sådan fästning. Att dess betydelse stegrades genom Stockholms möjliga utrymmande vid utbrytande krig, syntes vara klart. Och vigten af fästningen upphäfdes icke för den händelse genom nya befästningar operationsbasens genombrytande i större eller mindre grad för fienden försvåras.

Emellertid skulle Karlsborg äfven såsom *operationsfästning* komma att spela en vigtig roll och af dess kraft såsom operationsfästning skulle under förhållanden, för hvilka befälhafvaren för generalstaben redogjort, bero möjligheten att norr om Venern disponera landets hufvudhär och derigenom vara i stånd att vidmakthålla sambandet mellan norra och södra Sverige samt förbindelsen med broderlandet.

Hvad anginge *jernvägarnes* inflytande på fiendens möjliga operationslinier, så rubbades genom desamma i intet hänseende de två hufvudsakligaste operationslinierna, hvilka bestämdes af Mälardalen samt kanalsträckningen genom Östergötlands rika bygd. Endast en ny operationslinie hade tillkommit nämligen längs stambanan genom Södermanland, hvarigenom den ofvan omnämnda befästade punkten i gorgen mellan Vettern och Hjelmaren fått en större betydelse. Men ett fram-

ryckande uteder ifrågavarande linie skulle dock alltid komma att blifva vanskligt för angriparen i anseende till den mängd pass, Södermanlands mångtaliga sjöar bilda, och detta landskaps i hög grad småbrutna beskaffenhet. I alla händelser gjorde icke den nya anmarschvägen Karlsborgs fästning öfverflödig, då denna fästning, med tillhjälp af hvad som kunde anses såsom ett oundgängligt komplement för försvaret, nämligen en talrik ångbåtsflotta och en lämplig eskader af mindre pansarbåtar på Vettern, skulle under ett blifvande krig visa sig kunna med framgång hjälpa det lefvande försvaret att hejda och försvåra fiendens försök att tränga fram mot landets inre.

Så snart man vidrörde, om ock endast de första grunderna för det strategiska ordnandet af Sveriges försvar, framträdde genast nödvändigheten af Karlsborgs fästning för arméns operationer, och detta från hvilket håll än fienden förutsattes skola komma att angripa vårt land. Saknaden af andra ifrågasatta befästningar hade i detta hänseende endast ökat Karlsborgs betydelse, som icke kunde sägas hafva påverkats af de förändrade förhållanden, införandet af jernvägarne skapat, utan syntes deremot sagda befästningar i följd häraf hafva blifvit mer af behovet påkallade än vid tiden, då förslag om dessa befästningar först bragtes å bane. *Karlsborgs fullbordande vore derföre en angelägenhet af den allra största vikt och kunde ställas vid sidan af den om ordnandet af de lefvande stridskrafterna.* Saknade arméns högste befälhafvare det vapen, med hvilket han skulle utföra kampen mot angriparen, kunde han icke försvara landet, och vore han utan nödig utgångspunkt för sina operationer — och det så mycket till och med, att icke ens de *nödtorftigaste* befästningarne blifvit fullbordade — så vore hans belägenhet icke mycket bättre. I intetdera fallet vore någon framgång möjlig.

I afseende å *de taktiska förhållandena* vid Karlsborg hade fästningen uti sitt nuvarande skick onekligen genom artillerivapnets utomordentliga utveckling i senare tid kommit uti en ofördelaktigare ställning till anfallet, än hvad förhållandet var då den anlades. Redan 1876 års befästningskomité yttrade, rörande de fästningen omgifvande beherrskande höjderna Vaberget och Hammarnäset, att å dem anlagda belägringsbatterier skulle innebära en fara för fästningen. Artilleriets utveckling under de sex år, hvilka derefter förflutit, hade till fullo besannat komiténs farhågor. Skulle fienden lyckas på Vaberget eller Hammarnäset emot fästningen uppställa tidsenliga belägringspjäser, kunde visserligen dessa numera ej blifva ofarliga hvarken för fästningsverken eller dess artilleri.

Derföre och af skäl, som befälhafvaren för generalstaben vidare utvecklat, tvekade han icke att förorda den främre befästningsliniens framflyttande till den af 1876 års komité såsom fördelaktig betecknade linien med befästningar å *Hammaräset*, å *Vaberget* och vid *Hästebacka*, dock att den betydelse, det så kallade *Klefvaberget* egde, — för beherrskande af å ena sidan så väl terrängen mellan *Kråkviken*, *Bottensjöns* södra ända och *Kyrksjön* som å andra sidan *Ulfvamosen* och defiléen vid *Fagersunna* — syntes utgöra ett skäl att jemväl inrycka *Klefvaberget* i den permanenta befästningslinien. De undersökningar, hvilka under senaste åren egt rum uti Karlsborgs omgifningar, syntes gifva vid handen att fyra permanenta fästen: ett öster om *Svanvik* å *Hammaräset*, två å *Vaberget* och ett vid *Hästebacka*, i förenig med en del vid krigsutbrottet utförda provisoriska och s. k. passagera befästningar, skulle vara tillräckliga för att, med stöd af sjöarna *Vettern*, *Bottensjön*, *Viken*, *Gellsjön* och *Kyrksjön*, hålla fienden aflägsnad utanför den linie, som betecknades af de tre sist nämnda sjöarna, eller 8 å 9 kilometer från fästningens kärna och delad på en halfkrets af minst 30 kilometer. Men äfven om man skulle härtill lägga utförandet af ett femte permanent fäste å *Klefvaberget*, så syntes utförandet af dessa fem fästen ej böra föranleda så oerhörda kostnader, att man derföre borde afstå från fullföljandet — på ett sätt, som motsvarade utvecklingen af nutidens krigskonst — af den idé, som legat till grund för anläggandet af Karlsborgs fästning.

Med valet af den sålunda angifna befästningslinie trodde befälhafvaren för generalstaben försvaret af Karlsborg väl icke hafva flyttats så långt fram, som det med hänsyn till ett aktivt uppträdande af de inom Karlsborg befintliga, under krigets senaste period sannolikt ej obetydliga stridskrafter erfordrades, men ett ytterligare framskjutande af försvarslinien borde kunna utföras genom provisoriska och passagera befästningar, planlagda i fredstid och utförda omedelbart före eller efter krigsutbrottet.

Såsom slutligt omdöme yttrar befälhafvaren för generalstaben, att Karlsborgs strategiska betydelse af förändrade kommunikations- och andra förhållanden snarare ökats än minskats samt att dess taktiska försvarbarhet till följd af artilleri- och fortifikationsvetenskapernas utveckling likaledes vore god, så framt man åt fästningsanläggningen gäfvade den utveckling, som ökade anspråk på fästningar i allmänhet påtvungit alla stater med afseende å deras äldre fästningar. Dessa utvidgningsåtgärder innebure emellertid ingalunda, att ej den för närvarande planlagda och under utförande varande fästningen borde i första

hand fullbordas — tvärtom komme denna alltid att qvarstå såsom den nödvändiga kärnan och slutstenen uti fästningens försvar. Att Karlsborgs fästning borde snarast möjligt fullbordas syntes därför vara en sak, som ej kräfde vidare bevis, och skulle det vara mer än beklagligt, om Karlsborg, som under mer än 50 år varit under byggnad, skulle lemnas ofullbordadt, och detta icke blott för sakens egen skull, utan äfven för det intryck, sådant skulle medföra både inom landet och än mer i utlandet.

Hvad åter beträffade utförandet af den förordade och onekligen vigtiga utvidgningen af fästningen genom anläggandet af en linie af fästen å Hammarnäset, Vaberget, Hästebacka och Klefvaberget, behöfde tagas under närmare ompröfning, huruvida dessa befästningsarbeten borde föregå eller efterfölja andra befästningsarbeten inom landet af måhända ännu mera påfordrande beskaffenhet. 1876 års komité hade yttrat såsom sin åsigt, att, derest den af komitén förordade fästningsanläggningen mellan Mälaren och Vettern skulle blifva af statsmakterna beslutad, vore dess snara fulländande af den öfvervägande vikt för landets försvar, att de i fråga varande detacherade fästena kring Karlsborg syntes komitén i hvad fall som helst då böra *eftersättas* för nämnda fästning. Utan att befälhafvaren för generalstaben nu ville bestämdt uttala sig i denna fråga, syntes honom dock komiténs yttrande ega goda skäl. Emellertid hade detsamma tillämplighet endast under den förutsättning, att fråga blifvit väckt eller någon sannolikhet funnes för att statsmakterna kunde inom den närmaste tiden besluta sig för voterandet af de stora summor, som erfordrades för att inom en tidsperiod af rimlig längd i förhållande till krigskonstens nuvarande snabba utveckling utföra en dylik fästningsanläggning mellan Mälaren och Vettern. Men då hittills ej fråga varit att till fästningsbyggnader anvisa annat än ganska inskränkta belopp, och så ej heller syntes blifva fallet för den allra närmaste tiden, så skulle dessa medel bättre användas för att fullborda det, som en gång påbörjats, än för att — med afbrytande af arbetena å detta — åvägbringa en ringa början till ett stort arbete, hvars slut man ej ens något så när kunde till tiden bestämma.

Departementschefen yttrade härefter:

I sitt underdåniga utlåtande har befälhafvaren för generalstaben vitsordat, att Karlsborgs fästnings fullbordande är en angelägenhet af allra största vikt för landets försvar och som i detta hänseende kan ställas vid sidan af ordnandet utaf de lefvande stridskrafterna, hvilken åsigt jag i allo delar. Den af befälhafvaren för generalstaben lemnade

utredning bestyrker tillika, att fullbordandet af de nu pågående befästningsarbeten å Karlsborg är det ändamål, hvartill anslagen till rikets fästningsbyggnader för närvarande böra i främsta rummet användas. Då detta är förhållandet, hvilket äfven af 1876 års befästningskomité vitsordades, och det vid flera föregående tillfällen samt sednast uti det af chefen för fortifikationen den 16 November 1881 afgifna underdåniga memorial, hvilket till sitt hufvudinnehåll finnes anfördt uti det Eders Kongl. Maj:ts nådiga proposition till 1882 års Riksdag åtföljande statsrådsprotokoll af den 9 Januari sistnämnda år, har blifvit ådagalagdt, att Karlsborgs fästningsbyggnad på ett högst väsentligt sätt fördyras i den mån arbetet derpå bedrifves med allt för ringa anslag, får jag i underdånighet tillstyrka, det Eders Kongl. Maj:t tacktes föreslå Riksdagen att till Karlsborgs fästningsbyggnad anvisa på extra stat för år 1884 det af chefen för fortifikationen begärda belopp *200,000 kronor*.

Departementschefen fortsatte sin framställning om anslagsbehofven på extra stat sålunda:

Intendenturbehof.

Byggnader och exercisfält för hären.

[43.]

Anslag till byggnader och exercisfält för hären.

Öfver kostnaderna för uppförande och istandsättande af de byggnader, den nya härordningen kräfver, samt för exercisfältens anordnande har landtförsvarskomitén låtit verkställa utredning, hvilken återfinnes i bilagorna (lit. J och K) till komiténs betänkande. Enligt denna utredning skulle kostnaderna för ifrågavarande ändamål under de 12 första öfvergångsåren — eller den tid, inom hvilken byggnaderna, enligt komiténs åsigt, böra vara uppförda — uppgå till ett årligt belopp af omkring 900,000 kronor.

I öfverensstämmelse med komiténs i detta afseende framställda förslag, mot hvilket jag icke har något att erinra, får jag i underdånighet hemställa, det Eders Kongl. Maj:t måtte af Riksdagen äska för år 1884 till byggnader och exercisfält för hären ett extra anslag af *900,000 kronor*.

Ersättning för underhåll åt garnisonskommenderingar.

För garnisonskommenderingarne å Waxholms fästning ur indelta armén, hvilka kommenderingar numera, sedan Maj månad 1882, upphört, har från arméförvaltningens intendentsdepartement, efter det anmälan hos Eders Kongl. Maj:t i sådant hänseende år 1881 egde rum, förskjutits tillsammans 29,751 kronor 69 öre, för hvilket belopp arméförvaltningen nu anhållit om ersättning; och torde Eders Kongl. Maj:t vilja för detta ändamål af Riksdagen äska å extra stat för år 1884 ett anslag af 29,752 kronor.

[44.]

Ersättning för garnisonskommenderingar ur indelta armén till Waxholms fästning.

Generalstabens topografiska afdelning.

Då frågan om de ekonomiska och topografiska kartverkens för-
enande till ett kartverk ännu icke lärt kunna hos Eders Kongl. Maj:t föredragas, samt af sådan anledning chefen för civildepartementet, enligt hvad jag eger mig bekant, har för afsigt att framlägga förslag derom, att möjligen uppstående behållning å anslaget till de ekonomiska kartarbetena i mellersta och södra delarne af riket må jemväl år 1884 få användas äfven till bestridande af utgifter för det topografiska kartverket, får jag, under förutsättning af bifall till detta förslag, hemställa det Eders Kongl. Maj:t täcktes af Riksdagen till fortsättande af de topografiska arbetena äska för år 1884 ett extra anslag till samma belopp, som nu för ändamålet utgår, eller 60,000 kronor.

[45.]

Anslag till de topografiska arbetena.

Skarpskytteväsendet.

Till skarpskytteväsendets och skjutskicklighetens befrämjande torde Eders Kongl. Maj:t vilja föreslå Riksdagen att å extra stat för år 1884 bevilja anslag till samma belopp, 80,000 kronor, som dertill för innevarande år anvisats, allenast med ett för jemnande af de extra anslagens slutsumma nödigt tillägg af 413 kronor, eller således 80,413 kronor.

[46.]

Anslag till skarpskytteväsendets och skjutskicklighetens befrämjande.

Landtförsvarskomitén.

De af arméförvaltningen för landtförsvarskomitén bestridda kostnader hafva, enligt anmälan af arméförvaltningen, utgjort

[47.]

Ersättande af förskott till landtförsvarskomiténs utgifter.

år 1880		kronor 17,541: 10
» 1881		» 72,272: 01
» 1882		» 44,622: 61

eller tillsammans kronor 134,435: 72.

Till ersättande häraf är genom extra anslag anvisadt		
år 1881		kronor 17,600
» 1882		» 75,000 92,600: —

Det bristande beloppet skulle således utgöra .. kronor 41,835: 72
som likväl minskas med influtna anmärkningsmedel » 1: 52

hvarför återstår att ersätta kronor 41,834: 20.

Jag hemställer derföre, att Eders Kongl. Maj:t täcktes af Riksdagen äska uppfördt å extra stat för år 1884 sistnämnda belopp, jemnadt till 41,835 kronor.

Rustning och rotering.

Ersättning till regementen och kårer för indragna vakansafgifter.

[48.]

Ersättning för
vakansafgif-
ter, som in-
dragas för
att ingå till
statskassan.

Då de till vederbörande regementen och kårer från vissa rusthåll och rotar nu ingående vakansafgifter med undantag dels af de för gevärshandtverkare afsedda, dels ock af de vakansafgifter från rotar vid Norrbottens fältjägarer, som användas för det i Hernösand förlagda batteri af Svea artilleriregemente, blifvit i likhet med den effektiva rustningen och roteringen påräknade att för sina nuvarande ändamål tills vidare bibehållas för att under öfvergångstiden efter hand till statsverket indragas, men vakansafgifterna jemväl af ifrågavarande rusthåll och rotar, enligt Eders Kongl. Maj:ts förut i dag på hemställen af chefen för finansdepartementet i sammanhang med beräkningen af statsverkets inkomster fattade beslut, föreslagits till indragning till statsverket och beräknats såsom inkomst för detsamma, så böra vederbörande regementen och kårer härför af statsmedel erhålla ersättning, motsvarande det belopp, hvartill dessa vakansafgifter under innevarande år i medeltal för hvarje nummer komma att uppgå. För beräkningen af det anslag, som för nu omförmälda ändamål bör å riksstaten uppföras, har jag ansett mig kunna taga till ledning medelbeloppet per nummer af de vakansafgifter, å hvilka uppgifter från vederbörande regements- och kårchefer år 1880 infordrats af chefen för generalstaben.

Samtliga vakansafgifter vid det *berustade kavalleriet* ingå nu till vederbörande regementen eller kårer och utgöra enligt sålunda beräknade medelvärden:

för 75 helvakanta rusthåll à 309: 25	kr. 23,193: 75
» 360 halfvakanta » 152: 82	» 55,015: 20
tillsammans kr. 78,208: 95.	

Som likväl, i öfverensstämmelse med uppgjorda beräkningar för afgangen af volontärer, spel, m. fl. å gammal stat, redan under första året kommer att till statsverket afstås afgifterna för 5 helvakanta och 65 halfvakanta rusthåll, men det nu icke kan bestämmas å hvilka tider af året afgang för särskilda nummer kommer att ske, så antagas dessa afgifter öfver hufvud kunna vid medlet af året för vederbörande regementen och kårer undvaras, i följd hvaraf från ofvan upptagna belopp bör afräknas hälften af vakansafgifterna för här ifrågavarande nummer med » 5,739: 77

hvidan ersättningen kan beräknas till kr. 72,469: 18.

Då bland vakansafgifterna vid det *berustade infanteriet* redan nu, i följd af den år 1875 vidtagna lönereglering för indelta arméns befäl, till statsverket ingå afgifter af 49 rusthåll samt från öfvergångstidens början komma att till statsverket indragas de nu för gevärshandverkare disponerade vakansafgifter af 16 rusthåll, så böra vederbörande regementen och kårer erhålla ersättning för afgifterna från endast 351 rusthåll à 171: 78 kr. 60,294: 78

dock efter afdrag af de ersättningsbelopp, som efter verkställd beräkning komma att under första öfvergångsåret af vederbörande frånträdas, motsvarande för 49 rusthåll hälften af vakansafgifterna » 4,208: 61

hvidan ersättningen vid det berustade kavalleriet kan beräknas till kr. 56,086: 17

Jemtlands hästjägarekår åtnjuter för närvarande vakansafgifter af

2 helvakanta rotar à 220 kr.	» 440: —
20 halfvakanta » à 122 »	» 2,440: —
tillsammans kr. 2,880: —	

Transport kr. 2,880: —

Transport kr. 2,880: —

och bör, efter afdrag af hälften af vakansafgifterna för
3 halfvakanta rotar, hvilka afgifter under första öfver-
gångsåret beräknas komma att frånträdas, » 183: —

såsom ersättning bekomma kr. 2,697: —

Enligt en vid landtförsvarskomiténs betänkande (delen IV sidd. 90—91) fogad tabell, utgjorde den 1 Januari 1881 de vakanta *rotarne vid infanteriet* ett antal af 2,645. Härifrån böra dock afräknas dels 2 rotar vid norra och 5 rotar vid södra skånska infanteriregementet, hvilka rotar försvunnit derigenom att de f. d. adelsfaneboställen, som varit ålagda denna rotering, derifrån befriats, dels ock 3 rotar vid dalregementet, för hvilka Särna, Idre och Hede byalag erlægga en viss låg vakansavgift till Elfdals socknemän. Från sålunda återstående 2,635 vakanta rotar böra ytterligare afräknas dels 447 rotar, som indragits till statsverket i följd af förutnämnda lönereglering för indelta arméns befäl, dels 80 stycken rotar, hvilkas vakansafgifter nu användas till aflöning åt gevärshandverkare, men vid öfvergångstidens början kunna utan ersättning indragas till statsverket, dels ock 99 rotar vid Norrbottens fältjägarekår, hvilkas vakansafgifter nu användas för det i Hernösand förlagda batteri af Svea artilleriregemente, men i öfvergångsförslaget icke tagits i beräkning såsom tillgång för detta ändamål. De till vederbörande regementen och kårer nu ingående vakansafgifter af öfriga rotar, utgörande ett antal af 2,009, äro under första öfvergångsåret beräknade såsom tillgång, hvarföre dessa vakansafgifter måste af statsverket ersättas, hvilken ersättning à 139 kronor 6 öre pr rote utgör kr. 279,371: 54

med afdrag likväl för de vakansafgifter, som enligt verkställd beräkning under året antagas komma att af vederbörande frånträdas, utgörande enligt samma beräkningsgrund, som här ofvan blifvit följd, hälften af vakansafgifterna för 320 rotar » 22,249: 60

då ersättningen blifver kr. 257,121: 94.

Sammanföras nu omförmälda ersättningar:

vid det berustade kavalleriet kr. 72,469: 18

» det berustade infanteriet » 56,086: 17

» det roterade kavalleriet eller Jemtlands hästjägarekår » 2,697: —

och vid det roterade infanteriet » 257,121: 94

så utgör summan kr. 388,374: 29.

Chefen för finansdepartementet har i sitt underdåniga anförande denna dag rörande beräkningen af statsverkets inkomster till fullo utredt, att indragningen till statsverket redan vid öfvergångstidens början af vakansafgifterna för de rusthåll och rotar, om hvilka här är fråga, emot statsanslag till vederbörande regementen och kårer, hvilka gå i mistning af samma vakansafgifter, i verkligheten lärer till vinst för statsverket. Det anslag, som i följd af nämnda anordning måste under fjerde hufvudtiteln uppföras såsom ersättning för de vakansafgifter, hvilka sålunda gå att öka statens direkta inkomster, betecknar derföre aldeles icke någon tillkommen statsutgift, utan föranledes allenast genom en förändrad anordning i sättet för uppbörden och användandet för statsverkets räkning af vakansafgifterna.

Jag hemställer på grund af det anförda, att Eders Kongl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen, att å extra stat för år 1884 uppföra under benämning: »ersättning till regementen och kårer för indragna vakansafgifter» ett mot samma afgifters belopp i jemnadt tal svarande *förslagsanslag å 388,000 kronor.*

De af mig sålunda föreslagna anslag uppgå sammanräknade,	
de ordinarie anslagen till	kr. 17,070,000
de extra anslagen till	» 2,300,000
	eller tillsammans till kr. 19,370,000.

Jemförelse
mellan de föreslagna anslagen och den af landtförsvarskomitén beräknade kostnad.

Två af de föreslagna extra anslagen, nämligen till ersättning för underhåll af garnisonskommenderingar i Waxholm och för bestridda kostnader för landtförsvarskomitén, hvilka anslag uppgå till sammanlagdt	» 71,587
afse emellertid utgifter för åren 1881 och 1882.	

De för år 1884 afsedda anslag utgöra således kr. 19,298,413.

I det föregående är dock upplyst, att det extra anslaget å 388,000 kronor till ersättning åt regementen och kårer för indragna vakansafgifter i verkligheten icke betecknar någon tillkommen statsutgift, utan föranledes endast af den utaf chefen för finansdepartementet föreslagna förändrade anordning, att hittills till vissa ändamål anslagna vakansafgifter skulle från och med år 1884 ingå bland statens direkta inkomster. Af

detta skäl måste, för vinnande af riktig öfverblick öfver fjerde hufvudtiteln's verkliga anslagsbehof under år 1884, göras afdrag för berörda kr. 388,000.

Det visar sig då, att slutsumman af de i verklig-
heten för fjerde hufvudtiteln afsedda anslag för år 1884
kommer att utgöra kr. 18,910,413.

Landtförsvarskomitén har i sin tablå öfver landtförsvarets kostnad under första öfvergångsåret (delen III bil. S. 1.) förslagsvis upptagit hufvudtiteln's ordinarie eller ständiga utgifter, med tillägg af de extra utgifterna för byggnadsbehof, till ett sammanlagdt belopp af 18,400,000 kronor, hvartill dessutom skulle läggas återstående rustnings- och rote-ringskostnader.

Rörande de *extra* anslag, som vidare kunde erfordras till fästnings-byggnader m. m., har komitén väl icke särskildt uttalat sig beträffande första öfvergångsåret, men komitén har vid behandling af frågan om landtförsvarets kostnad efter öfvergångstidens slut (delen II sid. 217) erinrat, hurusom i den af komitén i sådant hänseende uppförda kost-nad rätteligen borde göras tillägg för vissa extra anslag, som äfven framgent kunde vara för landtförsvaret behöfliga, såsom för fästnings-byggnader m. m., och har komitén antagit att detta tillägg skulle, sedan kostnaderna för om- och nybyggnader för hären under öfvergån-gen från den nuvarande till den nya härordningen blifvit bestridda, kunna *begränsas* inom 500,000 å 600,000 kronor. Derest man får til-lägga ett dylikt belopp till ofvannämnda i komiténs tablå upptagna siffror af 18,400,000 kronor, skulle summan ungefärligen motsvara det af mig här ofvan för året 1884 beräknade belopp af 18,910,413 kronor.

Uppå Statsrådets öfrige ledamöters underdåniga tillstyrkan, tacktes Hans Maj:t Konungen till alla de-lar gilla och bifalla hvad nu i afseende på reglerin-gen af utgifterna under riksstatens fjerde hufvudtitel blifvit af Departementschefen föreslaget och hemstäldt; och skulle, angående hvad Kongl. Maj:t sålunda i nåder beslutat, utdrag af protokollet finansdepartementet meddelas till ledning vid författande af Kongl. Maj:ts

proposition om statsverkets tillstånd och behof, hvarjente de till detta statsregleringsärende hörande handlingar skulle vederbörande utskott tillhandahållas.

Ex protocollo
Eugène Peyron.

Femte hufvudtiteln.

*Protokoll öfver Sjöförsvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen uti Statsrådet å Stockholms Slott den 10 Ja-
nuari 1883.*

Närvarande:

Hans Excellens, Herr Statsministern, Grefve POSSE,
Hans Excellens, Herr Ministern för utrikes ärendena, Friherre HOCHSCHILD,
Statsråden: LOVÉN,
VON STEIJERN,
Friherre VON OTTER,
HEDERSTIERNA,
HAMMARSKJÖLD,
RICHERT,
THEMPTANDER och
RYDING.

Departementschefen, Statsrådet Friherre von Otter, anmälde i underdånighet frågan om reglering af utgifterna under riksstatens femte hufvudtitel för år 1884 och föredrog härvid tillika Marinförvaltningens underdåniga skrifvelse den 29 September 1882 med förslag öfver behovet af extra anslag m. m. för flottan under förstnämnda år.

Departementschefen yttrade härefter:

Sedan jag på de skäl, som i statsrådsprotokollet den 8 dennes blifvit anförda vid behandling af frågan angående sjöförsvarets ordnande, ansett mig icke kunna till alla delar biträda det af särskilda komiterade den 10 sistlidne Augusti derom afgifna förslag, bland annat i afseende på anskaffandet af den för flottan erforderliga bemanning i händelse af båtsmanshållets upphörande och i stället föreslagit, att, med hufvudsakligt bibehållande af nuvarande organisation der denna icke beröres af förändring med båtsmanshåll, åstadkomma nämnda bemanning dels genom förökande af nu befintliga matros- samt eldare- och handtverkskompaniers styrka med 175 man eller från 825 till 1,000 man dels genom anskaffning af 3,000 utaf statsverket aflönade sjömän och dels genom inkallande årligen af 500 utaf de flottan tillhörande värnpliktige till vapenöfning samt Eders Kongl. Maj:t i nåder gillat hvad sålunda föreslagits, föranledas häraf åtskilliga förändringar i nuvarande anslag under femte hufvudtiteln, för hvilka förändringar jag nu går att redogöra i sammanhang med de framställningar om nya eller förökade anslag, hvilka, oberoende af en sjöförsvarets förändrade organisation, af mig ansetts böra för år 1884 ifrågakomma.

Ordinarie anslag.

Aflöning för Flottans kårer och stater.

[1]
Aflöning för
flottans kårer
och stater.

Till aflöning åt flottans kårer och stater finnes på 1883 års rikstat uppfördt ett anslag af 1,201,484 kronor, hvarförutan genom särskilda riksdagsbeslut 1872 och 1876 af behållna inkomsten af de rusthåll i Blekinge län och Södra Möre härad af Kalmar län, hvilka åtnjuta vakansfrihet för tio år, 75,000 kronor blifvit för aflöning åt flottans kårer och stater anvisade. Skola nu, såsom lämpligast synes vara, i sammanhang med indelningsverkets ifrågasatta upphörande vakansafgifterna ingå till statsverket, erfordras alltså förhöjning i anslaget under denna titel med motsvarande belopp eller 75,000 kronor.

Då vidare under år 1884 den af mig föreslagna tillökningen af matros- samt eldare- och handtverkskompanierna är afsedd att ega rum med omkring en tiondedel af det bestämda antalet 175 man eller med 17 man och då hela aflöningskostnaden för 175 man blifvit beräknad till 60,695 kronor, blifver ytterligare förhöjning i aflöningsanslaget, motsvarande en tiondedel häraf, eller i rundt tal 6,000 kronor härför erforderlig.

Kostnaden för mintillverkningspersonalen bestrides för närvarande från det till minväsendet på extra stat anvisade anslag, men torde, på sätt sjöförsvarskomitén jemväl föreslagit, hädanefter på den ordinarie staten böra uppföras. Enligt uppgjord fördelning på vederbörliga riksstatsanslag af denna kostnad, uppgående till 19,885 kronor 75 öre, skulle deraf belöpa: på anslaget till aflöning 13,202 kronor 50 öre, anslaget till flottans nybyggnad och underhåll 3,935 kronor, beklädnadsanslaget 540 kronor och anslaget till naturaunderhåll 2,208 kronor 25 öre, hvadan aflöningsanslaget borde än vidare förhöjas med förenämnde 13,202 kronor 50 öre eller i rund summa 13,200 kronor.

Af det till aflöning anvisade anslag utgår för närvarande 29,800 kronor till inqvarteringsbidrag åt officerare och underofficerare. Detta bidrag tillkommer dels innehafvare af vissa i öfverstyrelsen eller vid stationerna förekommande befattningar, hvilka äro afsedda att under längre tid innehafvas af samma person, dels ock, enligt 1877 års Riksdags medgifvande, officer, hvilken är till tjenstgöring vid flottans militärdepôt eller varf kommenderad och icke åtnjuter fri bostad i kronans hus eller enligt gällande stat är berättigad till ersättning derför i penningar. Såsom af mitt anförande till statsrådsprotokollet den 8 dennes i fråga om sjöförsvarets organisation synes, har jag ansett billigheten fordra att så väl kompanicheferne vid det nuvarande båtsmanshållet och de blifvande sjömanskompanierna i orterna som de officerare, hvilka utöfver stat eller vid tillfälligt förfall för dem, som äro i stat upptagna, kommenderas till tjenstgöring i öfverstyrelsen eller sjöförsvarsdepartementets kommandoexpedition, erhålla inqvarteringsbidrag, så att alla flottans officerare, som äro i verklig tjenstgöring, komma att åtnjuta nämnda förmån, och får derföre hemställa, att till beredande af inqvarteringsbidrag till de af desse officerare, hvilka dertill nu ej äro berättigade, hvar till enligt beräkning skulle för år 1884 erfordras 8,800 kronor, en förhöjning i aflöningsbeloppet med denna summa måtte af Riksdagen äskas.

För genomförande af senaste lönereglering finnes för närvarande anvisadt dels den, efter afdrag af här ofvan under titeln aflöning till flottans kårer och stater omförmälda summa 75,000 kronor, återstående behållna inkomst af de rusthåll i Blekinge och Södra Møre härad, hvilka åtnjuta vakansfrihet för tio år och hvilken återstod under senaste åren uppgått till omkring 33,000 kronor samt efter löneregleringens genomförande är anvisad till förökande antingen af flottans matroskår eller varfvens arbetsstyrka på sätt af Eders Kongl. Maj:t kan varda bestämmt, dels ock ett anslag på extra stat af 50,000 kronor. I följd af vakansafgifternas indragning till statsverket skulle för ifrågavarande

ändamål för år 1884 erfordras ett anslag å motsvarande belopp 33,000 kronor jemte nyssberörda anslag å 50,000 kronor eller tillsammans 83,000 kronor.

I enlighet med hvad sålunda är föreslaget skulle alltså i det för år 1884 erforderliga anslag till aflöning för flottans kårer och stater ingå följande belopp:

Nuvarande anslag	kr. 1,201,484: —
Till ersättande af det utaf vakansafgifterna till aflö- ning anvisade belopp	» 75,000: —
Anslag för matros- samt eldare- och handtverks- kompaniernas tillökning under året	» 6,000: —
Till aflöning åt mintillverkningspersonalen	» 13,200: —
» inqvarteringsbidrag till åtskillige officerare m. fl. »	8,800: —
För genomförande af senaste lönereglering	» 83,000: —

och anslaget således böra bestämmas till kr. 1,387,484: —
till hvilket belopp jag i underdånighet föreslår att detta anslag må för år 1884 i riksstaten upptagas.

Tillika hemställer jag på de af mig till protokollet den 8 dennes i frågan angående sjöförsvarets ordnande anförda skäl att Eders Kongl. Maj:t tacktes begära Riksdagens medgifvande:

att på det Eders Kongl. Maj:t må komma i tillfälle att i den ordning, som kan finnas lämplig, öka antalet officerare vid flottan med 1 flaggman, 2 kommendörkaptener af 1:sta klass, 2 kommendörkap-
tener af 2:dra klass, 19 kaptener och 11 löjtnanter, de under anslaget till aflöning för flottans kårer och stater inbegripna, för permanenta reservstatens aflöning anvisade 114,000 kronor måtte, i den mån dessa medel blifva tillgängliga, få användas till aflöning åt nämnda antal officerare,

äfvensom, i händelse af bifall härtill,

att, derest Eders Kongl. Maj:t skulle besluta att redan under år 1883 indraga Chefens för flottans militärpersonal embete och i stället tillsätta den tredje flaggman, med hvilken officerskåren skulle tillökas, till dennes aflöning för nämnda år måtte få användas, jemte lönen för en af de i stat upptagna kommendörstjenster, som i så fall under året komme att lemnas otillsatt, de 2,000 kronor, hvilka på grund af Riksdagens beslut år 1876 såsom årligt tillägg till fasta lönen tillkomma förenämnde chef, så framt han icke uppbär flaggmans lön.

Beklädnad åt sjömans- och skeppsgossekårerne samt värnpligtige.

Till beklädnad åt sjömans- och skeppsgossekårerne är för år 1883 i riksstaten uppfördt ett förslagsanslag å högst 282,000 kronor. Någon vidare förändring i detta anslagsbelopp har icke synts vara af omständigheterna påkallad än den, som föranledes dels deraf att, såsom vid titeln aflöning för flottans kårer och stater här ofvan blifvit föreslaget, kostnaden för mintillverkningspersonalen uppföres å ordinarie staten, hvilket skulle medföra ett ökad anslagsbehof af 540 kronor dels ock af beklädnadsbehofvet för såväl 500 man af den sjöbeväring, som blifver värnpliktig vid flottan och har att år 1884 fullgöra andra årets öfningar, som 500 man af dem hvilka med nämnda år blifva värnpligtige; varande detta behof beräknadt till 4,438 kronor 35 öre, som, till jemnande af anslaget hela belopp, torde böra upptagas till 4,460 kronor. Anslaget skulle härigenom komma att utgöra 287,000 kronor och lärer böra gifvas här ofvan upptagna förändrade benämning.

[2]
*Beklädnad åt
sjömans- och
skeppsgosse-
kårerne samt
värnpligtige.*

Å detta anslag har, sedan år 1877, då detsamma bestämdes till ett »förslagsanslag högst» 282,000 kronor, en brist uppstått, till hvars godtgörande senaste årens riksdagar medgifvit, att möjligen uppkommande besparingar å anslaget finge användas.

Under tillkännagifvande att bristen å anslaget vid 1881 års slut nedgått från 100,403 kronor 69 öre till 89,505 kronor 18 öre och att, ehuru väl genom de förändrade föreskrifter, hvilka, i hufvudsakligt syfte att minska beklädnadskostnaden, blifvit genom nådiga brefvet den 6 Augusti 1881 meddelade, besparing å beklädnadsanslaget otvifvelaktigt för närmaste tiden kunde emotes, denna besparing likväl under förra och innevarande år, hvarunder Riksdagen medgifvit dess användande, icke torde komma att betäcka hela bristen, har Marinförvaltningen hemställt, att Eders Kongl. Maj:t täcktes äska Riksdagens medgifvande att den besparing, som under år 1884 kan beredas på anslaget till beklädnad åt sjömans- och skeppsgossekårerne samt värnpligtige, ställes till Eders Kongl. Maj:ts förfogande till godtgörande af eller afbetalning å den brist, som å samma anslag förut kan hafva uppkommit;

Och får jag med afseende å hvad sålunda blifvit upplyst underdånigst tillstyrka, att Eders Kongl. Maj:t behagade till Riksdagen aflåta förslag i enlighet med Marinförvaltningens hemställan.

Naturaunderhåll.

[3]

Natura underhåll.

I riksstaten för år 1883 är härför uppfördt ett förslagsanslag å 452,450 kronor. Detta anslag har likväl visat sig otillräckligt och år 1881 öfverskridits med 90,915 kronor 61 öre. Med afseende härå och då anslaget dessutom bör förhöjas med dels det belopp 2,208 kronor 25 öre, som under titeln aflöning finnes omförmäldt såsom belöpande på nu förevarande titel i följd af mintillverkningspersonalens uppförande på ordinarie stat, dels det för 500 man af sjöbeväringen och 500 värnpliktige under 15 dagar erforderliga underhåll 8,400 kronor, hemställer jag underdånigst att Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå detta anslag att utgå med ett i rundt tal till 554,000 kronor förhöjdt belopp.

Lega och hemkall.

[4]

Lega och hemkall.

Enligt de af mig föreslagna förändrade anordningar för anskaffande af nödigt manskap till bemanning af flottan skulle till ersättning för afgangen inom båtsmanshållet under år 1884, hvilken afgang beräknats till 261 man, nyanskaffning af 100 man ega rum under nämnda år samt, då hemkall och lega för hvarje sålunda nyanskaffad blifvit beräknad till i medeltal 155 kronor om året, för denna nyanskaffning erfordras ett nytt anslag under ofvanstående titel till belopp af 15,500 kronor, hvilket anslag torde böra gifvas reservationsanslags natur.

Båtsmansindelningen.

[5]

Båtsmansindelningen.

Under denna titel finnes å femte hufvudtiteln med rubrik »Indelning och dermed jemförlig anvisning, på förslag» uppförde dels friheter, upptagne till belopp 77,300 kronor och dels ersättningar till belopp 24,600 kronor. Af skäl, som anförts vid sjunde hufvudtitelns reglering, böra dessa belopp från anslagen under femte hufvudtiteln utslutas.

Flottans materiel.

[6]

Flottans materiel.

Anslaget till flottans nybyggnad och underhåll, i 1883 års riksstat upptaget till 1,078,800 kronor, erfordrar, med anledning af mintillverk-

ningspersonalens uppförande på ordinarie stat, en förhöjning med den vid titeln aflöning för flottans kårer och stater såsom på nu förevarande titel belöpande summa upptagna eller 3,935 kronor, då hela anslaget till flottans nybyggnad och underhåll komme att utgöra 1,082,735 kronor.

Flottans öfningar.

Anslaget till flottans öfningar, nu bestämdt till 550,000 kronor, har af sjöförsvarskomitén, för åstadkommande af erforderlig utsträckning af dessa öfningar, blifvit föreslaget till förhöjning med 120,000 kronor, hvarförutan komitén i sitt aflöningsanslag inräknat en del aflöning, som nu från öfningsanslaget utgår; och då jag i allo delar åsigten om nödvändigten för flottans tjenstbarhet af en sådan utsträckning af öfningarne samt anslaget utöfver nämnda belopp bör ökas med den för 500 beväringsskyldige och 500 värnpligtige under 15 dagars öfnings-tid utgående dagaflöning, beräknad efter den nu för beväringsskyldig stadgade godtgörelse af 6 öre om dagen för hvarje man till 1,000 kronor, hemställer jag om detta anslags höjande till 671,000 kronor.

[7]

*Flottans
öfningar.*

Durchmarschkostnader.

Det nuvarande anslaget under denna titel, utgörande 30,000 kronor, har hufvudsakligen blifvit använt till bestridande af kostnaderna för uppfordrade båtsmäns befordrande till och från stationerna; och då anslaget blifver härför fortfarande behöfligt samt dertill kommer kostnaden för dylik transport af de flottan tillkommande bevärnings- och värnpligtige, hvilka skola vapenöfvas, en transportkostnad, som torde kunna beräknas till åtminstone 10,000 kronor, så föreslår jag Eders Kongl. Maj:t att till förenämnda ändamål af Riksdagen äska ett till 40,000 kronor förhöjdt anslag.

[8]

*Durchmarsch-
kostnader.*

Sjukvård.

För sjukvård finnes uti riksstaten för år 1883 uppfördt ett anslag å 39,000 kronor, hvilket jag med hänsyn till det ökade behof af sjukvård, som föranledes af bevärnings- och värnpligtiges inkallande till vapenöfning, anser böra med 1,000 kronor förhöjas och således uppföras med 40,000 kronor.

[9]

Sjukvård.

Rese- och traktamentspenningar.

[10]

*Rese- och
traktaments-
penningar.*

Det under denna anslagstitel i 1883 års riksstat upptagna förslagsanslag å 15,000 kronor har under de senare åren i så väsentlig mån öfverskridits, att utgiften uppgått till mera än anslagets dubbla belopp, och då genom det förändrade sättet för manskapsanskaffningen vid flottan ingen väsentlig minskning i de behof, som med detta anslag skola tillgodoses, torde åtminstone under den närmaste tiden uppkomma, lär en förhöjning till det mot den verkliga utgiften ungefärligen svarande belopp här böra ega rum; och hemställer jag derföre att nu förevarande anslag måtte föreslås till förhöjdt belopp af 30,536 kronor.

Skrifmaterialier och expenser, ved m. m.

[11]

*Skrifmaterialier och
expenser m. m.*

Förslagsanslaget till skrifmaterialier och expenser, ved m. m. nu utgörande 46,412 kronor, har enligt hvad erfarenheten visat under en följd af år jemväl med högst betydliga belopp öfverskridits; och då ingenting i afseende å det förändrade ordnandet af sjöförsvaret förekommer, som föranleder till minskning i behofvet af detta anslag utan tvärtom detsamma, i mån som ökad kasernutrymme hinner beredas, kommer att för framtiden öfverskridas, har jag ansett anslaget böra höjas med hvad utöfver dess nuvarande belopp visat sig ungefärligen erforderligt eller med 33,596 kronor. Härjemte bör anslaget ökas med det för bevarings- och värnpligtiges inqvartering beräknade belopp eller i jemnt tal 842 kronor. Det under denna titel erforderliga anslagsbehof skulle härigenom uppgå till 80,850 kronor, hvartill jag underdånigst hemställer att anslaget må upptagas i förslaget till statsreglering.

Lots- och Fyrinrättningen med lifräddningsanstalterna.

[12]

*Lots- och fyr-
inrättningen
med lifrädd-
ningsanstal-
terna.*

Då inkomsttiteln »fyr- och båkmedel» för nu ifrågavarande statsregleringsperiod beräknats till 1,200,000 kronor, lär penninganslaget till lots- och fyrinrättningen med lifräddningsanstalterna böra i riksstaten uppföras till enahanda belopp. Under rubriken »indelning och dermed jemförlig anvisning» äro under denna anslagstitel upptagne dels friheter till 405 kronor dels ersättningar till 4 kronor. Af skäl, som

här ofvan vid titeln »Båtsmansindelningen» åberopas, böra i följd af förslaget om grundskatternas afskrifning dessa sistnämnda tvenne belopp utslutas, och i följd häraf hela anslaget till lots- och fyrinrättningen för år 1884 i riksstaten uppföras med 1,200,000 kronor, under förutsättning derjemte att de å förenämnda inkomsttitel uppkommande öfverskott fortfarande må såsom hittills få användas för de med anslaget afsedda ändamål.

Undervisningsanstalter för sjöfart och nautisk-meteorologiska byrån.

Under hufvudrubriken *Handeln* finnas nu, utom anslaget till lotsverket, upptagna dels till undervisningsanstalter för sjöfart 107,650 kronor, deraf förslagsanslag 13,000 kronor för ålderstillägg, dels till nautisk-meteorologiska byrån 9,000 kronor. Uti sistberörda anslag skulle vid det förhållande att föreståndaren för nämnda byrå är berättigad till ålderstillägg med 500 kronor för år 1884 erfordras en motsvarande förhöjning; men då det för ålderstillägg under rubriken undervisningsanstalter för sjöfart redan beviljade förslagsanslag å 13,000 kronor ej blott för närvarande lemna tillgång äfven till ålderstillägget åt nautisk-meteorologiska byråns föreståndare utan jemväl synes, med hänsyn till antalet af den personal för hvilken detsamma varit afsedt, för framtiden kunna utan olägenhet härför påräknas samt det vid detta förhållande synes mig mindre lämpligt att för nautisk-meteorologiska byrån ifrågasätta särskildt förslagsanslag å så ringa belopp som 500 kronor till ålderstillägg, hemställer jag att från det för undervisningsanstalterna upptagna anslaget 107,650 kronor måtte afdragas förslagsanslaget 13,000 kronor och detta sistnämnda under rubrik »För ålderstillägg till personalen vid undervisningsanstalter för sjöfart och föreståndaren för nautisk-meteorologiska byrån», med sitt belopp utföras sist under hufvudrubriken *Handeln*, hvilken då skulle komma att upptaga: Lots- och fyrinrättningen med lifräddningsanstal-

terna (reservationsanslag)	kr. 1,200,000: —
Undervisningsanstalter för sjöfart	» 94,650: —
Nautisk-meteorologiska byrån	» 9,000: —
För ålderstillägg åt personalen vid undervisningsanstalterna för sjöfart och föreståndaren för nautisk-meteorologiska byrån (förslagsanslag)	» 13,000: —
	Säger 1,316,650: —

[13]

Navigationsskolorna samt
nautisk-meteorologiska
byrån.

I afseende å öfriga anslag å ordinarie staten har jag ej anledning föreslå några förändringar, utan torde dessa med enahanda belopp, som i 1883 års riksstat, upptagas i förslaget till sådan stat för år 1884.

I händelse af nådigt bifall till hvad jag ofvan framställt, skulle den ordinarie staten för år 1884, med inberäknande af de för *Handelns* behof å femte hufvudtiteln anvisade anslag, komma att, såsom när-lagda bilaga utvisar, sluta på ett belopp af kr. 5,766,650: — Riksstaten för år 1883 upptager på ordinarie stat

oberäknadt friheter och ersättningar allenast » 5,272,691: —
 hvadan alltså en skilnad af icke mindre än kr. 493,959: —
 här visar sig; men om härvid i betraktande tages att uti förslaget till 1884 års stat ingå följande belopp, hvilka, ehuru ej i 1883 års stat bland ordinarie anslagen upptagne, dock för samma år komma sjöför-svaret tillgodo, nemligen:

1:o) Vakansafgifter af båtsmansrusthåll i Blekinge och Södra Møre genom särskilda riksdagsbeslut anvisade dels till aflöning åt flottans personal dels till genomförande af senaste lönereglering och hvilka vakansafgifter uppgått till kr. 108,000: —

2:o) Extra anslag till löneregleringens genomfö-rande » 50,000: —

3:o) Af extra anslaget till minväsendet för min-tillverkningspersonalens aflöning afsedda » 19,883: —

4:o) Ersättningar för öfverskridna förslagsanslag till naturaunderhåll, rese- och traktamentspenningar samt skrifmaterialier, hvilka tillhopa öfverskridits med » 140,074: —

eller tillsammans kr. 317,957: —

så utgör den verkliga förhöjningen allenast 176,002 kronor, deraf 120,000 kr. förhöjdt öfningsanslag, 25,702 kr. till värnpligtiges öfning, 8,800 kr. till förhöjd inqvartering samt återstående 21,500 kronor i följd af de prestationer, hvilka skulle för år 1884 eftergifvas.

Extra anslag.

Fartygsmateriel.

Den i nåder förordnade komité för sjöförsvarets ordnande har i sitt underdåniga betänkande och förslag i ämnet upptagit såsom femte hufvudtiteln extra ordinarie anslag ett belopp af 2,000,000 kronor, hvaraf 1,900,000 kronor till fartygsbyggnad och 100,000 kronor till

täckande af åtskilliga andra mindre utgifter af natur att tillhöra extra stat; och Marinförvaltningen har i sitt förslag öfver behovet af extra anslag för flottan under år 1884 till fartygsmateriel upptagit enahanda belopp som komitén, nemligen 1,900,000 kronor, hvaraf 650,000 kronor till fortsättande af ett påbörjadt öfningsfartyg och 1,250,000 kronor till påbörjande af en pansarbåt.

Vid beräkningen af fartygs anskaffningskostnad har sjöförsvarskomitén deri inbegripit fullständig bestyckning och inventarieutredning, och då detta synes mig leda till ordning och reda, har jag icke blott iakttagit detta så, att den fullständiga kostnaden med inventarier och utredning ingår i de af mig här nedan upptagna anskaffningsbelopp för de föreslagna fartygen, utan äfven ansett mig böra här under titeln fartygsmateriel, i olikhet mot hvad förut egt rum, upptaga den för artilleri- och miamateriel m. m. till flottans redan befintliga fartyg för år 1884 erforderliga kostnad.

Till byggande af ett öfningsfartyg, beräknadt att, förutom 170,000 kronor till bestyckning och artilleriinventarier, kosta 1,480,000 kronor, beviljade 1882 års riksdag sistnämnda, af Eders Kongl. Maj:t äskade belopp samt anvisade deraf 650,000 kronor att utgå år 1883. Af de till fartygets komplettering erforderliga dels redan beviljade 830,000 kronor dels för bestyckning m. m. beräknade 170,000 kronor eller tillhoppa 1,000,000 kronor äro för år 1884 behöflige 650,000 kronor, så framt arbetet med fartygets fullbordande skall utan afbrott kunna fortgå, hvaremot med anvisande af återstående 350,000 kronor torde utan olägenhet kunna anstå till år 1885.

Af 1881 års riksdag begärde Eders Kongl. Maj:t ett anslag af 2,290,000 kronor, hvaraf 650,000 kronor borde år 1882 utgå till påbörjande af en pansarbåt af den typ, som af komitén för afgifvande af förslag till fartygscerter för flottan blifvit tillstyrkt och af densamma betecknades med bokstafven A. Statsutskottet, hvars utlåtande i denna del äfven vann riksdagens bifall, ansåg sig likväl då icke böra tillstyrka den gjorda framställningen, åberopande såsom skäl härför, bland annat, att först efter den fullständiga utredning, som af den då samlade sjöförsvarskomitén vore att motse, frågan angående den ställning inom försvaret, som sjövapnet för framtiden borde intaga, kunde blifva tillförlitligen afgjord, samt att på denna frågas pröfning måste ytterst bero bedömandet, hvilka fartygscerter företrädesvis kunde anses för våra behof lämpliga.

Sistnämnda komité har emellertid uti sitt numera afgifna betänkande med samma enighet, som i detta hänseende utmärkte den

[14]

Öfningsfartyg.

[15]

Pansarbåt.

uteslutande af fackmän sammansatta s. k. certkomitén i dess den 28 Juni 1880 afgifna betänkande, på det bestämdaste uttalat sig för behovet och lämpligheten af pansarbåtar för våra kusters försvar samt föreslagit dylika fartygs anskaffande; och då jag fortfarande vidhåller min förut uttalade åsigt om dylika fartygs outhärlighet för ett verksamt kustförsvar, kan jag icke annat än tillstyrka Eders Kongl. Maj:t att hos nu sammanträdande Riksdag göra förnyad framställning i detta hänseende.

De senaste årens erfarenhet och uppfinningar gifva icke någon anledning till väsentliga förändringar i den af certkomitén föreslagna, med bokstafven A betecknade fartygstyp, hvilken på samma gång den förenar de erforderliga egenskaperna af fart, sjöduglighet och manöverfärdighet, icke är större än att den bekvämt kan passera de flesta af våra segelleder inomskärs samt derjemte är afsedd att bära den kraftigaste bestyckning och det tjockaste pansar, som med dess storlek kan vara förenligt, hvartill kommer att kostnaden för fartyget äfven är måttlig och besättningsstyrkan relativt liten.

Några väsentliga afvikelser eller förändringar i de af oftanämnda certkomité gjorda bestämmelser lära derföre vid nu ifrågavarande nybyggnad icke heller vara af förhållandena påkallade, med undantag möjligen deraf, att, till följd af de beaktansvärda framsteg som blifvit gjorda med afseende å pansarplåtars, i förhållande till deras tjocklek, ökade motståndsförmåga, en vigtig förbättring torde kunna åstadkommas.

Kostnaden för nu ifrågavarande fartyg är beräknad till 2,290,000 kronor samt artilleri- och minutredning för detsamma till 548,000 kronor eller tillhoppa 2,838,000 kronor, hvaraf för år 1884 borde utgå 838,000 kronor.

[16]

Minbåt.

Sjöförsvarskomiténs förslagsvis uppgjorda beräkning af fartygsmaterielens successiva förnyelse (Bil. A. Tab. 7) upptager icke anskaffning af någon minbåt för sjelfgående minor under de närmaste åren och hvarken denna komité eller certkomitén ifrågasätter någon minbåt, afsedd för den större sortens minor eller 19 fots 15 tum. I flottans förråd finnas likväl 24 stycken sådana minor, hvaraf 8 äro afsedda för minfartyget »Ran» och 8 skulle afses för den första pansarbåt, som komme att byggas, men återstående 8 minor skulle enligt de afgifna förslagen icke finna användande förr än möjligen å den andra pansarbåt, som kunde komma att byggas. Visserligen har det varit ifrågasatt att använda dessa minor för fästningarne Kungsholmen och Oscar Fredrikborg, men då den härför erforderliga anläggningskostnad, hvilken beräk-

nas uppgå till ungefär samma belopp som anskaffandet af en minbåt, synts i förhållande till det påräkneliga gagnet alltför betydlig, har förslaget blifvit afstyrkt af vederbörande och ostridigt lärer vara att en minbåt, som lätt kan förflytta sig till hvilken plats på vår kust som helst der den bäst behöfves, bör ega ett afgjort företräde; och då vi i främsta rummet böra draga all den fördel vi kunna af de krigsredskap vi redan ega, får jag, på det ofvannämnda dyrbara minor i behofvets stund må finna användande och icke ligga gagnlösa i förråden, tillstyrka Eders Kongl. Maj:t att för år 1884 af Riksdagen jemväl begära anslag till en minbåt af första klassen för utskjutande af Whiteheads 19 fots 15 tums sjelfgående minor, försedd med lämplig bestyckning och med sjöduglighet förenande stor hastighet, hvarigenom densamma äfvenledes vid behof kunde användas såsom rekognosceringsfartyg. En för dansk räkning tillverkad dylik minbåt har visat sig kunna uppdrifvas till en hastighet af mer än 20 knop och kunna medföra tillräckligt bränsle för att med modererad fart tillryggalägga mer än 1,000 nautiska mil, ungefärligen motsvarande väglängden från Haparanda till Strömstad. Kostnaden för densamma beräknas till 190,600 kronor.

Till fyllande af bristen uti erforderlig artilleri- och utredningsmateriel för de fartyg, som redan finnas, har Marinförvaltningen anmält följande behof, hvilka ansetts böra under år 1884 tillgodoses, nemligen: för 10 st. kulsprutor af 25 mm. och gröfre kaliber till monitorerna

och en del 1:a klassens kanonbåtar jemte erforderlig ammunition	kr. 72,000: —
» spetsprojektiler	» 58,000: —
» komplettering af skråförrådet	» 20,000: —
» 50 laddningar prismatiskt krut	» 13,000: —
» handgevärspatroner	» 50,000: —
» 2 st. elektriska lysapparater för fartyg, en vid hvardera af flottans stationer	» 28,400: —

eller tillhopa kr. 241,400: —

Af dessa anslagsbehof lärer likväl utan olägenhet kunna anstå med de för skråförrådets kompletterande beräknade 20,000 kronor, hvarigenom ofvannämnda behof för år 1884 endast komme att uppgå till kr. 221,400: —

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt, får jag i underdånighet hemställa, att Eders Kongl. Maj:t behagade för år 1884 till flottans nybyggnad och komplettering af Riksdagen på extra stat äska:

[17]

Artilleri- och
utrednings-
materiel.

till fortsättande af ett öfningsfartyg.....	kr.	650,000: —
» påbörjande af en pansarbåt.....	»	838,000: —
» anskaffande af en minbåt	»	190,600: —
» artilleri- och utredningsmateriel för redan befintliga fartyg.....	»	221,400: —
eller tillhopa		kr. 1,900,000: —

Minväsendet.

Af de för minväsendets utveckling för år 1883 å extra stat anvisade medel afsågos 26,400 kronor till inköp af lämplig plats m. m. för uppförande af kruthus, minmagasin m. m. i Stockholms skärgård.

[18]

*Kruthus och
minmagasin å
Björnholmen.*

Sedan den söder om Rindön belägna holmen »Björnholmen», enligt Eders Kongl. Maj:ts beslut den 23 December 1881 blifvit för ändamålet inköpt och då dels behof af ökad utrymme för förvaring af krut med det snaraste erfordras och dels lämplig upplagsplats för de till spärrande af inloppet till hufvudstaden befintliga minor saknas, torde med uppförande af kruthus för inrymmande af 5,760 centner krut samt ett minmagasin, vaktstuga m. m. icke böra anstå. Kostnaderna för dessa anläggningar beräknas till 93,710 kronor och skulle således, med afdrag af förut beviljade 26,400 kronor, för ändamålet ytterligare erfordras ett belopp af 67,310 kronor.

[19]

*Laddhus för
minor.*

För närvarande finnes icke någon lämplig plats ej heller äro öfriga behöfliga anordningar vidtagna för utförande af laddningsarbetet med de fasta minorna vid Carlskrona station. Behovet af ett laddhus har derför blifvit anmaldt och såsom lämplig plats för detsamma uppförande föreslagits strandremsan utanför norra bastionen vid Drottningsskär. Kostnaden för ett sådant laddhus samt för anbringande af räls och en spirkran för åstadkommande af snabb kommunikation för minornas transporterande till och från laddhuset beräknas till 7,000 kronor.

[20]

*Syft- och
tändstationer
vid Vestra
Hästholmen.*

Bland de för år 1884 erforderliga extra anslag har Marinförvaltningen anmält kostnaden för inredande af en tändstation på Vestra Hästholmen och för ordnandet af två syftstationer derstädes, afsedda för minspärrning vid vestra inloppet till Carlskrona; och är denna kostnad beräknad till 4,900 kronor för tändstationerna och 4,000 kronor för syftstationerna. För ofvannämnda ändamål erfordras alltså ett extra anslag å 8,900 kronor.

[21]

*Minväsendets
utveckling.*

Förutom medel till ofvannämnda för minväsendet erforderliga behofs tillgodoseende, hvarmed jag anser icke böra anstå, hemställer jag att

Eders Kongl. Maj:t i likhet med föregående år till minväsendets utveckling täcktes af Riksdagen för år 1884 äska ett anslag af 16,790 kronor, hvarigenom hela anslaget för minväsendet skulle komma att utgöra 100,000 kronor.

Nya kasernbyggnader.

För kaserners uppförande har sjöförsvarskomitén beräknat ett anslagsbehof af 1,100,000 kronor samt deraf i förslaget till stat för år 1884 uppfört 250,000 kronor såsom extra anslag; och ehuru väl, såsom af det af mig framlagda förslag till förändringar i organisationen af sjöförsvaret synes, anslagsbehofvet för kasernbyggnader m. m. skulle komma att med omkring 400,000 kronor understiga ofvanberörda, af komitén beräknade belopp, har jag likväl, då ökad kasernutrymme är af stort behof påkalladt, ansett lämpligt att detta anslagsbehof på en kortare tid fördelas och hemställer fördenskull att för år 1884 enahanda belopp med det af komitén föreslagna, eller 250,000 kronor, måtte af Eders Kongl. Maj:t hos Riksdagen begäras till uppförande af nya kasernbyggnader.

[22]
*Nya kasern-
byggnader.*

Ersättning för förskottsvis utbetalda kostnader för Sjöförsvarskomitén m. m.

Då Eders Kongl. Maj:t den 19 Juni 1880 beslöt uppdraga åt en komité att afgifva förslag till sjöförsvarets ordnande, erhöll tillika Marinförvaltningen befallning att af tillgängliga medel förskottsvis utbetala kostnaderna för densamma mot ersättning uppå framdeles skeende anmälan. Dessa kostnader hafva, enligt meddelad uppgift, tillsammans uppgått till 72,934 kronor 21 öre, men till betäckande häraf äro å extra stat för år 1883 redan anvisade 49,356 kronor 17 öre eller utgifterna intill innevarande års början, hvadan alltså ett belopp af 23,578 kronor 4 öre återstår att ersätta.

[23]
*Kostnader för
en komité.*

Sedermera har Eders Kongl. Maj:t under den 1 sistlidne December beslutat, att de från Marinförvaltningen och öfrige vederbörande inkomna utlåtanden öfver nämnda komités förslag till sjöförsvarets ordnande skulle till trycket befordras i en lika stor upplaga som komitébetänkandet eller 3,000 exemplar samt att tryckningskostnaden, med

undantag för den som belöpte å 1,500 exemplar, afsedda att åtfölja bihanget till Riksdagens protokoll, skulle af Marinförvaltningen godtgöras af omhänder hafvande medel och till ersättning derefter anmälas i sammanhang med öfriga kostnader för ofvan berörda komité. Sistnämnda kostnad uppgår till 975 kronor och hemställer jag underdånigst att Eders Kongl. Maj:t tacktes för förberörda ändamål af Riksdagen begära ett extra anslag å tillhopa kronor 24,550.

Sammanlagda summan af de för år 1884 erforderliga extra anslag under femte hufvudtiteln skulle allt så, såsom af ofvan nämnda bilaga synes, utgöra 2,274,550 kronor.

Uppå tillstyrkan af statsrådets öfrige ledamöter behagade Hans Maj:t Konungen till alla delar i nåder bifalla hvad nu i afseende å regleringen af femte hufvudtiteln och i öfrigt för sjöförsvarets behof blifvit af departementschefen i underdånighet hemställt; och skulle utdrag af protokollet öfver hvad Kongl. Maj:t sålunda beslutat Finansdepartementet meddelas, för att läggas till grund vid författandet af Kongl. Maj:ts nådiga proposition om statsverkets tillstånd och behof i hvad den afsåge femte hufvudtiteln och sjöförsvaret.

In fidem

R. Sundin.

Bilaga.

Förslag till Riksstat för Femte hufvudtiteln år 1884.

Sjöförsvars-Departementet.		Anvisning i kontant.	Summa.
Ordinarie anslag:			
Departementet och öfverstyrelsen:			
Departementschefen	17,000	—	82,400
Departementets afdelning af Kongl. Maj:ts kansli samt kommandoexpeditionen	26,800	—	
Marinförvaltningen	38,600	—	
Flottans personal:			
Afföring för Flottans kårer och stater	1,387,484	—	2,275,984
Ålderstillägg, <i>förslagsanslag</i>	32,000	—	
Beklädnad åt sjömans- och skeppsgossekåreerna samt värnpliktige, <i>förslagsanslag högst</i>	287,000	—	
Natura-underhåll, <i>förslagsanslag</i>	554,000	—	
Lega och hemkall, <i>reservationsanslag</i>	15,500	—	
Flottans materiel:			
Flottans nybyggnad och underhåll, <i>reservationsanslag</i>	—	—	1,082,735
Diverse anslag:			
Flottans öfningar, <i>reservationsanslag</i>	671,000	—	1,008,881
Undervisningsverken:			
Sjökrigsskolan	31,040	—	
Skeppsgosseskolan	8,780	—	
För sjömätningar och sjökartekontorets verksamhet, <i>reservationsanslag</i>	60,000	—	
Till stipendier åt sjöofficerare under anställning i utländsk tjänst eller kommandering utrikes	15,000	—	
Durchmarschkostnader, <i>reservationsanslag</i>	40,000	—	
För sjukvård	40,000	—	
För diverse behof	19,175	—	
Rese- och traktamentspenningar, <i>förslagsanslag</i>	30,536	—	
Skrifmaterialier och expenser, ved m. m., <i>förslagsanslag</i>	80,850	—	
Extra utgifter	12,500	—	
Summa kronor		—	4,450,000

	Anvisning i kontant.	Summa.
Transport	—	4,450,000
Handeln:		
Lots- och fyrinrättningen med lifräddningsanstalterna, <i>reservationsanslag</i>	1,200,000	
Undervisningsanstalter för sjöfart	94,650	
Nautisk-Meteorologiska byrån	9,000	
För ålderstillägg åt personalen vid undervisningsanstalterna för sjöfart och åt föreståndaren för Nautisk-Meteorologiska byrån, <i>förslagsanslag</i>	13,000	1,316,650
Summa summarum kronor	—	5,766,650

Extra ordinarie anslag:		Summa.
Till fortsättande af ett öfningsfartyg	650,000	—
» påbörjande af en pansarbåt	838,000	—
» anskaffande af en minbåt	190,600	—
» artilleri- och utredningsmateriel för redan befintliga fartyg	221,400	—
» uppförande af kruthus, minmagasin m. m. i Stockholms skärgård	67,310	—
» » af laddhus för minor vid Carlskrona	7,000	—
» » af syft- och tändstationer vid vestra inloppet till Carlskrona	8,900	—
» minvasendets utveckling	16,790	—
» nya kasernbyggnader	250,000	—
Ersättning för förskottsvis utbetalda kostnader för sjöförsvarskomitén m. m.	24,550	—
Summa kronor		2,274,550

Sjette hufvudtiteln.

*Protokoll öfver civilärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen
i Statsrådet å Stockholms slott den 10 Januari 1883.*

Närvarande:

Hans Excellens Herr Statsministern Grefve POSSE,
Hans Excellens Herr Ministern för utrikes ärendena Friherre HOCHSCHILD,
Statsråden: LOVÉN,
VON STEYERN,
Friherre VON OTTER,
HEDERSTIERNA,
HAMMARSKJÖLD,
RICHERT,
THEMPTANDER,
RYDING.

Departementschefen Statsrådet Hederstierna anhöll att få underställa Kongl. Maj:ts nådiga pröfning frågan om reglerandet af utgifterna under Riksstatens sjette hufvudttel samt yttrade härvid, beträffande anslagstitlarne:

Ordinarie anslag.

Kommerskollegium.

[1—2]
*Rätt för Kom-
 merskollegium
 att disponera
 lediga löner.
 Tillfällig löne-
 förbättring
 för Kommers-
 kollegium
 samt Bergs-
 staten.*

Sedan Kommerskollegium och flera andra myndigheter afgifvit utlåtanden öfver det inom Civildepartementet uppgjorda nya förslag till förordning om grufvor, har samma förslag blifvit under sistlidne November månad föredraget inom Högsta Domstolen. Då emellertid Högsta Domstolens yttrande öfver förslaget ännu icke hunnit afgifvas, kan något definitivt förslag angående ordnandet af vår grufvelagstiftning ännu icke föreläggas Eders Kongl. Maj:ts pröfning. I följd häraf är jag ock förhindrad att nu framlägga något förslag rörande Kommerskollegiets indragning. Den slutliga lösningen af denna fråga är nämligen, såsom vid flera föregående tillfällen blifvit erinradt, beroende af, bland annat, de grundsatser, som komma att göra sig gällande i den blifvande grufvelagstiftningen. Vid sådant förhållande och då för nöjaktigt upprätthållande af de kollegiet åliggande göromål är nödigt, att kollegiet äfven under nästkommande år må kunna förfoga öfver samma arbetskrafter som hittills, torde i afseende å kollegiet böra hos Riksdagen för år 1884 utverkas samma medgifvanden som för innevarande och flera föregående år blifvit lemnade, likasom ock, då någon lönereglering för bergmästarne icke kan genomföras så länge frågan om ny grufvestadga ännu är oafgjord, de bland bergmästarne, hvilka icke äro med boställen försedde, samt tjenstemännen vid Sala silfververk torde böra under nästkommande år komma i åtnjutande af löneförbättring i likhet med hvad för flera föregående år egt rum.

Jag tillstyrker således, det Eders Kongl. Maj:t tacktes föreslå Riksdagen att

dels medgifva, att de lönebelopp, som äro i Kommerskollegiets stat anvisade ej mindre för en advokatfiskalstjenst än äfven för andra ledigblifna eller ledigblifvande befattningar inom kollegiet, i afseende å hvilka indragning synes kunna ega rum eller förändring böra vidtagas, må intill slutet af år 1884, i den mån de för bestridande af göromålen inom kollegiet kunna finnas erforderliga, af Eders Kongl. Maj:t för ändamålet disponeras;

dels, på det Eders Kongl. Maj:t må komma i tillfälle tilldela Kommerskollegiets ledamöter samt dess i stat uppförde embets- och tjenstemän, med undantag af fyra kanslister, tillfällig löneförbättring under år 1884 till samma belopp som för innevarande år beviljats, på extra stat för år 1884 anvisa 8,540 kronor;

dels ock likaledes på extra stat för år 1884 anvisa såsom tillfällig löneförbättring för fyra bergmästare, som sakna boställe, och tre tjenstemän vid Sala silfververk tjugo procent å de till dem utgående löner eller tillsammans 2,420 kronor.

Rikets ekonomiska kartverk.

Uti mina underdåniga yttranden till statsrådsprotokollet den 5 Januari 1881 och den 9 Januari 1882 vid föredragning af förslag till reglering af utgifterna under riksstatens sjette hufvudtitel har jag redogjort för de praktiska försök, som den af Eders Kongl. Maj:t med anledning af 1880 års Riksdags anhållan tillsatta kommission för de allmänna kartarbetena verkställt för fullgörande af det kommissionen lemnade uppdrag att söka utröna hvilka besparingar af tid och kostnader må kunna ernås genom att förena de ekonomiska och topografiska kartverken till ett kartverk med begagnande af en gemensam fältmätning och billiga reproduktionsmetoder. Sedan dessa försök under sistlidna år afslutats, har kommissionen den 21 Oktober 1882 afgifvit underdånigt utlåtande rörande de ekonomiska och topografiska kartverkens framtida bearbetande. I detta utlåtande har kommissionens flertal, med godkännande i dess hufvudgrunder af det förslag, som blifvit af 1878 års kartverkskomité framställt, föreslagit, bland annat, följande bestämmelser rörande kartverkens ordnande:

att de nuvarande ekonomiska och topografiska kartverken sammanslås till *ett* kartverk, under namn af landkartverket, ställt under chefens för generalstaben chefskap;

att för uppmätningen och kartläggningen af landets särskilda delar med undantag af Norrbottens län, hvarest kartläggningen bör fortsättas och afslutas enligt nu fastställd plan, *tre* olika skalor användas, nemligen:

skalan 1:20,000 för det sydliga och mellersta Sverige, ungefärligen intill 29:de bladvådens norra kant, enligt den för generalstabens karta öfver Sverige gällande bladindelning;

[3]
Anslag till
rikets ekono-
miska
kartverk.

skalan 1:50,000 för den del af det norrländska kustlandet, hvilken ligger mellan den norra gränsen för först nämnda skalas användande och södra gränsen för Norrbottens län, äfvensom för det närmaste området kring de viktigaste kommunikationslederna genom Jemtland samt omkring Storsjön eller för ett sammanlagdt område af omkring 340 qv. mil; samt

skalan 1:100,000 för hela det öfriga området, med de undantag, som kunna finnas nödiga för de delar af Vesterbottens läns fjelltrakter, der ingen afvittringsmätning kommer att utföras;

att för det område, som uppmättes i *skalan 1:20,000*, denna uppmätning göres såväl *ekonomisk*, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med de för det ekonomiska kartverket nu gällande grunder, som ock *topografisk*, med användande för höjdbeteckningen af ett backstrecksmått, fullständigadt genom noggranna höjdbestämmelser; men för hela det öfriga området endast *topografisk*, men med iakttagande, att den grundläggande stomkartan bör utarbetas med hänsyn till att framdeles kunna läggas till grund för eller på lämpligaste sätt beredas till en ekonomisk plankarta;

att utgifningen af generalstabens karta i *skalan 1:100,000* fortsättes efter oförändrad plan intill Norrbottens länegräns, med undantag för Vesterbottens läns lappmark; men att den nu använda gravyrmetoden i koppar utbytes mot heliogravyr;

att den för södra Sverige i *skalan 1:20,000* upprättade ekonomisk-topografiska kartan utgifves i oförminskad skala samt i färgtryck, förmedelst ett billigt reproduktionssätt;

att för utgifningen af kartorna öfver Norrbottens län nu gällande bestämmelser tillämpas och äfven utsträckas till Vesterbottens läns lappmark;

att årliga anslaget från och med det år, föreliggande plan må komma att tillämpas, bestämmes till 190,000 kronor; men att detta anslag, i den mån de nu till afvittrings- och storskiftesverken utgående medel ej blifva till sitt nuvarande belopp behöfliga, ökas till den storlek, som kan erfordras för att kartverket må kunna inom en tidrymd af 35 år öfver hela landet fullbordas.

Vid kommissionens utlåtande finnas emellertid fogade skiljaktiga meningar från två af kommissionens ledamöter, afdelningschefen för generalstabens topografiska afdelning och chefen för statistiska centralbyrån. Den förre har föreslagit, att det ekonomiska kartverket för södra och mellersta delarne af riket skall afslutas när arbetena inom Skaraborgs län fullbordats, samt att de genom detta kartverks indragning tillgängliga medel i stället skola användas till fortskyndande af det topografiska kartverket.

Den senare åter har uttalat den åsigt, att det bästa vore, om vid de båda kartorna, den ekonomiska och den topografiska, så få rubbningar som möjligt gjordes och att kartverken således bearbetades ungefär såsom under senare åren skett och så att de båda slagens kartläggning af riket samtidigt afslutades. Med afseende härå och af öfriga skäl har han hemställt, det följande hufvudgrunder måtte fastställas:

att de nuvarande ekonomiska och topografiska kartverken fortfarande bearbetas och ställas under chefens för generalstabens chefskap;

att för återstående uppmätningen och kartläggningen af landets särskilda delar, med undantag af Norrbottens län, hvarest kartläggningen bör fortsättas och afslutas enligt nu fastställd plan, tre olika *skalor* användas, nemligen

för *ekonomiska kartan*: skalan 1 : 20,000 för hittills ej ekonomiskt kartlagda delar af sydliga och mellersta Sverige, ungefärligen intill 29:de bladvådens norra kant, enligt den för generalstabens karta öfver Sverige gällande bladindelning, samt skalan 1 : 50,000 för den norr derom belägna delen af riket utom Norrbottens län; och

för *topografiska kartan*: skalan 1 : 50,000 för ej allenast de hittills icke i denna skala topografiskt kartlagda delarne af sydliga och mellersta Sverige intill nyssnämnda bladkant utan äfven för den del af det norrländska kustlandet, hvilken ligger mellan denna kant och södra gränsen för Norrbottens län, äfvensom för det närmaste området kring de viktigaste kommunikationslederna genom Jemtland samt omkring Storsjön eller för ett sammanlagdt område i Norrland af omkring 340 kvadrattmil; samt skalan 1 : 100,000 för hela det öfriga området i norra Sverige;

att den *ekonomiska kartläggningen*, som verkställes i hufvudsaklig öfverensstämmelse med de för det ekonomiska kartverket nu gällande grunder, dock att kartan förses med nödigt antal höjdsiffror, utföres på det sätt, att en del af den härför erforderliga arbetsstyrkan föregår med sitt arbete den topografiska kartläggningen och en del samtidigt bearbetar den redan i 1 : 50,000 topografiskt men ej ekonomiskt kartlagda delen af landet, så att både den ekonomiska och den topografiska kartläggningen af hela riket på en gång afslutas;

och att den *topografiska kartläggningen*, som utföres i hufvudsaklig öfverensstämmelse med härför hittills gällande grunder, skall föregås af den ekonomiska kartläggningen, så att för den topografiska kartan ej må behöfva upprättas någon särskild grundläggande stomkarta, utan erhålles denna genom nedtransportering till behöflig arbetsskala från den ekonomiska kartan, der hon ej redan innehar denna skala;

att utgifningen af generalstabens karta i skalan 1 : 100,000 fort-

sättes efter oförändrad plan intill Norrbottens länegräns, med undantag för Vesterbottens läns lappmark; men att den nu använda gravyrmetoden i koppar utbytes mot heliogravyr;

att utgifningssättet för den ekonomiska kartan må tillsvidare lemnas oafgjordt;

att för utgifningen af kartorna öfver Norrbottens län nu gällande bestämmelser tillämpas och äfven utsträckas till Vesterbottens läns lappmark;

att årliga anslaget bestämmes till 190,000 kronor, men att detta anslag, i den mån de nu till afvittrings- och storskiftesverken utgående medel ej blifva till sitt nuvarande belopp behöfliga, ökas till den storlek, som kan erfordras för att kartverken må kunna inom en tidrymd af högst 35 år öfver hela landet fullbordas.

Öfver kommissionens utlåtande har yttrande infordrats från befälhafvaren för generalstaben. I detta yttrande, som afgifvits den 12 December 1882, förklarar befälhafvaren på anförda skäl, att han icke anser sig böra tillstyrka bifall till den föreslagna förändringen i den nu för södra och mellersta Sveriges topografiska kartläggning använda uppmätningsskalan 1 : 50,000, att han hvad angår den ekonomiska kartläggningen af södra och mellersta Sverige instämmer i chefens för statistiska centralbyrån i dennes reservation uttalade åsigter och förslag, samt att han beträffande kartläggningen af Norrland icke har något att i hufvudsak erinra mot kommissionens förslag.

Af den redogörelse jag nu tillåtit mig lemna behagar Eders Kongl. Maj:t finna, att enighet mellan de sakkunnige ännu icke kunnat ernås rörande lämpligaste sättet för kartverkens framtida bearbetande. Denna omständighet bjuder, att en synnerligen fullständig och noggranu beredning af denna på vår framtida utveckling i flera hänseenden ingripande fråga måste föregå innan ärendet förelägges Eders Kongl. Maj:t till afgörande. Den knappt tillmätta tid, som förflutit sedan befälhafvarens för generalstaben yttrande inkom, har icke medgifvit att ännu verkställa denna beredning och jag är således förhindrad att nu framlägga definitivt förslag angående kartverksfrågans ordnande.

Vid detta förhållande lärer någon ändring i planen för de ekonomiska kartverkens bearbetande under år 1884 nu icke kunna i fråga sättas, utan man torde vid uppgörande af regleringen utaf statsverkets utgifter för nämnda år böra antaga att arbetena komma att under samma år bedrivas på hufvudsakligen likartadt sätt som hittills. Således lära ock, på sätt afdelningschefen för generalstabens topografiska afdelning hemställt, enahanda extra anslag böra äskas, som äro beviljade för innevarande år.

Dessa anslag äro 31,000 kronor för det ekonomiska kartverket för Norrbottens län och 45,000 kronor för det ekonomiska kartverket för mellersta och södra delarne af riket. Uppstående behållningar å det senare anslaget få enligt Riksdagens medgifvande användas till bestridande af utgifter till det topografiska kartverket.

Jag hemställer alltså, det Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen att, utöfver det å riksstatens sjette hufvudtitel för rikets ekonomiska kartverk uppförda ordinarie anslag, 6,000 kronor, under samma hufvudtitel på extra stat för år 1884 anvisa dels till fortsättande af de ekonomisk-geografiska kartarbetena i Norrbottens län 31,000 kronor och dels för de ekonomiska kartarbetena i öfriga delar af riket 45,000 kronor eller tillsammans 76,000 kronor, äfvensom medgifva att möjligen uppstående behållning å det sist nämnda anslaget må få användas äfven till bestridande af utgifter för det topografiska kartverket.

Landsstaterna i länen.

Innan jag underställer Eder Kongl. Maj:ts pröfning Statskontorets utlåtande öfver en underdånig framställning från åtskillige landtränmästare om löneförbättring, anhåller jag att få i minnet återkalla:

att för landssekreterare, landskamrerare, länsnotarier, länsbokhållare landskanslister, landskontorister, kronofogdar och länsmän ny löne-reglering tillämpats från och med år 1879;

att jemväl för häradsskrifvare ny lönereglering från och med år 1881 trädtt i verket;

att Eders Kongl. Maj:t till 1880 års Riksdag gjort framställning om lönereglering äfven för den enda återstående klassen af landtstats-tjenstemän eller landtränmästare, i syfte att desse tjenstemän skulle, mot det att de afstode från de med tjensten förenade extra inkomster, komma i åtnjutande af *dels* en fast lön af 3,000 kronor, *dels* tjenstgöringspenningar, hvilka med hänsyn till uppördens storlek och göromålsens olika omfattning inom de särskilda länen skulle utgå med resp. 1,500, 1,300 och 1,000 kronor, *dels* ock ålderstillägg till belopp af 500 kronor efter 5 års väl vitsordad tjenstgöring; men att Riksdagen förklarade, att Eders Kongl. Maj:ts förevarande framställning icke för närvarande kunde vinna Riksdagens bifall.

Derjemte utbeder jag mig att få erinra att, sedan förberörda framställning gjordes till 1880 års Riksdag, Eders Kongl. Maj:t för åstadkommande af förenklingar i statsmedelsförvaltningen *dels* genom

[4.]
Lönereglering för
landtränmästare.

nådig kungörelse af den 19 Mars 1880 förordnat, att uti stad, der afdelningskontor af riksbanken är förlagdt, landtränteriets kassabehållning skall, i den mån densamma icke är åt landträntermästarens enskilda vård och ansvarighet för mindre utgifters bestridande anförtrodd, i nämnda afdelningskontor insättas å folioräkning, *dels ock* uti nådigt bref till Statskontoret af den 3 Oktober 1881 meddelat särskilda föreskrifter och bestämmelser, åsyftande att, till minskning i statsverkets behof af kassaförlag, vid landtränterierna i Stockholm och de sju städer, der riksbanken hade afdelningskontor, ej allenast förekommande utbetalningar af statsmedel genom riksbankens förmedling så ordnades, att all utbetalning, som öfverstege 6,000 kronor samt inom Malmöhus län 8,000 kronor, skedde genom anvisningar, af Eders Kongl. Maj:ts vederbörande Befallningshafvande utställda å Statskontoret, och hvilka i Stockholm direkt af riksbanken samt i öfriga städer, der Riksbanken hade afdelningskontor, af dessa inlöstes till fulla beloppet, för att sedermera vid hufvudkontoret i räkning påföras Statskontoret, än äfven att inlevereringar till Statskontoret af de till i fråga varande landtränterier inflytande statsmedel borde, vare sig af den, som skulle till länsstyrelsen göra en inbetalning, eller af denna styrelse sjelf, insättas uti Stockholm i riksbanken och uti öfriga här omförmälda städer i vederbörande afdelningskontor, för att genom dess försorg Statskontorets folioräkning hos hufvudkontoret tillgodokomma.

Uti särskilda till Eders Kongl. Maj:t ingifna skrifter hafva dels landträntermästarna i Gotlands, Jemtlands, Vesterbottens och Norrbottens län gjort underdåniga framställningar om erhållande af sådan löneförbättring, som afsågs med det af Eders Kongl. Maj:t till 1880 års riksdag aflåtna nådiga förslag till lönereglering för landträntermästarna i riket, dels ock landträntermästaren i Vermlands län, under förmälan att han instämde i nyssberörda framställningar, tillika i underdånighet anhållit att, för bibehållande af den proportion emellan räntmästarna och kronofogdarne i afseende å löneinkomster och pensionsrätt, som beständes genom den år 1856 fastställda lönereglering för landsstaten, räntmästarna måtte beviljas förmånen af två ålderstillägg.

Statskontoret, hvars utlåtande häröfver infordrats, har uti underdånig skrifvelse af den 31 Oktober 1882 anført, att enligt nu gällande stat landträntermästarnes aflöning inom Gotlands, Jemtlands, Vesterbottens och Norrbottens län utgjorde 2,500 kronor, eller

tillsammans kr. 10,000: —

transport kr. 10,000: —

	transport	kr. 10,000: —	
och inom de öfriga länen, med undantag af Östergötlands, Malmöhus, Göteborgs och Bohus samt Elfsborgs län, 3,000 kronor, eller för 16 län	»	48,000: —	
samt inom sistnämnda län de högre belopp, som redan före den senast fastställda regleringen af vederbörande innehades och då beräknades, nemligen:			
i Östergötlands län	kr. 3,619: —		
» Malmöhus »	» 3,257: —		
» Göteborgs och Bohus »	» 3,449: —		
» Elfsborgs »	» 3,014: —	» 13,339: —	
		Summa kr. 71,339: —	

I fråga varande aflöningar bestode			
dels af kontant lön, för samtliga räntmästarne i staten upptagen till	kr. 47,982: —		
dels för räntmästarne i Upsala, Södermanlands, Östergötlands och Örebro län af anvisad förmån utaf löningsjord med i staten uppskattadt värde af ... »	1,074: —	kr. 49,056: —	
dels ock extra inkomster, beräknade till olika belopp för hvarje tjänst och för alla tjänsterna tillsammans till	» 22,283: —		
		Summa kr. 71,339: —	

I anseende dertill att extra inkomsterna uppgått till högre belopp än som i stat beräknats, hade dock aflöningarna i allmänhet varit vida större än här ofvan enligt stat upptagits. För åren 1863—1872 hade i medeltal räntmästarnes aflöning vexlat mellan 2,700 kronor, som den utgjort i Gotlands län, och ända till 7,300 kronor, hvartill för Christianstads län medeltalet för nämnda tid uppgått. De hufvudsakligaste af extra inkomsterna, nämligen remisslage och stämpelpappersprovision, hade i medeltal för nyssnämnda år utgjort, remisslage omkring 18,000 kronor och stämpelpappersprovision omkring 23,300 kronor. Under de derpå följda åren hade dessa extra inkomster uppgått till än högre belopp och enligt räkenskaperna för åren 1879—1881 i rundt tal be-
löpt sig:

	remisslage	stämpelpappersprovision
år 1879	till kr. 20,100: —	kr. 38,600: —
» 1880	» » 24,800: —	» 50,100: —
» 1881	» » 30,000: —	» 54,600: —

Till följd häraf hade ock räntmästarnes inkomster af tjensten under dessa år än vidare öfverstigit hvad i staten beräknats, så att desamma enligt ett i Statskontoret uppgjordt sammandrag af räkenskaperna i medeltal för åren 1879—1881 belöpt sig:

		kontant lön och löningsjord.	extra in- komster.	summa.
för räntmästaren i Christianstads	län till	2,051: —	9,271: 94.	11,322: 94.
» » » Malmöhus	» »	1,709: —	7,344: 92.	9,053: 92.
» » » Göteborgs och Bohus	» »	1,843: —	5,103: 36.	6,946: 36.
» » » Östergötlands	» »	1,668: —	5,258: 18.	6,926: 18.
» » » Stockholms	» »	1,881: —	4,808: 04.	6,689: 04.
» » » Skaraborgs	» »	1,924: —	4,760: 37.	6,684: 37.
» » » Blekinge	» »	2,365: —	3,117: 76.	5,482: 76.
» » » Jönköpings	» »	1,988: —	3,474: 66.	5,462: 66.
» » » Elfsborgs	» »	1,585: —	3,825: 59.	5,410: 59.
» » » Kalmar	» »	1,769: —	3,410: 55.	5,179: 55.
» » » Vesternorrlands	» »	2,363: —	2,506: 69.	4,869: 69.
» » » Vestmanlands	» »	1,937: —	2,790: 79.	4,727: 79.
» » » Kronobergs	» »	2,223: —	2,471: 79.	4,694: 79.
» » » Upsala	» »	2,116: —	2,467: 50.	4,583: 50.
» » » Gefleborgs	» »	2,245: —	2,267: 20.	4,512: 20.
» » » Vermlands	» »	1,917: —	2,533: 14.	4,450: 14.
» » » Örebro	» »	2,081: —	2,210: 96.	4,291: 96.
» » » Kopparbergs	» »	2,160: —	2,042: 91.	4,202: 91.
» » » Södermanlands	» »	2,277: —	1,846: 66.	4,123: 66.
» » » Hallands	» »	2,260: —	1,752: 05.	4,012: 05.
» » » Jemtlands	» »	2,309: —	1,358: 92.	3,667: 92.
» » » Vesterbottens	» »	1,999: —	1,337: 26.	3,336: 26.
» » » Norrbottens	» »	2,196: —	977: 42.	3,173: 42.
» » » Gotlands	» »	2,190: —	965: 62.	3,155: 62.

eller tillsammans kr. 49,056: — 77,904: 28. 126,960: 28.

Förutom af remisslage vid leverering af stats- eller andra allmänna medel samt af stämpelpappersprovision, bestode räntmästarnes extra inkomster af provision å möteskostnadsmedel och, för Vester- och Norrbottens län, å salpetermedel, samt, för Vestmanlands län, å knektelegomedel, hvilken sistnämnda provision, jemlikt nådiga reglementet den 18 Maj 1833 för Vestmanlands regementes knektelegomedelskassas styrelse och förvaltning, utgick med en åttandedels procent af kassans

fruktbärande kapital. I en del län förekomme dessutom arvoden af bevillningsmedlen. Derefter återstående extra inkomster utgjordes, enligt räkenskaperna, hufvudsakligen af provision å landstingsmedel samt remisslage å riddarhus- och brandstodsmedel och uppginge till mindre betydliga belopp.

Uti det af Eders Kongl. Maj:t till 1880 års riksdag framlagda förslag till aflöningsstat för landtränsmästarna hade, med hänsyn ej blott till uppbördens storlek utan äfven dertill att göromålen vid räntmästaretjensterna inom särskilda län vore af olika omfattning, länen fördelats i tre klasser, med olika aflöningsförmåner för hvarje klass.

De föreslagna aflöningsförmånerna vore för räntmästarna i Östergötlands, Kalmar, Christianstads, Malmöhus, Göteborgs och Bohus, Elfsborgs, Skaraborgs och Vermlands län:

lön	kr. 3,000: —
tjenstgöringspenningar	» 1,500: — kr. 4,500: —

för räntmästarna i Stockholms, Södermanlands, Jönköpings, Kronobergs, Örebro, Kopparbergs, Gefleborgs och Västernorrlands län:

lön	kr. 3,000: —
tjenstgöringspenningar	» 1,300: — kr. 4,300: —

samt för räntmästarna i Upsala, Gotlands, Blekinge, Hallands, Västmanlands, Jemtlands, Vesterbottens och Norrbottens län:

lön	kr. 3,000: —
tjenstgöringspenningar	» 1,000: — kr. 4,000: —

hvar till komme ålderstillägg efter fem år med 500 kronor.

Vid jämförelse mellan detta förslag till aflöningsstat och de aflöningsförmåner, som af räntmästarna för närvarande åtnjotes, framginge emellertid, dels att dessa senare förmåner icke kunde anses vara emellan tjänsteinnehafvarne fördelade i lämpligt förhållande till de med befattningarna förenade göromål, dels att nuvarande aflöningsförmånerna ej allenast vid de räntmästarebefattningar, hvilkas innehafvare hos Eders Kongl. Maj:t nu gjort framställning om löneförbättring, understigit de i förslaget för samma befattningar upptagna aflöningsbelopp, oberäknadt den i förslaget omförmälda rätt till ålderstillägg efter fem år, utan äfven att detta förhållande jemväl egde rum vid räntmästaretjensterna i Södermanlands, Örebro och Kopparbergs län samt, om förmånen af ålderstillägg toges i betraktande,

jemväl i Kronobergs, Hallands och Gefleborgs län. I de öfriga tretton länen öfverstege deremot de nuvarande löneförmånerna i större eller mindre mån hvad för en hvar af räntmästarne i dessa län blifvit i den föreslagna aflöningsstaten beräknadt.

Enligt hvad ofvan omförmälts uppginge sammanlagda beloppet af räntmästarnes aflöningsförmåner, beräknade efter förhållandena under åren 1879—1881, till 126,960 kronor 28 öre. För genomförande af den utaf Eders Kongl. Maj:t till 1880 års riksdag föreslagna aflöningsstat skulle kostnaden hafva blifvit:

löner à 3,000 kronor åt 24 landtränsmästare	kr. 72,000: —
tjenstgöringspenningar för 8 tjänster à 1,500	12,000: —
» 8 » à 1,300	10,400: —
» 8 » à 1,000	8,000: —
	» 30,400: —
	Summa kr. 102,400: —

hvertill komme ålderstillägg för dertill berättigade 17
 räntmästare » 8,500: —
 samt för vikariatsersättning under räntmästarnes se-
 mester » 2,533: —
 så att kostnaderna skulle i sin helhet blifva kr. 113,433: —
 eller ej obetydligt lägre än sammanlagda beloppet af nu utgående löneförmåner.

På grund häraf och då de landtränsmästare för närvarande tillkommande extra inkomster till den del, som bestode af remisslage och stämpelpappersprovision, vore af beskaffenhet att de otvifvelaktigt komme att stiga och utgå till högre belopp än som hittills varit fallet, hvarigenom statsverkets kostnader för i fråga varande tjänstemäns aflönande måste än vidare ökas, ansåge Statskontoret, som icke funne skäl att föreslå någon löneförbättring allenast för de räntmästare, som nu derom gjort framställning, att önskvärdt vore, det en lönereglering för samtliga desse tjänstemän komme till stånd. Då Statskontoret emellertid hvarken i anledning af landtränsmästarens i Vermlands län nu gjorda anhållan om beredande af rätt för räntmästare till två ålderstillägg eller eljest funne anledning att till en sådan lönereglering föreslå andra grunder, än som framstälts vid frågans öfverlemnande till 1880 års riksdag, hemställde Statskontoret i underdånighet, att Eders Kongl. Maj:t måtte till 1883 års riksdag aflåta förnyad nådig propo-

sition om lönereglering för landtränbmästarene i öfverensstämmelse med framställningen till 1880 års riksdag samt de dervid fogade förbehåll och i öfrigt föreslagna villkor.

Då samtliga de till landsstaten hörande embets- och tjenstemän, med undantag allenast af landtränbmästare, numera kommit i åtnjutande af ny lönereglering och dermed förenade förmåner, synes mig redan af detta förhållande giltig anledning vara för handen att förorda bifall till Statskontorets förevarande framställning om aflåtande till instundande riksdag af nådig framställning om lönereglering jemväl för sistnämnde tjenstemän. För en dylik framställning förefinnas emellertid dessutom andra viktiga och beaktansvärda skäl. Af den utaf Statskontoret meddelade, här ofvan intagna uppgift å landtränbmästarnes aflöningsförmåner i medeltal för åren 1879—1881 framgår nämligen att, till följd af de extra inkomsternas uppgående till vida högre belopp än i stat beräknats, aflönningarna för i fråga varande tjenester äro särdeles ojemnt fördelade, då de under nämnda år vexlat emellan 11,322 kronor 94 öre, hvartill de uppgått i Christianstads län, och 3,155 kronor 62 öre, som de utgjort i Gotlands län. Enär alltså desse tjenstemän inom vissa län uppbära större aflönning, än som står i skäligt och lämpligt förhållande till de med befattningarne förenade göromål och ansvar, medan åter inom andra län de äro alltför svagt aflönade, torde en reglering af landtränbmästarnes aflöningsförmåner, i syfte att utjemna denna olikhet, få anses vara påkallad af rättvisa och billighet.

En lönereglering för landtränbmästare, genomförd i enlighet med det af Eders Kongl. Maj:t till 1880 års riksdag framlagda förslag, skulle vidare icke allenast icke tillskynda statsverket någon ökad kostnad, utan tvärtom leda till en icke oväsentlig besparing. Jemlikt ofvanberörda af Statskontoret gjorda utredning komne nämligen löneregleringen att för framtiden medföra en årlig kostnad af 113,433 kronor, under det att tränbmästarnes aflöningsförmåner i medeltal under åren 1879—1881 uppgått till ett sammanlagdt belopp af 126,960 kronor 28 öre. Härtill kommer, att med det nuvarande aflönings sättet dessa aflöningsförmåner otvifvelaktigt skulle än ytterligare växa. De väsentligaste af landtränbmästarnes extra inkomster, eller remisslage och stämpelpappersprovision, hafva nämligen, efter hvad räkenskaperna utvisa, under de senaste åren alltjemt stegrats och detta i så hög grad,

att nämnda inkomster, som under år 1879 utgjort 58,700 kronor, för år 1881 uppgått till ej mindre än 84,600 kronor, och en ytterligare ökning i särskildt den senare inkomsttiteln blir naturligtvis en följd af stämpelskattens ifrågasatta höjning.

Den omständighet, att en förändrad organisation af hela uppbörds- och utgiftsväsendet inom länen blifvit i fråga satt, bör enligt min åsigt icke utgöra något skäl att uppskjuta löneregleringen för räntmästarne. Huru än denna organisation må gestalta sig, lärer dock alltid hos länsstyrelserna böra finnas en länskassa för de löpande utgifterna. Denna kassa måste handhafvas af någon tjänsteman och denne tjänsteman, han må nu komma att benämnas räntmästare eller bokhållare, torde böra blifva så pass aflönad, att kassaförvaltningen må kunna honom med trygghet anförtros. En lägre aflöning för denne tjänsteman, än den nu för räntmästarne föreslagna, torde således icke kunna i fråga komma och ur denna synpunkt bör derföre betänklighet ej möta mot att sätta räntmästarne på ordinarie stat, blott för dem stadgas skyldighet likasom för andra, redan reglerade landsstatstjänstemän att underkasta sig den förändring i tjänstgöringsskyldighet, som kan varda föreskrifven. Utsträcket denna skyldighet derhän, att räntmästarne i öfrigt skola verkställa det arbete eller lemna det biträde å landskontoret, som kan varda dem ålagdt, skulle derjemte undanröjas den invändning man stundom hört framställas, eller att räntmästarnes nuvarande göromål icke skulle gifva dem full sysselsättning. Denna anordning komme ock att medföra den fördel, att det ständigt växande behovet af extra biträden vid länsstyrelserna skulle, hvad landskontoren anginge, i någon mån minskas.

Beträffande frågan om och i hvad mån de nuvarande innehafvarne af räntmästaretjänsterna kunna anses pliktiga att underkasta sig ny lönereglering, ber jag att få hänvisa till statsrådsprotokollen för den 4 Januari 1878 och den 9 Januari 1880, hvilka gifva vid handen, att samtliga räntmästare ansetts skyldiga att, utan någon rätt till bibehållande af eller ersättning för vissa löneförmåner, ingå på ny löne-reglering.

I afseende å de allmänna grunderna för den blifvande löneregleringen, torde dessa böra i allt väsentligt blifva enahanda med dem, som vid förut fastställda löneregleringar för landsstaten vunnit tillämpning, och som blifvit af Eders Kongl. Maj:t föreslagna, då frågan förra gången förelades Riksdagen. Således torde följande grunder böra iakttagas:

De räntmästarne i Upsala, Södermanlands, Östergötlands och Örebro län tilldelade löningsjordar skola i och med löneregleringen, efter tillgodonjuten fardagsrätt, till statsverket indragas den 14 Mars 1886; med iakttagande likväl att nuvarande indelningshafvare eger att, om han sådant önskar, under sin återstående tjenstetid och med rätt till fardagsår för sig eller sterbhus fortfarande såsom löneförmån åtnjuta sin löningsjord emot det afdrag å den kontanta lönen, som efter uppskattning kan blifva bestämdt, samt att staten, då den från vederbörande indelningshafvare eller hans sterbhus öfvertager löningsjord, efter värdering vid syn jemväl öfvertager sådana derå möjligen befintliga, indelningshafvaren tillhöriga byggnader, som vid synen anses vara för lägenheten nyttiga.

Den med landtränstmästarebefattningarna hittills förenade rätt till vissa extra inkomster, hvilka, på sätt här ofvan omförmälts, hufvudsakligen utgöras af remisslage vid leverering af stats- eller andra allmänna medel samt provision å stämpelpappers-, möteskostnads- och landstingsmedel samt i Vester- och Norrbottens län jemväl å salpetermedel äfvensom, ehuru mera sällan, af expeditionslösen, bör med löneregleringens inträdande upphöra samt dessa inkomster till statsverket indragas eller eljest besparas, dock med det undantag att följande sportler komma att fortfarande utgå, nämligen lösen för sådana expeditioner, som part eller annan på egen begäran erhåller eller eljest icke författningenligt är pligtig att lösa, äfvensom provisioner för uppbörd af landstings, kommuners eller enskilda inrättningars afgifter eller af medel af än mer enskild natur.

Löneförmånerna torde böra fördelas i lön och tjenstgöringspenningar, vid hvilken fördelning afseende bör fästas derå, att tjenstgöringspenningarne, så vidt sig göra låter, må blifva tillräckliga för bestridande af vikariatsersättning under tjenstledighet, samt att lönen må utgå med sådant belopp, som efter tjenstens beskaffenhet skäligen må kunna, efter uppnående af stadgad lefnads- och tjensteålder, vid afskedstagandet såsom pension å allmänna indragningsstaten bestås, hvarförutom i fråga om inträdandet af rätt till ålderstillägg landtränstmästare torde böra få i sådant hänseende jemväl räkna sig till godo den tid, han före utnämningen till räntmästare kan hafva innehaft kronofogdebefattning med konstitutorial eller på grund af förordnande enligt nådiga cirkuläret den 7 Mars 1873; och torde, till följd af indragningen

utaf landträntmästarnes sportelinkomster, de kostnader för arbetsbiträde, skrifmaterialier och andra expenser, som föranledas af tjänster-nas skötande, enligt regel böra af statsmedel bestridas.

Hvad angår villkoren för de blifvande nya löneförmånernas åtnjutande, så torde dessa i tillämpliga delar blifva desamma, som jemlikt nådiga kungörelserna den 31 Maj 1878 och den 28 Maj 1880 äro gällande i afseende å fastställda löneregleringar för öfrige embets- och tjänstemän samt betjente vid landsstaten, dock med iakttagande af den utaf mig redan antydd bestämmelse om tjänstgöringsskyldighet å landskontoret. Följande villkor i berörda hänseende synas således böra föreskrifvas:

att landträntmästare skall vara underkastad den vidsträcktare tjänstgöringsskyldighet och jemkning i åligganden, som vid en förändrad organisation af uppbörds- och utgiftsväsendet inom länen eller eljest i allmänhet kan varda stadgad, så ock att lemna det biträde vid göromålen å landskontoret, som kan blifva honom ålagdt;

att med landträntmästaretjänst icke må förenas annan tjänst på rikets, riksdagens eller kommunens stat, ej heller annan tjänstebefattning, med mindre den finnes icke vara hinderlig för fullgörande af tjänstgöringen vid landsstaten; dock att landträntmästare, som vid den nya löneregleringens inträdande redan innehar tjänst utom landsstaten, må densamma bibehålla så länge den icke är för tjänstgöringen vid landsstaten hinderlig;

att de med landträntmästarebefattningen förenade tjänstgöringspenningar få uppbäras endast för den tid tjänstens innehafvare verkligen tjänstgjort eller åtnjutit semester, men skola för den tid, han eljest varit från tjänstgöring befriad, utgå till den, som förrättat tjänsten;

att den, som af sjukdom hindras att förrätta sin tjänst, eger uppbära hela lönen; men att den, som eljest undfår ledighet för svag helsas vårdande, enskilda angelägenheter eller särskilda uppdrag, kan förpligtas att under ledigheten utöfver sina tjänstgöringspenningar afstå så mycket af lönen, som erfordras för tjänstens förrättande eller eljest pröfvas skäligt;

att, der förhöjning af lönen efter viss tids innehafvande af tjänsten anses böra medgifvas, sådan förhöjning icke må inträda, med mindre innehafvaren under mer än fyra femtedelar af denna tid sjelf bestridt sin eller på grund af förordnande annan statens

tjenst, dock att härvid icke må föras honom till last den tid, han åtnjutit semester; samt att i öfrigt iakttages, att löntagare till godo räknas ej mindre den tid, som före den nya statens utfärdande förflutit från det han till tjensten utnämndes eller enligt nådiga cirkuläret den 7 Mars 1873 förordnades att förestå densamma, än äfven den tid, landtränsmästare före utnämningen till denna tjänst må hafva innehaft kronofogdebefattning med konstitutorial eller på grund af förordnande enligt nyss åberopade nådiga cirkulär; men att den högre aflöningen ej får tillträdas förr än vid början af kalenderåret näst efter det år, då den stadgade tjensteåldern blifvit uppnådd; samt

att semester må, när sådant kan ske utan hinder för göromålens behöriga gång, åtnjutas af landtränsmästare under högst en månad årligen.

Hvad slutligen angår aflöningen för landtränsmästarna synes, på sätt Statskontoret föreslagit, lönestaten i enlighet med det till 1880 års riksdag framlagda förslag böra blifva följande:

	lön.	tjenstgörings- penningar.	summa.
a) i Östergötlands, Kalmar, Christianstads, Malmöhus, Göteborgs och Bohus, Elfsborgs, Skaraborgs och Vermlands län	3,000.	1,500.	4,500.
b) i Stockholms, Södermanlands, Jönköpings, Kronobergs, Örebro, Kopparbergs, Gefleborgs och Vesternorrlands län	3,000.	1,300.	4,300.
c) i Upsala, Gotlands, Blekinge, Hallands, Vestmanlands, Jemtlands, Vesterbottens och Norrbottens län	3,000.	1,000.	4,000.
jemte ålderstillägg till belopp af 500 kronor efter fem års välvitsordad tjenstgöring.			

Kostnaderna för genomförande af denna lönereglering för landtränsmästarna skulle blifva följande:

löner för 24 tjänster à 3,000 kronor	72,000: —	
tjänstgöringspenningar för		
8 tjänster à 1,500 kronor	12,000: —	
8 » à 1,300 »	10,400: —	
8 » à 1,000 »	8,000: —	30,400: —
		102,400: —
hvertill kommer ålderstillägg för nämnde tjänstemän till det belopp, som enligt deras tjänsteålder skulle under år 1884 erfordras, eller		8,500: —

Summa kronor 110,900: —

Dessutom kommer att för vikariatsersättning under landtränsmästarnes semester tagas i anspråk ett belopp af 2,533 kronor, motsvarande en månads tjänstgöringspenningar för hvarje tjänst årligen, hvartill emellertid det för likartadt ändamål äfvensom till arfvoden åt extra biträden vid länsstyrelserna under »landsstaterna i länen» redan uppförda reservationsanslag torde lemna tillgång, utan att någon förhöjning deruti blifver erforderlig.

Om från nyssnämnda	kr. 110,900: —	
afdrages hvad som redan finnes på stat anvisadt till af- löning åt landtränsmästare:		
löner	47,982: —	
boställsförmåner, beräknade till	1,074: —	49,056: —
uppstår nytt anslagsbehof å ordinarie stat till belopp af kr. 61,844: —		
deraf böra uppföras å anslaget under sjette hufvudtiteln till <i>landsstaterna</i>	53,344: —	
och under samma hufvudtitels anslag till <i>ålders- tillägg</i>	8,500: —	61,844: —

På sätt redan här ofvan antydts, kommer emellertid statsverket icke att tillskyndas några ökade kostnader genom denna lönereglering, utan uppstå deremot besparingar såväl för statsverket som andra allmänna fonder, hvilka besparingar, beräknade efter förhållandena under år 1881, skulle uppgå till följande belopp, nämligen:

remisslage, omkring	kr. 30,000: —	
provision å stämpelpappersmedel, omkring	» 55,000: —	
» å salpetermedel, omkring	» 130: —	
» å möteskostnadsmedel, omkring	» 2,200: —	
» å knektelegomedel, omkring	» 700: —	

eller tillsammans kr. 88,030: —

Då den behöfliga förhöjningen i det ordinarie anslaget för landsstaten drages från sistnämnda summa, visar sig att genom löneregleringen uppstår för statsverket en besparing af 26,186 kronor, hvilken besparing antagligen för framtiden blifver ännu större, då, efter hvad erfarenheten gifvit vid handen, den af landtränsmästarne under de senaste åren uppburna remisslage och provision å stämpelpappersmedel år efter år icke oväsentligt ökats.

Uti förrberörda utlåtande har Statskontoret slutligen anmält, att i sammanhang med löneregleringen de under sjunde hufvudtiteln uppförda förslagsanslag till stämpelpappersomkostnader samt till observations- och uppbördsprocenter m. m. väl borde undergå någon förändring sålunda att de minskades, det förra med beloppet af den nu till räntmästarne utgående stämpelpappersprovision och det senare med beloppet af den till desse tjenstemän utgående remisslage;

lärande Eders Kongl. Maj:t, uppå anmälan af chefen för finansdepartementet, vilja meddela de nådiga beslut, hvar till Statskontorets nu omförmälda framställning må finnas gifva anledning.

Under förutsättning att nu i fråga varande lönereglering varder genomförd, har Eders Kongl. Maj:t på föredragning af chefen för finansdepartementet redan fattat beslut om de ändringar i stämpelpapperslagstiftningen, som borde föreslås i följd deraf att räntmästarne expeditionslösen komme att indragas.

Åberopande hvad jag sålunda anført får jag, som anhåller att vid behandlingen af anslagstiteln »ålderstillägg» få yttra mig i fråga om auvisande af de för bestridande af nu föreslagna ålderstillägg nödiga medel, i underdånighet tillstyrka, att Eders Kongl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen, att

dels med nu föreslagna grunder och villkor i afseende å lönereglering för landtränsmästarne godkänna ofvan intagna förslag till stat för bemälda tjenstemän;

dels för tillämpning af berörda nya aflöningsstat höja det under titeln »landsstaterna i länen» uppförda penningeanslag med 53,344 kronor.

Vidare får jag i underdånighet anmäla, att, enligt hvad Statskontoret uti sin berättelse angående statsverkets tillstånd och behof meddelat, följande landsstatsboställen blifvit under år 1882 till statsverket indragna, utan att ersättning till vederbörande tjenstemän ännu blifvit å anslaget till »landsstaterna i länen» uppförd:

[5].
Höjning i
anslaget till
följd af in-
dragning utaf
landsstats-
boställen.

häradskrifvarebostället i Upsala läns femte fögderi 1 mantal Klef N:o 5, kronofogdebostället i Stockholms läns femte fögderi 1 mantal Väringsö N:ris 1 och 2,

kronofogdebostället i Åkerbo m. fl. härads fögderi af Östergötlands län $\frac{3}{4}$ mantal Bökesta med löningsjord, N:o 2, och

kronofogdebostället i Vartofta fögderi af Skaraborgs län 1 mantal Slöta Bygård N:o 6.

Vid sådant förhållande torde, på sätt Statskontoret hemställt, Eders Kongl. Maj:t behaga föreslå Riksdagen, att penningeanslaget under »landsstaterna i länen» må ytterligare höjas med det belopp, hvartill de fyra under år 1882 indragna landsstatsboställenas afkastning är i stat beräknad, eller tillhopa 2,950 kronor;

kommande i fråga varande anslag, i händelse af bifall till hvad jag beträffande detsamma hemställt, att höjas med sammanlagdt 56,294 kronor eller från nu varande beloppet 2,290,195 kronor till 2,346,489 kronor.

[6]. Slutligen lærer, med tillämpning af det vid beräkning af statsverkets inkomster förut i dag fattade beslut, från denna anslagstitel böra uteslutas det under »friheter» uppförda belopp 8,500 kronor.

*Uteslutande
från anslaget
af »friheter».*

Hela ordinarie anslaget »landsstaterna i länen», som i riksstaten för innevarande år är beräknadt till 2,449,595 kronor, deraf anvisning i kontant 2,290,195 kronor, friheter 8,500 kronor och ersättningar 150,900 kronor, skulle, i händelse af bifall till hvad nu blifvit föreslaget, komma att höjas med 56,294 kronor och minskas med 8,500 kronor samt således komma att uppgå till 2,497,389 kronor.

[7]. I den till 1882 års riksdag aflåtna nådiga propositionen angående statsverkets tillstånd och behof omnämndes hurusom särskildt i Jemtlands län inom kort torde finnas oundgängligt att öka fögderitjenstemännens antal, enär detta vidsträckta län, der domsagornas antal nyligen ökats från två till fyra, fortfarande är deladt i blott tre fögderier.

*Fögderireglering inom
Jemtlands
län.*

Behofvet att öka fögderiernas i nämnda län antal, på sätt länsstyrelsen redan då föreslagit samt Kammarkollegium och Statskontoret tillstyrkt, har ock sedermera ytterligare framhållits af länsstyrelsen.

Jemtlands län, som vid dess bildande år 1810 indelades i nu varande tre fögderier, Jemtlands norra, Jemtlands södra och Herjeådalens, omfattar en ytvidd af 444,¹² kvadratmil. Häraf belöper på norra fögderiet 179,⁵³ kvadratmil, på södra fögderiet 145,¹¹ kvadratmil och på

Herjeådalens fögderi 119,⁴⁸ kvadratmil. Samtliga fögderierna hafva större areal än något annat fögderi i riket, med undantag af fögderierna i Norrbottens län och ett i Vesterbottens län.

Länets landtbefolkning, som år 1810 uppgick till endast 26,738 personer, hade vid 1881 års utgång stigit till 82,235 personer och alltså mera än tredubblats sedan förstnämnda år.

Den betydliga tillväxten af länets folkmängd jemte den snabba utveckling i alla riktningar, som särdeles efter år 1835 egt rum inom länet och hvilken utan tvifvel kommer att ytterligare stegras i följd af den nyligen fullbordade jernvägsanläggningen emellan Sundsvall och Trondhjem, har ock förorsakat att i synnerhet för kronofogdarne, hvilkas tid derjemte mycket upptages af sjelfva tjänsteresorna, som i anseende till fögderiernas vidsträckthet blifva längre och mera tidsödande än annorstädes, göromålen så tilltagit, att, enligt hvad länsstyrelsen redan 1877 anfört, det skulle varit för kronofogdarne omöjligt att medhinna sina förrättningar, så framt de icke dels erhållit någon lättnad i utmätningsväsendet derigenom att länsmännen förordnats till sjelfständiga utmätningmän i en utsträckning, som ingalunda vore tillfredsställande, dels ock hölle sig biträden till ett antal, som måste vara för kronofogdarne särdeles betungande. Och uti ett under sistlidna år afgifvet utlåtande har länsstyrelsen annålt, att behovet af ökad antal fögderier varit och vore i oafbrutet stigande och påkallade att skyndsamt afhjelpas, såvida icke en redan länge märkbar rubbning i de ärendens jemna gång, som voro på kronofogdarnes åtgärder beroende, skulle i allt betänkligare grad uppstå.

Med afseende härå har länsstyrelsen begärt en fögderireglering inom länet och dervid hemställt, i första rummet, att länet måtte fördelas i 5 fögderier sålunda, att hvarterdera af norra och södra fögderierna delades i två fögderier samt Herjeådalens fortfarande utgjorde ett fögderi, eller ock, om hinder häremot mötte, att fögderiindelningen skulle bringas i full öfverensstämmelse med n. v. domsagoindelningen och länet sålunda blifva deladt i 4 fögderier, deraf *norra* fögderiet skulle omfatta Hammerdals, Liths och Rödöns tingslag, *östra* fögderiet, Ragunda, Refsunds, Brunflo samt Nås och Hackås tingslag, *vestra* fögderiet, Undersåkers, Offerdals, Hallens, Ovikens och Sunne tingslag, samt *södra* fögderiet, Bergs, Svegs och Hede tingslag. De särskilda fögderiernas folkmängd (enligt uppgifterna för år 1881) och ytvidd skulle komma att förhålla sig sålunda, att norra fögderiet med en folkmängd af 22,383 personer skulle erhålla en ytvidd af 128,²²⁴ kvadratmil, östra fögderiet med 22,954 personer 61,⁶⁹⁹ kvadratmil, vestra fög-

deriet med 20,671 personer 110,892 kvadratmil och södra fögderiet med 16,227 personer 143,308 kvadratmil. Kammarkollegium och Statskontoret hafva för sin del tillstyrkt det senare alternativet, ehuru med den förändring att, i anseende till svårigheten att vissa tider af året uppehålla samfärdseln emellan Bergs tingslag och Herjeådalen, nämnda tingslag fortfarande borde tillhöra något af provinsen Jemtlands fögderier.

Då uppenbart är, att fögderiernas antal inom Jemtlands län nu är för ringa, men åtminstone för närvarande icke mera än ett nytt fögderi synes vara af behovet oundgängligen påkalladt, torde det senare alternativet i länsstyrelsens förslag böra läggas till grund för den blifvande fögderiregleringen, helst detta alternativ medför den fördel att fögderierna derigenom till antal och omfattning komme att fullständigt sammanfalla med domsagorna. För denna reglering skulle således erfordras inrättandet af en kronofogde- och en häradsskrifvaretsjänst.

Nödiga medel för dessa tjänster kunna utan någon ökad tunga för statsverket beredas genom användande dertill af de kronofogde- och häradsskrifvarelöner, som blifva tillgängliga genom den af Eders Kongl. Maj:t den 24 November 1882 beslutade sammanslagning af andra och tredje fögderierna i Upsala län till ett fögderi, hvilken reglering skall träda i kraft i den mån någon af fögderitjänstemännen i de båda fögderierna afgår. Då emellertid härmed kan dröja åtskilliga år, men det är af vikt att fögderiregleringen inom Jemtlands län må kunna genomföras så snart som möjligt, synes under tiden och intill dess lönebeloppen blifva disponibla särskildt anslag för berörda ändamål böra beredas.

Enligt fastställda stater utgör aflöningen, för kronofogde lön 3,000 kronor, tjänstgöringspenningar 1,000 kronor och expensmedel 300 kronor eller tillsammans 4,300 kronor samt för häradsskrifvare lön 2,000 kronor och fasta tjänstgöringspenningar 500 kronor eller tillhoppa 2,500 kronor, och anslaget bör således blifva 6,800 kronor.

Jag tillåter mig alltså hemställa, att Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå riksdagen medgifva, att de aflöningsbelopp, som blifva tillgängliga i följd af den anbefalda fögderiregleringen inom Upsala län, må användas för inrättande af en kronofogde- och en häradsskrifvaretsjänst inom Jemtlands län,

äfvensom att för uppehållande af berörda båda fögderitjänster under år 1884 må på extra stat för samma år anvisas ett anslag af 6,800 kronor, att utgå i den mån sådant kan varda erforderligt.

Ålderstillägg.

Om den af mig föreslagna lönereglering för landtränsmästarna varder bifallen, torde de medel, som äro erforderliga för bestridande af de bemälda tjänstemän enligt den nya aflöningsstaten tillkommande ålderstillägg, böra utgå af förevarande anslag. För sådant ändamål skulle erfordras 8,500 kronor; och jag hemställer således, det Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen medgifva att ålderstillägg åt landtränsmästare må utgå af sjette hufvudtiteln's förslagsanslag »ålders-tillägg» samt förty höja detta anslag med 8,500 kronor eller från 205,000 kronor till 213,500 kronor.

[8]

Ålderstillägg.

Gästgifvares friheter.

Med tillämpning af det vid beräkning af statsverkets inkomster förut i dag fattade beslut torde å detta anslag det i kolumnen »friheter» uppförda belopp 6,635 kronor uteslutas och anslaget's slutsumma således minskas från 19,575 kronor till 12,940 kronor.

[9]

Uteslutande från anslaget af »friheter».

Färjor och färjekarlar.

Af enahanda grund, som blifvit af mig under punkt 9 anförd, lärers å detta anslag skola uteslutas »friheter» 25 kronor, och anslaget's slutsumma således minskas från 385 kronor till 360 kronor.

[10]

Uteslutande från anslaget af »friheter».

Skiften och afvittringar.

Beträffande denna anslagstitel anhåller jag till en början få erinra att den olikhet i aflönings sättet, som för närvarande eger rum mellan storskifteslandtmästarne i Dalarne samt afvittringslandtmästarne i Norr- och Vesterbotten, i ty att för de senare aflönningen alltifrån den 1 Juni 1874 utgått efter taxa, under det att de förre fortfarande uppbära fixt arfvode, snart kommer att försvinna, sedan Eders Kongl. Maj:t den 10 sistlidne November förordnat, att nådiga taxan på arfvode åt afvittringslandtmästarne i Vesterbottens och Norrbottens län af den 3 December 1880 skall från och med den 1 Juni 1883 tillämpas för beräkning af

[11, 12]

*Förhöjning i årsarfvodet för storskifteslandtmästarne m. fl.**Anslag till storskiftes- och afvittrings-verken.*

arfvode åt landtmätare vid storskiftes- och afvittringsverket i Särna socken med Idre kapellag inom Dalarne. Fast arfvode kommer derefter att uppbäras endast af de landtmätare, som sysselsättas för storskiftet i Elfdals socken, der de egentliga arbetena å fältet redan äro afslutade och storskiftet temligen snart nalkas sin fullbordan. Efter hvad erfarenheten från norra delarne af riket gifver vid handen, bör aflönings utgående efter taxa otvifvelaktigt komma att påskynda arbetenas fortgång, och man torde således kunna antaga, att storskiftesverket inom Dalarne skall kunna afslutas tidigare än förut varit emotsedt.

Då under år 1882 två storskifteslandtmätare samt en afvittringslandtmätare inom Norrbottens län erhållit afsked och några nya icke blifvit förordnade i de afgångnes ställe, har antalet af storskifteslandtmätare nedgått till 15 och af afvittringslandtmätare inom Norrbottens län till 13. Bland afvittringslandtmätarne inom Vesterbottens län har någon afgång icke inträffat.

Redan innan förenämnda nådiga beslut af den 10 sistlidna November hunnit meddelas länsstyrelsen i Kopparbergs län, hade i enlighet med gällande föreskrifter så väl bemälda länsstyrelse som länsstyrelserna i Vesterbottens och Norrbottens län till landtmäteristyrelsen inkommit med uppgifter och beräkningar i afseende å bestämmande af de belopp, som under innevarande och nästkommande år ansåges erforderliga för storskiftes- och afvittringsverken. Härvid hade af länsstyrelsen i Kopparbergs län antagits att ett belopp af 77,529 kronor 5 öre skulle under innevarande år i förevarande hänseende blifva för detta län tillräckligt; men uti det förslag till utgiftsstater för storskiftes- och afvittringsverken under år 1883, som landtmäteristyrelsen den 21 sistlidne November afgaf, hade med afseende derå, att de storskifteslandtmätare, som komme att sysselsättas inom Särna socken och Idre kapellag och hvilkas antal under nämnda år sannolikt blefve högst 8, skulle från den 1 Juni detta år åtnjuta arfvode enligt 1880 års taxa, och då antagligt vore att detta aflöningsätt komme att, i följd af betydligt ökad arbetsprodukt, medföra jemväl högre årsinkomster för åtskillige af ofvannämnde åtta landtmätare, än som förut kunnat uppnås, landtmäteristyrelsen ansett att utgiftsstaten borde höjas till 84,300 kronor.

Deremot anmärkte landtmäteristyrelsen, hvad angick den föreslagna utgiftsstaten för Vesterbottens län, bland annat att det belopp af 42,000 kronor, hvilket förslagsvis blifvit uppfördt för godtgörelse till gode män och för handtlangning, med ledning af erfarenheten under de fem senaste åren syntes böra nedsättas till 32,000 kronor, samt, beträffande utgiftsstaten för Norrbottens län, dels att det belopp af 57,800 kronor,

hvilket, i likhet med hvad 1882 års stat upptoge, förslagsvis blifvit uppfördt till betalning af arfvoden jemlikt §§ 1—8 samt 12 i 1880 års taxa, syntes böra minskas till 56,000 kronor, dels att det för godtgörelse till gode män och ersättning för handtlangning i staten förslagsvis upptagna belopp af 30,100 kronor syntes böra nedsättas till 27,000 kronor, för hvilka minskningar skäl af landtmästeristyrelsen anfördes.

Med godkännande af dessa skäl behagade Eders Kongl. Maj:t vid föredragning den 8 nästlidne December af frågan om stat för storskiftes- och afvittringsverken under år 1883 fastställa sådan stat, deri samtliga utgifterna äro upptagna till ett sammanlagdt belopp af 302,000 kronor, hvaraf belöpa på:

Kopparbergs län.....	kr. 84,300
Vesterbottens »	» 116,000
Norrbottnens »	» 101,700.

Beträffande behovet af anslag för storskiftes- och afvittringsverken under år 1884 har landtmästeristyrelsen i ofvan omförmälda underdåniga skrifvelse den 21 sistlidne November anført, att, enligt en i Statskontoret den 14 föregående Oktober uppgjord kalkyl öfver tillgångar å anslagen till skiften och afvittringar sedan utgifterna under år 1882 blifvit bestridda, skulle å dessa anslag, under förutsättning att de för nyssnämnda år anvisade belopp komme att till fullo utbetalas, vid årets slut förefinnas en brist af 3,265 kronor. Sedan landtmästeristyrelsen med anledning häraf inhemtat utredningar från vederbörande styresmän angående dels redan gjorda dels sannolikt återstående utgifter för år 1882, hade likväl af dessa utredningar framgått, att å utgiftsstaterna för storskiftes- och afvittringsverken för år 1882 antagligen uppkomme behållningar

för Kopparbergs län omkring	600 kr.
för Vesterbottens län »	21,900 »
tillsammans omkring	22,500 kr.
och brist för Norrbottens län omkring	20,000 »
återstående behållning omkring	2,500 kr.,

hvarigenom den i Statskontorets ofvannämnda kalkyl angifna brist af 3,265 kronor antagligen komme att nedgå till omkring 800 kronor, vid hvilket förhållande den af länsstyrelsen i Norrbottens län i fråga satta framställning till Riksdagen om medels anvisande för betäckande af den brist, som länsstyrelsen ansett förefinnas i de för afvittringen

inom samma län beviljade anslag, af landtmäteristyrelsen antogs icke vara af behovet påkallad.

Vidare har landtmäteristyrelsen anført att, ehuru de af Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande för år 1884 uppgjorda förslagsberäkningar upptoge utgifterna för

Kopparbergs län till kronor	77,529: 05
Vesterbottens » » »	123,135: —
Norrbottens » » »	106,600: —
	307,264: 05,

denna summa likväl, oaktadt den förhöjning i utgifterna för storskiftesverket inom Kopparbergs län, som blefve en följd af vissa arbetens utförande efter taxa, torde kunna nedsättas till ett jemnadt belopp af 300,000 kronor, emedan dels det af styrelsen afgifna förslag till utgiftsstat för år 1883 upptoge en slutsumma af 302,000 kronor, dels den uti samma förslag för storskiftesverket förekommande utgiftspost å 879 kronor 5 öre för anskaffande af distanstuber icke lär behöfva upptagas äfven för år 1884 samt dels några af de utgiftsposter, hvilka föreslagits af länsstyrelserna i Vesterbottens och Norrbottens län, kunde af styrelsen föreslås till lägre belopp, i likhet med hvad som skett i styrelsens förslag till utgiftsstat för år 1883.

Slutligen har landtmäteristyrelsen hemställt, det måtte styresmännen och landtmätarne vid storskiftes- och afvittringsverken beredas samma aflöningsförmåner som hittills samt de storskifteslandtmätare, hvilka komme att åtnjuta arfvode efter taxa, blifva satta i samma ställning som afvittringslandtmätarne, äfvensom att af 1883 års riksdag till storskiftes- och afvittringsarbetenas fortsättande under år 1884 måtte äskas det belopp som, utöfver det ordinarie anslaget 63,000 kronor, erfordrades för de af landtmäteristyrelsen till 300,000 kronor beräknade kostnaderna för samma arbeten eller 237,000 kronor.

På grund af hvad sålunda blifvit af landtmäteristyrelsen anfördt finner jag mig böra i underdånighet tillstyrka, det Eders Kongl. Maj:ts måtte tackas föreslå Riksdagen

dels att för år 1884 bevilja förhöjning i årsarfvodet med 400 kronor till hvarje storskifteslandtmätare i Kopparbergs län, som icke kommer att åtnjuta arfvode efter taxa, samt i styresmannens för storskiftesverket årsarfvode likaledes med 400 kronor; att medgifva det de belopp, hvarmed inkomsterna af tjensten under år 1884 för afvittrings-

landtmätare i Vesterbottens och Norrbottens län och de storskifteslandtmätare i Kopparbergs län, hvilka åtnjuta arfvode efter taxa, kunna komma att understiga 2,500 kronor för dem, som tillhöra första lönegraden, och 3,000 kronor för dem, som på grund af ålder i tjensten åtnjuta arfvodesförhöjning, må desse tjenstemän godtgöras af anslagen till storskiftes- och afvittringsverken; att för år 1884 åt föredragandena af afvittringsärendena i Vesterbottens och Norrbottens län samt till skrifbiträde åt dem bevilja en tillökning af 400 kronor i det åt hvarje af dem anslagna belopp, samt att bevilja tillfällig förhöjning i styresmannens för afvittringsverket i Vesterbottens län årsarfvode för år 1884 med 200 kronor;

dels ock att, till bestridande af kostnaderna för storskiftes- och afvittringsverken under år 1884, för samma år, utöfver ordinarie anslaget 63,000 kronor, på *extra* stat anvisa 237,000 kronor.

Landtbruksingeniörer och deras biträden.

Statens landtbruksingeniörer hafva enligt nådiga reglementet af den 8 December 1865 till åliggande att uppgöra planer till och, der tiden så medgifver, leda utförandet af afdiknings-, åkeromläggnings-, odlings- och ängsvattningsföretag samt tillhandagå landets jordbrukare med råd och upplysningar rörande jordbruket i allmänhet. Deras antal, som tid efter annan ökats, uppgår för närvarande till 16. Aflöningen utgör i lägsta lönegraden 2,000 kronor, förutom rese- och traktamentsersättning, samt kan ökas efter 5 års väl vitsordad tjenstgöring till 2,500 kronor, efter ytterligare 5 år till 3,000 kronor och efter ytterligare 5 år till 3,500 kronor.

Uti underdånigt memorial den 15 September 1882 har Landtbruksakademiens förvaltningskomité gjort framställning om aflåtande af nådig proposition till innevarande års Riksdag om anslag på ordinarie stat till ytterligare två landtbruksingeniörer, hvardera med en aflöning af 2,000 kronor.

Till stöd för denna framställning har förvaltningskomitén anført: att, med det stigande intresset icke allenast för åkerjordens fullständiga afdikning, omläggning och ordnande, utan ännu mer för torrläggning af sankar eller vattendränkta marker, afsedda för odling af säd eller foderväxter, den landtbrukande befolkningens behof af ingenjörsbiträde år från år så tillvuxit att, då enligt sammandrag af de requisitioner å sådant biträde, som till förvaltningskomitén ingått, antalet

[13.]
Anvisande af
löner åt
ytterligare
två landt-
bruks-
ingeniörer.

begärda förrättningsdagar år 1871 uppgått till 1,579, detta antal sedermera stigit till 2,549 år 1872, till 3,104 år 1881 och till 3,475 år 1882;

att till följd af lagen om dikning och annan afledning af vatten af den 20 Juni 1879, hvilken lag från och med år 1880 trädte i kraft, flere egare af gemensamma marker förenat sig till utförande af större samfälda företag för reglering af vattendrag och afdikning af stora arealer mer eller mindre vattendränkt mark, samt såsom laga förrättningsmän härvid anlitat landbruksingeniörer, hvarigenom behovet af sådana under sista tiden blifvit ännu större, så att requisitioner för dylika laga förrättningar, hvilka vanligen kräde många förrättningsdagar, ej kunnat fullgöras annorlunda än genom förrättningsdagarnes fördelning på flera år, och stundom icke ens kunnat upptagas, på det icke allt för många andra jordbrukare på skilda håll skulle komma att sakna biträde, råd och upplysningar;

att, då de allra flesta förrättningar vore af den beskaffenhet, att de måste handläggas under den tid af året, då marken vore antingen ofrusen eller fri från snö eller öfverflödigt vatten samt äfven något afseende borde fästas vid väderleksförhållandena, ej mer än 180 à 200 arbetsdagar kunde beräknas för hvarje ingenjör till arbete ute på fältet;

att, enär det uti ofvan åberopade nådiga reglemente vore föreskrifvet, att öfver undersökningarna skulle afgifvas betänkande, kostnadsförslag, plankarta, längd- och tvärprofil, de arbeten, som blefve en följd af de utaf ingenjörerna ute på fältet utförda undersökningar, fullt upptoge den återstående tiden af året;

att, om efterfrågan af biträde utaf landbruksingenjör under år 1882 sammanställdes med tillgången på arbetskrafter för samma år, 216 förrättningsdagar belöpte å hvarje af statens landbruksingeniörer;

att förvaltningskomitén, enär dels resedagarne i många delar af landet, der jernvägar eller landsvägar antingen saknades eller icke kunde för resorna begagnas, upptoge en ganska lång tid, dels ock det vore i mera nämnda reglemente föreskrifvet, att landbruksingenjör borde noggrant göra sig underrättad om alla de ortliga förhållanden, som kunde inverka på ställets jordbruk, samt omsorgsfullt derefter lämpa de föreskrifter, som lemnades, funnit sig ej kunna föreskrifva så stort antal förrättningsdagar som ofvannämnda för hvarje landbruksingenjör;

att förvaltningskomitén, som för att kunna tillmötesgå allmänhetens fordringar funnit sig nödsakad att under år 1882 förordna en af stipendiaterne att på eget ansvar öfvertaga förrättningarna

inom Vesterbottens län, hvarest flera förrättningar under föregående år ej kunnat handläggas, tillika måst, då den för Norrbottens län utsedde landbruksingeniören insjuknade, lemna Norrbottens och en del af Vermlands län utan något biträde af bristande tillgång på arbetskrafter;

att den nedsättning i förrättningsdagarnes antal, som egt rum icke allenast under nästlidna utan äfven under flera föregående år, måste vara menlig för jordbrukets jemna utveckling inom landet, hvarförutom denna nedsättning måste förefalla godtycklig, ehuru af tvingande omständigheter påkallad; samt

att landbruksingeniörerna genom den för dem knappt tillmätta tiden måste, för att enligt fastställd reseplan medhinna att besöka alla förrättningsställen, antingen på minsta möjliga tid fullgöra sina förrättningar eller ock öfverflytta den del af arbetet, som ej medhinnes, till ett följande år.

Af hvad Landbruksakademiens förvaltningskomité i ärendet anført synes mig förökadt biträde utaf landbruksingeniörer vara till fullo ådagalagdt, och lärer ett uppskof med tillgodoseende af detta behof icke kunna ega rum utan men för jordbrukets jemna utveckling inom landet. Jag anser mig för den skull ega grundad anledning förorda bifall till förvaltningskomiténs framställning och får således i underdånighet hemställa, det Eders Kongl. Maj:t behagade föreslå Riksdagen medgifva, att ytterligare två landbruksingeniörer, med enahanda aflöningsförmåner, som äro nuvarande ingeniörer beviljade, må anställas samt för beredande af tillgång å härför erforderliga aflöningsmedel höja ordinarie anslaget »landbruksingeniörer och deras biträden» med 4,000 kronor.

Med underdånigt memorial den 13 Oktober 1882 har Landbruksakademiens förvaltningskomité öfverlemnadt och till bifall förordat särskilda, af landbruksingeniörerna Axel Carlqvist och Herman Steinmetz, som den 31 Januari 1868 utnämndes till sina innehafvande befattningar samt från och med år 1879, då de uppflyttats i tredje lönegraden, uppburit i årsarfvode 3,000 kronor hvardera, gjorda ansökningar att från och med 1884 års början varda uppflyttade i högre lönegrad.

Som landbruksingeniörerna Carlqvist och Steinmetz med utgången af år 1883 tjenstgjort såsom landbruksingeniörer i femton år, det året oberäknadt, då de blefvo utnämnda till denna tjenstbefattning, samt de, enligt hvad förvaltningskomitén vitsordat, alltid väl och berömligt fullgjort sina tjensteåligganden, lära båda, jemlikt de af Eders Kongl. Maj:t och Riksdagen antagna aflöningsgrunder, vara berättigade

[14.]
Två landbruksingeniörers uppflyttning i högre lönegrad.

att från och med år 1884 uppflyttas i den för landbruksingeniörerna bestämda fjärde lönegraden med årlig aflöning af 3,500 kronor, samt den för sådant ändamål erforderliga anslagsförhöjning förty böra beredas. Jag får således tillstyrka nådig framställning till Riksdagen derom att, för beredande af tillgång från och med år 1884 till de två landbruksingeniörer tillkommande löneförhöjningar å 500 kronor till hvardera, ordinarie anslaget »landbruksingeniörer och deras biträden» må höjas med 1,000 kronor;

kommande i fråga varande anslag, i händelse af bifall till hvad jag beträffande detsamma hemställt, att höjas med sammanlagdt 5,000 kronor eller från nuvarande beloppet 53,500 kronor till 58,500 kronor.

Hästafvelns förbättrande.

[15.] Med tillämpning af det vid beräkning af statsverkets inkomster förut i dag fattade beslut bör å detta anslag uteslutas det under *Uteslutande från anslaget af »friheter» m. m.* *friheter* uppförda belopp 2,300 kronor och deraf i stället såsom *ersättningar* utgå 1,100 kronor. Hela anslagets slutsumma nedsättes således med 1,200 kronor eller från 95,850 kronor till 94,650 kronor.

Sala bergslag.

[16.] I enlighet med det nyss åberopade beslutet bör å detta anslag det under *Uteslutande från anslaget af »friheter».* *friheter* uppförda beloppet 62 kronor uteslutas och anslagets slutsumma således minskas från 6,382 kronor till 6,320 kronor.

Jordförluster genom kanal- och väganläggningar.

[17.] Under detta anslag finnes uppfördt *friheter* 1,560 kronor. Enligt Eders Kongl. Maj:ts vid beräkning af statsverkets inkomster fattade beslut bör detta belopp uteslutas och anslagets slutsumma således nedsättas från 10,260 kronor till 8,700 kronor.

Öfriga ordinarie anslag. Beträffande öfriga ordinarie anslag, som i riksstaten för innevarande år finnas å sjette hufvudtiteln uppförda, har jag icke att föreslå annan förändring för år 1884 än i afseende å förslagsanslaget

Skrifmaterialier och expenser, ved m. m.

[18.] Detta anslag, som vid 1880 års riksdag i anseende till dess otillräcklighet höjdes från 88,634 kronor 87 öre till 117,758 kronor samt

sedermåra beråknats uti 1882 års riksstat till 117,768 kronor och uti innevarande års stat till 117,376 kronor, har fortfarande under de senare åren understigit de belopp, hvartill utbetalningarna från anslaget uppgått. Sålunda utgjorde utbetalningarna under år 1879 188,026 kronor 54 öre, under år 1880 161,246 kronor 35 öre och under år 1881 enligt af Statskontoret uppgjord förslagsberäkning 171,011 kronor. Vid sådant förhållande lär en förhöjning deri icke kunna undvikas.

Af sådan anledning och för jemnande af hufvudtitelns slutsumma hemställer jag, att Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen medgifva, att förslagsanslaget »skrifmaterialier och expenser, ved m. m.» måtte höjas med 48,446 kronor eller från 117,376 kronor till 165,822 kronor.

Sjette hufvudtitelns ordinarie anslag uppgå nu till kr. 4,396,360: —

*Jemförelse
mellan nuva-
rande och
föreslagen
ordinarie
stat.*

Vid bifall till de af mig framställda förslag om
höjning i

penningeanslaget till landsstaterna i länen med till-

hopa kr. 56,294: —

anslaget till ålderstillägg med » 8,500: —

anslaget till landtbruksingeniörer och

deras biträden med tillhopa » 5,000: —

anslaget till skrifmaterialier, expenser,

ved m. m. med » 48,446: —

Summa ökning kr. 118,240: —

äfvensom om minskning i anslagen

till landsstaterna i länen med kr. 8,500: —

» gästgifvares friheter » 6,635: —

» färjor och färjekarlar » 25: —

» hästafvelns förbättrande » 1,200: —

» Sala bergslag » 62: —

» jordförluster genom kanal- och väg-

anläggningar » 1,560: —

Summa minskning kr. 17,982: —

skulle de ordinarie anslagen höjas med » 100,258: —

eller till kr. 4,496,618: —

Extra ordinarie anslag.

I fråga om de anslag på extra stat, som kunde erfordras utöfver de ofvan omförmälda 10,960 kronor till tillfällig löneförbättring för kommerskollegium och bergsstaten, 76,000 kronor till rikets ekonomiska kartverk, 6,800 kronor för uppehållande af en kronofogde- och en häradsskrifvaretjenst inom Jemtlands län och 237,000 kronor till fullföljande af storskiftes- och afvittringsarbetena, anförde Departementschefen beträffande

Justeringsstyrelsen.

[19.] I enlighet med hvad under flera föregående år egt rum tillstyrker jag nådig framställning till Riksdagen att på extra stat för år 1884 anvisa till arfvoden åt den vid Justeringsstyrelsen anställda personal ett belopp af 9,300 kronor.

Arfvoden till den vid justeringsstyrelsen anställda personal.

Öfverståthållareembetet.

[20.] I underdånig skrifvelse den 15 December 1882 har Öfverståthållareembetet hemställt att, då det för utgifvande af tidningen »Polisunderrättelser» beviljade anslag 10,000 kronor vore anvisadt endast för år 1883, men tidningens utgifvande jemväl efter nämnda år otvifvelaktigt blefve af behofvet högeligen påkalladt, samt någon nedsättning i anslaget ej kunde ega rum, så framt det med tidningen åsyftade ändamål skulle vinnas, Eders Kongl. Maj:t måtte för ifrågavarande tidnings utgifvande under år 1884 af Riksdagen äska enahanda anslag som det för innevarande år beviljade.

Fortsatt utgifvande af »Polisunderrättelser».

Då denna framställning torde vara förtjent af bifall, tillstyrker jag det Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen att till fortsatt utgifvande under år 1884 af »Polisunderrättelser», i enlighet med de af Eders Kongl. Maj:t meddelade föreskrifter, på extra stat för samma år bevilja ett anslag å 10,000 kronor.

Då enahanda belopp, 12,200 kronor, som för innevarande år är på extra stat anvisadt såsom bidrag till aflöning åt exekutionsbetjeningen i Stockholm, enligt hvad Öfverståthållareembetet i underdånig skrifvelse den 30 sistlidne Oktober anmält, jemväl för år 1884 är för ändamålet erforderligt, får jag, i öfverensstämmelse med Öfverståthållareembetets hemställan, tillstyrka, det Eders Kongl. Maj:t behagade föreslå Riksdagen att på extra stat för år 1884 anvisa till Öfverståthållareembetets förfogande såsom bidrag till aflöning åt *exekutionsbetjeningen i Stockholm* ett belopp af 12,200 kronor.

[21.]
*Bidrag till
aflöning åt
exekutions-
betjeningen.*

Landsstaterna i länen.

Med bifall till derom gjord nådig framställning beslöt senast församlade Riksdag att för innevarande år till 50,000 kronor höja det sedan flera år utgående extra anslag till aflöning och underhåll af särskild polisstyrka på landet, der sådan kunde af förhållandena påkallas, äfvensom till belöningar för gröfre brotts upptäckande samt förbrytares efterspanande eller gripande.

[22.]
*Särskild po-
lisstyrka på
landet.*

Under erinran att utaf årets anslag redan 49,000 kronor tagits i anspråk, får jag, då dylikt anslag till det af 1882 års riksdag beviljade belopp jemväl för år 1884 är af behovet påkalladt, i underdånighet hemställa, att Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen att för år 1884 ställa till Eders Kongl. Maj:ts förfogande ett extra anslag af 50,000 kronor att användas till aflöning och underhåll af *särskild polisstyrka på landet*, der sådan kan af förhållandena påkallas, äfvensom till belöningar för gröfre brotts upptäckande samt förbrytares efterspanande eller gripande.

Derest denna framställning bifalles, lärer Eders Kongl. Maj:t, i likhet med hvad genom nådiga cirkuläret den 2 Juni 1882 i fråga om detta års anslag blifvit föreskrifvet, vilja förståndiga vederbörande länsstyrelser att, hvad beträffar anslaget till särskild polisstyrka på landet, bidrag företrädesvis tilldelas kommuner, hvilka sjelfva vilja lemna motsvarande tillskott, eller der landsting eller enskilde äro villige att för ändamålet bidraga, samt att undantag härifrån endast må medgifvas i särskilda fall, då behovet af förstärkt polisuppsigt finnes oafvisligt och bidrag till bestridande af kostnaderna därför icke kan erhållas.

[23.]
*Länsmans-
 boställe i
 Enontekis.*

Under denna anslagstitel har jag vidare att anmäla en framställning af länsstyrelsen i Norrbottens län om länsmannens i Enontekis distrikt af samma län förseende med boställe.

Nämnde tjänsteman har sin station belägen efter olika farvägar antingen 34,7 eller 37,3 mil norr om Haparanda. Boställe finnes åt honom ej anslaget och han har under de senare åren ej kunnat förskaffa sig annan lägenhet än ett par rum, som han hyrt i socknens gamla tingshus, hvilket dock numera är så förfallet, att det när som helst kan blifva obeboeligt. Tillfälle att hyra annan bostad inom distriktet finnes icke, enär den bofasta befolkningen, som måste hemta sitt byggnadsvirke på ett afstånd af sex mil, nödgas inskränka sina bostäder till det allra oundgängligaste och i följd häraf icke skulle kunna uthyra mer än ett rum.

Under dessa förhållanden har länsstyrelsen redan i September 1878 inkommit med framställning om inköp af en mindre hemmansdel och uppförande derå af nödiga byggnader för länsmannen samt dervid fäst uppmärksamheten på att Enontekis länsmansdistrikt gränsar både till Norge och Finland, att vid gränsen de internationela förhållandena i afseende å nomadernas flyttnings- och betningsrätt äro mycket invecklade, och att det derföre vore af vikt att länsmanstjensten kunde anförtros åt en insigtsfull och kraftig samt med de särskilda förhållandena fullt hemmastadd person, och att icke för täta ombyten af länsmän egde rum. För att kunna uppnå detta ändamål fordrades att länsmannen blefve bofast. Handlingarna åtföljdes af en utaf nuvarande länsmannen i distriktet F. B. Forsström uppgjord planritning jemte kostnadsförslag för uppförande af länsmansbostaden, innehållande 4 rum och kök samt ett vindsrum, äfvensom nödiga uthusbyggnader, hvarför kostnaden, sådan den blifvit närmare bestämd af ingenjören O. B. Haglund, som granskat nämnda förslag, beräknades uppgå till 20,000 kronor.

Kammarkollegium och Statskontoret, till hvilkas utlåtande ärendet öfverlemnats, hafva ansett de anförda, enligt embetsverkens åsigt särdeles maktpåliggande omständigheterna till fullo ådagalägga angelägenheten deraf, att i fråga varande länsman försåges med eget hemmansbruk och fullständiga åbyggnader, hvilkas underhållande borde åligga boställsinnehafvaren, som deremot, enär någon särskild inkomst i denna långt ofvan polcirkeln belägna trakt icke kunde vara att hemta af bostället, borde befrias från skyldigheten att för bostaden vidkännas afdrag å lönen.

Sedermåra har Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, på gifven anledning, inkommit med uppgifter i fråga om lägenheter, som kunde finnas tillgängliga för inrättande af i fråga komna länsmansboställe, och dervid upplyst, att i närheten af Karesuando kyrka, der länsmannen af flera skäl borde hafva sin bostad, icke finnes någon till byggnadsplats tjenlig odisponerad kronomark, utan måste nödig mark inköpas af enskilde. Härvid hade man att välja mellan tvänne lägenheter, hörande den ena till hemmanet Pietu, den andra till hemmanet Karesuando. Den förra lägenheten kunde antagligen förvärfvas för 1,500 kronor, den senare för 1,200 kronor. Enligt ett af länsmannen Forsström afgifvet, skrifvelsen bifogadt revideradt kostnadsförslag, åtföljdt af byggnadsritningar, komme kostnaden för nödiga åbyggnader å bostället att uppgå till 17,800 kronor. Den summa, som erfordrades för länsmannens förseende med boställe, skulle således, om den förra lägenheten kunde erhållas, uppgå till 19,300 kronor och, om dertill skulle inköpas den senare lägenheten, till 19,100 kronor.

Beträffande underhållsskyldigheten af det blifvande bostället har länsstyrelsen erinrat, att om länsmannen skulle utan godtgörelse åläggas underhålla byggnaderna, detta skulle ådraga honom en sådan utgift att han, med afseende derjemte å den höga lefnadskostnaden och de dryga kommunalutskylderna, svårigen skulle kunna vidkännas densamma. Länsstyrelsen upplyser i sådant hänseende att det årliga underhållet af bostället näppeligen skulle kunna beräknas till mindre än 300 kronor, att lifsförnödenheterna i Karesuando äro så dyra, att t. ex. 3 kronor är billigaste priset för 20 skålpund rågmjöl, att utskylderna derstädes för en taxerad inkomst af 1,500 kronor uppgå till 140 kronor, att kostnaderna för en resa fram och åter till residensstaden utgöra omkring 200 kronor o. s. v.

De förhållanden, som i denna fråga föreligga, synas mig otvifvelaktigt vara af beskaffenhet att påkalla statens mellankomst för att åt länsmannen i detta distrikt, hvarest, enligt hvad Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande yttrat, länsmansbefattningen för närvarande är den viktigaste och mest svårskötta af alla dylika befattningar i länet, bereda lämplig bostad jemte så mycket jord, att han för de nödvändigaste lefnadsförnödenheterna är oberoende af sina grannar, helst tillika blifvit upplyst, att ett hushåll af några personer icke kan hos grannarne få köpa sitt behof af mjölk. I afseende å villkoren för boställsupplåtelsen torde af det redan anförda framgå att, om dessa skulle blifva desamma som gälla för andra boställen, och länsmannen således få vidkännas både underhållsskyldighet och afdrag å lönen för boställets afkomst,

sådant komme att blifva alltför betungande. Lämpligast synes då vara, att han väl sjelf underhåller bostället men befrias från afdraget.

På grund af hvad sålunda anförts tillåter jag mig hemställa, att Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen att för *beredande af boställe åt länsmannen i Enontekis* distrikt ställa till Eders Kongl. Maj:ts förfogande för år 1884 ett extra anslag å 19,300 kronor;

äfvensom medgifva att för afkomsten af det boställe, som varder beredt åt länsmannen, något afdrag å lönen icke skall ega rum.

Väg- och vattenbyggnadsstaten.

[24.]
Tillsynen
öfver statens
jernvägs-
byggnader.

Sedan Eders Kongl. Maj:t föreslagit 1882 års riksdag att, för sammanförande af styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader och styrelsen öfver statens jernvägsbyggnader i en gemensam på ordinarie stat uppförd styrelse med benämning *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen*, bevilja ett ordinarie anslag af 83,400 kronor, anmälde Riksdagen uti underdånig skrifvelse den 21 Maj 1882: att Riksdagen väl uppfört väg- och vattenbyggnadsstyrelsen på ordinarie stat, men att då meningarna varit mycket vexlande om lämpligaste sättet för ordnandet af tillsynen öfver statens jernvägsbyggnader, Riksdagen icke funnit skäl att definitivt uppdraga bestyret härmed åt nämnda styrelse, utan ansett frågan om ordnandet af denna tillsyn böra lemnas öppen intill dess fullbordandet af bauan till Sollefteå kunde emotes samt det visat sig, huruvida och i hvilken omfattning jernvägsbyggande för statens räkning derefter komme att ega rum; samt att förty, jemte det Riksdagen beviljat ett ordinarie anslag af 63,400 kronor för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, Riksdagen såsom extra anslag för år 1883 ställt till Eders Kongl. Maj:ts förfogande ett belopp af 20,000 kronor att användas till bestridande af kostnaderna under nämnda år för anordnande på lämpligt sätt af tillsynen öfver statens jernvägsbyggnader.

Vid föredragning den 2 Juni 1882 af denna Riksdagens skrifvelse, behagade Eders Kongl. Maj:t, med fastställande af stat från och med innevarande år för styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader under förändrad benämning af väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, förordna att, enär styrelsen öfver statens jernvägsbyggnader komme att med utgången af år 1882 upphöra, tillsynen öfver berörda byggnader skulle tills vidare från och med innevarande år tillhöra väg- och vattenbyggnadsstyrelsen; och har efter det, i följd af berörda tillökning i styrelsens göromål, dess ordinarie personal blifvit tills vidare ökad med

på extra stat anställde en byråchef, en kassör, en revisor och en vaktmästare, Eders Kongl. Maj:t sedermera under den 24 sistlidne November fattat beslut angående fördelningen af omförmälda extra anslag å 20,000 kronor.

Då någon ändring i hvad sålunda nyligen föreskrifvits angående ordnandet af tillsynen öfver statens jernvägsbyggnader icke bör ifrågakomma för år 1884, tillstyrker jag, att Eders Kongl. Maj:t behagade föreslå Riksdagen att på extra stat för år 1884 anvisa och ställa till Eders Kongl. Maj:ts förfogande ett belopp af 20,000 kronor att användas för anordnande under samma år af *tillsynen öfver statens jernvägsbyggnader*.

Undervisningsanstalter för jordbruk och landtmannanäringar.

Sedan 1882 års riksdag å extra stat för år 1883 anvisat ett belopp af 10,000 kronor till anordnande af »högre undervisning i mejerihushållning vid Ultuna och Alnarps landbruksinstitut», har Eders Kongl. Maj:t genom nådigt bref den 2 Juni 1882 anbefalt Landbruksakademiens förvaltningskomité att, efter inhemtande af yttranden från styrelserna för nämnda landbruksinstitut, afgifva förslag till närmare bestämmelser rörande anordnandet vid berörda båda institut af slik undervisning.

[25]
*Anordnande
af högre un-
dervisning i
mejerihus-
hållning.*

Med anledning häraf har förvaltningskomitén uti underdånigt memorial den 15 September 1882 anmält, att frågan då ännu icke kunnat inom komitén varda föremål för behandling, emedan från styrelserna för de båda landbruksinstituten ej hunnit inkomma dem affordrade utlåtanden, samt att undervisningen i berörda afseende ej kunde förr än under innevarande år taga sin början, enär, utom nödiga anordningars vidtagande och plans upprättande, äfven tid erfordrades för kungörande bland allmänheten om arten och beskaffenheten af denna undervisning samt villkoren för dess inhemtande, men att, då det emellertid med visshet kunde antagas, att lärokursen i mejerihushållning hunne under innevarande år ordnas och träda i full verksamhet, samt det första läroåret komme att inskrida på år 1884, förvaltningskomitén hemställde, att till innevarande års riksdag måtte aflåtas nådig proposition angående beviljande af 10,000 kronor för år 1884 till ifrågavarande ändamål.

Med afseende å hvad förvaltningskomitén sålunda anfört och då yttrande i ämnet ock bör inhemtas från den af Eders Kongl. Maj:t den

20 Oktober 1882 tillsatta komité för afgifvande af förslag till den lämpligaste organisationen af rikets landtbruksläroverk, läser nu icke böra ifrågasättas att uppföra berörda anslag å ordinarie stat, och jag tillstyrker således, att Eders Kongl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen att jemväl för år 1884 å extra stat anvisa ett anslag till anordnande af *högre undervisning i mejerihushållning vid Ultuna och Alnarps landtbruksinstitut* till enahanda belopp, som för innevarande år beviljats, eller 10,000 kronor.

Befrämjande i allmänhet af jordbruk och landtmannanäringar.

I enlighet med Landtbruksakademiens uti underdånigt memorial den 18 September 1882 derom gjorda framställning tillstyrker jag, att Eders Kongl. Maj:t måtte i nåder föreslå Riksdagen att å extra stat för år 1884 fortfarande anvisa:

[26.] såsom bidrag till bestridande af kostnaderna för *allmänna landtbruksmöten* 5,000 kronor;

[27.] till *prisbelöningar* vid sådana möten för husdjur, redskap och maskiner samt ladugårdsprodukter, sädesslag och andra jordbruksalster 10,000 kronor;

[28.] till arfvode åt den för mikroskopiska och växtfysiologiska undersökningar vid akademiens agrikulturkemiska och fysiologiska anstalt af akademiens förvaltningskomité antagne *botanist* 1,000 kronor; samt

[29.] såsom bidrag till underhåll af fem *kemiska stationer för jordbrukets och näringarnas behof* — inom de orter, der hushållningssällskapen förbundit sig att upprätta laboratorium och bekosta lokal för detta jemte bostad eller hyresmedel för kemist och assistent samt bekosta aflöning till dessa och laboratoritjenaren, äfvensom årliga utgifterna för laboratoriets underhåll samt till inköp af böcker och inventarier till stationens behof — 3,000 kronor för hvarje station, eller tillsammans 15,000 kronor.

Uti underdånig skrifvelse den 29 November 1882 har chefen för Sveriges geologiska undersökning afgifvit förslagsberäkning öfver de under år 1884 till fullföljande af de geologiska arbetena erforderliga medel. [30.] *Geologiska undersökningarna.*

Denna beräkning upptager utgifterna till 87,800 kronor.
Häraf skulle erfordras för

Aflöningen:

löner och arvoden samt ersättning åt tillfälliga biträden kr. 49,650: —

Fältarbetena:

rese- och traktamentsersättning, inköp och reparation af arbetseffekter m. m.	kr. 19,000: —	
omkostnad för resor och traktamenten, reseberättelser m. m., som på enskild bekostnad utföras	» 1,500: —	» 20,500: —

Byråafdelningen:

inventarier inom lokalen, arbetsmateriel, kemikalier m. m. »	2,000: —
--	----------

Biblioteket och samlingarna:

inköp och underhåll af böcker, kartor och samlingar, fraktkostnad m. m.	» 2,000: —
--	------------

Kart- och boktrycket:

tryckning af geologiska kartblad och öfriga kartor, beskrifningar och uppsatser, ritning och färgläggning af diverse originalkartor m. m.	» 12,000: —
--	-------------

Värme och diverse utgifter:

omkostnad	» 1,650: —
kronor 87,800: —	

Då till utgifternas bestridande vore att påräkna:
 anslag från Vesternorrlands läns hushållningssällskap kr 1,500: —
 behållning af genom bokhandeln sålda kartor m. m., om-
 kring..... » 800: —
 eller tillsammans kronor 2,300: —

minskades härigenom det enligt förslagsberäkningen erforderliga be-
 loppet till 85,500 kronor eller samma belopp, som för åren 1882 och
 1883 blifvit beviljadt.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt hemställer jag i under-
 dånighet, att Eders Kongl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen:

att för fortsättande under år 1884 af de *geologiska undersök-
 ningarna* och utgifvande af derpå grundade kartor bevilja ett extra
 anslag för samma år till belopp af 85,500 kronor.

Hästafvelns förbättrande.

[31.] I enlighet med hvad Stuteriöfverstyrelsen uti underdånigt memorial
Aflönning af den 22 September 1882 hemstält och i likhet med hvad under flera
betjeningen föregående år egt rum, tillstyrker jag i underdånighet, att Eders Kongl.
vid Flyinge Maj:t måtte till Riksdagen göra nådig framställning:
stuteri m. m.

att till aflönande vid Flyinge stuteri af erforderlig betjening samt
 förbättrande af betjeningens vid alla tre stuterierna lönevillkor för år
 1884 på extra stat bevilja 5,937 kronor.

Befrämjande i allmänhet af slöjderna.

[32.] I enlighet med Landtbruksakademiens uti underdånigt memorial
En andre den 18 September 1882 gjorda framställning torde Eders Kongl. Maj:t
undervisare i vilja föreslå Riksdagen att, på sätt under flera föregående år egt rum,
husslöjd och för år 1884 på extra stat bevilja:
en elev.

dels för anställande af en *andre undervisare i husslöjd* och en *elev*,
 hvilken bör åtfölja en af undervisarne i husslöjd, för att af denne
 handledas och utbildas till att kunna användas såsom lärare i husslöjd,
 ett anslag å 3,000 kronor;

dels ock till befrämjande af husslöjden, utöfver derför på ordinarie stat anvisade medel, ett till Eders Kongl. Maj:ts förfogande stäldt anslag å 10,000 kronor. [33.] *Befrämjande af husslöjden.*

Sedan 1882 års riksdag, med bifall till derom gjord nådig framställning, på extra stat för innevarande år anvisat *dels* såsom bidrag till upprätthållande af väfskolan i Borås 3,800 kronor, med vilkor att från Elfsborgs läns landsting eller eljest inom orten tillsköttes ett belopp, motsvarande minst hälften af statsanslaget, *dels ock* såsom bidrag till aflönande af en andre lärare vid samma skola 1,000 kronor, under vilkor att enahanda belopp blefve för ändamålet från Elfsborgs läns landsting eller eljest inom orten tillskjutet, har uti en till Eders Kongl. Maj:t stäld underdånig skrift af den 21 Oktober nästlidna år styrelsen för tekniska elementarskolan i Borås förnyat sin år 1881 framställda anhållan att anslaget till andre läraren å 1,000 kronor måtte uppföras å ordinarie stat. [34.] *Väfskolan i Borås.*

Då emellertid det till väfskolan i öfrigt utgående statsanslag är på extra stat anvisadt, och förslag icke heller nu blifvit väckt om någon ändring härutinnan, anser jag mig lika litet nu som förra året kunna tillstyrka styrelsens berörda framställning, utan får hemställa, det Eders Kongl. Maj:t behagade föreslå Riksdagen att på extra stat för år 1884 anvisa:

dels såsom bidrag till *upprätthållande af väfskolan i Borås*, med vilkor att från Elfsborgs läns landsting eller eljest inom orten tillskjutes ett belopp, motsvarande minst hälften af statsanslaget, 3,800 kronor,

dels ock såsom bidrag till *aflönande af en andre lärare* vid samma skola 1,000 kronor, under vilkor att enahanda belopp varder för ändamålet från Elfsborgs läns landsting eller eljest inom orten tillskjutet.

Under denna anslagstitel får jag slutligen, med anledning af framställning från styrelsen för svenska slöjdföreningen, i underdånighet tillstyrka Eders Kongl. Maj:t att af Riksdagen äska äfven för år 1884, på sätt för innevarande och flera föregående år blifvit beviljadt, ett extra anslag af 4,000 kronor, såsom *hyres- och inköpsbidrag åt svenska slöjdföreningens museum*. [35.] *Svenska slöjdföreningen.*

Befrämjande i allmänhet af bergsbruket.

[36.]
Bergs-
skolorna
i Filipstad
och Falun.

Jag tillstyrker i underdånighet nådig framställning till Riksdagen att, i likhet med hvad under nästlidna och flera föregående år varit förhållandet,

under vilkor att *bergsskolorna i Filipstad och Falun* med dertill hörande skolor för bergsarbetare komma att jemväl under år 1884 fortsätta sin verksamhet i enahanda omfång och utsträckning som hittills, hvarom Eders Kongl. Maj:t torde vilja genom inspektion af sakkunnig person sig förvissa, å extra stat för samma år anvisa ett belopp af 14,000 kronor att till bruks societetens fullmäktige i Jernkontoret utbetalas.

Utställningarna i Madrid och London.

[37.]
Godtgörande
af kost-
naderna för
deltagande i
utställ-
ningarna i
Madrid och
London.

I enlighet med den af Eders Kongl. Maj:t den 8 innevarande månad beslutade proposition till Riksdagen i fråga om godtgörande af kostnaderna för Sveriges deltagande i *utställningen af grufmateriel m. m. i Madrid och fiskeriutställningen i London*, bör för ändamålet under sjette hufvudtiteln upptagas ett anslag på extra stat af 105,000 kronor att utgå under år 1884.

Ersättning för af Statskontoret gjorda förskott.

[38.]
Ersättning
för af Stats-
kontoret
gjorda
förskott.

Enligt den Statskontorets berättelse om statsverkets tillstånd och behof åtföljande förteckning å förskott, hvilka böra hos Riksdagen anmälas till ersättande, har Statskontoret under åren 1881 och 1882 förskjutit:

till komitén för afgifvande af förslag till afhjelpande af oregelbundenheter i rikets administrativa, judiciela, ecklesiastika och kommunala indelningar.....	kr. 17,629: 32
till komitén för revision af fiskeristadgan och öfriga författningar, som beröra fiskerinäringen.....	» 2,027: 40
för återgång af exproprierad jord från länsmansbostället Södra Vallösa n:o 4 i Malmöhus län enligt Kongl. brefvet den 23 December 1881.....	» 1,000: —

Summa kronor 20,656: 72

Uti skrifvelse den 11 sistlidne December har Statskontoret derjemte anmält att Statskontoret under förskottstitel utbetalt 5,240 kronor 40 öre för gäldande af kostnader för det af Riksdagen äskade utarbetandet af förslag till ny expeditionstaxa. Äfven denna utgift synes böra hos Riksdagen anmälas till ersättande.

Jag hemställer därför, att Eders Kongl. Maj:t, med tillämpning af grundsatsen om anslags bestämmande till jemnt tal af kronor, tacktes föreslå Riksdagen att till betäckande af omförmälda *af Statskontoret förskottsvis bestridda utgifter* anvisa ett extra anslag till belopp af 25,898 kronor.

Allmänna arbeten af beskaffenhet, att deras utförande kontrolleras af väg- och vattenbyggnadsstyrelsen.

I afseende å allmänna arbeten, för hvilkas understödjande statsbidrag för år 1884 äskas, erinrar styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader i sitt den 1 December 1882 afgifna förslag, att till *väg från Sorsele kyrka till Strycksele by jemte sidoväg från Lycksele öfver Utriksdal, Carlgård och Husbondeliden till Ruskträsk i Vesterbottens län*, hvilket arbete beräknats erfordra en kostnad af 515,680 kronor, blifvit af Riksdagen beviljadt ett anslag af 343,780 kronor, hvaraf anvisats till utgående under åren 1878—1883 sammanlagdt 304,093 kronor 86 öre; och hemställer styrelsen, enär detta företag nu nalkades sin fullbordan, i det alla terasseringsarbeten samt trum- och brobyggnader vore i det närmaste fullbordade så att egentligen endast grusningsarbetet återstode, att öfriga 39,686 kronor 14 öre måtte af Riksdagen äskas till utgående under år 1884.

[39.]
*Väg från
Sorsele till
Strycksele
m. m.*

I anledning af denna styrelsens hemställan tillstyrker jag, att Eders Kongl. Maj:t, med tillämpning af grundsatsen om anslags bestämmande till jemnt tal af kronor, tacktes föreslå Riksdagen att till utgående under år 1884 anvisa återstoden af det för ifrågavarande väganläggning beviljade anslag med 39,687 kronor.

I en genom Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Malmöhus län med skrifvelse den 4 December 1882 insänd och förordad skrift har Höganäs hamnbyggnadsstyrelse anhållit, att Eders Kongl. Maj:t tacktes till 1883 års Riksdag aflåta nådig proposition om beviljande af så stort anslagsbelopp inom den för fullbordande af hamnen vid Höganäs beräknade kostnad af 350,000 kronor, som Eders Kongl.

[40.]
*Hamnbygg-
nad vid
Höganäs.*

Maj:t kunde pröfva lämpligt, samt, under åberopande af hvad förut ingifna ansökningar i ämnet innehålla, anført såsom ytterligare stöd för framställningen, dels att hamnen under år 1882 varit besökt af omkring 1,000 större och mindre segel- och ångfartyg, jemte det den under större delen af året haft daglig regulier ångbåtsförbindelse med de skånska städerna och andra platser vid Öresund, dels ock att vid en den 6 nästföregående November inträffad orkanlik storm det redan utförda hamnarbetet blifvit så betydligt skadadt, att iståndsättandet deraf komme att medföra stora kostnader, och befaras kunde, att det-samma, derest medel till företagets betryggande och fullbordande ej erhöles, skulle alldeles förstöras samt de förhoppningar, som vid den dyrbara anläggningen fästats, sålunda omintetgöras.

I afseende å detta företag får jag i Eders Kongl. Maj:ts minne återkalla, att redan 1879 Väsby kommun och Höganäs bruksförsamling i en af Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Malmöhus län den 1 September samma år insänd och förordad ansökning anhållit, att Eders Kongl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen att till fullbordande, enligt bifogad, af kaptenen vid väg- och vattenbyggnadscorpsen W. Gagner nämnda år uppgjord samt af chefen i södra väg- och vattenbyggnads-distriktet granskad och godkänd plan med kostnadsförslag, af den på-började hamnbyggnaden vid Höganäs anvisa ett statsanslag till ett mot hela den beräknade kostnaden för utförandet svarande belopp af 350,000 kronor eller åtminstone till två tredjedelar deraf; till stöd för hvilken ansökan hufvudsakligen andragits: att en god och fullkomligt skyddad, tillräckligt stor hamn med 16 till 18 fots djup och bekväm in-segling, sådan som förslaget afsåge, vore vid Höganäs nödvändig så väl för ortens betydliga export- och importrörelse, som för upp-tagande af nödstälde vinddrifvare, hvilka der skulle finna ett väl-behöfligt skydd i stället att, såsom eljest vore oundvikligt, behöfva vid uppkommande sydliga och sydvästliga stormar med åtföljande sydlig ström, hvilka omöjliggjorde uppsökandet af skydd å Helsingörs redd, länsa undan kanske ända till Norge, derunder skeppsbrott eller svårare skador ofta träffade fartygen och under alla omständigheter en betyd-lig tidsförlust vållades dem; att härtill komme att, då den smalare syd-liga delen af Öresund vore uppfylld af is, norra delen deraf vanligen vore isfri, hvadan en hamnbyggnad vid Höganäs, som med lätthet kunde angöras, vore för den allmänna sjöfarten af största vigt vid så-dana tillfällen; att platsen redan under nuvarande förhållanden besöktes af 400 å 500 större eller mindre fartyg årligen; att dessutom Höganäs, såsom beläget i den trakt af Skåne, der de flesta med Östersjö- och

Norrlandsfart sysselsatta fartyg hade sin hemort, der Kullens enskilda sjöassuransförening, uti hvilken vore försäkrade omkring 240 fartyg från trakten, hade sitt säte, och der fiskerinäringen i alla tider, om än med svårighet till följd af bristen på skydd för större båtar, bedrifvits, vore såsom vinterlagshamn särdeles tjenlig; samt att ortens och närliggande kommuners befolkning, som redan under år 1877 påbörjat hamnbyggnaden och deraf, utan annat bidrag än ett af länets hushållningssällskap dertill anvisadt belopp af 3,000 kronor, utfört en vågbrytare vid norra sidan af hamninloppet med en kostnad af 148,000 kronor, icke mäktade åstadkomma de medel, som ytterligare erfordrades för hamnens fullbordande enligt den af kaptenen Gagner uppgjorda plan.

Uti utlåtande häröfver af den 25 November 1879 yttrade styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader: att Gagners plan upptog de för fullbordandet af hamnanläggningen erforderliga arbeten och kostnader i tre hufvudposter sålunda: att norra vågbrytarens förlängning och afslutande förmedelst ett pierhufvud skulle, med tillägg af omkring 18 procent för oförutsedda behof och tillfälliga utgifter m. m., uppgå till kr. 116,172: —

att erforderliga muddringsarbeten beräknats till » 94,400: — och
att den södra hamnarmen skulle, inberäknadt
liknande tillägg, medtaga en kostnad af » 139,428: —

eller tillsammans kr. 350,000; —

att af dessa arbeten den norra hamnarmens förlängning och afslutande obestriddigen vore det angelägnaste, dels emedan denna arm redan blifvit till stor del utförd och skulle, om den lemnades i sitt närvarande skick, vara utsatt för förstörelse, dels äfven derföre, att densamma, sedan den fullbordats, skulle lemna ett icke ringa skydd emot den farligaste och våldsammaste sjögången; att jemväl de öfriga föreslagna arbetena obestriddigen vore nödvändiga, om hamnen skulle blifva fullkomligt sluten och skyddad för sjögång med sydliga vindar och erhålla åsyftadt djup af 16 till 18 fot, men att, då den södra hamnarmen eller vågbrytaren ännu icke påbörjats och de på denna sida om hamnen utskjutande grunden Södra Hamnbådan och Judeblacken i icke ringa mån bröte sjögången från detta håll, utförandet af denna hamnarm likasom af hamnbassinens uppmuddring i den omfattning, planen förutsatte, möjligen torde kunna ännu någon tid anstå; att, om äfven en hamnanläggning vid Höganäs icke kunde tillmätas den stora vikt och betydelse för sjöfarten, som sökandena framhållit, det icke kunde

förnekas, att den skulle blifva af stor nytta så väl för Höganäs stenkolsverk och der bedrifna, för jernhandteringen vigtiga, tillverkning af eldfast tegel jemte öfrig industri på stället, som ock för kustfarten och närliggande många fiskelägens talrika fartyg; att styrelsen derföre ansåge hamnanläggningen särdeles väl förtjent att af allmänna medel understödjas, helst stora kostnader redan blifvit derå nedlagda; samt att, ehuru det onekligen vore i hög grad önskvärdt, om hela den erforderliga kostnadssumman kunde erhållas, så att alla de föreslagna arbetena kunde utan afbrott bringas till utförande, styrelsen likväl, då styrelsen befarade, att svårigheter torde möta för utverkande af statsanslag till så stort belopp, hemställde att, derest Eders Kongl. Maj:t icke skulle finna skäl föreslå Riksdagen beviljande af hela kostnadsbeloppet, 350,000 kronor eller åtminstone tvåtredjedelar deraf, nådig framställning måtte till Riksdagen göras om ett statsanslag till belopp af 77,000 kronor, motsvarande i rundt tal tvåtredjedelar af den beräknade kostnaden för norra vågbrytarens förlängning och afslutande med ett pierhufvud.

I öfverensstämmelse härmed uppförde jemväl styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader i sitt generalförslag angående allmänna arbeten af den 6 December 1879 ett anslag af 77,000 kronor till understödjande af den pågående hamnbyggnaden vid Höganäs; men, på sätt statsrådsprotokollet den 9 Januari 1880 angående regleringen af utgifterna under riksstatens sjette hufvudtitel utvisar, fann Eders Kongl. Maj:t, ehuru företaget syntes vara väl förtjent att med understöd af statsmedel bringas till verkställighet, ansökningen icke böra för det närvarande föranleda någon åtgärd, hvadan ock densamma icke blef föremål för behandling vid samma års riksdag.

Väsby kommun och Höganäs bruksförsamling ingåfvo under år 1880 förnyad underdånig ansökning i ärendet. Ehuru styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader, som fått sig anbefaldt att deröfver afgifva yttrande, förnyade sin under år 1879 gjorda hemställan om bidrag till arbetet och i sitt generalförslag angående allmänna arbeten af den 1 December 1880 föreslog ett belopp af 77,000 kronor dertill, samt, jemlikt hvad statsrådsprotokollet den 5 Januari 1881 angående regleringen af utgifterna under riksstatens sjette hufvudtitel utmärker, Eders Kongl. Maj:t, lika med de myndigheter, som öfver ansökningen sig yttrat, ansåg densamma väl förtjent af uppmärksamhet, fann emellertid Eders Kongl. Maj:t, då angeläget vore att så mycket som möjligt inskränka statsverkets utgifter, sig icke heller då böra i anledning af ansökningen göra någon framställning till Riksdagen.

Styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader har uti infor-
dradt yttrande af den 28 December sistlidna år öfver Höganäs hamn-
byggnadsstyrelsens senaste anhållan, under hänvisande till hvad dess
föregående underdåniga utlåtanden i ämnet innehålla, förklarat att, då
af hamnstyrelsens framställning framginge, att hamnen, ehuru välbe-
höflig för beredande af skydd för segelfarten, likväl ännu icke på långt
när motsvarade sitt ändamål, äfvensom att skador å det redan utförda
arbetet yppat sig, påvisande angelägenheten att så fort ske kunde full-
borda den norra vågbrytaren, styrelsen icke hade skäl frångå sin till-
förene gjorda hemställan, att nådig framställning till Riksdagen måtte
göras om anvisande af ett anslag utan återbetalningsskyldighet till be-
lopp af 77,000 kronor för fullbordandet af norra vågbrytaren vid
Höganäs hamn.

Den åsigt jag till statsrådsprotokollen den 5 Januari 1881 och den 9
Januari 1882 angående regleringen af utgifterna under sjette hufvud-
titeln uttalat derom, att ett statsbidrag till hamnbyggnadsarbetet vid
Höganäs vore väl förtjent af uppmärksamhet och behjertande, har
vunnit ytterligare styrka af det förhållande att, på sätt ofvan förmäles,
den del af arbetet å norra hamnarmen, som hittills blifvit med en till
omkring 150,000 kronor uppgående, hufvudsakligen af menigheter och
enskilde i orten åstadkommen, kostnadssumma utförd, så svårt skadats
vid en under November månad sistlidna år uppkommen våldsamt storm,
att dess bestånd äfventyrades i händelse ny storm inträffade, innan
skadorna afhjulpits och hamnarmen hunnit enligt plan fullbordas, och
att till förebyggande af en sådan förstöring utaf det dyrbara arbetet medel
saknas. I likhet med hvad styrelsen för allmänna väg- och vattenbygg-
nader anfört, anser jag därför vidare uppskof med anslags äskande till
hamnarmens afslutande icke vara tillrådligt, och jag tillstyrker alltså, att
Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen att till fulländande, en-
ligt ofvan omförmälda af kaptenen Gagner uppgjorda plan, af *norra
hamnarmen* eller vågbrytaren *vid Höganäs* anvisa på extra stat för år
1884 ett mot två tredjedelar af den för samma vågbrytares fullbordande
beräknade kostnadssumma svarande belopp af 77,000 kronor.

I sammanhang härmed bör jag erinra att, enligt 1881 års riks-
dags beslut, för år 1884 skola utgå till *understödjande, medelst lån,* [41.]
af *enskilda jernvägsanläggningar* 1,000,000 kronor. *Lån till en-*
skilda jern-
vägar.

Styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader fäster i sitt den
1 December 1882 afgifna förslag i afseende å de allmänna arbeten,

för hvilkas understödjande statsbidrag för år 1884 äskas, uppmärksamheten å nedannämnda, på Eders Kongl. Maj:ts pröfning beroende ansökningar, den ena om anslag till uppförande af bro öfver Göta elf vid Trollhättan, hvilket bidrag styrelsen i afgifvet utlåtande föreslagit till 84,500 kronor, och den andra om ett anslag af alternativt 356,000 kronor eller 400,000 kronor för upprepning af en ny segelränna genom Kalmar sund.

Då endast tvänne broar leda öfver Göta elf, den ena vid Venersborg och den andra vid Göteborg, måste man erkänna behovet af flera sådana förbindelsemedel mellan elfvens båda stränder äfvensom att relativt så stora brobyggnadsföretag ej lära kunna bringas till utförande utan statens biträde, men då den nu föreslagna bron vid Trollhättan synes mig vara belägen allt för nära Venersborg, för att på ändamålsenligt sätt fylla ofvannämnda behof, och anspråket, att staten skall bekosta hela brobyggnaden och orterna endast de till bron ledande vägarne, synes vara alltför stort, anser jag mig ej böra tillstyrka Eders Kongl. Maj:t att till Riksdagen göra framställning i ämnet.

Då vidare Kalmar sund lär kunna vid dagsljus, om ock med någon svårighet, passeras af ända till tjugu fot djupgående fartyg och segelleden lär kunna nattetid upplysas med betydligt mindre kostnad än den föreslagna upprepningen kräfver, kan jag ej heller i afseende å detta arbete föreslå någon framställning till Riksdagen.

I fråga om de för vissa bestämda ändamål afsedda fonder, hvilka Riksdagen plägar ställa till Eders Kongl. Maj:ts förfogande, yttrar styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader följande:

hvad först angår anslaget till *bidrag för anläggning af nya samt förbättring eller omläggning af backiga eller eljest mindre goda vägar*, hvilket anslag för innevarande år är fastställt till 300,000 kronor: att i styrelsens arkiv för närvarande inneläge fullt förberedda förslag till dylika vägarbeten, för hvilka kostnaderna beräknats till ett sammanlagdt belopp af 2,540,000 kronor; att, sedan det för år 1883 anvisade nyssberörda anslag blifvit fördeladt, kostnadssumman för dem bland dessa arbeten, åt hvilka icke af detta anslag kunde tilldelas understöd, uppginge till omkring 2,000,000 kronor, hvarförutom kunde emotses, att under loppet af innevarande år skulle, innan styrelsens förslag till fördelning af de enahanda slags medel, som torde blifva af Riksdagen anvisade för år 1884, hunnit underställas Eders Kongl. Maj:ts pröfning, ytterligare inkomma ett antal ansökningar om understöd för vägarbeten; samt att, -- då härtill komme, att behofven af förbättrade landsvägs-

kommunikationer ännu icke på långt när vore tillfredsställda, oaktadt jernvägsbyggnadernas stora utsträckning, utan fastmera på många ställen framkallats just af jernvägarne, och för andra, från dessa aflägsnare, orter gjort sig i vidgad mån kännbara, — styrelsen ansåge i högsta grad önskvärdt, att nu ifrågavarande understödsfond kunde vara ökad och derföre hemstälde, att Eders Kongl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen att höja detta anslag för år 1884 till åtminstone 400,000 kronor;

att till *understödjande af brobyggnader och mindre hamnbyggnader samt uppreprensning af åar och farleder* styrelsen ansåge enahanda belopp, som för innevarande år anvisats, eller 100,000 kronor böra hos Riksdagen äskas;

att, hvad anginge medel till *understödjande af sådana myrutdikningar och vattenaftappningar, som företrädesvis afse att minska frostländigheten*, till hvilket ändamål beviljats för år 1883 ett belopp af 150,000 kronor, hvaraf 80,000 kronor finge anordnas såsom anslag och 70,000 kronor såsom lån, styrelsen väl icke, i saknad af tillräcklig erfarenhet, kunde med visshet bedöma, huruvida fördelningen i lån och anslag af dessa medel komme att i tillämpningen visa sig fullt ändamålsenlig och ledande till åsyftad uppmuntran af dylika arbetens företagande, men att styrelsen dock ansåge sig sakna skäl att nu föreslå någon ändring i anslagsbeloppet eller dervid fästade bestämmelser;

samt att, beträffande slutligen anslaget till *befrämjande, medelst lån, af utdikningar och aftappningar af sankar trakter och sjöar till beredande af odlingsföretag*, styrelsen, vid det förhållande att de i styrelsens arkiv redan inneliggande ansökningar om lån till sådana företag toge i anspråk hela det för år 1883 till ändamålet beviljade belopp af 150,000 kronor, samt ansökningar af likartad beskaffenhet kunde införförväntas under året, ansåge jemväl denna fond, hvilken vore af vigt för befordrande af landets uppodling, böra vid oförändradt belopp bibehållas.

De skäl styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader anfört till stöd för sin framställning om angelägenheten deraf, att anslaget till understöd för anläggning af nya samt förbättring eller omläggning af backiga eller eljest mindre goda vägar kunde vara till 400,000 kronor förhöjdt, finner jag visserligen välbetänkta och beaktansvärda, men då detta anslag så nyligen, som vid 1881 års riksdag blifvit höjdt till det belopp af 300,000 kronor, hvarmed det för innevarande år utgår, och härtill kommer att till fullbordande af väganläggning från Sorsele kyrka till Strycksele måste äskas särskildt anslag för år 1884, på sätt

ofvan finnes nämndt, anser jag mig icke böra tillråda Eders Kongl. Maj:t att föreslå någon förhöjning för år 1884 i det anslag, hvarom nu är fråga.

Beträffande anslaget till understödjande af brobyggnader och mindre hamnbyggnader samt upprepning af åar och farleder, är jag, lika med styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader, öfvertygad att detsamma fortfarande är väl behöfligt och jemväl bör bibehållas vid oförändradt belopp.

På grund af det anförda tillstyrker jag alltså i underdånighet, att Eders Kongl. Maj:t behagade föreslå Riksdagen att för år 1884 anvisa till Eders Kongl. Maj:ts förfogande följande belopp, nämligen:

[42.] *till bidrag för anläggning af nya samt förbättring eller omläggning af backiga eller eljest mindre goda vägar, 300,000 kronor; och*
Anläggning m. m. af vägar.

[43.] *till understödjande af brobyggnader och mindre hamnbyggnader samt upprepning af åar och farleder, 100,000 kronor;*
Brobyggnader och mindre hamnbyggnader m. m.

och får jag hemställa, att Eders Kongl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen att för ofvan föreslagna allmänna arbeten och för kontrollen derå, att sådana arbeten utföras enligt fastställda planer, bibehålla de bestämmelser angående villkoren för erhållande af eller tillgodonjutande af statsbidrag, hvilka, intagna i Riksdagens skrifvelse den 27 April 1881, nu äro gällande.

[44.] *Hvad åter angår de belopp af tillsammans 300,000 kronor, som äro afsedda för understödjande af torrläggning af sankta trakter, nämligen 150,000 kronor för sådana myrutedikningar och vattenaftappningar, som företrädesvis afse att minska frostländigheten, hvaraf 80,000 kronor såsom anslag och 70,000 kronor såsom lån, samt 150,000 kronor till befrämjande, medelst lån, af utdikningar och aftappningar af sankta trakter och sjöar till beredande af odlingsföretag, så har till Eders Kongl. Maj:t helt nyligen inkommit från landtbruksakademiens förvaltningskomité en anhållan, att nådig proposition måtte till Riksdagen aflåtas, att ett belopp af tio millioner kronor måtte anvisas såsom fond för lån till understöd för uppodling af mossar, myrar och andra vattendränkta marker inom landet, företrädesvis sådana som äro af större utsträckning och af hvilkas odling flere hafva gagn. Då jag anser denna framställning vara förtjent af synnerlig uppmärksamhet samt därför tror mig böra,*
Myrutedikningar och vattenaftappningar.

så snart ärendet hunnit vederbörligen beredas, underställa detsamma Eders Kongl. Maj:ts nådiga bepröfvande så tidigt att, om Eders Kongl. Maj:t då skulle besluta proposition i ämnet, sådan må kunna aflåtas redan till 1883 års riksdag, samt vid sådant förhållande det ej torde vara lämpligt, att dessförinnan föreslå Riksdagen uppförandet i riksstaten af ett belopp för samma ändamål, får jag hemställa, att någon framställning till Riksdagen nu ej göres om anvisande af medel till befrämjande medelst lån af odlingsföretag; hvaremot och då det torde finnas nödigt, att staten fortfarande, äfven om och när odlingslån till betydliga belopp meddelas, genom anslag befordrar torrläggandet af sådana vattensjuka marker, som, utan att kunna med fördel odlas, sprida frostsador öfver omgifvande uppodlade nejd, jag får hemställa att Eders Kongl. Maj:t behagade föreslå Riksdagen att äfven för år 1884 anvisa

till understödjande af sådana myrutdikningar och vattenaftappningar, som företrädesvis afse att minska frostländigheten 150,000 kronor; lärande Eders Kongl. Maj:t vilja framdeles föreslå Riksdagen de villkor, hvarunder anslag från denna fond må kunna erhållas.

Statens jernvägstrafik.

Styrelsen för statens jernvägstrafik har uti underdånig skrifvelse den 18 December nästlidna år hemställt, att Eders Kongl. Maj:t tacktes medelst nådig framställning föreslå innevarande års Riksdag att, till fyllande af det behof utaf nya byggnader och anläggningar jemte förstärkning af inventarier vid statens jernvägar, som påkallades af trafikens utsträckning öfver de under år 1882 i sin helhet öppnade stambanelinierna genom Norrland samt af trafikens tillväxt så väl å dessa som å statens äldre jernvägar, bevilja för år 1884 följande anslagsbelopp, nämligen:

[45.]
*Anslag till
nya byggnader och anläggningar
samt nya inventarier vid
statens jernvägar.*

till nya byggnader och anläggningar	kr. 475,000
och till nya inventarier	» 75,000
eller tillsammans kr. 550,000;	

yttrande sig härvid styrelsen i fråga om användandet af dessa medel sålunda:

»Beträffande först den förra summan får styrelsen här nedan redogöra för de arbeten, till hvilka den är afsedd, och de skäl som påkalla deras utförande.

	Kronor.
a) Spårutvidgningar vid stationerna.	
Vid Hjerpens station, som utgör ändstationen för vissa deremellan och Östersund gående lokaltåg, erfordras ökad spårutrymme för uppställning af dessa tåg och dertill nödige reservvagnar, hvarföre upptages för <i>utläggning af ett nytt sidospår vid Hjerpens station</i>	11,000
Vid Mörsils station finnes endast ett spår, förutom hufvudspåret; och då vid tågmöten båda dessa spår äro upptagna af mötestågen, erfordras för skötandet af lokaltrafiken ett särskildt stickspår, och upptages för <i>utläggning af ett nytt stickspår vid Mörsils station</i>	3,500
Vid Östersunds station, der efter reparationsverkstadens fullbordande ett större antal dels bristfälliga dels i verkstaden reparerade vagnar komma att samlas, saknas spårutrymme för sådane vagnars uppställning, och beräknas alltså för <i>utvidgning af spårsystemet vid Östersunds station</i>	13,600
Vid Morshyttans station, utgörande anslutningsstation för den smalspåriga jernvägen Näs—Morshyttan, hvilkens trafik är i tillväxt, har spårutrymmet länge visat sig otillräckligt, och erfordras för <i>utvidgning af spårsystemet vid Morshyttans station</i>	11,000
transport	39,100

Kronor.	
transport	39,100
Vid Fors station, hvarest spårutrymmet är mycket inskränkt, är en mindre spårutvidgning erforderlig, och upptages för <i>utläggning af ett nytt sidospår vid Fors station</i>	2,800
Vid Krylbo station har rörelsen betydligt ökats, sedan jernvägen Krylbo—Borlänge öppnats för trafik; och äro för beredande af utrymme åt de vagnar, som der samlas för att öfverföras från statens till den enskilda jernvägen eller tvärtom, nya spår behöfliga; och beräknas för <i>utvidgning af spårsystemet vid Krylbo station</i>	10,000
Vid Vänge station finnes, liksom ofvan nämnts rörande Mörsils station, endast ett sidospår jemte hufvudspåret, och, då tågmöten der understundom förekomma samt trafiken i öfrigt ökats, är utvidgadt spårutrymme nödigt, hvarföre upptages för <i>utläggning af ett nytt sidospår vid Vänge station</i>	5,000
Vid Järfva station äro sidospåren för korta, så att längre tåg ej der kunna mötas, hvarför en förlängning af stationen är nödig; och upptages för <i>utvidgning af spårsystemet vid Järfva station</i>	2,600
Vid Kils öfre station, hvarest statens och bergslagens jernvägar förenas och vid vissa tillfällen fem tåg sammanträffa, hvarförutom, likasom vid öfriga föreningsstationer, ett stort antal vagnar der samlas, erfordras ökad spårutrymme. Till följd häraf	
transport	59,500

	Kronor.	
transport	59,500	
och då trafiken dessutom på senare tiden ökats, erfordras här ett nytt parallellspår; och upptages för <i>utläggning af ett sidospår vid Kils öfre station</i>	6,600	
Vid Fagerås station är jemväl, i följd af ökad rörelse, och då stationen dessutom ej har den för tågmötesstationer numera föreskrifna längden, en utvidgning af spårsystemet behöflig; och beräknas för <i>utvidgning af spårsystemet vid Fagerås station</i>	5,000	
Vid Arvika station är redan vid stationens anläggning terrassering verkställd för ytterligare ett sidospår, och som ett sådant spår nu är af behovet påkalladt, upptages för <i>utläggning af ett nytt sidospår vid Arvika station</i>	4,700	
Vid Malmslätts station, belägen invid Malmens mötesplats, finnes endast ett sidospår, hvilket är så kort, att längre tåg ej der kunna mötas. För de årligen i fråga kommande trupptransporterna saknas dessutom lastkaj af nödig längd. En utvidgning af stationen är derfore behöflig, men kan, i anseende till den ringa längden å det horisontalplan, på hvilken stationen är anlagd, vinnas endast på det sättet att i fråga varande plan sänkes samt banan närmast vester om stationen höjes; och beräknas för <i>förändring af balansplanet, spårutvidgning och anläggning af en lastkaj vid Malmslätts station</i>	18,000	
transport	93,800	

		Kronor.
transport Vid Nässjö station varder i följd af ökad rörelse genom Halmstad—Nässjö jernvägens öppnande för trafik en spårutvidgning oundgänglig; hvarföre upptages för <i>utvidgning af spårsystemet vid Nässjö station</i>	93,800	
	12,000	
Vid Hörs station, som utgör anslutningsstation för den nyligen för trafik öppnade jernvägen Hör—Hörby, har jemväl behof uppstått af ökad spårutrymme; och upptages för utläggning af <i>ett nytt sidospår vid Hörs station</i>	8,000	113,800
b) Nya lokomotivstallbyggnader.		
För inrymmande af de nya lokomotiv, som dels i år blifvit anskaffade dels under nästa år komma att anskaffas, erfordras utvidgning af lokomotivstallen vid åtskilliga stationer, synnerligast å norra stambanan, der ökning af tågens antal är att motse, men äfven vid södra stambanan, der brist å lokomotivstallrum uppstått derigenom, att flera lokomotiv än förut nu behöfvas, sedan under sommarmånaderna dubbla snälltåg blifvit anordnade emellan Nässjö och Malmö. Till afhjelpande af denna brist beräknas för		
<i>uppförande af ett stall för 1 maskin vid Hjerpens station</i>	7,000	
<i>tillbyggnad med 2 stallrum af lokomotivstallet vid Östersunds station</i>	16,000	
<i>tillbyggnad med 2 stallrum af lokomotivstallet vid Upsala station</i>	16,000	
transport	39,000	113,800

	Kronor.	
transport	39,000	113,800
<i>tillbyggnad med 5 stallrum af lokomotiv-</i> <i>stallet vid Tomtebodas station</i>	36,000	
<i>tillbyggnad med 2 stallrum af lokomotiv-</i> <i>stallet vid Alfvestads station</i>	10,000	
<i>tillbyggnad med 2 stallrum af lokomotiv-</i> <i>stallet vid Hessleholms station</i>	10,000	95,000
c) Betjeningsbyggnader.		
Vid Storliens och Fogelsta stationer, der stationsbetjeningspersonalen ej är i tillfälle att förhyra boställslägenheter på förra stället, emedan stationens omgifningar äro obebyggda, och på det senare, emedan de bostäder, som kunna erhållas, äro belägna för långt från stationen, hemställes att boställslägenheter för betjeningspersonalen måtte få på statens bekostnad anskaffas; hvarvid, hvad Storlien vidkommer, en af Kongl. jernvägsbyggnadsstyrelsen vid banans byggande uppförd barack skulle kunna ändras och inredas till en permanent betjeningsbyggnad för 5 hushåll, och upptages i enlighet härmed för		
<i>ändring och inredning af en barack vid</i> <i>Storliens station till betjeningsbyggnad för</i> <i>5 hushåll</i>	8,000	
<i>uppförande af en betjeningsbyggnad för</i> <i>2 hushåll vid Fogelsta station</i>	4,000	12,000
d) Öfriga nybyggnader.		
För att kunna med bekvämlighet och utan allt för stora kostnader å jernvägsvagn lasta de		
transport		220,800

		Kronor.
transport		220,800
	betydliga timmerquantiteter, som antagligen komma att flottas till Nälakens och Hjerpens stationer från de större vattendrag, vid hvilka dessa stationer äro belägna, erfordras anordningar af ungefär samma beskaffenhet som de vid Bräcke med fördel använda, eller med ångkraft drifna uppfodringsverk för timrets uppflyttning från vattendraget till vagnen samt särskilda längs vattendraget utlagda sidospår; och beräknas för	
	<i>anläggning af en timmerlastningsplats vid Hjerpens station</i>	18,500
	<i>anläggning af en timmerlastningsplats vid Nälakens station</i>	37,700
Vid Gefsjöns station, der godsmagasin helt och hållet saknas, erfordras ett mindre sådant, likasom det visat sig nödigt att bereda ökad utrymme i godsmagasinen vid Östersunds och Storviks stationer, hvadan beräknas för		
	<i>uppförande af ett mindre godsmagasin vid Gefsjöns station</i>	5,000
	<i>tillbyggnad af godsmagasinet vid Östersunds station</i>	8,000
	<i>tillbyggnad af godsmagasinet vid Storviks station</i>	3,000
Vid reparationsverkstäderna i Göteborg och Östersund hafva, i följd af ökad trafik och deraf följande större slitning af den rullande materielen, göromålen ökas, synnerligast å det förstnämnda stället, der utrymmet i lokomotivreparationsverkstaden samt snickareverkstaden numera är otillräckligt; och upptages följaktligen för		
transport		72,200
		220,800

	Kronor.	
transport	72,200	220,800
<i>tillbyggnad af lokomotivreparationsverkstaden i Göteborg</i>	30,000	
<i>d:o af snickareverkstaden i d:o</i>	25,000	
<i>d:o af reparationsverkstaden i Östersund</i>	8,800	
Vid Östersunds och Bollnäs stationer, hvilka båda äro utgångsstationer för vissa tåg och vid hvilka följaktligen lampförråd böra finnas, men härtill erforderliga byggnader saknas, beräknas för		
<i>uppförande af ett lamphus vid Östersunds station</i>	2,000	
<i>d:o d:o vid Bollnäs station</i>	2,000	
Vid sistnämnda station, utgörande nattstation för de emellan Stockholm och Östersund gående persontågen och der en stor mängd resgods förvaras öfver nätterna, erfordras utvidgning af det i stationshuset befintliga resgodsrummet, hvarjemte stationsexpeditionslokalen tarfvar förstoring, och kunna dessa båda ändamål lämpligast vinnas genom en tillbyggnad af stationshuset, hvarför upptages för		
<i>tillbyggnad af Bollnäs stationshus</i>	8,800	
Vid samma station erfordras ett vattentorn i stationens södra ände till undvikande af de uppehåll för tågen eller vexlingar, som uppstå derigenom att vatten till lokomotiven nu endast kan erhållas från den vattenbehållare, som är uppsatt i det i stationens norra ände belägna lokomotivstallet; hvarföre beräknas för		
<i>uppförande af ett vattentorn samt ned-</i>		
transport	148,800	220,800

	Kronor.	
transport	148,800	220,800
<i>läggning af dertill erforderlig rörledning vid Bollnäs station.....</i>	8,700	
Vid Östersunds station saknas lokal för VI trafikdistriktets förråd samt för samma distrikts maskiningeniörsexpedition. Då förrådet måste vara beläget invid stationen samt i närheten af maskiningeniörens äfvensom förrådsförvaltarens tjensterum, hemställes, att en särskild byggnad för ifrågasvarande ändamål måtte vid Östersund få uppföras, och upptages för		
<i>uppförande af en förråds- och expeditionsbbyggnad vid Östersunds station.....</i>	12,500	
Å bandelen Hallsberg—Mjölby har visat sig vara behöfligt att på vissa ställen, der snö under vintrarne brukar hopa sig, uppsätta fasta snöskärmar utanför gränsen för det exproprierade jordområdet. Då emellertid under sådana förhållanden jordegarne äska arrende för de jordremsor, som ligga emellan jernvägens gräns och skärmen, samt dessa arrendeavgifter antagligen uppgå till högre belopp än räntorna å det kapital, som behöfver utgifvas för områdenas förvärfvande med full eganderätt, anser styrelsen att, i likhet med hvad redan skett under liknande förhållanden vid de öfriga statsbanorna, dylika områden böra, då sådant finnes för staten fördelaktigt, genom köp förvärfvas; och upptages följaktligen för		
<i>anskaffande af jord till snöskärmar å bandelen Hallsberg—Mjölby.....</i>	12,000	182,000
transport	—	402,800

	Kronor.	
	—	—
transport	—	402,800
e) För nu oförutsedda byggnader och anläggningar, hvilkas utförande blir behöfligt i följd af inträffande trafikförhållanden, upptages derjemte ett belopp af.....	—	72,200
eller tillsammans kronor	—	475,000

I afseende på det till anskaffning af inventarier föreslagna anslaget tillåter sig styrelsen erinra, att behovet af inventarier rättar sig efter dels liniernas utsträckning, dels trafikens storlek, och att ju mera rörelsen växer och tågans antal ökas, desto större antal erfordras af de olika effekter, som äro nödiga för rörelsens säkerhet, underlättandet af transportföremålens expedition och bevaring under transporten samt materielens underhåll, såsom för att endast nämna några få slag, signalmedel, vagnvågar, lyftkranar, värmeledningar i personvagnar, kolämmar, ångpumpar, verktygsmaskiner och reservdelar; och som medel till inventariernas fullständigande, hvilka tillförene hemtades af tillgängliga trafikmedel, numera utgå i form af extra anslag, samt det belopp, som för ifrågavarande ändamål erfordras under 1884, antagligen kommer att uppgå till omkring 75,000 kronor, är denna summa, jemte den för nybyggnader afsedda, föreslagen att utgå såsom extra anslag för bemälda år.»

På sätt statsrådsprotokollet för den 9 Januari 1882 angående regleringen af utgifterna under sjette hufvudtiteln utvisar, hade styrelsen för statens jernvägstrafik i underdånig skrifvelse den 30 December 1881 anhållit, att Eders Kongl. Maj:t måtte hos Riksdagen äska beviljande för innevarande år af anslag dels till nya byggnader och anläggningar med 350,000 kronor och dels till nya inventarier med 100,000 kronor, eller sammanlagdt 450,000 kronor. I anledning af denna framställning yttrade jag då att, ehuru jag icke ville förneka,

att det kunde vara önskvärdt om hela nämnda belopp blefve för angifna ändamål tillgängligt redan år 1883, jag likväl, utan att ingå i närmare granskning af de tilltänkta byggnadernas och anläggningarnas större eller mindre inbördes angelägenhet, ansåge, att ett uppskof med vissa bland dem ännu något år torde kunna utan synnerlig olägenhet ega rum och anslaget förty kunna nedsättas till 300,000 kronor att användas till utförande under år 1883 af sådana byggnader och anläggningar bland de då ifrågasatta och till anskaffande af sådana inventarier, som Eders Kongl. Maj:t, efter förslag af styrelsen, funne företrädesvis vara af behovet påkallade; och den framställning, som i enlighet med denna af Eders Kongl. Maj:t gillade åsigt blef till Riksdagen aflåten, vann äfven Riksdagens bifall, dock att anslaget uppfördes i riksstaten i stället för att, såsom Eders Kongl. Maj:t föreslagit, anskaffas genom upplåning.

Till följd af den inskränkning, som sålunda under sistlidna år vidtogs i de anslagsbelopp, hvilka styrelsen ansett behöfliga till nya byggnader och inventarier under det år som nu är inne, hafva naturligtvis åtskilliga bland de ändamål, som dermed skolat tillgodoses, måst tills vidare lemnas å sido. Jag tilltror mig derföre icke att äfven i år tillstyrka uppskof med något af de nu föreslagna arbetena eller anskaffandet af inventarier, men då jag anser, att, om också ett klokt förutseende kräfver att i förtid möta en motsedd ökad trafiks fordringar, det dock ej är möjligt att redan nu fullt noggrannt beräkna, hvilka byggnader, anläggningar och inventarier som år 1884 oundgängligen behöfvas och hvilka kostnader deraf föranledas, och att derföre det af trafikstyrelsen beräknade belopp 550,000 kronor torde utan synnerlig olägenhet kunna nedsättas till jemnt 500,000 kronor, får jag, med tillämpning af förra Riksdagens beslut angående det då äskade anslaget, tillstyrka Eders Kongl. Maj:t att föreslå Riksdagen bevilja på extra stat för år 1884 till *utförande af nya byggnader och anläggningar vid statens redan trafikerade jernvägar och till anskaffande af nya inventarier* 500,000 kronor.

Statens jernvägsbyggnader.

Uti en till mig aflåten promemoria af den 8 sistlidne December har chefen i styrelsen öfver statens jernvägsbyggnader anfört att, som arbetena å stambanan emellan Bräcke och Sollefteå under år 1882 så framskridit, att med de för år 1883 af Riksdagen anvisade medel 2,000,000 kronor terrassering och skenläggning af banan syntes kunna

[46.]
Anslag till
fortsättning
af stambanan
genom
Norrlund.

under året framföras ända till Håssjö station, 6 mil 10,000 fot från Bräcke, arbetena under år 1884 måste utsträckas 2 till 3 mil längre öster ut derifrån; att på denna sträcka banan komme att vid det så kallade *Döda fallet* (8 mil från Bräcke) föras öfver Indalselven medelst en storartad och kostsam brobyggnad, hvars utförande kräfde en längre tid och hvilken därför under år 1884 måste påbörjas; samt att så väl af denna anledning, som för jernvägsarbetenas ändamålsenliga bedrifvande i öfrigt och på det till styrelsen för statens jernvägstrafik måtte kunna öfverlemnas det för anskaffande af rörelsemateriel till bandelen Håssjö—Bräcke beräknade belopp af 346,500 kronor, ett anslag af 2,500,000 kronor för arbetenas fortsättning under år 1884 å ifråga-varande stambana erfordrades.

På grund af det anförda, hvilket icke synes mig föranleda till någon erinran, tillstyrker jag i underdånighet, att Eders Kongl. Maj:t tacktes till fortsättning af arbetena å *stambanan emellan Bräcke och Sollefteå*, beräknad till en kostnad af 11,250,000 kronor, hvaraf till utgående under hvartera af åren 1882 och 1883 anvisats 2,000,000 kronor, äska af Riksdagen ett anslag för år 1884 af 2,500,000 kronor; lärande Eders Kongl. Maj:t vilja, uppå föredragning af chefen för finansdepartementet, fatta beslut beträffande sättet för anskaffande af härtill erforderliga medel.*)

Hvad föredragande departementschefen i ofvan berörda hänseenden hemställt och föreslagit tacktes Hans Maj:t Konungen, på tillstyrkan af Statsrådets öfrige ledamöter, i nåder gilla, med befallning tillika att utdrag af detta protokoll skulle till finansdepartementet öfverlemnas till ledning vid författandet af Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående statsverkets tillstånd och behof.

In fidem

A. L. van der Hagen.

*) Se bil. till statsverkspropositionen: "Finansplanen".

Sjunde hufvudtiteln.

Utdrag af protokollet öfver finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 10 januari 1883.

Närvarande:

Hans Excellens Herr Statsministern Grefve POSSE,
 Hans Excellens Herr Ministern för utrikes ärendena Friherre
 HOCHSCHILD,
 Statsråden: LOVÉN,
 VON STEYERN,
 Friherre VON OTTER,
 HEDERSTIERNA,
 HAMMARSKJÖLD,
 RICHERT,
 THEMPTANDER,
 RYDING.

Sedan de till andra, tredje, fjärde, femte och sjette hufvudtitlarne hörande frågor blifvit af vederbörande departementschefer föredragna, anhöll departementschefen, statsrådet Themptander att få anmäla de frågor, som tillhörde regleringen af sjunde hufvudtiteln, samt anförde härvid beträffande anslagstitlarne:

Bih. till Riksd. Prot. 1883. 1 Saml. 1 Afd.

Ordinarie anslag.

Stämpelpappersomkostnader.

[1.]
Stämpel-
pappersom-
kostnader.

Derest den lönereglering för landtränsmästarna, hvarom Eders Kongl. Maj:t förut i dag, på föredragning af statsrådet och chefen för civildepartementet, beslutat göra framställning hos Riksdagen, varder bifallen och den landtränsmästarna nu tillkommande provision å stämpelpappersmedel följaktligen kommer att upphöra, uppstår härigenom en besparing å anslaget för stämpelpappersomkostnader, hvilket anslag för närvarande är i riksstaten upptaget till 224,000 kronor. Nyss nämnda provision har för åren 1879—1881 utgjort i medeltal för hvarje år omkring 55,000 kronor, och bör sålunda ifrågasättas, om icke anslaget kan minskas med detta belopp. De från anslaget åren 1877—1881 bestridda utgifter i deras helhet hafva utgjort i runda tal: år 1877 239,600 kronor, år 1878 246,300 kronor, år 1879 286,000 kronor, år 1880 269,800 kronor och år 1881 211,000 kronor, eller i medeltal omkring 250,000 kronor för år; hvarvid dock bör anmärkas, att de jemförelsevis höga utgiftsbeloppen under åren 1879 och 1880 äro föranledda af den då verkställda tillverkningen af de år 1880 påbudna nya beläggningsstämplarne och således beroende på tillfälliga omständigheter. Å andra sidan förekommer åter, att derest den af Eders Kongl. Maj:t den 8 i denna månad beslutade propositionen till Riksdagen om antagande af en ny stämpelpappersförordning varder bifallen, komma beläggningsstämplar att användas till vida större antal än hittills och i följd deraf utgifterna för tillverkningskostnad och försäljningsprovision att ökas. Vid öfvervägande af dessa omständigheter finner jag väl genomförandet af den ifrågasatta löneregleringen medgifva en nedsättning i det nuvarande anslagsbeloppet, men anser denna nedsättning böra stanna vid 24,000 kronor, så att det nuvarande beloppet 224,000 kronor minskas till 200,000 kronor, detta dock under förutsättning att ofvan omförmälda lönereglering varder af Riksdagen bifallen.

Postverket.

[2.]
Postverket.

Generalpoststyrelsen har i underdånig skrifvelse den 15 december 1882 afgifvit förslag till postverkets stater för år 1884.

Beträffande *aflöningsstaten* hemställer generalpoststyrelsen om löneförbättring åt föreståndarne för fjerde klassens postkontor. Generalpoststyrelsen erinrar, att 1881 års Riksdag, på Eders Kongl. Maj:ts förslag, medgaf löneförbättring åt postexpeditörer äfvensom åt förvaltare af femte, sjette och sjunde klassernas postkontor. Denna löneförbättring består i ålderstillägg, som efter 1882 års början utgår med 300 kronor efter fem års och med 600 kronor efter tio års tjenstgöring under vissa af Eders Kongl. Maj:t och Riksdagen för ålderstilläggens åtnjutande stadgade villkor. Generalpoststyrelsens nu gjorda framställning afser, att den postexpeditörer samt förvaltare af femte, sjette och sjunde klassernas postkontor tillkommande förmånen af ålderstillägg skulle utsträckas jemväl till föreståndarne för fjerde klassens postkontor med det förbehåll likväl, att de icke skulle vara berättigade att härvid räkna sig till godo den tid, de innehaft befattning såsom postmästare i lägre grad eller biträdande posttjenstemän. Såsom skäl för löneförbättringen anför generalpoststyrelsen: att bland de 38 till fjerde klassen hörande postkontoren flera än trefjedredelar voro belägna vid jernväg och således vanligen hade att expediera post flera gånger om dygnet; att det betydliga ansvar, som med dessa befattningars handhafvande vore förenadt, tillräckligt framginge ensamt af den omständigheten, att för en hvar af dessa postanstalter medelvärdet af afsända assurerade bref och paketer samt af inbetalda postanvisnings- och postförskottsmedel under år 1881 uppgått till icke mindre än 2,473,800 kronor; att ifrågavarande tjenstemäns årliga inkomster utgjorde, i lön och tjenstgöringspenningar 2,400 kronor samt i provision och sportler i medeltal 1,155 kronor, eller tillsammans 3,555 kronor; att innehafvarne af fjerde klassens postkontor vid sin befordran till denna tjenst ofta redan uppnått en ålder, som gjorde det mindre lämpligt att sedermera förflytta dem till föreståndare för något af de större postkontoren, hvilka för öfrigt vore få till antalet, hvadan tillfälle till befordran för dessa tjenstemän icke erbjöde sig synnerligen ofta; samt att dessa förhållanden, med hänsyn till den betydliga tillökning i göromål, som blifvit en följd af postverkets fortgående utveckling och den under senare tiden stora tillväxten i posttrafik, syntes generalpoststyrelsen innefatta fullgiltig anledning att göra framställning om ifrågavarande löneförbättring, hvilken enligt verkställd utredning skulle komma att under år 1884 öka utgifterna å anslaget till ålderstillägg med högst 9,000 kronor.

Delande den åsigt, som ligger till grund för detta förslag, eller att den af billighet och rättvisa påkallade förhöjning i de lägst aflönade posttjenstemännens aflöning, som i form af ålderstillägg vid 1881 års riksdag beviljades, bör i mån af postverkets förbättrade ekonomiska ställning

tillgodokomma postverkets öfriga tjenstemän, hvilkas lönevilkor kunna finnas deraf vara i behof, och då ett dylikt behof synes mig vara i detta fall af generalpoststyrelsen med fullgiltiga skäl ådagalagdt, hemställer jag, att generalpoststyrelsens framställning må vinna Eders Kongl. Maj:ts bifall och att för ifrågavarande ålderstilläggs åtnjutande må gälla enahanda vilkor, som för de vid 1881 års riksdag beviljade, endast med den af styrelsen föreslagna inskränkningen i fråga om den tid, som finge tillgodoräknas tjenstemannen för ålderstilläggs erhållande. I följd häraf och då, enligt hvad generalpoststyrelsen vidare anført, ålderstilläggen för dem, som jemlikt redan gällande bestämmelser äro till ålderstillägg berättigade, för år 1884 kunna beräknas till 121,000 kronor, tillstyrker jag, att förslagsanslaget till ålderstillägg, som i nu gällande stat är upptaget till 115,000 kronor, måtte i 1884 års stat utföras med 130,000 kronor, och således ökas med 15,000 kronor.

Då ett allmännare anlitande af postverkets brefbärare torde blifva en följd af brefbärareafgiftens upphörande och anställande af flere brefbärare å en del orter med anledning häraf antagligen kommer att påkallas, har generalpoststyrelsen föreslagit, att anslaget till aflönande af brefbärare, senast fastställt till 215,000 kronor, skall förhöjas med 30,000 kronor till 245,000 kronor.

Häremot har jag ingenting att erinra, och skulle, under förutsättning af bifall till hvad jag sålunda föreslagit, aflöningsstaten, som för år 1883 är fastställd till kronor 1,991,575: —, komma att ökas med förhöjningarne i anslagen

till ålderstillägg	”	15,000: —,
,, aflönande af brefbärare	”	30,000: —,

och uppgå till kronor 2,036,575: —.

I fråga om *öfvergångsstaten* samt *indragningsstaten* anmäler generalpoststyrelsen, att anledning icke förekommer att vidtaga någon förändring i dessa stater, hvilka för år 1883 äro fastställda, den förre till 11,000 kronor och den senare till 8,580 kronor.

Hvad derefter angår *pensionsstaten* upplyser generalpoststyrelsen, att i följd af timade dödsfall derifrån böra afföras följande pensionsbelopp, nemligen:

till f. d. postmästaren C. J. Munck.....	kronor 2,700: —,
,, f. d. sekreteraren C. E. Löfgren.....	” 4,000: —,
,, f. d. postmästaren, friherre F. Bennet	” 1,900: —,
,, f. d. postexpeditören H. T. P. Lohman	” 1,500: —,
,, f. d. postexpeditören A. C. Phalén	” 1,200: —,
transport	kronor 11,300: —,

	transport kronor 11,300 —,
hvertill komme den pension, som utgått till aflidne postiljonen Ola Jeppson Sjöbloms son Alfred Olof, men som borde upphöra, sedan denne sistnämnde uppnått femton års ålder, och hvilken pension utgjort	„ 50: —,
	tillhopa kronor 11,350: —,
men att deremot å staten böra uppföras följande två pensioner, som blifvit beviljade efter det postverkets stater för år 1883 fastställdes:	
till postmästaren i Malmköping, friherre F. M. J. Fleetwood	kronor 1,200: —,
„ postmästaren i Söderhamn L. O. Löwenadler	„ 1,800: —,
	tillhopa kronor 3,000: —.

Pensionsstaten, som för år 1883 är fastställd till kronor 70,415: —,
kommer således att minskas med skillnaden mellan
de afgående posterna kronor 11,350: —
och de tillkommande „ 3,000: —, „ 8,350: —,
och bör följaktligen för år 1884 upptagas till kronor 62,065: —.

I anslagen å *omkostnadsstaten* hemställer generalpoststyrelsen om åtskilliga förhöjningar. Då postuppbörden för år 1884 ansetts komma att öfverstiga det för år 1883 beräknade beloppet, påkallas en härefter lämpad ökning i anslaget till uppbörds- och frimärkesprovision, hvilken ökning generalpoststyrelsen föreslagit till 12,000 kronor, så att detta anslag, som för närvarande utgör 228,000 kronor, skulle upptagas till 240,000 kronor. Den tillväxt i rörelsen och den utvidgning af postförbindelserna, som, enligt hvad generalpoststyrelsen upplyst, gjort det nödvändigt att under det senare halfåret af 1881 och det förra af 1882 å anslagen till expensutgifter och till rese- och traktamentsersättning åt tjenstemän i jernvägspostkupé utbetala större belopp, än som beräknats komma att under år 1883 utgå, anser generalpoststyrelsen komma att äfven framgent och sannolikt i högre grad än tillförene göra sig gällande, och hemställer förty, att dessa båda anslag böra förhöjas, det förra, till expensutgifter, med 10,000 kronor från nuvarande beloppet 315,000 kronor till 325,000 kronor och det senare med 25,000 kronor från 150,000 kronor till 175,000 kronor. Hvad derefter angår anslaget för postbefordran å jernväg fäster generalpoststyrelsen uppmärksamheten å vissa förhållanden, som anses påkalla förhöjning i detta anslag, och anför i detta hänseende: att Eders Kongl. Maj:ts beslut den 23 juni 1882, angående förändrade bestämmelser rörande ersättningen för postbefordran å statens jernvägar, komme att förhöja det till jernvägs-

trafikstyrelsen från postverket utgående ersättningsbeloppet med omkring 100,000 kronor; att den förhöjning i ersättningen åt enskilda jernvägsbolag för postbefordran å deras jernvägar, Eders Kongl. Maj:t den 3 november 1882 beviljat bolagen, ansåges böra beräknas till omkring 56,000 kronor; samt att kostnaden för postbefordring å nya jernvägslinier, såväl statens som enskildes, kunde antagas uppgå till omkring 32,000 kronor. Då dessa motsedda, förökade utgifter å ifrågasvarande anslag uppgingo till omkring 188,000 kronor, men samtliga utgifter å samma anslag under de två halfären från och med den 1 juli 1881 till och med den 30 juni 1882 understigit det i staten för år 1883 fastställda beloppet med 88,000 kronor, har generalpoststyrelsen föreslagit, att detta anslag, som i staten för år 1883 är upptaget till 800,000 kronor, måtte förhöjas till 900,000 kronor. I ändamål dels att äfven under vintertiden betrygga en regelbunden postbefordran mellan Malmö och Köpenhamn, dels ock att bereda en möjlighet till postförsändelsernas sortering före postens ankomst med ångbåt till Malmö har Eders Kongl. Maj:t den 24 mars 1882 bemyndigat generalpoststyrelsen att med vederbörande rederi träffa aftal såväl om vidtagande af åtgärder för uppehållande af isfri segelled mellan nämnda två städer som ock om tillhandahållande af expeditionshytt å de postförande ångfartygen. De utgifter, som äro förenade med dessa anordningar, anser generalpoststyrelsen påkalla en förhöjning i anslaget för postbefordran mellan Sverige och Danmark med 6,500 kronor, hvadan detta anslag, i den nuvarande staten upptaget till 5,500 kronor, skulle ökas till 12,000 kronor. Från anslaget till utrikes brevexlingen utgår ersättningen för transitbefordran äfvensom främmande postverk tillkommande andelar af franko och porto, som vid svenska postanstalter uppburits. Då den högst betydliga tillväxten i postutvexlingen med utlandet, som under senare tiden framkallats genom verldspostföreningen och det internationela aftalet om befordran af postpaketer, väsentligen ökat utgifterna från nyss nämnda anslag, hemställer generalpoststyrelsen, att anslaget må höjas med 20,000 kronor, eller från 35,000 kronor till 55,000 kronor, hvarvid generalpoststyrelsen tillika föreslår, att anslaget hädanefter må benämnas "anslag för utbetalande af den godtgörelse, som tillkommer främmande postverk".

De af generalpoststyrelsen sålunda ifrågasatta förhöjningarne i en del anslag å omkostnadsstaten synas mig vara af omständigheterna påkallade och förtjenta af Eders Kongl. Maj:ts bifall; lärande i följd af den väckta frågan om en mera egentlig benämning å anslaget för utrikes brevexlingen detta anslag böra för framtiden benämnas: "anslag för godtgörelse till främmande postverk".

De föreslagna ökningarne å denna stat uppgå till sammanlagdt 173,500 kronor. Lägges härtill omkostnadsstatens senast fastställda belopp 2,930,000 kronor, kommer omkostnadsstaten att sluta på en summa af 3,103,500 kronor.

Lika med generalpoststyrelsen anser jag anslaget till *oförutsedda utgifter*, som i 1883 års stat är upptaget till 61,900 kronor, böra ned sättas till 40,000 kronor, äfvensom att anslaget till *afkortningar och restitutioner, m. m.* bör förhöjas från 26,530 kronor till ett belopp, som, för erhållande af jemn slutsumma, upptages till 38,280 kronor.

Enligt hvad jag, lika med generalpoststyrelsen, sålunda föreslagit, skulle postverkets stater för år 1884 komma att förete följande slutsummor:

aflöingsstaten	kronor 2,036,575: —,
öfvergångsstaten	„ 11,000: —,
indragningsstaten	„ 8,580: —,
pensionsstaten	„ 62,065: —,
omkostnadsstaten	„ 3,103,500: —,
oförutsedda utgifter	„ 40,000: —,
afkortningar och restitutioner, m. m.	„ 38,280: —,

eller tillsammans kronor 5,300,000: —,

hvilken summa innefattar en förhöjning i nu gällande riksstat med 200,000 kronor och utgör samma belopp, hvartill postuppbörden upptagits vid beräkningen af statsverkets inkomster för år 1884.

Med åberopande af hvad jag sålunda anfört tillstyrker jag, att Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå, att Riksdagen, med godkännande ej mindre af ofvannämnda förslag om ålderstillägg för en del posttjenstemän, som hittills ej varit af sådan förmån i åtnjutande, och om vilkoren för ålderstilläggets erhållande än äfven af öfriga nu föreslagna förändringar i postverkets stater, måtte bestämma det till postverket uppförda anslag, förslagsvis beräknadt att utgå direkte af postmedlen, till samma belopp 5,300,000 kronor, hvartill postverkets inkomster för år 1884 beräknats.

Med anledning af en utaf Eders Kongl. Maj:t till 1882 års Riksdag gjord framställning har Riksdagen medgifvit, att de öfverskott, som för tiden intill 1883 års utgång kunde å postmedlen uppstå, finge, — i den mån desamma ej erfordrades till kassaförslag för postverket —

förvaltade af statskontoret i öfverensstämmelse med de grunder, Eders Kongl. Maj:t kunde finna skäligt föreskrifva, enligt Eders Kongl. Maj:ts bestämmande användas ensamt för postverkets egna ändamål.

Dylika grunder hafva af Eders Kongl. Maj:t blifvit fastställda den 15 december 1882.

Med anmälan att till den fond, som sålunda borde bildas, af postmedel inbetalts 750,000 kronor under loppet af år 1882, förklarar generalpoststyrelsen sig anse att, derest icke särskilda, för postinrättningen synnerligen oförmånliga omständigheter mellankomma, nämnda fond inom kort skall varda förstärkt i en mån, som kan göra det möjligt att, utan äfventyr för postverket, redan om ett år göra framställning hos Riksdagen om nedsättning i det inrikes enkla brefportot från 12 till 10 öre; dock att för sådant ändamål vore oundgängligt att äfven under år 1884 få ensamt för postverkets egna ändamål använda postverkets öfverskottsmedel.

Då den ifrågavarande fonden bildats dels för att möjliggöra en fortgående utveckling af postinrättningens verksamhet, dels ock för att bereda utväg att framdeles göra nedsättningar i de inländska portosatserna, och, såsom generalpoststyrelsen anført, för vinnande af dessa ändamål erfordras att blifvande öfverskott å postmedlen under ytterligare ett år afsättas till fonden, hemställer jag, att Eders Kongl. Maj:t för främjande af den önskvärda portonedsättning, hvars genomförande under den närmaste framtiden generalpoststyrelsen stält i utsigt, tacktes föreslå Riksdagen medgifva, att jemväl de öfverskott, som år 1884 kunna å postmedlen uppkomma, må, — i den mån desamma ej erfordras till kassaförslag för postverket — förvaltade på enahanda sätt som öfverskottsmedlen för åren 1882 och 1883, enligt Eders Kongl. Maj:ts bestämmande få användas ensamt för postverkets egna ändamål.

Telegrafverket.

[3.] De utgiftsstater för telegrafverket under innevarande år, hvilka Eders Kongl. Maj:t, i öfverensstämmelse med det af 1882 års Riksdag pröfvade och godkända statsförslag, den 1 september sistnämnda år faststält, sluta å följande belopp:

Telegrafver-
ket.

aflöningsstaten	kronor 936,100: —,
öfvergångsaflöningsstaten	„ 15,950: —,
pensions- och understödsstaten.....	„ 85,162: —,
underhållsstaten	„ 258,128: —,
	summa kronor 1,295,340: —.

I underdånig skrifvelse den 10 november sistlidet år har telegrafstyrelsen, i fråga om stater för telegrafverket under år 1884, anført, att i det under styrelsens aflöningsstat till arvoden åt ingenjörer uppförda anslag af 4,000 kronor erfordrades en förhöjning med enahanda belopp, föranledd *dels* deraf att, sedan, för besparing i aflöningsutgifter, ett stort antal assistenter vid telegrafverkets stationer blifvit ersatta med lägre aflönade qvinliga telegrafister, hvilka icke lämpligen kunde användas vid telegrafliniernas besigtning och istandsättande, de göromål, som hörde till liniernas öfvervakande och underhåll, fått mer än förut koncentreras vid vissa hufvudstationer i orterna och isynnerhet hos styrelsens tekniska byrå, *dels* ock af den utsträckning, de tekniska göromålen erhållit genom det styrelsen lemnade bemyndigande att underlätta och befrämja den telegrafiska samfärdseln medelst anläggande af telefonförbindelser i samband med telegrafnätet. Enligt hvad telegrafstyrelsen anmält, hafva under år 1882 af telegrafverket utförts dylika anläggningar till en sammanlagd utsträckning af omkring 300 kilometer, innefattande 27 särskilda förbindelser med telegrafstationer, och styrelsen antager, såsom det synes med skäl, att telegrafverkets biträde för åvägabringande af telefonanläggningar i förbindelse med statens telegrafstationer framgent kommer att, till fördel så väl för allmänheten som telegrafverket, i än större omfattning än hittills tagas i anspråk.

De af telegrafstyrelsen sålunda anmärkta förhållanden synas mig oundgängligen påkalla ökade tekniska arbetskrafter för verket, och jag finner mot den i sådant afseende begärda anslagstillökningen med 4,000 kronor icke något att erinra.

I utgiftsstaternas slutsummor i öfrigt har icke någon ändring blifvit ifrågasatt; men deremot har telegrafstyrelsen ånyo påkallat Eders Kongl. Maj:ts uppmärksamhet för den undantagsställning, hvari telegrafverkets personal befinner sig i afseende å pensionsrätt, och, för att bereda en förändring härutinnan, framställt ett förslag, som, utan att vålla statsverket ökade utgifter, efter telegrafstyrelsens åsigt skulle i det väsentligaste fylla det åsyftade ändamålet, förbättrade pensionsvilkor för telegrafpersonalen.

Den pensionsrätt, hvaraf telegrafverkets tjenstemän och betjente för närvarande äro i åtnjutande, tillkommer dem såsom delegare i den år 1874

för telegrafverket bildade särskilda pensionsinrättning, som, hufvudsakligen grundad på skyldighet för delegarne att bereda medel för pensioneringen, åtnjuter dels ständigt statsbidrag med 1,5 procent af telegrafverkets årliga portoinkomst, dels för så lång tid, som åtgår till betäckande af vissa retroaktivafigifter för den i telegrafverkets tjänst före utgången af år 1874 anställda personal, ytterligare statsbidrag med 3,5 procent af årliga telegrafportot. Från nämnde pensionsinrättning ega telegrafstyrelsens embets- och tjänstemän äfvensom telegrafverkets betjente, efter uppnådda 105 sammanlagda lefnads- och tjänsteår, samt de vid stationerna anställda tjänstemän och qvinliga telegrafister, vid 95 sammanlagda lefnads- och tjänsteår, att uppbära pension, utgående med

60 procent af årsaflöningen — tjänstgöringspenningar inräknade — då hela aflöningen ej öfverstiger 4,000 kronor,

2,400 kronor för aflöning, som är högre än 4,000 kronor, men ej öfverstiger 5,000 kronor, och

48 procent af årsaflöning till högre belopp än 5,000 kronor.

Förutom att således pensionsbeloppen äro betydligt lägre än i de andra verk och inrättningar, der, i sammanhang med verkställd lönereglering, vederbörande tillförsäkrats att vid uppnådd, stadgad pensionsålder undfå en mot lönens hela belopp svarande pension, befinner sig den till telegrafverket hörande personalen i en ogynsam ställning äfven med hänsyn till beloppet af pensionsafgifterna, hvilka äro synnerligen dryga och utgå:

för telegrafstyrelsens embets- och tjänstemän samt telegrafverkets betjente, hvilka i pensionsinrättningens reglemente äro sammanförda till en klass A, med 3 procent af pensionsbeloppet,

och för stationspersonalen, utom betjente — utgörande för sig en klass B — med 5,2 till 6 procent af pensionsbeloppet;

hvar till dessutom komma retroaktivafigifter och, vid befordran, en särskild befodringsafgift, som till en början erlades med belopp, motsvarande fulla matematiska värdet, af den pensionsförhöjning, hvar till den genom befordringen vunna högre aflöningen berättigade, men, enligt nämnda kungörelsen den 5 december 1879, numera utgöres sålunda, att delegare vid uppflyttning i högre löneklass till pensionsinrättningen afstår skilnaden mellan den förra och den nya aflöningen under de tre första månaderna.

Behovvet af en förbättring i dessa pensionsvilkor erkändes äfven i det betänkande, löneregleringskomitén den 24 april 1877 afgaf angående lönereglering för telegrafstyrelsen, och då i den till 1878 års Riksdag aflåtna propositionen rörande nämnda reglering pensionsfrågan undantogs, synes anledningen härtill endast hafva varit, att, före

denna frågas pröfning, en utredning ansågs böra ske beträffande den redan befintliga pensionsinrättningens förmåga att medverka till frågans lösning. I detta syfte anbefaldes telegrafstyrelsen att låta verkställa en på noggranna matematiska beräkningar grundad utredning, i hvad mån, under antagande *dels* att de nya lönerna bestämdes tillika såsom pensionsbelopp, att utgå af telegrafverkets pensionsinrättning, samt att hvad löneregleringskomitén föreslagit rörande afgång från tjensten med pension vid uppnådda 65 lefnads- och 35 tjensteår blefve gällande jemväl för telegrafstyrelsens embets- och tjenstemän, *dels* ock alternativt att, jemte nyssberörda förutsättningar, pensionsavgifterna bestämdes lika eller i närmaste öfverensstämmelse med dem, som ålåg civile tjenstemän i allmänhet, understöd af statsverket, utöfver hvad redan vore pensionsinrättningen tillförsäkradt, kunde för densamma blifva erforderligt, samt att derefter inkomma med det underdåniga yttrande och förslag, hvartill den anbefalda utredningen och eljest för handen varande förhållanden kunde gifva anledning.

Sedan telegrafstyrelsen låtit utföra de alternativa beräkningarne, hvilka, med afseende å önskligheten att vinna en förbättring i pensionsvilkoren jemväl för stationspersonalen, alternativt utsträckts äfven till sistnämnda personal, lemnade styrelsen i underdånig skrifvelse den 31 oktober 1879 en redogörelse för undersökningens resultat, hvaraf framgick, att telegraftjenstemännens pensionering från telegrafverkets pensionsinrättning till hel lön och med i öfrigt oförändrade bestämmelser skulle, förutom ökning i statsbidraget, för tjenstemännen medföra så höga pensionsavgifter, att ensamt af denna anledning detta alternativ ansågs böra förfalla, samt att åter pensionsavgifternas nedbringande till likhet med hvad andra civile tjenstemän erlade, i förening med höjande till hel lön af de från pensionsinrättningen utgående pensionerna, skulle ensamt för telegrafstyrelsens personal förutsätta en ökning i det årliga statsbidraget af 6,000 kronor; och då telegrafstyrelsen icke ansåg sig böra ensidigt för sin egen personal söka vinna förmånen af ökade pensioner och minskade avgifter, men en utsträckning af denna förmån äfven till stationspersonalen, enligt de gjorda beräkningarne, skulle medföra en ökning i statsbidraget af omkring 80,000 kronor årligen, fann styrelsen sig förhindrad att tillstyrka äfven detta senare alternativ.

I sammanhang med de nämnda beräkningarne hade en kalkyl äfven uppgjorts öfver de sannolika kostnaderna för att åt telegraftjenstemännen vinna inträde i civilstatens pensionsinrättning och att, jemte pension från nämnda inrättning, bereda dem tilläggspension af telegrafmedel till det belopp, att de sammanlagda pensionerna komme

att motsvara hel lön; men äfven för en sådan anordning hade kostnaderna befunnits större, än att telegrafstyrelsen ansåg sig kunna deråt lemna sitt förord.

Då således icke något af de nu omförmälda förslagen för pensioneringens ordnande befunnits tillfredsställande, utan visat sig antingen föranleda en betydande ökning i de redan förut dryga pensionsafgifterna eller ock ställa alltför stora anspråk på ytterligare bidrag från statsverket, hade styrelsen sökt att utfinna någon annan utväg för en skäligen tillfredsställande lösning af pensionsfrågan och i sådant afseende, efter att hafva hört så väl direktionen för telegrafverkets pensionsinrättning som fullmäktige för delegarne i inrättningen, framställt det förslag, hvilket styrelsen nu änyo understält Eders Kongl. Maj:ts pröfning.

Detta förslag afser, att, — utan vidare lindring i pensionsafgifterna, än som redan vunnits genom den ofvanberörda kungörelsen den 5 december 1879, och med bibehållande af nu stadgad pensionsrätt från telegrafverkets pensionsinrättning allenast med den förändring, att för de till styrelsen hörande embets- och tjenstemän rättigheten till pensions erhållande skulle inträda vid uppnådda 65 lefnads- och 35 tjenstår — åt telegrafpersonalen bereda fyllnadspensioner å telegrafverkets stat till belopp, motsvarande skilnaden mellan pensionen från verkets pensionsinrättning och den före afskedstagandet åtnjutna lönen.

Enligt hvad telegrafstyrelsen antager, skulle genom införande af sådana fyllnadspensioner någon ökning på det hela icke uppstå i telegrafverkets nuvarande utgifter, enär i regeln ingen tjensteman komme att uppnå pensionsåldern, utan att hafva tillträdt de med hans befattning efter viss tjenstetid förenade ålderstillägg, och den fyllnadspension, som efter afskedstagandet skulle honom tillkomma, då i de flesta fall blefve mindre än det i ålderstillägg uppburna beloppet, hvilket komme att för telegrafverket besparas, intill dess hans efterträdare i befattningen intjenat den för erhållande af ålderstillägg stadgade tid.

Under förutsättning att samtliga tjenstemän vid afskedstagandet uppnått högsta antal medgifna ålderstillägg, skulle nemligen förhållandet mellan de afträdde ålderstilläggen och de efter afskedstagandet i stället tillträdde fyllnadspensionerna för de särskilda tjensteklasserna ställa sig på följande sätt:

	Afträdde ålders- tillägg. Kronor.	Fyllnads- pensioner. Kronor.
<i>för styrelsens personal:</i>		
chefen	—	1,880
byråchef	600	1,640
sekreteraren	1,000	1,360
första gradens tjänsteman	1,000	400
<i>för stationspersonalen:</i>		
direktör	1,000	1,350
kommissarie af första klass	1,000	600
d:o af andra d:o	800	525
d:o af tredje d:o	600	450
assistent	600	330
telegrafist	300	165

Endast för fyra af styrelsepersonalen, eller för chefen, de två byråcheferna och sekreteraren, samt, bland stationspersonalen, för de fyra direktörerna skulle således fyllnadspensionerna komma att öfverskjuta de samtidigt med pensionens tillträdande upphörande ålders-tilläggen, under det deremot för hela den öfriga personalen, eller 10 första gradens tjänstemän hos styrelsen, 77 kommissarier, 135 assistenter och 157 telegrafister, fyllnadspensionerna komme att blifva mindre än de afträdde ålderstilläggen och i vissa fall understiga dessa ganska betydligt.

I hvilken mån ökning eller minskning i telegrafverkets utgifter skulle genom de ifrågasatta fyllnadspensionernas införande komma att uppstå, är naturligen, utom af förhållandet mellan fyllnadspensionen och de i dess ställe bortfallande ålderstilläggen, beroende äfven deraf, huruvida tjänstemannen efter afskedstagandet kommer att taga fyllnadspensionen i anspråk under så lång tid, att hans efterträdare i tjensten hinna intjena tiden för ålderstilläggs åtnjutande, och följaktligen ålderstillägg för den ene kommer att utgå samtidigt med fyllnadspension för den andre. Att med någon grad af visshet döma härom, är visserligen icke möjligt; men, enligt hvad telegrafstyrelsens skrifvelse år 1879 utvisar, hafva, med ledning af statistiska centralbyråns dödlighetserfarenhet, beräkningar verkstälts öfver

sannolika medellifslängden för de tjenstemän, som afgå vid den normala pensionsåldern, eller 65 år för styrelsens och 60 år för stationernas personal, hvilka beräkningar lemnat det resultat, att i förra fallet medellifslängden skulle utgöra 75,41 år och i det senare 73,12 år. För så vidt dessa beräkningar kunna tilläggas giltighet, skulle deraf kunna slutas, att, i afseende å det öfvervägande antalet af styrelsens personal eller dem, som tillhöra första gradens tjenst, en verklig besparing skulle för telegrafverket vinnas genom tjenstemannens afgång vid 65 års ålder, då i regeln fyllnadspensionen skulle i följd af den pensionerades frånfälle upphöra att utgå samtidigt dermed att efterträdaren i tjensten blefve berättigad att åtnjuta andra ålderstillägget, och att telegrafverkets utgifter således blefve minskade under de första 5 åren efter tjenstemannens afskedstagande med 600 kronor, motsvarande skilnaden mellan de frånträdde ålderstilläggen, 1,000 kronor, och fyllnadspensionen, 400 kronor, samt under de följande 5 åren med 100 kronor, motsvarande skilnaden mellan första ålderstillägget för efterträdaren, 500 kronor, och fyllnadspensionen.

Något ogynnsammare skulle väl förhållandet komma att ställa sig med afseende å en del af stationspersonalen, eller — förutom direktörerne, hvilkas fyllnadspensioner, enligt hvad ofvan anmärkts, skulle komma att öfverstiga de frånträdde ålderstilläggen — äfven kommissarierne, hvilkas efterträdare i tjensten redan efter 5 år komme att uppnå ålderstillägg till belopp, som tillsammans med den afgångne kommissariens pension öfverstege de ålderstillägg, den sistnämnde vid afskedstagandet frånträdde. Men, hvad deremot angår assistenter och telegrafister, hvilka, enligt nu gällande stat, ega att uppbära tre ålderstillägg, utgående hvarterdera efter 5 års tjenstgöring och med belopp af 200 kronor för assistent och 100 kronor för telegrafist, borde, likasom i fråga om första gradens tjenstemän hos styrelsen, kunna påräknas en minskning i utgift, då först 10 år efter assistents eller telegrafists afgång från tjensten efterträdaren skulle vinna rätt till ålderstillägg, som vore högre än den afgångnes fyllnadspension, och efter ytterligare 3 år fyllnadspensionen, under nyss angifven förutsättning beträffande den afgångnes medellifslängd, komme att upphöra.

Såsom fullt visst har telegrafstyrelsen emellertid ansett det kunna påräknas, att summan af utgående ålderstillägg och fyllnadspensioner i medeltal för år icke skulle komma att öfverstiga det belopp, som i telegrafverkets nu gällande stat är för ålderstillägg uppfördt. Då telegrafverket räknar en ålder af endast något mindre än trettio år, och personalen till stor del ännu är densamma, som vid verkets nybildande antogs, är, enligt hvad telegrafstyrelsen erinrar, en större procent af

telegraf-tjenstemännen för närvarande berättigad till ålderstillägg är som framdeles blir förhållandet, sedan till följd af personalens efter hand skeende omsättning medelåldern i tjensten hunnit nedbringas. Anslaget till ålderstillägg har derföre ock nu fått sättas till högre belopp än som blir erforderligt under normala förhållanden; och, enligt telegrafstyrelsens beräkningar, böra ålderstilläggen, sedan desamma inträdt i normalt skede, nedgå med omkring 18 procent under det nu i stat uppförda anslaget, 130,200 kronor, eller således med omkring 23,000 kronor, medan, enligt af styrelsen likaledes anställda beräkningar, de nu ifrågakända fyllnadspensionerna skulle i medeltal för år komma att uppgå till 22,000 kronor.

Särskildt för de närmast liggande 10 åren, derunder förhållandena med någorlunda säkerhet låta sig beräknas, har styrelsen uppgjort och framlagt en kalkyl öfver de belopp, hvartill, med antagande af det föreliggande pensioneringsförslaget, de under nämnda tidrymd tillkommande fyllnadspensioner, å ena sidan, och i stället bortfallande ålderstillägg, å den andra, skulle vid hvarje års slut uppgå. Denna kalkyl, dervid iakttagits, att, innan beloppet af upphörda ålderstillägg utförts, derifrån afdragits de ålderstillägg, som efter 5:te året tillkomma efterträdare i tjensten, så att endast den verkliga besparingen i ålderstillägg upptagits, visar följande resultat:

<u>Fyllnadspensioner.</u>				<u>Upphörda ålderstillägg.</u>	
vid slutet af år	1884	kronor	2,490: —,	kronor	4,000: —,
” ” ” ”	1885	”	3,795: —,	”	6,000: —,
” ” ” ”	1886	”	4,725: —,	”	7,600: —,
” ” ” ”	1887	”	6,840: —,	”	11,200: —,
” ” ” ”	1888	”	11,520: —,	”	17,400: —,
” ” ” ”	1889	”	15,780: —,	”	24,100: —,
” ” ” ”	1890	”	20,505: —,	”	29,900: —,
” ” ” ”	1891	”	27,510: —,	”	38,800: —,
” ” ” ”	1892	”	35,580: —,	”	49,900: —,
” ” ” ”	1893	”	41,130: —,	”	57,400: —,

I denna kalkyl har styrelsen ansett sig finna ett ytterligare stöd för sitt antagande, att det anslag, som nu är i telegrafverkets stat uppfördt till ålderstillägg, skall visa sig tillräckligt, för att bestrida kostnaden äfven för de nu föreslagna fyllnadspensionerna.

Att en förbättrad pensionering för telegrafpersonalen är af behovet påkallad, synes mig icke kunna förnekas, och särskildt anser jag mig böra fästa uppmärksamheten derpå, att en åtgärd i dylikt syfte,

om i sammanhang dermed, såsom tillbörligt, stadgas skyldighet för tjänstemännen att vid uppnådd pensionsålder afgå från tjensten, skulle vara i hög grad egnad att befordra en tätare omsättning af personalen och derigenom öka dess tjenstbarhet. För befrämjande af detta ändamål blef väl sistlidet år, vid beviljande för stationspersonalen af dels nya dels ökade ålderstillägg, stadgad skyldighet för tjänsteman, som uppnått pensionsålder, att afträda ålderstilläggen; men då aflönningen, äfven utan ålderstillägg, betydligt öfverstiger pensionerna från telegrafverkets pensionsinrättning, är det antagligt, att åtminstone de till stationspersonalen hörande tjänstemännen, hvilka blifva pensionsberättigade vid en ålder af omkring 60 år, skola, derest icke någon ytterligare åtgärd för att befordra afgången från tjensten vidtages, söka att, till men i många fall för telegraftjensten, hålla sig qvar vid sina befattningar så länge de se sig i stånd att nödtorfteligen uppehålla desamma.

Den utredning, telegrafstyrelsen förebragt, synes mig äfven gifva vid handen, att den fullkomliga likställighet i pensionsvilkor med andra tjänstemän, som vore för telegrafpersonalen önskvärd, icke skulle kunna åstadkommas utan betydliga uppföringar från statsverkets sida, under det att den nu föreslagna anordningen för pensioneringen, som dock utan tvifvel innefattar en betydande förbättring i det närvarande, skulle kunna vinnas utan någon ökning på det hela i telegrafverkets nuvarande utgifter. Jag hyser då ingen tvekan att, jemte det jag uttalar min förhoppning, att den förkofran i telegrafverkets pensionsinrättnings ställning, som år 1879 tillåtit en lindring i pensionsavgifterna, skall fortgå och framdeles möjliggöra dessa avgifters ytterligare nedbringande, nu tillstyrka Eders Kongl. Maj:t att, i öfverensstämmelse med telegrafstyrelsens förslag, begära Riksdagens medgifvande dertill,

att telegrafverkets tjänstemän må undfå rätt att — efter uppnådda 65 lefnads- och minst 35 tjensteår, om de tillhöra styrelsens personal, samt efter uppnådda 95 sammanräknade lefnads- och tjensteår, om de äro anställda vid verkets stationer — åtnjuta pension, motsvarande lönens hela belopp, att utgå dels från telegrafverkets pensionsinrättning, enligt bestämmelserna i det för denna inrättning gällande reglemente, och dels med erforderligt fyllnadsbelopp af telegrafverkets medel; dock att, hvad angår den nuvarande personalen, rättigheten till dylik fyllnadspension af telegrafmedlen för en hvar tjänsteman göres beroende deraf, att han eller hon inom utgången af innevarande år åtager sig förbindelse att vid uppnådd pensionsålder med oafkortad lön såsom pension från tjensten afgå, derest icke Eders Kongl. Maj:t eller telegrafstyrelsen, der det tillkommer denna att afskedet utfärda, finner den

pensionsberättigade fortfarande kunna i tjensten på ett tillfredsställande sätt gagna det allmänna samt af sådan anledning låter med afskedet anstå;

och torde enahanda skyldighet att efter uppnådd pensionsålder från tjensten afgå böra stadgas för en hvar, som efter vidtagandet af den nu tillstyrkta förändringen i pensioneringen befordras till eller anställles i tjenstebefattning å telegrafverkets stat.

Under förutsättning att nu, såsom tillförene, rättighet förbehålles Eders Kongl. Maj:t att vidtaga nödiga jemkningar i de af Riksdagen pröfvade staterna för telegrafverket och att således göra äfven de jemkningar mellan, å ena sidan, det under aflöningsstaten uppförda anslag till ålderstillägg och, å andra sidan, pensions- och understödsstaten, som för pensioneringens anordnande på nu antydt sätt kunna finnas erforderliga, skulle någon annan förändring i telegrafverkets senast fastställda stater, i anledning af hvad jag nu tillstyrkt och föreslagit, för närvarande icke erfordras, än att aflöningsstaten ökas med 4,000 kronor, för att bereda tillgång till ytterligare arvoden för biträdande ingenjörer hos telegrafstyrelsen, och staterna för år 1884 alltså komma att sluta å följande summor:

aflöningsstaten	kronor 940,100: —,
öfvergångsaflöningsstaten	„ 15,950: —,
pensions- och understödsstaten	„ 85,162: —,
underhållsstaten	„ 258,128: —,
summa kronor	1,299,340: —.

Åberopande hvad jag nu anfört hemställer jag, att Eders Kongl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen,

att, med godkännande ej mindre af den nyssberörda ändringen i telegrafverkets aflöningsstat än äfven af de nu tillstyrkta grunderna för beredande af fyllnadspensioner åt de till telegrafpersonalen hörande embets- och tjenstemän samt med Eders Kongl. Maj:t förbehållen rätt att i staterna göra de jemkningar, som kunna finnas af behofvet påkallade, såsom reservationsanslag, att utgå direkt af telegrafmedlen, till telegrafverket för år 1884 anvisa enahanda belopp, 1,330,000 kronor, hvartill telegrafinkomsterna för året blifvit beräknade, samt tillika medgifva, att det öfverskott, som kan å telegrafinkomsterna uppstå, må af Eders Kongl. Maj:t användas för telegrafverkets tidsenliga utveckling och förbättring.

Tullverket.

[4.] I underdånig skrifvelse den 3 november 1882 har generaltullstyrelsen afgifvit förslag till tullverkets stater för år 1884.

Tullverket.

Hvad först angår *aflöningsstaten* har tullkammaren i Vesterås, med åberopande af göromålens och tulluppbördens tillväxt, hemställt om löneförbättring för tullförvaltaren derstädes. Denne åtnjuter för närvarande i lön 2,000 kronor och i tjänstgöringspenningar 700 kronor, med rätt till två ålderstillägg å tillhoppa 800 kronor. Generaltullstyrelsen meddelar med anledning häraf uppgift dels å tulluppbörden i Vesterås under den tid, tullkammare derstädes funnits, eller från början af augusti 1880, dels ock, till jemförelse härmed, å tulluppbörden i de städer, med hvilka tullkammaren i Vesterås anser sig böra i aflöningshänseende varda likställd; och hemställer på grund af denna jemförelse att, med bifall till tullkammarens framställning, aflöningen till tullförvaltaren i Vesterås måtte i 1884 års stat upptagas till lön 2,500 kronor och tjänstgöringspenningar 1,000 kronor, med rätt till två ålderstillägg, hvartdera å 500 kronor. Härigenom skulle aflöningsstaten ökas med 800 kronor.

Sedan Skellefteå och Ronneby anmält sig vilja begagna sig af dem medgifven stapelrätt, har Eders Kongl. Maj:t under den 19 maj och den 17 november 1882 för dessa städer fastställt provisorisk tjenste- och lönereglering.

Förut gällande stat upptager:

för *Skellefteå*:

	lön.	tjänstgöringspenningar	båtlega.	ålderstillägg.
en tullinspektör kronor	1,600: —,	300: —,	100: —,	600: —,
en vaktmästare „	500: —,	300: —,	—: —,	150: —,
två d:o „	1,000: —,	600: —,	—: —,	300: —,
	4,300: —;			

för *Ronneby*:

en tullinspektör „	1,600: —,	300: —,	100: —,	600: —,
en vaktmästare „	500: —,	300: —,	—: —,	150: —,
	2,700: —.			

De provisoriskt fastställda lönebeloppen utgöra:
för *Skellefteå*:

	lön.	tjenstgö- ringspen- ningar.	båtlega.	ålderstillägg.
en tullförvaltare kronor	2,000: —,	700: —,	100: —,	800: —,
en vaktmästare „	600: —,	300: —,	—: —,	150: —,
två d:o „	1,200: —,	600: —,	—: —,	300: —,
	5,400: —;			

för *Ronneby*:

en tullförvaltare „	2,000: —,	1,000: —,	200: —,	1,000: —,
en uppsyningsman „	900: —,	300: —,	—: —,	300: —,
en vaktmästare „	600: —,	300: —,	—: —,	150: —,
	5,100: —.			

Generaltullstyrelsen hemställer, att dessa provisoriska anordningar må upptagas i den ordinarie aflöningsstaten för år 1884 och i följd häraf de två tullinspektorsbefattningarne indragas. Den tillökning i aflöningsstaten, som för tullkammaren i Skellefteå och Ronneby härigenom skulle uppkomma utöfver hvad tillförene utgått för tullinspektionerna å samma platser, uppgår till sammanlagdt 3,500 kronor.

Tullkammaren i Malmö har hos generaltullstyrelsen gjort framställning om anställande i Malmö af en särskild uppbördsman. Af en tablå öfver tulluppbörden i Malmö, som generaltullstyrelsen meddelar för åren 1870—1882, framgår, att tulluppbörden i jemna tusental uppgått 1870 till 1,230,000 kronor, 1875 till 2,181,000 kronor, 1880 till 2,335,000 kronor, 1881 till 2,557,000 kronor och under 1882 januari—oktober 2,384,000 kronor. Då med hänsyn till den betydliga stegring i tulluppbörden, som dessa siffror utvisa, generaltullstyrelsen anser med säkerhet kunna antagas, att den tid icke är aflägsen, då uppbörden vid denna tullkammare, inberäknadt fyr- och båkmedlen, kommer att uppgå till tre millioner kronor årligen, och då denna betydliga uppbörd, hvilken i högre grad än vid andra tullkammare är fallet inflyter i ett stort antal småposter, tager i anspråk så odelad uppmärksamhet hos uppbördsmanen, att denne, nu tullförvaltaren och chefen för hela

tullförvaltningen på platsen, icke kan, såsom angeläget är, egna tillbörlig uppmärksamhet åt öfriga honom åliggande skyldigheter, föreslår generaltullstyrelsen, att i staten må upptagas en tullkassör och konfiskationsinspektor med lön 3,000 kronor, tjänstgöringspenningar 1,000 kronor jemte två ålderstillägg, hvarterda å 500 kronor.

Med hänsyn till vunnen erfarenhet om deras obehöflighet föreslår generaltullstyrelsen till indragning en del på försök ledighållna kustbevakningstjänster, nemligen fyra kustvakttjänster till häst eller fot och fyra kustroddaresysslor, hvarigenom antalet af de förra skulle ned sättas till 75 och af de senare till 243.

Mot bifall till hvad generaltullstyrelsen sålunda hemställt i afseende å aflöningsstaten och som, hvad angår de föreslagna höjningarne i denna stat, endast är en oundviklig följd af de två nya stapelstädernas tillkomst samt af trafikens tillväxt å de två andra nyssnämnda platserna, har jag ingenting att erinra.

I händelse af bifall till de föreslagna förändringarne skulle aflöningsstaten komma att ökas med följande belopp:

förhöjd aflöning åt tullförvaltaren i Vesterås.....	kronor	800: —,
förhöjd aflöning åt tullförvaltningarne i Skellefteå och Ronneby	„	3,500: —,
aflöning till en tullkassör och konfiskationsinspektor i Malmö	„	4,000: —,
summa	kronor	8,300: —,

men deremot minskas med

aflöningen till fyra kustvakter ...	kronor	3,200: —,
„ „ fyra kustroddare „	2,800: —,	„ 6,000: —,
hvidan en tillökning i staten uppkomme med	kronor	2,300: —,

så att denna stat, senast faststald till 1,688,100 kronor, skulle för år 1884 uppgå till 1,690,400 kronor.

Enligt hvad generaltullstyrelsen anmäler, kan *öfvergångsaflöningsstaten* i följd af dödsfall eller förflyttning å ordinarie stat minskas med 2,700 kronor, från 41,850 kronor till 39,150 kronor.

Beträffande *indragningsstaten* hemställer generaltullstyrelsen, att då tullinspektoren i Ronneby Alb. Sandstedt, som uppnått en ålder af 62 år, icke vore lämplig att öfvertaga de mera maktpåliggande och omfattande göromål, som åligga tullförvaltaren i en stapelstad, han måtte varda förflyttad å indragningsstat med bibehållande af sin tullinspektorslön 1,600 kronor.